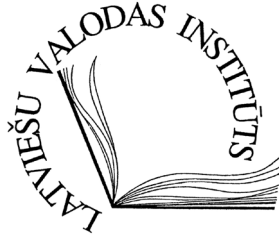

LINGUISTICA

21

LETTICA

2013

LINGUISTICA LETTICA

LATVIEŠU VALODAS INSTITŪTA ŽURNĀLS
2013 RĪGA 21

Dibinātājs
LU Latviešu valodas institūts
Reģistrācijas apliecība Nr. 90002118365

Redakcijas kolēģija
Aleksejs ANDRONOVŠ (Sanktpēterburga),
Laimute BALODE (Latvija/Somija),
Ojārs BUŠS, Ina DRUVIETE,
Trevors FENNELS (Austrālija),
Ilga JANSONE, Daina NĪTIŅA,
Anna STAFECKA, Agris TIMUŠKA,
Lembits VABA (Igaunija),
Bernhards VELHLI (Šveice),
Andrejs VEISBERGS

Atbildīgais redaktors
Ojārs BUŠS

Literārās redaktore
Sanda RAPA, Jana TAPERTE

Maketētāja, bibliogrāfijas korektore
Gunita ARNAVA

Redakcijas adrese
Akadēmijas lauk. 1, 902./903. kab., Rīga, LV–1050
Tālr. 67227696, fakss 67227696, e-pasts: latv@lza.lv

ISSN 1407-1932

© LU Latviešu valodas institūts, 2013

SATURS

Юлия ГУРСКАЯ. Белорусско-латышские контакты в языковой системе Витебской области	4
Ilga JANSONE. Floras semantikas mājvārdi 1826. gada Vidzemes dvēseļu revīziju materiālos	20
Baiba BANKAVA, Ojārs BUŠS. Daži eponīmu veidošanās terminoloģiskie un semantiskie aspekti	78
Яна БУТАНЕ-ЗАРЮТА. Молодежная коммуникативная антропонимия (на материале латышского и русского языков) . .	86
Anitra ROZE. Ar prefiksiem <i>ie-</i> un <i>pa-</i> atvasinātie krāsu nosaukumi: ieskats pagātnē un tagadnē	94
Gunta LOČMELE. Tulkotāja loma reklāmā latviešu valodas attīstības kontekstā	105
Inese INDRIČĀNE. Latviešu valodas nebalsīgo slēdzeņu atpazīšana	120
Solvita POŠEIKO. Grafiti pilsētvidē: vēsture, izveide un uztvere . .	133
IN MEMORIAM	167
Maigone Beitīņa	167
Inese Ēdelmane	170
VALODNIECĪBAS BIBLIOGRĀFIJA 2012 (<i>M. Silkāne</i>)	172
ZIŅAS PAR AUTORIEM.	303

Юлия ГУРСКАЯ

БЕЛОРУССКО-ЛАТЫШСКИЕ КОНТАКТЫ В ЯЗЫКОВОЙ СИСТЕМЕ ВИТЕБСКОЙ ОБЛАСТИ

По мнению исследователей, языковые и этнокультурные белорусско-латышские связи имеют глубокие исторические корни. Практически со 2-й половины I тысячелетия н. э., когда началось расселение славян в области Верхнего Поднепровья и Подвинья, отмечаются тесные контакты восточнославянских племен с местным населением – племенами лето-литовской языковой группы. О древнейших связях славян с латышскими племенами свидетельствуют археологические материалы. В частности, украшения латгальского типа, например головные венки (вэйнаги), найденные в кривичских курганах Полоцкой и Псковской земель, древние курганные трупоположения с восточной ориентировкой, которые также сближаются с латгальскими захоронениями (Седов 1970, 163–165).

Целью статьи является выявление белорусско-латышских связей в ономастике на территории Витебской области, которая расположена на севере Беларуси и находится на пересечении славянских и неславянских ареалов (белорусского и литовского, белорусского и латышского, белорусского и русского, балтийского и славянского). Восточные диалектные микросистемы данной языковой зоны генетически взаимосвязаны и находят продолжение на территории Смоленской области, в то время как западные расположены на границе славянского и балтийского лингвистического ландшафта, что и обусловило особый статус данной территории. При этом говоры Витебщины являются результатом развития древнего восточнославянского племенного диалекта смоленско-полоцких кривичей, на формирование которого в значительной мере повлиял балтский субстрат.

Несмотря на то что на наличие онимов латышского происхождения на территории Беларуси обращали внимание

исследователи (Грынблат 1977), латышские элементы в белорусской ономастике еще не стали предметом специального изучения.

Материалом для нашего исследования послужили памятники деловой письменности Витебщины XV–XVI вв. (БА), метрические книги костелов Полоцкого уезда Витебской губернии; Быховского, Толочинского, Сенненского, Оршанского костелов, метрические книги костелов Дриссо-Себежского деканата (в настоящее время территория России) конца XVIII века, а также похозяйственные книги сельских советов 1940–1945 гг. и книг «Память» Витебской области.

Как показывает исследованный материал, среди латышских элементов в белорусской ономастике можно выделить несколько хронологических пластов. Первый пласт – это преимущественно гидронимы и топонимы, которые сохранили память о древних латышских племенах – латгалах, земгалах, куршах, селах.

Гидронимы: бел. *Лота* (Vūga 1958, 457; Vanagas 1981, 182), который попадает в один ряд с гидронимами балтийских территорий: лит. р. *Latavà, Latuvà, Lāt-upis, Lat-upÿs, Lāt-ežeris, Lot, Lota* – озеро, из которого вытекает левый приток Немана Ротничанка; лтш. *Lat-upe, Lat-upes, Lata, Late;*

Lotwa – р., правый приток Турии около д. *Lotwiny* в Слуцком р-не = *Lotwa* – оз. около д. *Lotwa, Lotwie*, Вилейский повет (Vūga 1961, 530), *Лотвичь* (речка в Слонимском повете) (АВАК XXII, 165).

Топонимы. На территории Беларуси отмечены этно-топонимы, образованные лексико-семантическим способом: *Лотва* (сс. Мяд., Шкл., Осип., Бых. р-ны); *Вялікая і Малая Лотва* (сс. Шкл. р-на), *Вялікая Лотва* (д. Лях. р-на Слуцкого уезда) (Жучкевич 1974, 209–210); *Лотвичи* (с. в Слонимском повете) (АВАК XXII, 259, 292); *Лоцьвіны* (Коп. р-н), *Лоцеўка* (Ив. р-н)¹, *Латаўшчына* (Миор. р-н); *Латвянское озеро* (Мяд. р-н) и урочище *Латвеле*, зафиксированное в актах 1668 г. в Виленском повете.

Таким образом, путем трансонимизации были образованы названия населенных пунктов: оз. *Lotwa* → ойк. *Lotwa, Lotwie* (Vūga 1961, 530) (таблица 1).

¹ Топоним может быть связан и с лтш. диал. *luôcs < lācis* ‘медведь’.

Таблица 1. Образование этнопонимов

Гидронимы	Ойконимы
<i>Łotwa</i> (оз.)	<i>Łotwa, Łotwie</i>
<i>Łotwa</i> (р., правый приток Турии в Слуцком повете)	<i>Лотва</i> <i>Вялікая Лотва</i> <i>Вялікая и Малая Лотва</i>

Этноним *Лотва* зафиксирован также в фамилиях. Наиболее раннее упоминание антропонима отмечается на Гродненщине под 1558 г.: *Lothwin Wasil Wolkowiczy* (Непокупный 1976, 152), ср. *Матей Лотвинъ* 1586 (Усціновіч 1975, 134).

Согласно письменным источникам фамилии, образованные от этнонима, распространены на севере Беларуси: *Mathie Lotwin* (КМН: 1701); *крестьян Гилярвия и Марьянны съ Савицкихъ Лотвинов* (ЗадорЦ: 1864); *Лотвиш-ова* (ВЗадорЦ: 1865); *Латвинк-евич* (МКДисн: 1864). Основа *Латв-/Лацв-/Лоцьв-* сохранилась в современных белорусских фамилиях: *Лоцьвін, Латвінка, Латвінус, Лацвін*.

Значительное количество названий на территории Беларуси восходит к племени *латгалы* – др.-руск. *Лотыгола, Лотыгора*, уп. в Новгородской и Псковской летописях. Белорусское название *Латыгола, Латыголь* впервые засвидетельствовано у М. Стрыйковского (1582) (Bednarczuk 2010, 132).

Выделяются онимические цепочки, возникшие вследствие контактного переноса: название края *Латыгола, Латыголь* → этноним *Латыголы, Лотыгайлове* → антр. **Латы'галіч* → топ. *Латы'галічы*; этн. *Латыголь* → топ. *Латы'галь* → антр. *Латыголец*.

До настоящего времени на территории Витебщины (северо-западная часть Беларуси) сохранились этнопонимы: *Латыго́лава* (д. Город. р-на), *Латы'гава* (сс. Бешенк., Витеб., Город. р-нов); *Латы'гаўка* (Мин. обл.); *Латы'галічы* (сс. Чашн., Борис. р-нов); *Латы'галь* (сс. Вил., Глуб., Сенн. р-нов); *Латыгольцы* (Брасл.) (Жучкевич 1974, 196), а также урочище *Латы'гальскі лес* в Сенненском районе. Внутри ареала топонимов, производных от этнонима *латгалы*, выявляются названия, имеющие предположительную связь с древнебалтийским этнонимом *корсь* (куроны, курши): *Корсащина* (с. Лепельского района), **Куршыновіч* > ойк. *Куршынавічы* (Лях. р-н); *Куршы* (*Курчы*) (Тол. р-н) (Рогалев 1994, 191).

Возможно, в белорусской топонимии нашло отражение и название жителей исторической области Латвии *Видземе*, ср. топонимы: *Відзы*; *Відзы Лаўчынскія*, *Відзішкі* (Брасл. р-н); *Відзеўшчына* (Молод. р-н); *Відзейкі* (Свисл. р-н); *Відзенічы* (Тол. р-н). По топониму *Відзенічы* реконструируется также антропоним *Відзеніч* (Жучкевич 1974, 50). Топоним *Видземе* зафиксирован в словаре XVII века – Widdsemme *Liefland* (Mancelius 1638: 387).

В ареале топонимов *Латыгаль* на территории Беларуси отмечается также топоним *Жмігола* (Шарк. р-н), производный от онима *зимгола* с чередованием з/ж, характерным для онимической и апеллятивной лексики Беларуси. Исторические источники свидетельствуют о том, что в некоторых северо-западных районах Беларуси в XIII–XV вв. проживали достаточно большие группы латгальского населения (Рогалев 1994, 191).

На исследуемой территории зафиксированы также онимы, связанные с восточнобалтийским этносом селы (*Sēliai* = *Selones* в хронике начала XIII в. на латинском языке; *Selen* в немецкой хронике конца XIII в.), поскольку в прошлом «часть территории селов соприкасалась с западной частью Полоцкого княжества» (Топоров 2004, 201); ср.:

гидронимы: бел. *Селы* – (Дисн.), *Селява* (оз. в Крупском р-не);

топонимы: бел. *Селявщина* (сс. Минского и Россонского р-нов), *Селютичи* (с. Петриковского р-на) (Жучкевич 1974, 340).

По мнению В. Н. Топорова, память о селах, некогда соседивших с западнобелорусскими поселениями, закрепилась и в белорусском антропонимиконе: *Сел* (*Селіч*), *Селений*, *Селін*, *Селиний* (Топоров 2004, 222–223). Исследование онимов с корнем **sel-/*sal-* на широком индоевропейском фоне свидетельствует о том, что данная группа представляет собой весьма архаические единицы, отражающие «древнейшие связи с соответствующими собственными именами родственных языков» (Юркенас 2009, 131).

Более поздний пласт представляют собой онимы, коррелирующие с этнонимом *латыши*. Одна из ранних документаций антропонимов, образованных от данного этнонима, встречается в центральной части Беларуси в регионе Гайны: *Basilius Joachimi Lotysz et Zophii Lotyszowey* (КМН: 1701); *Mathei Lotysz et Therezsa Lotyszowa* de Rodzewicze (КМН: 1725). Практически с той же

частотой употреблена форма *Латыш*: *Vasilij Latysz* (КМН: 1715); *Anna Latyszowa* (КМН: 1786).

На территории Беларуси в метрических записях с начала XVII до начала XX вв. фиксируются две основные формы *Латыш* и *Лотыш*. При этом в метрических книгах северо-западной части Беларуси отмечены фамилии с патронимическими и деминутивными формантами. Наиболее распространенной является форма с белорусским формантом *-онок*, которая исключительно частотна в регионе Браслава, Витебска, Друи: *Magdalena Lotyszonkow* (Динаб: 1768).

Значительная часть фамилий, образованных от этнонима *латыш*, зафиксирована на территории Витебщины в метрических книгах XIX века: *Иванъ Латышенок* (МКМиор: 1848); *крестьян Матеуша и Анны из Конорских Латышонковъ д. Томках* (МКМиор: 1865); *крестьян Яна и Ельжбеты из Лотышонковъ Цимоховичевъ* (ИказнЦ: 1865).

Онимические данные находят подтверждение в исторических и археологических исследованиях, согласно которым в некоторых районах Беларуси в XIII–XV вв. проживали также достаточно большие периферийные группы латгальского населения. Так, при раскопках около д. *Латыголь* и *Новинка*, рядом с населенным пунктом *Обольцы*, выявлены захоронения, близкие по всем приметам к латгалам и селам (Дучыц 1995, 18).

Второй пласт латышской онимии выявляется по данным памятников деловой письменности Витебщины XV–XVI вв.

Воболя Мацька, боярин Оболецкий 1532 (БА, 89), лтш. *vabole* ‘жук’, ср. лит. *Vābalas* < *vābalas*, то же (LPŽ II, 1123).

Звейна Милька, муж Оболецкий 1532 (БА, 92), ср. лтш. *zvejnieks* ‘рыбак’, диал. лтш. *zvejnes* ‘чешуя’.

Кокля 1533 (БА, 126), ср. лтш. *Kokle, Koklītis, Koklīte* < *kokle* ‘род гуслей’ (Сталтмане 1981, 99).

Антон Пупра (АВАК: 1954), *Putra* (ТолочЦ: 1750), *Sauki Putra* (ЗамошЦ: 1830), ср. лтш. *Putryn* (Blese 1929, 334) < *putra* ‘каша, пюре’, *putraimi* ‘крупа’; лит. *putrà* ‘похлебка, суп из крупы’. Данная основа широко представлена в современных белорусских фамилиях: *Пупра*, *Пупранкоў*, *Пупро*, *Пупронак*, *Пупроў*, *Пупрык*, *Пупрыч*, *Пупрэнка*, *Пупрэша*.

Ступение онимов балтийского происхождения отмечается в регионе *Обольцы*. По мнению Е. Охманьского, древний пласт балтийской онимии в данном регионе является реликтовой

частью ареала балтов, проживавших в древности на территории Беларуси (Ochmański 1967).

Другая группа антропонимов представлена в метрических книгах костелов Полоцкого уезда Витебской губернии; Быховского, Толочинского, Сенненского, Оршанского костелов Могилевской губернии, а также в метрических книгах костелов Дриссо-Себежского деканата XVIII в.:

Petri Andzan (ЗамошЦ: 1830), ср. лтш. *Añzas, Andzāni* (Endzelīns 1956, 35), *Hannsi: Johannes* (Gottschald 1954, 354).

Joannis Bundan (КМН: 1695), ср. лтш. *Bunde, Bundulis, Bunduls*, лтш. < нем. *bundulis* ‘теленок, который плохо растет; деревянный сосуд для масла’ (LPZ I, 348–349); (Endzelīns 1956, 145).

Bulda (КМН: 1701). Ср. лтш. *Bulders, Buldurs* < *bulduri* (Blese 1929, 166), лтш. *Būlderis, Bulders* < лтш. *bulduris* ‘болтун; крикун’ (LPZ 1985, 343).

Stephani Pundur (ЗамошЦ: 1830) < лтш. *Pundurs* < *punduris* ‘карлик’.

Joannis Bydzan (ПуствЦ: 1800). Возможно, из лтш. *Budzans* < *budzis* ‘старый, изнуренный, без сил человек’ (Endzelīns 1956, 139).

Thadei Skrudel (ЗамошЦ: 1830), *Skraudel* (ЗамошЦ: 1800). Возможно, образован на базе лтш. *Skroders* < *skroderis* ‘портной’; *Skrodis* (Сталтмане 1981, 76; 141).

Zwirblis (КМДисн: 1726). Ср. лтш. *Zvirbulis* < *zvirbulis* ‘воробей’; ср. также лтш. диал. *zvirblis* (LVDA 1999, 101).

Зафиксированы также фамилии немецкого происхождения.

Andram Beyner (ЗамошЦ: 1800), ср. нем. *Beiner* (Gottschald 1954, 187).

Antonij Busz (ГорсплЦ: 1798), ср. лтш. *Buša, Bušs*, нем. *Busch, Buche*.

Федось Лаума (Сенн: 1853), ср. нем. *Lautz, Lauth, Lauts* (LPZ II, 37).

Joannis et Dorothea Peterzonow (МстислЦ: 1798, 448). лтш. *Pētersons* < нем. *Peterson* (Сталтмане 1981, 195), нем. *Petero(h)n* (Gottschald 1954, 462).

Joannem Szeyder (СеннЦ), ср. нем. *Scheider* (Gottschald 1954, 905).

Третий пласт онимов составляют фамилии латышского происхождения, связанные с переселенцами из Латвии. Как

отмечают исследователи, латышские колонии появились на территории Беларуси в начале 60-х гг. XIX в.. Согласно К. Шкильтеру первые латышские семьи приехали около 1884 г. С 1877 по 1887 гг. из всех переселенцев на Витебщину 51,5 % составили латыши, 16,9 % – литовцы, 31,6 % – остальные (Шкильтер 1931, 78–80).

Согласно переписи населения в 1899 г. процентное соотношение народонаселения Витебской губернии выглядело следующим образом (таблица 2).

Таблица 2. Процентное соотношение народонаселения Витебской губернии за 1899 год

Уезд	Белорусы	Латыши	Русские	Евреи	Поляки
Губерния в целом	53,0 %	17,7 %	13,3 %	11,7 %	3,4 %
Витебский	51,1 %	2,2 %	20,1 %	22,3 %	3,2 %
Городокский	83,6 %		10,7 %	4,7 %	
Дриссенский	86,2 %		1,6 %	9,1 %	2,4 %
Лепельский	82,0 %		1,7 %	11,6 %	4,0 %
Полоцкий	73,1 %	1,2 %	11,1 %	12,1 %	2,0 %
Себежский	47,1 %		47,1 %	3,8 %	1,5 %

Как видно из приведенных данных, коренное население составляли белорусы и латыши. Белорусы, заселявшие восточную и юго-восточную части губернии, являлись ядром народонаселения Витебской губернии. Латыши населяли преимущественно уезды, прилегающие к Прибалтийскому краю и к Псковской губернии.

Таблица 3. Процентное соотношение народонаселения Витебской губернии по родному языку и вероисповеданию за 1903 год

	Православные	Староверы	Рим.-католики	Протестанты	Иудеи	Прочие	Всего
Русский	65,51 %	31,57 %	2,06 %	0,18 %	0,66 %	0,02 %	100,00 %
Белорусский	86,88 %	2,55 %	10,52 %	0,03 %	0,02 %	0,00 %	100,00 %
Польский	0,32 %	0,00 %	99,48 %	0,14 %	0,03 %	0,03 %	100,00 %
Латышский	3,22 %	0,14 %	82,04 %	14,55 %	0,00 %	0,05 %	100,00 %
Немецкий	1,43 %	0,00 %	5,83 %	90,52 %	0,99 %	1,23 %	100,00 %

	Православные	Староверы	Рим.-католики	Протестанты	Иудеи	Прочие	Всего
Идиш	0,03 %	0,00 %	0,01 %	0,01 %	99,94 %	0,01 %	100,00 %
Прочие	28,78 %	0,12 %	46,26 %	17,47 %	0,94 %	6,43 %	100,00 %
Всего	55,44 %	5,57 %	23,99 %	3,15 %	11,80 %	0,05 %	100,00 %

Из приведенных данных видно, что большая часть белорусов – православные, римско-католиков среди них 10,52 %. Латыши исповедуют преимущественно римско-католическую веру (82,04 %), хотя протестанты среди них составляют тоже довольно значительный процент – 14,55 % (ПВП 1903, 11).

С переселением латышских крестьян в Беларусь и основанием латышских колоний в Витебской, Могилевской и Виленской губерниях связаны, видимо, многочисленные топонимы антропонимического происхождения: *Латышы* (Бешенк., Глуб., Миор. р-н); *Латышчына/Латышава* (Росс. р-н); микро-топонимы: *Латыскае* (лес) (Берез. р-н); *Латышоўска* (Слуцк. р-н), Латколония (Быховский р-н), а также современные белорусские фамилии: *Латышоў, Латышаў, Латышовіч, Латышэвіч, Латышкевіч, Латышэўскі, Латышонак, Латышок*.

Значительная часть этнотопонимов отмечена в регионах, куда направлялся основной поток латышских переселенцев (рис. 1)

Рис. 1. Распределение этнотопонимов и этноантропонимов на карте Беларуси

К этому же хронологическому пласту относятся латышские фамилии, зафиксированные на территории Витебщины в XIX–XX вв. Данные антропонимы были извлечены из двух основных источников: похозяйственных книг сельских советов 1940–1945 гг. и книг «Память» Витебской области, в которых представлены обширные, четко документированные антропонимические материалы: списки жертв политического режима 40-х гг. XX в.; списки участников Второй мировой войны (в основном мужчин, родившихся в начале – первой половине XX в.); списки жертв фашистского террора (чаще всего семьи, включая все поколения, родившиеся во второй половине XIX – первой половине XX вв.).

Материал, представленный в данных источниках, позволяет выделить две основные группы фамилий:

- 1) фамилии, образованные на базе латышского языка;
- 2) фамилии, принадлежащие латышам, образованные на базе немецкого языка.

В первой группе выделяются фамилии с основой на согласный, представляющие собой морфологически форму существительного или прилагательного в именительном падеже:

Граўс, ср. лтш. *Grauze* < *grauzis* ‘пыль, прах; пыльца’.

Значительная часть фамилий подверглась славянизации, утратив окончание.

Звірбуль < лтш. *Zvirbulis* < *zvirbulis* ‘воробей’.

Зутан, ср. лтш. *Zutis* < *zutis* ‘угорь’.

Клипп, ср. бел. диал. *клип* ‘верхом без седла’, лтш. *klip* ‘о ходьбе аиста’, лит. *klibis* ‘кривоногий’, *klipytà* ‘кривоногий’ (Лаучюте 1982, 46, 68). Ср. лтш. *Klibiķis* < *klibiķis*, *klibs* ‘хромой’.

Сорконь, ср. лтш. *Sarkanis* < *sarkans* ‘красный’.

Цалит < лтш. *Cālītis*, *Cālīts* < *cālis* ‘цыпленок, белая курочка’ (Endzelīns 1956, 156).

Часть фамилий, оканчивающихся в латышском языке на *-iņš*, при ассимиляции попадает в группу фамилий на *-ин*:

Азолін < лтш. *Ozoliņš* < *ozoliņš* ‘дубок’. Ср. также белорусские фамилии: *Азоль*, *Озал*, *Озалаў*.

Берзін < лтш. *Bērziņš* < *bērzs* ‘береза’

Калнін < лтш. *Kalniņš*, *Kalns* < *kalns* ‘гора’.

Лаздін < лтш. *Lazdiņš* < *lazda* ‘лесной орех’.

Найдзін, ср. лтш. *naiids* ‘ненависть’, ‘вражда’.

Пірк(ін) < лтш. *Pirktiņš* (Сталтмане 1981, 224), ср. лтш. *pirkt* ‘покупать’.

Пурвін, Пурвінов, ср. лтш. *Purvs, Purviņš, Purvītis* < *purvs* ‘болото’ (Сталтмане 1981, 97), лит. *purvas* ‘грязь’.

Страдзін < лтш. *Strazdiņš, Strazds* < *strazds* ‘скворец’.

Зафиксированы также фамилии, образованные от латышских существительных на *-a* или *-e*:

Звайзгнэ < лтш. *Zvaigzne, Zvaigznītis* < *zvaigzne* ‘звезда’ (Сталтмане 1981, 98).

Ліёна < лтш. *Liepiņš, Liepa* < лтш. *liepa* ‘липа’.

Мілто, Мільто, ср. лтш. *Miltiņš, Milts* < *milti* ‘мука’ (Сталтмане 1981, 100), ср. лит. диал. *mīlta* ‘еда из простокваши и гречневой муки’ (Лаучюте 1982, 390).

Стырна < лтш. *Stirna* < *stirna* ‘косуля’; ср. лит. *stirna* ‘косуля’.

Вторую группу составляют фамилии, образованные на базе немецкого языка. При этом отдельные латышские фамилии германского происхождения сохранили в белорусском языке латышское окончание *-s, -is*:

Бергис < лтш. *Berģis* < нем. *Berg*.

Дикис < лтш. *Diķis*. Ср. нем. *Dick, Dieck: Benedictus* (Gottschald 1954, 188).

Однако большая часть фамилий германского происхождения также была адаптирована.

Апель, ср. нем. *App, Oppo* (Gottschald 1954, 452).

Бакер, ср. нем. *Backer* (Gottschald 1954, 176).

Голдзін, ср. нем. *Golden-baum, Guldin, Gulden* (Gottschald 1954, 689).

Зейферт, ср. нем. *Seifert, Seiffert, Seyfahrt* (Bahlow 1967, 479).

Кліман, ср. нем. *Kliemann: Clemens* (Gottschald 1954, 221).

Лойбо, ср. нем. *Laib, Leib, Laybo* (Gottschald 1954, 401).

Лонч, ср. нем. *Lenz: Laurentius* (Gottschald 1954, 398).

Пэтэрсан < лтш. *Pētersons*, нем. *Peterso(h)n* (Готшалд 1954, 462).

Фрэйман, ср. лтш. *Freimanis*, нем. *Freimann* (Gottschald 1954, 316).

Эртман, ср. лтш. *Ertmane*, нем. *Ertmann, Hertmann* (Gottschald 1954, 316).

Янсон, ср. лтш. *Jansons*, нем. *Janzon, Johnson, Jonson, Jonsson, Janzen* (Gottschald 1954, 353).

При этом фамилии *Янсон, Петерсон* принадлежат к самым частотным в латышском антропонимиконе (Сталтмане 1981, 74).

Таким образом, при освоении белорусским языком антропонимов латышского происхождения, бóльшая часть их была адаптирована, а другая часть – включена в белорусскую антропонимию в той форме, в которой фамилии использовались в литовском языке.

При адаптации латышских фамилий:

а) изменилось окончание: *-s, -š, -is*: *Цалум* < лтш. *Cālītis, Cālīts; Страдзин* < лтш. *Strazdiņš*;

б) часть адаптированных фамилий после исчезновения конечных *-s, -is, -us* получила окончание *-a (-o)*: *Милто*; ср. лтш. *Miltiņš, Milts; Звейна*, ср. лтш. *zvejnieks* ‘рыбак’.

В составе антропонимов сохранились и отчасти были преобразованы некоторые суффиксальные морфемы:

а) с элементом *-l-*: *уль* < *ulis*; *ель* < *elis*; *иль* < *ilis*: *Звірбуль* < *Zvirbulis* < *zvirbulis*;

б) формант *-iņš* стал восприниматься как патронимический суффикс *-ин*: *Лаздин* < *Lazdiņš*; *Страдзин* < *Strazdiņš* < *strazds*.

Заимствованные имена претерпели в процессе усвоения ряд фонетических изменений, большинство из которых обусловлено особенностями восточнославянских языков. Некоторые изменения порождены процессами, которые характерны только для белорусского языка и его диалектов.

Как показывает материал, латышские элементы занимают значительное место в онимической картине белорусского ареала. Дальнейшее изучение имен собственных с балтийскими элементами на территории Беларуси представляет значительный интерес для выявления балто-славянских языковых и культурно-исторических взаимосвязей.

Сокращения

антр. – антропоним
топ. – топоним
этно. – этноним
д. – деревня
диал. – диалектное
лит. – литовский
лтш. – латышский

нем. – немецкий
ойк. – ойконим
р. – река
р-н – район
сс. – села
у. – уезд

Районы:

Баран. – Барановичский	Лях. – Ляховичский
Берез. – Березинский	Молод. – Молодеченский
Бешенк. – Бешенковичский	Мяд. – Мядельский
Борис. – Борисовский	Осип. – Осиповичский
Брасл. – Браславский	Росс. – Россонский
Бых. – Быховский	Свисл. – Свислочский
Вил. – Вилейский	Сенн. – Сенненский
Витеб. – Витебский	Слуцк. – Слуцкий
Глуб. – Глубокский	Тол. – Толочинский
Город. – Городокский	Чашн. – Чашницкий
Ив. – Ивевский	Шарк. – Шарковщинский
Коп. – Копыльский	Шкл. – Шкловский

Области:

Мин. – Минская

Источники

- АВАК 1888** – *Акты, издаваемые Археографической Виленской комиссией для разбора древних актов*: в 39 т., Т. 14. 1865–1915. Вильна: Тип. А. К. Киркора, 1888.
- АВАК 1895** – *Акты, издаваемые Археографической Виленской комиссией для разбора древних актов*: в 39 т., Т. 22. 1865–1915. Вильна: Тип. А. К. Киркора, 1895.
- Bahlow 1967** – Bahlow, Hans. *Deutsches Namenlexikon. Familien- und Vornamen nach Ursprung und Sinn erklärt*. München, 1967.
- БА 1928** – Беларускі архіў. Т. 2. *Літоўская метрыка (XV–XVI ст.)* / Склад., уступ. арт. З. Даўгяла. Мінск: Інстытут беларускай культуры, 1928.
- Blese 1929** – Blese, Ernests. *Latviešu personu vārdu un uzvārdu studijas*. Rīga: A. Gulbis, 1929.
- Vanagas 1981** – Vanagas, Aleksandras. *Lietuvių hidronimų etimologinis žodynas*. Vilnius: Mokslas, 1981.
- Gottschald 1954** – Gottschald, Max. *Deutsche Namenkunde. Unsere Familiennamen nach ihrer Entstehung und Bedeutung*. Berlin, 1954.
- Жучкевич 1974** – Жучкевич, Вадим. *Краткий топонимический словарь Белоруссии*. Минск: Изд. БГУ, 1974.
- Лаучюте 1982** – Лаучюте, Юрате. *Словарь балтизмов в славянских языках*. Ленинград: Наука, 1982.

- LPŽ 1985–1989** – *Lietuvių pavardžių žodynas*. Ats. red. Aleksandras Vanagas. Šio tomo autoriai: Vitalija Maciejauskienė, Marytė Razmukaitė. 2 t. Vilnius: Mokslas, 1985–1989.
- Память 1991** – *Память. Историко-документальная хроника Лиозненского района*. Минск: Белорусская энциклопедия имени Петруся Бровки, 1991.
- ПВП 1903** – *Первая всеобщая перепись населения Российской империи, 1897 г.* // Витебская губерния. Тетрадь 3. / Подъ редакцією Н. А. Тройницкаго. Санкт-Петербургъ: Изданіе Центрального статистического комитета Министерства внутреннихъ дѣлъ, 1903.
- Сталтмане 1981** – Сталтмане, Велта. *Латышская антропонимия. Фамилии*. Москва: Наука, 1981.
- Трусман 1907** – Трусман, Георгий. *Этимологія мѣстныхъ названій Витебской губерніи*. Ревель: Типографія Г. Матизена, 1907.
- Усціновіч 1975** – Усціновіч, Ганна. *Антрапанімія Гродзенішчыны і Брэстчыны (XIV–XVIII стст.)*. Мінск: Навука і тэхніка, 1975.
- Endzelīns 1956** – Endzelīns, Jānis. *Latvijas PSR vietvārdi*. 1. daļa. Rīga: Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Valodas un literatūras institūts, 1956.
- LVDA 1999** – *Latviešu valodas dialektu atlants. Leksika. darba zin. vadītāja V. Laumane*. R.: Zinātne, 1999.
- Mancelius 1638** – *Lettus / Das ist Wortbuch / Sampt angehengtem taeglichem Gebrauch der Lettiſchen Sprache; Allen vnd jeden Außheimiſchen / die in Churland / Semgallen vnd Lettiſchem Liefflande bleiben / vnd ſich redlich nehren wollen / zu Nutze verfertigt / Durch GEORGIVM MANCELIVM Semgall der H. Schrifft Licentiatum &c. Erster Theil. Gedruckt vnnd verlegt zu Riga durch Gerhard Schroeder Anno M. DC. XXXVIII (1638).*

Национальный Исторический архив Беларуси (Минск)

- ГорспЦ 1798–1801**: Метр. книги и выписи из них Костелов Полоцкого уезда Витебской губ. Фонд 1781, Оп. 26, ед. хр. 1197.
- ЗамошЦ 1830–1831**: Метр. книги Замошанского костела Витебской губернии. Фонд 1781, Оп. 38, ед. хр. 1.
- Динаб. 1768**: Метр. книги Могилевской Р-К Епархии Церквей Динабургской и Быховской. Фонд 1781, Оп. 26, ед. хр. 1191.
- КМДиснЦ 1864–1865**: Выписи Метр. книги Дисненской Р-К Приходской Церкви о родившихся. Фонд 1781, Оп. 37, ед. хр. 2.
- ВЗадорЦ 1865**: Выписи Метрик Задорожской Р-К Приходской Церкви. Фонд 1781, Оп. 37, ед. хр. 2.
- ИказнЦ 1865**: Выписи Метрик Иказненской Р-К Приходской Церкви 1865. Фонд 1781, Оп. 37, ед. хр. 2.

- МК Миор 1865:** Выписи Метр. Книги Миорской Р-К Приходской Церкви о родившихся. Фонд 1781, Оп. 37, ед. хр. 2.
- МстислЦ 1798–1801:** Метр. книги и выписи из них Костелов Мстиславского, Оршанского, Сенненского, Чаусовского и Чериковского Могил. губ. о родивш., вступ. в брак и ум. Фонд 1781, Оп. 26, ед. хр. 1195.
- ПуствЦ 1798–1801:** Метр. книги и выписи из них Костелов Полоцкого уезда Витебской губ. Фонд 1781, Оп. 26, ед. хр. 1197.
- СеннЦ 1697–1798:** Сенненская Ц. о бракосоч. Фонд 1781, Оп. 26, ед. хр. 1231.
- КМН 1701–1797, 1797–1799, 1717–1734:** Kopie Metryczne Koscioła Parafialnej Haieńskiego. Фонд 937, Оп. 4, ед. хр. 28.

Литература

- Bahlow 1967** – Bahlow, Hans. *Deutsches Namenlexikon. Familien und Vornamen nach Ursprung und Sinn erklärt*. München, 1967.
- Bednarczuk 2010** – Bednarczuk, Leszek. *Językowy obraz Wielkiego Księstwa Litewskiego. Millennium Lithuaniae MIX–MMIX*. Kraków: Lexis, 2010.
- Blese 1929** – Blese, Ernests. *Latviešu personu vārdu un uzvārdu studijas*. Rīga: A. Gulbis, 1929.
- Būga 1958–1961** – Būga, Kazimiras. *Rinktinai raštai*. T. 1–3. Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslines literatūros leidykla, 1958–1961.
- Endzelīns 1956** – Endzelīns, Jānis. *Latvijas PSR vietvārdi*. 1. daļa. Rīga: Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Valodas un literatūras institūts, 1956.
- Gottschald 1954** – Gottschald, Max. *Deutsche Namenkunde. Unsere Familiennamen nach ihrer Entstehung und Bedeutung*. Berlin, 1954.
- Ochmański 1967** – Ochmański, Jerzy. *Ludność litewska we włości Obolce na Białorusi wschodniej w XIV–XVI wieku*. *Acta Baltico-Slavica* V. Warszawa: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 1967, 147–158.
- Vanagas 1981** – Vanagas, Aleksandras. *Lietuvių hidronimų etimologinis žodynas*. Vilnius: Mokslas, 1981.
- Грынблат 1977** – Грынблат, Міхаіл. *Беларуска-латышскія сувязі ў тапаніміі і антрапаніміі*. *Беларуская аанамастыка*. Мінск, 1977.
- Дучыц 1995** – Дучыц, Людміла. *Балты і славяне на тэрыторыі Беларусі ў пачатку II тысячагоддзя*. *Беларускі гістарычны агляд*. II (1). Менск, 1995, 15–30.
- Жучкевич 1974** – Жучкевич, Вадим. *Краткий топонимический словарь Белоруссии*. Минск: Изд. БГУ, 1974.
- Лаучюте 1982** – Лаучюте Юрате. *Словарь балтизмов в славянских языках*. Ленинград: Наука, 1982.

- Непокупный 1976** – Непокупный, Анатолий. *Балто-севернославянские языковые связи*. Киев: Наук. думка, 1976.
- Первая всеобщая перепись населения Российской империи, 1897 г. // Витебская губерния. Тетрадь 3.* / Подъ редакцією Н. А. Тройницкаго. Санкт-Петербург: Издание Центрального статистического комитета Министерства внутреннихъ дѣль, 1903.
- Рогалев 1994** – Рогалев, Александр. *Белая Русь и белорусы (в поисках истоков)*. Гомель: Беларус. Агенство науч.-техн. и деловой информации, 1994
- Седов 1970** – Седов, Валентин. *Славяне Верхнего Поднепровья и Подвинья*. Москва: Наука, 1970.
- Сталтмане 1981** – Сталтмане Велта. *Латышская антропонимия. Фамилии*. Москва: Наука, 1981.
- Топоров 2004** – Топоров, Владимир. Еще раз о неврах и селах в общепалтийском этноязыковом контексте (народ, земля, язык, имя). Из истории и.-евр. *neuh- и sel-. *Onomastica Lettica*. 2. laidiens. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2004, 152–231.
- Усціновіч 1975** – Усціновіч, Ганна. *Антрапанімія Гродзенічыны і Брэстчыны (XIV–XVIII стст.)*. Мінск: Навука і тэхніка, 1975.
- Шкільтэр 1931** – Шкільтэр, Карл. *Латышскія калоніі на Беларусі. Гістарычнае развіццё латышскіх сялянскіх гаспадарак*. Мінск, 1931.
- Юркенас 2009** – Юркенас, Юозас. Ономастика как фрагмент лингвистической палеонтологии. *Русистика и компаративистика. Сборник науч. статей*. Вып. IV. Вильнюс – Москва, 129–140.

Belarusian-Latvian contacts in the language system of Vitebsk region

Summary

The purpose of the article is to reveal Latvian elements in Belarusian onomastics in the Vitebsk region (northern part of Belarus). Its dialects are the result of the development of the ancient Eastern Slavic tribal dialect Krivichy of Smolensk and Polotsk region. The formation of this dialect is largely influenced by Baltic substrate.

The author has identified several chronological layers of Latvian elements in the Belarusian onomastics: a) onyms (hydronyms place names and anthroponomy) that correlate with ancient Latvian ethnonyms; b) anthroponyms of Latvian origin recorded in written materials of the

XV–XVIII centuries; c) names of Latvian origin associated with later migrations of Latvians in the XIX–XX centuries on the territory of Belarus.

With the development of the Belarusian language the majority of antroponyms of Latvian origin were adapted. While adapting the Latvian surnames: a) endings changed: *-l-*: *уль* < *ulis*; *ель* < *elis*; *іль* < *ilis*: **Звірбуль** < *Zvirbulis* < *zvirbulis*; c) the part of adapted names after the disappearance of the final *-s*, *-is*, *-us* got the ending *-a* (*-o*): **Милто**; cf. Latvian *Miltiņš*, *Milts*.

Part of antroponyms preserved some suffixed morpheme: a) with the element *-l-*: *уль* < *ulis*; *ель* < *elis*; *іль* < *ilis*: **Звірбуль** < *Zvirbulis* < *zvirbulis*; b) the formant *-iņš* began to be used as patronymic suffix *-ин*: **Страдзін** < *Strazdiņš* < *strazds*.

Borrowed names have undergone a process of acquiring a number of phonetic changes, most of which is due to the peculiarities of the Eastern Slavic languages. Some of the changes are generated by processes that are unique to the Belarusian language and its dialects.

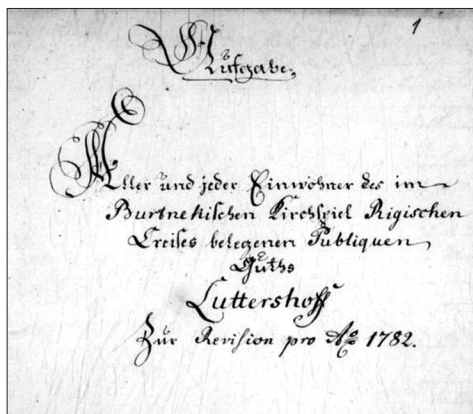
Ilga JANSONE

FLORAS SEMANTIKAS MĀJVĀRDI 1826. GADA VIDZEMES DVĒSEĻU REVĪZIJU MATERIĀLOS

21. gs. latviešu onomastu pastiprināta uzmanība pievērsta antroponīmikai, aizstāvēti vairāki promocijas darbi (Renāte Siliņa-Piņķe, Pauls Balodis, Žanna Bormane), kā arī publicēti zinātniskie raksti par vēsturiskajiem un mūsdienu antroponīmiem (Pauls Balodis, Renāte Siliņa-Piņķe, Inese Zuģicka, Ojārs Bušs, Ilga Jansone, Anna Stafecka).

Toponīmikas pētījumiem, neskaitot „Latvijas vietvārdu vārdnīcas” izstrādi, pievērsta mazāka uzmanība. Publicēti atsevišķi raksti, kuros lielākoties analizēts mūsdienu toponīmiskais materiāls (Laimute Balode, Ojārs Bušs, Sanda Rapa, Ilze Štrausa, Anta Trumpa).

Līdz šim praktiski neizmantoti ir Vidzemes dvēseļu revīziju materiāli, kas noderīgi gan antroponīmu, gan toponīmu pētījumiem.

Luteru (Mazsalacas draudze) 1782. gada revīzija (titullapa)

Vidzemes guberņā dvēseļu revīzija pirmoreiz notika 1782. gadā (Krievijas guberņās tā bija 4. revīzija), 5. revīzija – 1795., 6. revīzija –

1811., 7. revīzija – 1816., 8. revīzija – 1834., 9. revīzija – 1850., bet pēdējā, 10. revīzija – 1858. gadā.

	N. rec.	N. rec.	N. rec.	N. rec.
Hergenberg	12	4	13	
Mittelpfad	50	1		
Berg	10	1		
	9		18	
				32
	6	1		
				20
				32
				9
			8	
			5	
			1	

Fragments no Akenstakes un Mūrmuižas (Mālpils draudze) 1795. gada revīzijas

Muižu revīziju dokumentos uzskaitītas gan privātajās un kroņa muižās, gan tām piederošajās saimnieciskajās struktūrās (pusmuižās, zemnieku saimniecībās, krogos, dzirnavās u. c.), gan mācītājmuižās dzīvojošās personas. 1811. gada revīzijā uzskaitīti tikai vīrieši, bet 1816. gada revīzijā uzskaitītas arī sievietes. 1816. gada revīzija atkārtota 1826. gadā, kad Vidzemes zemnieki pirmoreiz reģistrēti ar uzvārdiem.

Līdz tam zemnieku ģimenes uzskaitītas ar kārtas numuriem, katrai ģimenei piešķirts savs kārtas numurs, kas saglabāts arī pēc uzvārdu piešķiršanas. 9. un 10. revīzijā kārtas numuri mainīti, bet norādīts arī ģimenes numurs iepriekšējā revīzijā. Iedzīvotāji uzskaitīti divās lielās grupās – nodokļu maksātāji un rekrūšu devēji (*Steuer- und Rekrutenpflichtige*) un tikai nodokļu maksātāji (*Steuerpflichtige*).

Veidojot „Latvijas vietvārdu vārdnīcu”, tajā pastarpināti ir tikuši iekļauti arī senie vietvārdi no Kurzemes un Zemgales ar Jura Plāķa publicēto materiālu un no Latgales ar Valda Zepa pētījumu starpniecību. No Vidzemes šādi materiāli praktiski nav tikuši iekļauti.

Lai gan 1826. gada Vidzemes dvēseļu revīzija, kā jau minēts, ir 7. revīzijas atkārtojums, tā ir īpaši nozīmīga, jo tajā pirmo reizi iekļauti gan mājvārdi, gan arī pilni personvārdi – priekšvārdi, uzvārdi,

tēvavārdi, kas ļauj noteikt savstarpējās attiecības starp mājvārdiem un uzvārdiem, izvairoties no nepārbaudītiem secinājumiem.

5. <i>Uksar.</i>	XXI <i>Hellmacher</i>	<i>Joh. Jac. Jof. Jacobs V. H.</i>	11.		21.
	XXII <i>Hellmacher</i>	<i>Karl. Jac. Jof. Jacobs V. H.</i>	7.		17.
	XXIII <i>Henns.</i>	<i>Joh. W. W.</i>	26.	1826 g. g. g. g.	
	XXVII <i>Henns.</i>	<i>Ge. Joh. Jof. W. W. Jacobs V. H.</i>	23.		33.
	XXVII <i>Henns.</i>	<i>Jacob. Joh. S. W. W.</i>	10.		50.
		<i>Peter. Jacobs V. W.</i>	5.		15.

Fragments no 1826. gada revīzijas Apes privātmuižā

Vidzemē atšķirīgos laika posmos revīzijas veiktas 686 muižās, no kurām vairākas 1826. un 1834. gada revīzijas laikā pievienotas lielākām muižām.

Mājvārdu skaits – ap 14 500, ieskaitot atdalījušās zemnieku saimniecības, kurām saglabāts pamatsaimniecības nosaukums, piemēram, Jaunpiebalgas privātmuižā eksistē *Papan* (4)¹, *Kiplok* (4), *Kuttum* (2), *Swekke* (4).

Floras semantikas mājvārdu skaits ir 500–550 vienību, kas ir 3,5–4% no kopējā Vidzemes mājvārdu skaita, ja par atsevišķu mājvārdu tiek uzlūkota katra Vidzemes dvēseļu revīzijā ierakstītā vienība. Atsevišķās muižās, par kurām nav saglabājušies 1826. gada materiāli, dati iegūti no agrākajām vai vēlākajām revīzijām, norādot konkrētās revīzijas gadu.

Īpaša raksta vērts būtu pārskats par rakstību Vidzemes arklu un dvēseļu revīzijās, kur ortogrāfiju ir iespaidojusi ne tikai rakstvežu rakstītprasme, bet arī reizēm sliktā pašas latviešu valodas prasme, ko apliecina gan daudzās paralēlformas, gan arī atsevišķu vārdu rakstība vācu valodā, piemēram, vāciski parasti ir objektu kategorijas nosaukumi – *Gesinde*, *Hoflage*, *Buschwächter*, *Lande Krug*, *Mühle*, personu raksturojošie dati – *Wirtschaft*, *Sohn*, *Frau* u. c., atsevišķos gadījumos arī mājvārdu raksturotārvārdi vai šķirējvārdi – *Gross*, *Klein*. Gribētos cerēt, ka mājvārdu latviskā nosaukuma vietā nav ierakstīts vāciskais

¹ Iekavās aiz mājvārda norādīts vienas muižas teritorijā esošo vienādo nosaukumu skaits – tie parasti radušies, daloties saimniecībām.

analogi, jo, piemēram, ir sastopami gan mājvārdi *Linde* no vācu *Linde* ‘liepa’, gan *Liepe*, *Liepin* u. c.

Vidzemē par zemnieku saimniecību veidošanos var sākt runāt, sākot ar 15. gadsimtu. Tajā laikā varētu būt radušies arī pirmie mājvārdi, taču kaut cik kompakta informācija ir pieejama, tikai sākot ar 17. gs. pirmo pusi. 19. gadsimtā notiek zemnieku saimniecību skaita palielināšanās, gan daloties dzimtām un iekopjot savas jaunsaimniecības, gan izpērkot rentes mājas. Tādējādi 19. gs. sākumā var jau runāt par izveidojušos kultūrvidi, kurā viens no akcentiem ir dabas ainavā iekļāvušās viensētas. Latviešu saikne ar dabu, kas atspoguļojas gan latvju dainās un ticējumos, gan svētvietu un mājvietu izvēlē, nevarēja neietekmēt arī māju nosaukumus.

Lai gan floras semantikas mājvārdu grupa skaitliski nav liela, tā – kopā ar faunas semantikas mājvārdu grupu – visvairāk var liecināt par latviešu dzīvesziņu.

Lapukoku nosaukumi

Māju nosaukumu motivētāji vārdi ļoti bieži bijuši apkārtējā vidē iekļāvušies koku nosaukumi, kas veido aptuveni 57% no visiem floras semantikas mājvārdiem. Pamatos tie ir to koku nosaukumi, kam piemīt arī simboliska nozīme.

Neapšaubāms līderis ir *ozols*. Ar šā koka nosaukumu gan kopvalodas², gan, iespējams, dialektālās formās var saistīt 67 mājvārdus, kas ir 12% no kopējā floras semantikas mājvārdu skaita un 22% no koku nosaukumu motivētiem mājvārdiem. Leksēma *ozols* mājvārdos sastopama gan mononosaukumos (primāri vārdi, atvasinājumi, salikteni), gan analītiskos nosaukumos (vārdkopas).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *ohsol*, *ohfol*, *ohfohl*, *ofol* (sal. *Ohfohls* ‘Eichbaum’ Lettus 1638, 51, Phras. Lettica 1638, 333; *Ohfols, tas* ‘ein Eichenbaum’ Lange 1773, 119), kam atbilst mūsdienu *ozols*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Ohsol – Dūres pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 84. l.,

Ohsol – Liepas pr. m., Cēsu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 253. l.,

Ohsol – Tiepeles pr. m., Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 511. l.,

Ohfol – Vestienas pr. m., Vestienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 106. l.,

Ohfol (2) [1834] – Raunas pils. pr. m., Raunas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 375. l.,

² Rakstā termins *kopvalodas forma* attiecināts uz tagadējā Kurzemē, Zemgalē un Vidzemē pastāvējušo latviešu rakstu valodu, kas nostiprinājās pēc Bībeles otrā izdevuma iznākšanas 1739. gadā un kam analogas leksēmas sastopamas arī mūsdienu latviešu valodā.

Ohfohl – Katvaru pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 172. l.,
Ofol – Cesvaines pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 440. l.

Ar šī apelaīva daḗādiem rakstības variantiem darināti arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros leksēma *ozols* ir vārdkopas pirmais vai otrais komponents. Ja leksēma *ozols* ir otrais jeb neatkarīgais komponents, tad pirmais jeb atkarīgais komponents visbieḗāk ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta atrašanās vietu (attiecībā vienam pret otru)³:

Kaln Ohfol – Daibes pr. m., Straupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 69. l.,
Kalne Ohfol – Brentu pr. m., Ērgemes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 203. l.,
Leies Ohfol – Brentu pr. m., Ērgemes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 203. l.,
Leis Ohfol – Daibes pr. m., Straupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 69. l.

Daḗos gadījumos leksēma *ozols* ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents un tai piemīt diferencētājfunkcija, resp., tā precizē vai nu kādu personu raksturojošu elementu (iesauku, pazīmi u. tml.):

Ohsol Pleppe – Ropaḗu pr. m., Ropaḗu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 372. l.;
 vai objekta veidu, piem., krogu:

Ohsol Krug – Ozolmuiḗas pr. m., Dikļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 232. l.

Visbieḗāk mājvārdu nominācijai izmantots⁴ minētās leksēmas variantu deminutīvs ar tradicionālo izskaņu *-iņš*⁵, kas rakstībā atspoguļota kā *-in* vai *-iņ*:

Ohsolin – Nurmu pr. m., Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 311. l.,
Ohsolin – Puiķeles pr. m., Alojās dr., LVVA 199. f., 1. apr., 354. l.,
Ohsolin – Valtenberģu pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr.,
 402. l.,
Ofolin – Aumeistera pr. m., Palsmanes un Aumeistera dr., LVVA
 199. f., 1. apr., 438. l.,

³ Reizēm mūsdienās (20. gs. 2. pusē) vērojams, ka komponentiem *kalns* un *leja* piemīt tikai šķirējpazīme, resp., tie šķir vienas mājas no otrām, taču neprecizē objekta fiziogēogrāfisko atrašanās vietu attiecībā vienam pret otru. Iespējams, šāda nosaukumam neatbilstoša objektu pārvirze ir izveidojusies laika gaitā, kad jauncelāmai ēkai bija jāatrod piemērota vieta uz īpašniekam piederošās zemes.

⁴ Diskutējams ir jautājums par atvasinājumiem mājvārdu nominācijā. Iespējami divi varianti: pirmais – mājvārdi ir darināti ar tradicionālajiem piedēkļiem *-iņ-*, *-ēn-*, *-ān-*, *-ain-*, *-ien-* u. c., izmantojot kādu no floras semantikas (vai citas semantiskās grupas) pamatleksēmām, otrais – par mājvārdu ir izvēlēts kāds jau valodā eksistējošs atvasinājums. Apgalvojot, ka ēku nosaucošai nominatīvai vienībai nevajadzētu ietvert deminutīviem piemītošo diferencētājfunkciju, kas izsakāma ar sēmu 'mazs, mazāks', nozīmētu ignorēt citas deminutīviem piemītošās diferencētājfunkcijas (skat. Rūķe-Draviņa 1959).

⁵ Šeit un turpmāk norādīta konkrētās izskaņas vienskaitļa nominatīva forma.

Ofolin – Plāņu bruņniecības muiža, Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 346. l.,

Ohfohlin – Krimuldas pr. m., Krimuldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 215. l.,

Ohfolin – Grundzāles pr. m., Gaujienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 130. l.,

Ohfolin – Lēdmanes pr. m., Lielvārdes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 240. l.,

Ohfolin – Rencēnu pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 365. l.,

Ohfolin – Rūjienas Lielā muiža, Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr.,

387. l.,

Ohfolin – Sēļu pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 428. l.,

Kasful oder Ohfolin – Lielvārdes pr. m., Lielvārdes dr., LVVA 199. f.,

1. apr., 245. l.,

Ohfolin – Vidrižu pr. m. ar Barauskas pusm., Turaidas–Lēdurgas dr.,

LVVA 199. f., 1. apr., 504. l.,

Ohfolin, Bufchwächter – Vidrižu pr. m., Turaidas un Lēdurgas dr.,

LVVA 199. f., 1. apr., 504. l.

Bieži izmantots arī veclatviešu rakstu valodai tipiskais deminutīvpiedēkļa pieraksts *-ing*:

Ohsoling – Kaugurciems, Slokas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 411. l.,

Ohsoling [1816] – Salas muiža, Salas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 152. l.,

Ohfoling – Kalnamuižas pr. m., Cēsu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 425. l.,

Ohfoling [1816] – Kalnamuižas m. (pr. m.), Cēsu dr., LVVA 199. f.,

1. apr., 174. l.,

Ohfoling – Jaungulbenes pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr.,

421/1. l.,

Ohfoling – Rāmuļu pr. m., Āraišu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 360. l.,

Ohfohling – Vietalvas pr. m., Kalsnavas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 105. l.

No minētajiem deminutīviem veidotas arī analītiskās leksēmas, kurās deminutīvi ar leksēmu *ozols* ir vārdkopu pirmais vai otrais komponents. Ja deminutīvs ir otrais jeb neatkarīgais komponents, tad visbiežāk pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta atrašanās vietu (attiecībā vienam pret otru), vai arī adjektīvs *jauns* un *vecs*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas norāda uz objektu rašanās laiku⁶ (attiecībā vienam pret otru):

Kaln Ofoling – Ogres pr. m., Ērgļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 315. l.,

Kalne Osoling – Odzianas pr. m., Kalsnavas dr., LVVA 199. f., 1. apr.,

313. l.,

⁶ Reizēm mūsdienās (20. gs. 2. pusē) vērojams, ka arī komponentiem *jauns* un *vecs* piemīt tikai šķirējpazīme, resp., tie šķir vienas mājas no otrām, taču neprecizē objekta rašanās laiku attiecībā vienam pret otru. Iespējams, šāda nosaukumam neatbilstoša situācija ir izveidojusies laika gaitā, kad ir saglabāts nosaukums neatkarīgi no konkrētās ēkas senuma.

Leies Osoling oder Kuntur – Odzianas pr. m., Kalsnavas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 313. l.,
Leis Ofoling – Ogres pr. m., Ērgļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 315. l.,
Jaun Ofolin – Lielvārdes pr. m., Lielvārdes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 245. l.

Atsevišķos gadījumos minētie deminutīvi ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents un tiem piemīt diferencētājfunkcija, resp., tie precizē vai nu kādu personu raksturojošu elementu (iesauku, pazīmi u. tml.):

Ofoling Linning – Ērgļu pr. m., Ērgļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 95. l.,
Ohfolin Klahwen/Klahwan – Galgauskas pr. m., Tirzas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 124. l.;

vai objekta veidu (piem., muižu, krogu):

Ohfolin Muifcha – Lielvārdes pr. m., Lielvārdes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 245. l.

Tikai vienā gadījumā ar leksēmu *ozols* izmantots atvasinājums ar izskaņu *-nieks*, kas rakstībā atspoguļota kā *-nek*:

Ohsolnek – Liepupes pr. m., Liepupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 342. l.

Mājvārdu nominācijā izmantotas arī apelaatīva *ozols* dialektālās⁷ formas *ozals* un *ozuls* (sal. Lgr. 348). Mājvārdi ar variantu *ozals*, kas 20. gs. raksturīgs lībiskajam dialektam (LVDA kartotēka), pierakstīti gan šā dialekta teritorijā Limbažu draudzē, gan ārpus tās – Ropažu draudzē:

Ohsal – Ropažu pr. m., Ropažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 372. l.,
Ohsal/Ohfal – Limbažu mācītājm., Limbažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 244. l.

Mājvārdi ar variantu *ozuls*, kas 20. gs. raksturīgs augšzemnieku dialektam (LVDA kartotēka), sastopami šā dialekta mūsdienu teritorijā, izņemot vienu gadījumu, kad šis variants pierakstīts Dikļu draudzē:

Ohsul/Ohsula – Zeltiņu pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 433. l.,
Ohsul – Mazbrenguļu pr. m., Dikļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 521. l.,
Ohful – Vecgulbenes pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 420. l.,
Ohful – Kalnamuižas pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 175l. l.

Mājvārdu nominācijā izmantots arī minēto dialektālo variantu deminutīvs ar tradicionālo izskaņu *-iņš*, kas rakstībā atspoguļota kā *-in*, un ar veclatviešu rakstu valodai tipisko deminutīvpiedēkļa pie-rakstu *-ing*:

⁷ Par dialektālām uzlūkotās no kopvalodas atšķirīgas formas, kas mūsdienās ir raksturīgas kādam no latviešu valodas dialektiem vai izlokšņu grupām.

Ohsulin [1816] – Liezēres pr. m., Liezēres dr., LVVA 199. f., 1. apr., 262. l.,

Ohfuling – Kalnamuižas pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 175I. l.,

Ohfuling – Litenes pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 248. l.,

Ofuling – Tirzas pr. m., Tirzas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 473. l.

Tikai vienā gadījumā izmantots darinājums ar izskaņu *-nieks*, kas rakstībā atspoguļots kā *-neek*:

Ofulneek – Jaunlaicenes pr. m., Opekalna dr., LVVA 199. f., 1. apr., 229/1. l.

Mājvārda nominācijai izmantots arī saliktenis ar minēto leksēmas dialektālo variantu *ozuls*, kur tas ir salikteņa pirmais komponents, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē otrajā komponentā – fiziogēogrāfiskas semantikas leksēmā *kalns* ietverto informāciju:

Ofulkalln – Jaunlaicenes pr. m., Opekalna dr., LVVA 199. f., 1. apr., 229/1. l.

Samērā bieži Vidzemes mājvārdos sastopams arī neskaidrs leksēmas *ozols* variants *ozels*, kam atbilsmes nav izdevies atrast ne dialektālajā materiālā (LVDA kartotēka, Apv), ne seno rakstu pieminekļos (<http://www.senie.lv>). Par to, ka minētā leksēma saistāma ar apelatīvu *ozols*, liecina abu variantu paralēls lietojums Umurgas draudzes Pociema privātmuižā. Mājvārdi ar šo variantu sastopami gan apelatīvam atbilstošā formā:

Ohfel [1816] – Svētciena pr. m., Salacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 400. l.,

Ohfel/Ohfol – Pociema pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 350. l.,

Ohfell – Stāmerienes pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 457. l.,

gan darinājumos ar deminutīvizskaņām *-iņ(š)*, *-ing(s)*:

Ohfeliņ [1834] – Nītaures pils pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 307. l.,

Ofeling – Meņģeles pr. m., Madlienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 21. l.,

Ohfeling auch Karkling – Vējzaķsalas pr. m., Daugavgrīvas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 489. a. l.,

Ohfeling – Vējzaķsalas pr. m., Daugavgrīvas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 489. a. l.,

gan arī izskaņu *-nieks*, kas atspoguļota ar rakstības variantu *-neck*:

Ohselneck – Vecmuižas pr. m. ar Metakas m. un Lapskalna pūsm., Liepupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 467. l.

Ar šo variantu darināti arī citi mononosaukumi (salikteņi) un analītiskie nosaukumi (vārdkopas), kur variants *ozels* ir pirmais jeb atkarīgais komponents un kur tam piemīt diferencētājfunkcija:

Ohfelshof, Hoflage – Ogres pr. m., Ērgļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 315. l.,

Ohselkass – Burtnieku pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 64. l.,

Ohfel Krim – Umurgas–Sāruma kroņa m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 483. l.

Salikteņa *Ohfelshof* otrais komponents ir latviešu valodā neadaptēts vācu substantīvs *Hof* ‘muiža’, kas norāda uz objekta veidu. Otra salikteņa, kā arī vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents ir neskaids.

Iespējams, daļa no mājvārdiem ar variantu *ozels* ir pieraksta kļūda, kas radusies, pilnībā neuztverot latviešu valodas skaņas. Par to liecina tas, ka, piemēram, 1834. gada dvēseļu revīzijas materiālos no Svētciena pr. m. neskaidro mājvārda formu *Ohfel* ir nomainījusi kopvalodas forma *Ohfol*.

Plašāk par *ozola* vārdu toponīmiskajā kontekstā ir rakstījis Ojārs Bušs (Bušs 2012, 121–129). Pēc Paula Baloža uzvārdu pētījumiem⁸ (Balodis 2008), arī latviešu uzvārdos populārākais no koku nosaukumiem ir *ozols* (*Ozols* – 507, *Ozoliņš* – 672). *Ozola* popularitāti gan mājvārdos, gan uzvārdos acīmredzot ir ietekmējis arī tā mitoloģiskais un folkloristiskais fons, kā arī vieta latviešu kultūrainavā.

Otrs populārākais koku nosaukums, kas izmantots Vidzemes mājvārdos, ir *bērzs*. Šā koka nosaukums ir pamatā 48 mājvārdiem, kas ir 9% no kopējā floras semantikas mājvārdu skaita un 16% no koku nosaukumu motivētajiem mājvārdiem. Arī leksēma *bērzs* – parasti sieviešu dzimtes formā *bērze* – mājvārdos sastopama gan mononosaukumos (primāri vārdi, atvasinājumi, salikteņi), gan analītiskos nosaukumos (vārdkopas).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *behrfe*, *behrse*, *berfe*, *berse* (sal. *Bährfa* ‘Bircken’ Lettus 1638, 35, Phras. Lettica 1638, 333; *Behrs*, *tas* ‘die Birke’ Lange 1773, 54), kam atbilst mūsdienu *bērzs*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Leel Dohrin oder Behrfe – Cesvaines mācītājm., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 441. l.,

Leel Dohrin oder Behrfe – Cesvaines mācītājm., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 441. l.,

Behrse – Košķeles pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 323. l.,

Berfe – Arakstes pr. m., Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 26. l.,

⁸ Pauls Balodis izmantojis Veltas Staltmanes statistisko materiālu, kas izskaitlots no aptuveni 20 000 uzvārdu (80 000 uzvārdu nesēju) (skat. Staltmane 1981).

Berfe – Jaunmuižas pr. m., Gaujienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 10. l.,
Berse – Valmieras pr. m., Valmieras dr., LVVA 199. f., 1. apr., 518. l.

Bieži leksēma *bērzs* ir salikteņu pirmais jeb atkarīgais komponents un tai piemīt diferencētājfunkcija, resp., tā precizē māju atrašanos konkrētā fiziogēogrāfiskajā ainavā, ja otrais komponents ir fiziogēogrāfiskās semantikas nomenklatūras vārds, piem., *āre*, *kalns*:

Behrfahre (2) – Dzelzavas pr. m. ar Kroņamuižas pusm., Cēsaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 430. l. l.,

Berskal – Rembates pr. m., Lielvārdes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 371. l.,

Berskal – Lielvārdes pr. m., Lielvārdes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 245. l.,

Berfukal – Lāzberģa pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 108. l.,

Berskaln – Jaunbebru pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 48. l.,

Berfokaln – Gaujienas pils pr. m., Gaujienas dr., LVVA 199. f., 1. apr.,

12. l.;

vai atšķir vienādus objektus, ja otrais komponents ir nomenklatūras vārds *krogs*, *muiža*:

Berse Krug – Braslavas pr. m., Matīšu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 61. l.,

Berfemuisch – Zādzēnes pr. m., Madlienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 396. l.

Atsevišķos salikteņos leksēmas *bērzs* diferencētājfunkcija nav īsti skaidra, piem., ja salikteņa otrais komponents ir īpašnieka sociālā statusa nosaukums, piem., *zemnieks*, *kalps*:

Behrfemneek – Kalnamuižas pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 175. l. l.,

Behrfemnek – Kalnapededzes pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 407. l.,

Berfokalp (2) – Praulienas pr. m., Lazdonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 351. l.;

vai etnonīms, piemēram, lietuvieša apzīmējums *leitis*:

Behrfeleit/Behrfeleite/Behrfelei – Katvaru pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 172. l.

Atsevišķos gadījumos leksēma *bērzs* ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents un tai piemīt diferencētājfunkcija, resp., tā precizē kādu personu raksturojošu elementu (iesauku, pazīmi u. tml.):

Behrfe Krutain – Braņkuciema pr. m., Slokas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 111. l.,

Bersa Millne/Berse Millne – Aizkujas pr. m., Cēsaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 14. l.,

Berse Welmer – Kaugurciems, Slokas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 411. l.

Visbiežāk mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-iņš*, kas atspoguļota ar *-iņ* vai ar veclatviešu rakstu valodai tipisko deminutīvpiedēkļa pierakstu *-ing*:

Auga jetzt Behrfiņ – Trikātas kroņa m. (pr. m.), Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 479. l.,

Behrfiņ – Bīriņu pr. m. ar Eikažu pusm., Krimuldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 208. l.,

Perse jetzt Behrfiņg – Ozolu pr. m., Liepkalnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 322. l.,

Wetz Bersing – Liepas pr. m., Cēsu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 253. l.,

Jaun Bersing – Liepas pr. m., Cēsu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 253. l.,

Jaun Berfiņg – Rankas pr. m., Jaunpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 361. l.,

Behrsing [1850] – Jaunkaristes–Ipiķu muiža, Rūjienas dr., Vidzemes guberņas kamerālvaldes muižu revīziju lietas LVVA 77. f., 14. apr., 242. l.,

Behrsing – Kaugurciems, Slokas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 411. l.,

Behrsing – Kusas pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 224. l.,

Behrfiņg – Jaunlaicenes pr. m., Opekalna dr., LVVA 199. f., 1. apr., 229/1. l.,

Behrfiņg – Kusas pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 224. l.,

Behrfiņg – Ropažu pr. m., Ropažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 372. l.,

Behrfiņg (2) – Rankas pr. m., Jaunpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 361. l.,

Bersing [1816] – Piņķu muiža, Piņķu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 345. l.,

Bersing – Jaunpils pr. m., Jaunpils dr., LVVA 199. f., 1. apr., 169. l.,

Berfiņg – Gaujienas pils pr. m., Gaujienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 12. l.,

Berfiņg – Juratas pr. m., Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 388. l.

Tikai vienā gadījumā par mājvārdu kļuvis ar piedēkli *pa-* darināts vārds:

Pabehrse – Rencēnu pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 365. l.

Šai gadījumā jāņem vērā, ka ir arī cits augs *Rhamnus cathartica* L., kura nosaukums mūsdienu terminoloģijā ir *parastais pabērzs*.

Iespējams, ar bērza vārdu saistīti arī mājvārdi ar leksēmu *bērša* vai *bērža*:

Behrscha [1816] – Allažu pr. m. ar Jūdažu pr. m. un Pullēnu pr. m., Allažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 15. l.,

Behrfche – Lipskalna pr. m., Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 255. l.,

Behrfche – Lizdēnu pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 256. l.,

Behrfche – Rencēnu pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 365. l.,

Behrfche – Trikātas kroņa m. (pr. m.), Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 479. l.,

Berfche – Aumeistera pr. m., Palsmanes un Aumeistera dr., LVVA 199. f., 1. apr., 438. l.,

Berfche – Viesienas pr. m., Vestienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 104. l.

Šā koka popularitāti varētu saistīt ar plašo izplatību Latvijas kultūrainavā, jo tam nav tik izteikta folkloristiskā un mitoloģiskā konteksta. P. Balodis (Balodis 2008) secinājis, ka *bērzs* ir otrs populārākais arī uzvārdos, bet tā deminutīvforma *Bērziņš* pat apsteidz uzvārda *Ozoliņš* izplatību (*Bērzs* – 16, *Bērziņš* – 834).

Neparasti, ka trešais izplatītākais Vidzemes mājvārdu darināšanai izmantotais koku nosaukums ir *kārklis*, kas ir pamatā 35 mājvārdiem jeb 6% no visiem floras semantikas mājvārdiem un 11% no koku nosaukumu motivētajiem mājvārdiem.

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *kahrkle*, *karkle* (sal. *Kahrklis* ‘Sahlweiden’ Phras. Lettica 1638, 333; *Kahrkli* ‘Weidenbaum’ Lange 1773, 139), kam atbilst mūsdienu *kārklis*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Kahrkle – Brentu pr. m., Ērgemes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 203. l.,

Kahrkle – Pučurgas pr. m., Matīšu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 117. l.,

Kahrkle – Rencēnu pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 365. l.,

Kahrkle – Siguldas pr. m., Siguldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 426. l.,

Kahrkle (4) [1858] – Lubejas pr. m., Liezēres dr., LVVA 199. f., 1. apr., 535. l.,

Karkle – Briezu kroņa muiža, Rubenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 330. l.,

Karkle – Ādažu pr. m., Ādažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 1. l.,

Karkle – Bānūžu pr. m., Skujenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 221. l.,

Karkle – Grotūžu pr. m., Vecpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 129. l.,

Karkle – Stukmaņu pr. m. ar Rīteru pr. m. un Lapas pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 455. l.,

Karkle – Paltmales pr. m., Siguldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 331. l.,

Karkle (2) – Kokneses pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 205. l.

Ar apelatīvu *kārkle* darināti arī analītiskie nosaukumi (vārdkopas) un mononosaukumi (salikteņi), kuros minētā leksēma ir vārdu savienojuma pirmais vai otrais komponents. Ja leksēma *kārkle* ir otrais (reizēm arī trešais) jeb neatkarīgais komponents, tad visbiežāk pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta atrašanās vietu (attiecībā vienam pret otru) un/vai adjektīvs *liels* un *vecs*, kam arī piemīt diferencētājfunkcija, kas norāda uz objekta izmēru un vecumu, arī saliktie mājvārdi, kuru otrajam komponentam ir vairākas funkcijas,

piem., diferencētājfunkcija, kas izteikta ar substantīviem *kalns*, *leja* un adjektīviem *liels*, *vecs*:

Kalne Leel Kahrkle – Rūjienas Lielā m., Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 387. l.,

Leies Leel Kahrkle – Rūjienas Lielā m., Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 387. l.,

Wezz Karkle – Ķēču pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 110. l.

Dažos gadījumos vārdkopās, kur leksēma *kārkle* ir otrais jeb neatkarīgais komponents, pirmais jeb atkarīgais komponents, kuram piemīt diferencētājfunkcija, iespējams, ir izteikts ar personu raksturojošu vai nosaucošu elementu (priekšvārds, iesauka u. tml.):

Tupefchan Karkle – Jaunbebru pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 48. l.

Reizēm salikņos un vārdkopās leksēma *kārkle* ir pirmais jeb atkarīgais komponents, kas precizē otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ietverto norādi uz objekta veidu un personu nosaucošu antroponīmu:

Karkle Krug – Jaunķeipenes pr. m., Madlienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 173. l.

Kahrkleanz – Bīriņu pr. m. ar Eikažu pism., Krimuldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 208. l.

Atsevišķos gadījumos par mājvārdu izvēlēti minētās leksēmas deminutīvi ar tradicionālo šā vārda izskaņu *-inš*, kas rakstībā atspoguļota ar *-in*:

Karklin – Roperbeķu pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 381. l., ar tradicionālo, bet šim vārdam neraksturīgo deminutīvizskaņu *-ītis*, kas atspoguļota ar *-iht*:

Karkliht – Blusumuižas pr. m., Cēsu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 57. l., ar veclatviešu rakstu valodai raksturīgo deminutīvizskaņu *-ings* vai deminutīvpiedēkli *-ing*:

Kahrkling – Ķirbižu pr. m., Salacas un Liepupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 226. l.,

Karckling [1816] – Piņķu muiža, Piņķu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 345. l.,

Karcklings [1816] – Piņķu muiža, Piņķu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 345. l.,

Ohfjeling auch Karkling – Vējzaķsalas pr. m., Daugavgrīvas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 489. a l.

Reizēm sastopami arī mājvārdi, kas darināti no leksēmas *kārklis* ar piedēkli *-en-*, kam vismaz daļā Vidzemes piemīt negatīva konotācija:

Karklen – Taurupes pr. m., Madlienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 470. l.,

Mas Kahrklen – Rūjienas Lielā m., Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 387. l.

Domājams, piedēklis *-an-* atvasinājumā *karklan* ir piedēkļa *-en-* fonētiskais variants:

Karklan – Bērzaunes mācītājm., Bērzaunes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 45. l.

Mājvārdi, kuru pamatā ir atvasinājumi ar piedēkli *-en-*, varētu norādīt gan uz šā auga nevēlamo klātbūtni Latvijas lauku ainavā, gan arī uz nosaukuma devēju attieksmi pret apkārtējo vidi.

Sastopami arī mājvārdi, kas darināti ar piedēkli *aiz-*:

Aiskahrklis – Lamsdorfu pr. m., Liepkalnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 231. b l.,

Aiskarkle – Kokneses pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 205. l.

Iespējams, ar leksēmu *kārklis* saistīti arī mājvārdi, kuros sastopams patskaņa *e* iespraudums starp līdzskaņiem, kas tradicionāli raksturīgs lībiskā dialekta izloksnēm, taču neviens no šiem Vidzemes mājvārdiem nav sastopams tagadējā lībiskā dialekta teritorijā:

Karkel – Slīpes pr. m., Jaunpils dr., LVVA 199. f., 1. apr., 410. l.,

Karkel [1816] – Tīnūžu pr. m., Ikšķiles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 252. l.,

Kahrkel [1816] – Mālpils pr. m., Mālpils dr., LVVA 199. f., 1. apr., 241. l.

Minētais leksēmas variants sastopams arī analītiskajā nosaukumā, kur tas ir vārdkopas neatkarīgais komponents. Vārdkopas atkarīgais komponents, kuram pienīt diferencētājfunkcija, ir adjektīvs *jauns*, kas, iespējams, ietver norādi uz mājas vecumu, resp., jaunumu, attiecībā pret otru ēku, kas varētu būt arī jau iepriekš minētā *Wezz Karkle* tai pašā Nītaures privātmuižā:

Jaun Karkel – Ķēču pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 110. l.

Varbūt arī 19. gadsimtā un vēl senāk ir bijušas problēmas ar Latvijas lauku aizaugšanu? Vai varbūt nekopta mājas apkārtnē kļuvusi par pamatu saukties šā necilā krūma vārdā? Taču arī uzvārdos leksēma *kārklis* nebūt nav sastopama tik reti – uzvārdam *Kārkliņš* ir pat 289 fiksējumi.

Tikai nedaudz mazāk ir mājvārdu ar leksēmu *liepa*, kam, tāpat kā *ozolam*, ir izteikts mitoloģiskais un folkloristiskais fons. Šī leksēma ir pamatā 31 mājvārdam.

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *leepe*, *lehpe*, *lepe* (sal. *Leepa* ‘Linde’ Lettus 1638, 118, *Leepa* ‘Linden’ Phras. Lettica 1638,

333), kam atbilst mūsdienu *liepa*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Leepe [1816] – Kniediņu pr. m., Mālpils dr., LVVA 199. f., 1. apr., 176. l.,

Leepe – Koškeles pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 323. l.,

Leepe – Kūduma pusm., Straupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 320. l.,

Leepe – Nurmu pr. m., Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 311. l.,

Leepe – Veļķu pr. m., Rubenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 498. l.,

Leepu [1816] – Suntažu pr. m., Suntažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 465. l.

Ar šo apelatīvu darināti arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros leksēma *liepa* ir vārdkopas pirmais vai otrais komponents. Ja leksēma *liepa* ir otrais jeb neatkarīgais komponents, tad pirmais jeb atkarīgais komponents visbiežāk ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta fiziogēogrāfisko atrašanās vietu (attiecībā vienam pret otru):

Kalne Leepe (2) – Tirzas pr. m., Tirzas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 473. l.,

Leies Leepe (2) – Tirzas pr. m., Tirzas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 473. l.

Ja leksēma *liepa* ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, tam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ietverto norādi uz personu nosaucošu vai raksturojošu elementu (iesauku, pazīmi u. tml.):

Leepe Murnek (2) – Tirzas pr. m., Tirzas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 473. l.,

Leepe Skilbe (2) – Tirzas pr. m., Tirzas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 473. l.; vai arī norādi uz objekta veidu, piem., muižu, krogu:

Leepe Krug [1816] – Kniediņu pr. m., Mālpils dr., LVVA 199. f., 1. apr., 176. l.

Bieži mājvārdu nominācijai izmantotas minētās leksēmas variantu deminutīvformas, piem., izmantojot tradicionālo deminutīvizskanņu *-inš*, kas rakstībā atspoguļota ar *-in* vai arī deminutīvpiedēkli *-ing*, kas raksturīgs visam veclatviešu rakstu periodam:

Leepin – Aumeistera pr. m., Palsmanes un Aumeistera dr., LVVA 199. f., 1. apr., 438. l.,

Leepin – Paltmales pr. m., Siguldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 331. l.,

Lehpin – Smiltenes pr. m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 446. l.,

Lehping – Plāteres pr. m., Madlienā dr., LVVA 199. f., 1. apr., 496. l.,

Leping – Abšes baznīcas saimniecība, Valkas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 114. l.

Līdzīgi kā ar apelatīvu *liepa*, arī ar tā deminutīviem darināti analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas

pirmais vai otrais komponents. Ja kāds no leksēmas *liepa* deminutīva variantiem ir otrais jeb neatkarīgais komponents, tad visbiežāk pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvš *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta atrašanās vietu (attiecībā vienam pret otru):

Kalne Leeping – Lamsdorfu pr. m., Liepkalnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 231. b l.,

Leijas Leeping – Lamsdorfu pr. m., Liepkalnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 231. b l.

Leksēmas *liepa* deminutīvs var būt arī vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, kuram piemīt diferencētājfunkcija, bet otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ir ietverta norāde uz personu nosaucību vai raksturojošu elementu (iesauku, pazīmi u. tml.):

Leepin Kibber – Annas pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 22. l.,

Leepin Ausan – Stukmaņu pr. m. ar Rīteru pr. m. un Lapas pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 455. l.

Reizēm mājvārdi darināti no substantīva *liepa* atšķirīgiem rakstības variantiem ar izskaņām *-iens* (rakstībā atspoguļota ar *-een*), *-āns* (rakstībā atspoguļota ar *-an*), *-nieks* (rakstībā atspoguļota ar *-neek*):

Lehpeen – Ēķina pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 140. l.,

Leepan [1811] – Alūksnes pils., Alūksnes dr., LVVA 27. f., 14. apr., 374. l.,

Leepeneek – Veckalsnavas pr. m., Kalsnavas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 177. l.

Nereti par mājvārdu izvēlēts saliktenis, kura pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *liepa*, bet otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ir ietverta norāde, piem., uz iedzīvotāju (mājas saimnieku) sociālo statusu vai kādu citu pazīmi:

Leepeskalp (2) – Praulienas pr. m., Lazdonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 351. l.,

Leepsemnek – Lorupes pr. m., Siguldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 217. l.,

Leepkahje (2) [1816] – Mālu pr. m., Velēnas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 278. l.;

uz ēkas atrašanās vietu un/vai iekļaušanos apkārtējā ainavā:

Leepkaln – Viskaļu kroņa m., Koknese dr., LVVA 199. f., 1. apr., 359. l.,

Lepfall – Lubānas pr. m., Ļaudonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 264. l.

Dažādu objektu diferencēšanai darināti arī analītiskie nosaukumi, kuru otrais jeb neatkarīgais komponents ir saliktenis ar leksēmu *liepa* pirmajā jeb atkarīgajā komponentā (salikteņa otrais jeb neatkarīgais komponents ir fiziogēogrāfiskas nozīmes apelatīvs

sala), bet vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, kuram piemīt diferencētājfunkcija, ir adjektīvs *liels* vai *mazs*:

Leel Lepefal [1816] – Allažu pr. m. ar Jūdažu pr. m. un Pullēnu pr. m., Allažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 15. l.,

Mas Lepefal [1816] – Allažu pr. m. ar Jūdažu pr. m. un Pullēnu pr. m., Allažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 15. l.

Tikai viens mājvārds ir darināts ar piedēkli *pa-* no substantīva *liepa*:

Paleep – Ūzeņu pr. m., Ēveles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 194. l.

Pievienot šai semantiskajai grupai atsevišķus mājvārdus ar *lep-* un *lehp-* ļauj visa korpusa analīze, kur arī adjektīvs *liels* rakstīts līdzīgi: *leel* un *lehl*. Plašāk par *liepas* vārdu latviešu onomastikā saistībā ar tā folkloristisko un mitoloģisko fonu ir rakstījusi Laimute Balode (Balode 2012).

No lapukoku apzīmējumu motivētajiem mājvārdiem reģistrējumu biežuma aspektā leksēmai *liepa* seko darinājumi ar leksēmu *kļava* – 25 fiksējumi –, taču šeit jāpiebilst, ka izmantotā rakstības tradīcija neļauj skaidri nošķirt homonīmos mājvārdus, kuru pamatā ir koka nosaukums *kļava*, no vārdiem, kas darināti no personvārda *Klāvs*.

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *klawa*, *kliawe*, *klaw* (sal. *Kļawa* ‘Löhneholtz’ Phras. Lettica 1638, 333, *Kļawaskohx* ‘Efschenbaum’ Lettus 1638, 55; *Kļawa*, *ta* ‘ein Lehnbaum’ Lange 1773, 139), kam atbilst mūsdienu *kļava*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Klaw – Sējas pr. m. ar Grāvesmuižas pusm., Krimuldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 530. l.,

Klawe – Bulduru pr. m., Slokas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 50. l.,

Kliawe [1816] – Vatrānes pr. m., Suntažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 494. l.

Krimuldas draudzes Grāvesmuižas pusmuižas mājas *Klaw* saimnieks ir Klāvs (Anša dēls). Iespējams, ka vismaz šā konkrētā mājvārda pamatā ir antroponīms.

Reizēm kāds no leksēmas *kļava* variantiem sastopams arī citos mononosaukumos (salikteņos) un analītiskajos nosaukumos (vārdkopās). Atsevišķos gadījumos leksēma *kļava* ir salikteņa vai vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents un tai piemīt diferencētājfunkcija, resp., tā precizē vai nu kādu personu raksturojošu elementu (iesauku, pazīmi u. tml.):

Klawe Taurin – Cesvaines pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 440. l.,

Klawesfproge (2) – Rankas pr. m., Jaunpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 361. l.;

vai apkārtējās vides un apkārtējo objektu raksturīgu pazīmi:

Klawkrust [1816] – Nēķena pr. m., Dzērbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 310. l.

Visbiežāk mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-iņš*, kas atspoguļota ar *-in* vai ar veclatviešu rakstu valodai tipisko deminutīvpiedēkļa pierakstu *-ing*:

Klawin – Idus pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 158. l.,

Klawin – Lieljumpravas pr. m., Jumpravas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 167. l.,

Klawin – Liepupes pr. m., Liepupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 342. l.,

Klawing – Kalnamuižas pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 175. l.,

Klawing – Pāles pr. m., Limbažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 435. l.,

Klawing – Pantenes pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 334. l.,

Klawing – Vecsalacas pr. m., Salacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 399. l.

Par mājvārdiem kļuvuši arī darinājumi no leksēmas *kļava* ar vēl vairākām izskaņām, piemēram, *-āns* vai *-ēns* (vienā gadījumā mājvārds *Klawinehn* vai nu darināts ar dubultpiedēkli, vai arī tā pamatā ir bijis deminutīvs), kas atspoguļotas ar *-an*, *-ans*, *-ahn*, *-ehn*:

Klawan – Jaunlaicenes pr. m., Opekalna dr., LVVA 199. f., 1. apr., 229/1. l.,

Klawans – Stienes pr. m., Liepupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 485. l.,

Klawahn – Ļaudonas pr. m., Ļaudonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 236. l.,

Klawehn – Gravas pr. m., Liezēres dr., LVVA 199. f., 1. apr., 202. l.,

Klawinehn – Ogres pr. m., Ērgļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 315. l.;

ar izskaņu *-ājs*, kas atspoguļota ar *-ais*:

Klawais – Rauzas pr. m., Palsmanes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 367. l.

Leksēma *kļavājs* resp. *klavais* sastopama arī kā analītiskā nosaukuma – vārdkopas – pirmais jeb atkarīgais komponents, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē kādu personu raksturojošu elementu (iesauku, pazīmi u. tml.):

Klawais Bertul – Rauzas pr. m., Palsmanes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 367. l.

Vairāki mononosaukumi un analītiskie nosaukumi, kuru pamatā ir sakne *klahw-*, acīmredzot būtu saistāmi ar personvārdu *Klāvs*, nevis koka nosaukumu *kļava*:

Kalna Klahwiņen [1834] – Nītaures pils pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 307. l.,

Leijes Klahwiņen [1834] – Nītaures pils pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 307. l.,

Sehmul Klahwin – Salaspils muiža, Salaspils dr., LVVA 199. f., 1. apr., 197. l.,

Klahwen/Klahwan – Galgauskas pr. m., Tirzas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 124. l.,

Klahwan – Lubānas pr. m., Ļaudonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 264. l.

Līdzīga situācija ir arī ar mājvārdiem, kurus varētu saistīt ar *apses* vārdu (18 reģistrējumu), jo, trūkstot konsekventai garumu apzīmēšanai, kā arī pastāvot modificētai galotnei *-e*, nav iespējams nošķirt leksēmas *apse* un *āpsis*.

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *apse*, *apfe*, *abfche* (sal. *Apfa* ‘Eſpen’ Phras. Lettica 1638, 333, *Apfakohx* ‘Aſpenbaum’ Lettus 1638, 23), kam atbilst mūsdienu *apse*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Apse – Rozbeķu pr. m., Straupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 383. l.,

Apse – Skulberģu pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 207. l.,

Apfe – Ļaudonas pr. m., Ļaudonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 236. l.,

Apfe – Toces pr. m., Ļaudonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 476. l.,

Apſis – Smiltenes pr. m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 446. l.,

Abfche – Abšes baznīcas saimniecība, Valkas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 114. l.,

Apfche – Kūduma puse, Straupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 320. l.,

Apfche – Vietalvas pr. m., Kalsnavas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 105. l.,

Apfche – Dūres pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 85. l.

Ar apelatīvu *abfche* darināts arī analītiskais nosaukums, kur minētais koka nosaukums ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, kas precizē objekta veidu:

Apfche Krug – Bīriņu pr. m. ar Eikažu puse, Krimuldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 208. l.

Reizēm mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-īte*, kas atspoguļota ar *-iht* vai *-it*:

Apsiht – Dubinskas pr. m., Cēsu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 81. l.,

Apſit – Aumeistera pr. m., Palsmanes un Aumeistera dr., LVVA 199. f., 1. apr., 438. l.

Par mājvārdu kļuvis arī derivāts no leksēmas *apfe* ar izskaņu *-ēns*, kas atspoguļota ar *-ehn*:

Apſehn – Ozolu pr. m., Liepkalnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 322. l.

Ar leksēmu *apsēns* resp. *apsans* darināti arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros šī leksēma ir vārdkopas otrais jeb neatkarīgais

komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta atrašanās vietu (attiecībā vienam pret otru):

Kalne Apsan – Kokneses pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 205. l.,

Leies Apsan – Kokneses pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 205. l.

Salikteņos leksēma *abfch(e)* ir pirmais jeb atkarīgais komponents, kas precizē otrajā jeb neatkarīgajā komponentā, kas ir fiziogēogrāfiskas semantikas substantīvs *kalns* un *sala*, ietverto informāciju:

Apfchekaln – Jaunbebru pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 48. l.
Apfchkaln [1811] – Lizuma pr. m., Velēnas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 274. l.

Apfchefall – Lāzberģa pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 108. l.

Minētajiem mājvārdiem ar leksēmas *apse* variantiem nav ne semantisko, ne gramatisko pazīmju, kas ļautu nošķirt floras semantikas vārdus no faunas semantikas vārdiem.

Nereti mājvārdu pamatā ir arī lapukoka *osis* nosaukums (11 reģistrējumu).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *ohfsche*, *osche* (sal. *Ohfscha* ‘Efschenbaum’ Phras. Lettica 1638, 333; *Ohfis, tas* ‘ein Efschenbaum’ Lange 1773, 219), kam atbilst mūsdienu *osis*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Ohfsche – Zvārtes pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 468. l.

Ohfsche – Idus pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 158. l.

Ohfsche – Jaunates pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 326. l.

Reizēm kāds no leksēmas *osis* variantiem sastopams arī citos mononosaukumos (salikteņos) un analītiskajos nosaukumos (vārdkopās). Dažos gadījumos minētā leksēma ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents un tai piemīt diferencētājfunkcija, resp., tā precizē vai nu objekta veidu:

Ohfsche Krug – Gulberes pr. m., Liezēres dr., LVVA 199. f., 1. apr., 131. l.;

vai nu kādu personu raksturojošu elementu (priekšvārds, iesauka, pazīme u. tml.):

Ohfsche Pekfchan – Sērmūkšu pr. m., Skujenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 439. l.,

Schnapste Osche Jurr – Sāvienas pr. m., Ļaudonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 406. l.

Pēdējā gadījumā apelatīva *osis* variants ir trīskomponentu analītiskā nosaukuma vidējais komponents, kurš precizē personvārdu *Juris* resp. *Jurr*, savukārt pirmais komponents precizē vārdkopu *Ošu Juris*, norādot uz personas tieksmi lietot alkoholiskus dzērienus.

Biežāk leksēmas *osis* kāds no rakstības variantiem ir salikteņu pirmais jeb atkarīgais komponents, kas precizē ar nomenklatūras vārdu *upe* vai *kalns* izteiktajā otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ietvertu informāciju:

Ohſchup – Jaunbilskas pr. m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 52. l.,
Schogli vel Ofchupp – Veclaicenes pr. m., Opekalna dr., LVVA 199. f.,
 1. apr., 228. l.,

Oſchkaln [1850] – Jaunkaristes–Ipiķu m., Rūjienas dr., Vidzemes guberņas kamerālvaldes muižu revīziju lietas 77. f., 14. apr., 242. l.

Atsevišķos gadījumos otrā jeb neatkarīgā komponenta semantika nav skaidra:

Oſchkaij – Ozolmuižas pr. m., Dikļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 232. l.,
Oſchbohl – Ķemeru pr. m., Ēveles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 190. l.

Vidzemes mājvārdu nominācijā izmantota leksēma ***alksnis***, arī *elksnis* (9 reģistrējumi).

Atšķirīgi rakstītas kopvalodas formas *alksnis*, *alksne*, *alkſchne* (sal. *Allkſchna*, *Ellkſchna* ‘Ellernbaum’ Phras. Lettica 1638, 333, *Allckſchnakohx* Wallh. *Ellckſchna* ‘Ellernbaum’ Lettus 1638, 52; *Alkſchnis*, *tas* ‘Ellern’ Lange 1773, 13), kam atbilst mūsdienu *alksnis*, iekļautas mājvārdos, kas fiksēti vairākās Vidzemes muižās. Tikai vienā gadījumā par mājvārdu izraudzīta apelatīvam tieši atbilstošā forma:

Alksnis – Smiltenes pr. m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 446. l.

Ar šā apelatīva rakstības variantu *alkšne* darināti arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir adjektīvs *jauns* vai *vecs*, kā arī substantīvi *leja* vai *vidus*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta rašanās laiku un atrašanās vietu (attiecībā vienam pret otru):

Jaun Alkſchne – Valtenberģu pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f.,
 1. apr., 402. l.,

Leies Alkſchne – Valtenberģu pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f.,
 1. apr., 402. l.,

Wetz Alkſchne – Valtenberģu pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f.,
 1. apr., 402. l.,

Widde Alkfchne – Valtenberģu pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 402. l.

Atsevišķos gadījumos, kad kāds no leksēmas *alksnis* variantiem ir vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents, pirmā jeb atkarīgā komponenta nozīme un diferencētājfunkcija grūti nosakāma:

Siehle Alksne – Rauzas pr. m., Palsmanes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 367. l.

Reizēm kāds no leksēmas *alksnis* variantiem ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, kam piemīt diferencētājfunkcija. Otrais jeb neatkarīgais komponents var būt vai nu objekta nomenklatūras vārds *krogs* resp. *Krug*:

Alkfchne Krug – Bīriņu pr. m. ar Eikažu pusm., Krimuldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 208. l.;

vai arī neskaidras nozīmes vārds, ko, iespējams, var saistīt ar sieviešu priekšvārdu *Mille*, kaut gan mājvārdu nominācijā sieviešu priekšvārdi nav raksturīgi:

Alkfchne Mille – Bīriņu pr. m. ar Eikažu pusm., Krimuldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 208. l.

Vienā gadījumā analītiskā mājvārda nominācijai izmantota dialektālā forma *elksnis*, kuras izplatība ietver arī Kokneses apkārtni, kur sastopams konkrētais mājvārds (sal. LVDA, 8. karte). Šajā gadījumā derivāts ar piedēkli *ai-* no dialektālā varianta *elksnis* ir vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir konkrēts hidronīms *Daugava*, kas, diferencējot mājvārdu, norāda uz tuvumā esošo Daugavas upi:

Daugaw Aiselksne – Kokneses pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 205. l.

Par mājvārdiem izvēlēti arī *lazdas* un *lezdās* nosaukumi (9 reģistrējumi).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *lasde*, *lesde* (sal. *Lafðakohx* ‘Hafelstaude’ Phras. Lettica 1638, 333, *Lafðakohx* ‘Hafelstaude’ Lettus 1638, 85), kam atbilst mūdienu *lazda*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Sisfe jetzt Lasde – Bilstiņu pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 53. l.,

Lasde – Ķemeres pr. m., Ēveles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 190. l.,

Lasde – Stukmaņu pr. m. ar Rīteru pr. m. un Lapas pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 455. l.

Vienā gadījumā mājvārdu nominācijā izmantots minētās leksēmas deminutīvs ar veclatviešu rakstu valodai tipisko deminutīv-piedēkļa pierakstu *-ing*:

Lasding – Cēsu pils pr. m., Cēsu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 500. l.

Reizēm kāds no leksēmas *lazda* variantiem sastopams arī citos mononosaukumos (salikteņi) un analītiskajos nosaukumos (vārdkopas). Atsevišķos gadījumos minētā leksēma ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents un tai piemīt diferencētājfunkcija, resp., tā precizē vienu no personu raksturojošiem elementiem – priekšvārdu, kas ir vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents:

Lasdes Jahn [1816] – Olaines muiža, Rīgas pils., LVVA 199. f., 1. apr., 318. l.,

Lasdes Mickel [1816] – Olaines muiža, Rīgas pils., LVVA 199. f., 1. apr., 318. l.

Ar leksēmu *lazda* fiksēts tikai viens saliktenis, kur minētā leksēma ir tā pirmais jeb atkarīgais komponents, savukārt otrais jeb neatkarīgais komponents ir hidronīmiskas semantikas nomenklatūras vārds *upe*:

Lasdup (2) – Rankas pr. m., Jaunpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 361. l.

Atsevišķu mājvārdu nominācijā izmantots arī dialektālais variants *lezda*; šo mājvārdu lokalizācija sakrīt ar minētā apvidvārda izplatības areālu (sal. ME II 455). Šie mājvārdi ir minētās dialektālās leksēmas deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-iņš*, kas atspoguļota ar *-in* vai ar veclatviešu rakstu valodai tipisko deminutīv-piedēkļa pierakstu *-ing*:

Lesdin – Vijciema kroņa m., Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 506. l.,

Lesding – Aumeistera pr. m., Palsmanes un Aumeistera dr., LVVA 199. f., 1. apr., 438. l.

Tikai daži fiksējumi ir mājvārdiem ar koku nosaukumu *vītols* (5 reģistrējumi).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *witol*, *wihtul* (sal. *Wietols* ‘Weidenbaum’ Phras. Lettica 1638, 333, *Wietohls* ‘Weidenbaum’ Lettus 1638, 204; *Wihtals*, *wihtols* ‘eine Art Weiden’ Lange 1773, 391), kam atbilst mūsdienu *vītols*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Wihtol – Eriņu pr. m., Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 137. l.,

Witol – Juratas pr. m., Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 388. l.

Ar šā apelatīva rakstības variantu darināts arī analītiskais mājas nosaukums, kurās leksēma *vītols* ir vārdkopas otrais komponents, bet

pirmais jeb atkarīgais komponents ir adjektīvs *jauns*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta rašanās laiku (attiecībā pret citu, iespējams, vairs neeksistējošu objektu):

Jaun Witol – Juratas pr. m., Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 388. l.

Dīvās attālās Vidzemes muižās par mājvārdu izmantota dialektālā forma *vītuls*, kas Kārļa Mīlenbaha un Jāņa Endzelīna vārdnīcā minēta no Vecpiebalgas un Rūjienas (sal. ME IV 648):

Wihtul – Sējas pr. m. ar Grāvesmuižas pusm., Krimuldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 530. l.,

Wihtul – Jaunburtnieku pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 454. l.

Atsevišķos gadījumos (3 reģistrējumi) mājvārdu var saistīt arī ar apelatīvu *ieva*.

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *eewa*, *ehwa* (sal. *Eewa* ‘Faulbaum’ Phras. Lettica 1638, 333, *Ewa/Eewaskohx* ‘Faulbaum’ Lettus 1638, 58; *Eewa, ta* ‘ein Faulbeer Baum’ Lange 1773, 108), kam atbilst mūsdienu *ieva*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās.

No šī nelielā mājvārdu skaita vairākums ir monoleksēmas. Izmantots vai nu minētās leksēmas deminutīvs ar tradicionālo izskaņu *-inš*, kas atspoguļota ar *-in*, vai arī derivāts ar izskaņu *-ēns*, kas atspoguļota ar *-an*:

Eewin [1816] – Raunas mācītājm., Raunas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 377. l.,

Eewan [1811] – Lizuma pr. m., Velēnas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 274. l.

Vienā gadījumā darināts (vai izmantots jau valodā esošs) saliktenis, kur leksēmas *ieva* rakstības variants ir pirmais jeb atkarīgais komponents, kas precizē otrajā jeb neatkarīgajā komponentā *līcis* ietverto informāciju, norādot gan uz ievu tradicionālo augšanas vietu, gan arī, visticamāk, māju atrašanās vietu upes krastā:

Ehwulietz – Valtenberģu pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 402. l.

Jāpiebilst, ka nepārprotama saikne ar koku ir mājvārdam *Ievu-līcis*, pārējo pamatā var būt arī antroponīms *Ieva*.

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *puhpol*, *pupohl* (sal. *Pupulis* ‘Palmbaum’ Phras. Lettica 1638, 334, *Pupulo=kohx* ‘Palmbaum’ Lettus 1638, 135; *Puhpuli* ‘Palmen’ Lange 1773, 242), kam atbilst mūsdienu *pūpols*, fiksēti mājvārdi trijās Vidzemes muižās:

Puhpol – Pučurgas pr. m., Matīšu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 117. l.,

Pupohl – Vecbrenguļu pr. m., Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 519. l.,

Pupul – Vecpiebalgas pr. m., Vecpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 338. l.

Kopvalodas formā *wieksne* (sal. *Wihkfnes, tahs* ‘Röfthern’ Lange 1773, 390), kam atbilst mūsdienu *vīksna*, fiksēts mājvārds tikai vienā Vidzemes muižā:

Wieksne [1816] – Tīnūžu pr. m., Ikšķiles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 252. l.

Izloksnes formā *pilag*, kam atbilst mūsdienu *pīlādzis* (sal. *Pihlahdſchi* ‘Pielbeern’ Lange 1773, 234), fiksēts mājvārds Umurgas muižā. Apelaatīvs *pīlags* sastopams gar Vidzemes jūrmalu, ietverot arī Umurgu (LVDA, 6. karte):

Pilag – Pociema pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 350. l.

Skujkoku nosaukumi

Neiegūstot tādu popularitāti kā lapukoku apzīmējumi, mājvārdu pamatā tomēr ir arī visu Latvijai raksturīgo skujkoku nosaukumi, no kuriem populārākais ir apelaatīvs *egle* (14 reģistrējumu).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *egle*, *eggle* (sal. *Eggle* ‘Fichtenbaum’ Phras. Lettica 1638, 333; *Egle, ta* ‘Gränbaum al. Tannen’ Lange 1773, 109), kam atbilst mūsdienu *egle*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Egle, Buschwachter [1816] – Salas muiža, Salas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 152. l.,

Egle [1850] – Ikšķiles mācītājm., Ikšķiles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 487. l.,

Egle – Valmieras pr. m., Valmieras dr., LVVA 199. f., 1. apr., 518. l.,

Egles [1816] – Ikšķiles muiža, Ikšķiles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 486. l.

Ar apelaatīvu *egle* darināti arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja* un adjektīvs *jauns*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta atrašanās vietu vai tā rašanās laiku:

Jaun Egle – Smiltenes pr. m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 446. l.,

K. Egle – Smiltenes pr. m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 446. l.,

L. Egle – Smiltenes pr. m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 446. l.

Reizēm mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas rakstības variantu deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-īte*, kas atspoguļota ar *-iht* vai *-it*:

Egliht – Krimuldas pr. m., Krimuldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 215. l.,
Egliht – Vecjērcēnu pr. m., Ēveles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 514. l.,
Egglit – Rāmuļu pr. m., Āraišu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 360. l.

Arī no deminutīva *egļite* darināti analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precīzē objekta atrašanās vietu (attiecībā vienam pret otru):

Kalne Egliht – Ērgemes pr. m., Ērgemes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 97. l.,
Leijes Egliht – Ērgemes pr. m., Ērgemes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 97. l.

Mājvārdu nominācijā izmantoti arī derivāti ar izskaņu *-aine*, kas rakstībā atspoguļota vai nu ar *-ain*, vai arī *-ein* (atbilstoši vācu valodas rakstības tradīcijai):

Eglain [1834] – Eglēnu pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 125. l.,
Eglein, Hoflage [1816] – Mores pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 295. l.

Nedaudz retāk mājvārdu nominācijā izmantots *paegļa* nosaukums un tā varianti (10 reģistrējumu).

Kopvalodas formā *paegle* (sal. *Pa=eggles* ‘Wacholderbaum’ Phras. Lettica 1638, 333, *Pa=eggles* ‘Wacholder’ Lettus 1638, 98; *Pa-ehgle* ‘Wacholder’ Lange 1773, 221), kam atbilst mūsdienu *paeglis*, fiksēti tikai daži mājvārdi:

Paegle – Kaugurciems, Slokas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 411. l.,
Paegli – Lizdēnu pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 256. l.

Ar leksēmas variantu *paegle* sastopams arī analītiskais nosaukums, kur minētais apelatīvs ir vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents, bet tās pirmais jeb atkarīgais komponents, kuram piemīt diferencētājfunkcija, ir adjektīvs *vecs*, kas norāda uz ēkas senumu:

Wezz Paegle – Rencēnu pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 365. l.

Atsevišķos gadījumos izmantots kāds no leksēmas *paeglis* dialektālajiem variantiem.

Dikļu draudzē mājvārdam izmantots variants *paigel*:

Paigel – Ozolmuižas pr. m., Dikļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 232. l.

Pēc „Latviešu valodas dialektu atlanta” Leksikas daļas materiāliem, formas *paigle* un *paiglis* sastopamas plašā areālā Ziemeļrietumvidzemē (sal. LVDA 9. karte).

Aizkraukles draudzē sastopamo kroga nosaukumu, iespējams, arī var saistīt ar *paegļa* nosaukumu:

Padegge krug (2) [1816] – Aizkraukles pr. m., Aizkraukles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 29. l.

Šā saliktā nosaukuma pirmajā daļā varētu būt kontaminēta forma no plaši lietotajiem *Juniperus communis* apzīmējumiem *paeglis* un *kadiķis*, savukārt otrajā daļā ietverta norāde uz objekta veidu.

Ar dialektālo leksēmu *kadaks* saistīti vairāki mājvārdi Salacas un Limbažu draudzēs. Vienā gadījumā par mājvārdu kļuvis apelatīvam atbilstošs vārds:

Kaddak [1816] – Svētciema pr. m., Salacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 400. l.

Bet lielākoties ar apelatīvu *kadaks* darināti analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros minētā leksēma dažādos rakstības variantos ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir vai nu adjektīvs *jauns* un *vecs*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta rašanās laiku (attiecībā vienam pret otru), vai arī substantīvs *mežs* un *upe*, kas norāda uz objekta atrašanās vietu:

Jaun Kaddak – Pāles pr. m., Limbažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 435. l.,

Wezz Kaddack – Pāles pr. m., Limbažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 435. l.,

Mesche Kaddack – Vecsalacas pr. m., Salacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 399. l.,

Uppes Kaddack – Vecsalacas pr. m., Salacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 399. l.

Pēc „Latviešu valodas dialektu atlanta” Leksikas daļas un Kārļa Mīlenbaha un Jāņa Endzelīna „Latviešu valodas vārdnīcas” dotumiem, leksēmas *kadaks* un *kadags* ir sastopamas Lejaskurzemē, kā arī Naukšēnos pie Igaunijas robežas (LVDA 9. karte, ME II 131). Apvienojot minētās leksēmas vienā ligzdā ar *kadēgs*, J. Endzelīns tās saista ar lietuviešu *kadagys* un senprūšu *kadegis*, ko atvedina no grieķu *κέδροος* ‘paeglis’ (ME II 131). Arī „Latviešu valodas dialektu atlanta” Leksikas daļas veidotāji Naukšēnos un Rucavā sastopamās formas apzīmē ar vienu zīmi.

Ticamāk būtu Naukšēnos sastopamo *kadaks* un Salacas un Limbažu draudžu mājvārdos minēto *kaddak*, *kaddack* saistīt ar igauņu *kadakas* ‘Wacholder (*Juniperus communis* L.)’ (Wied. 176), lībiešu *kadāgi* ‘wacholdern, aus wacholderholz’ (Kettunen 100). Analoģu leksēmu (*kadagi* ‘Wacholder’ Salis-Livisches 75) savā vārdnīcā iekļāvuši arī Eberhards Vinklers un Karls Pajusalu. Somugrisma biežāka sastopamība 19. gs. pirmās puses mājvārdos skaidrojama ar

šo valodu adstrāta plašāku izplatību, salīdzinot ar vēlāku laikposmu, kad tas pakāpeniski zūd.

Visretāk no skujkoku apzīmējumiem Vidzemes mājvārdos sastopams *priedes* nosaukums (9 reģistrējumi).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *preede*, *prede* (sal. *Pree-da* ‘Eine Danne’ Phras. Lettica 1638, 333, *preeda/Preedas*=*kohx* ‘Tannenbaum’ Lettus 1638, 181; *Preede*, *ta* ‘eine Tanne’ Lange 1773, 240), kam atbilst mūsdienu *priede*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Preede – Bauņu pr. m., Matīšu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 39. l.,

Preede – Tiegažu pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 471. l.,

Preede – Valmieras pr. m., Valmieras dr., LVVA 199. f., 1. apr., 518. l.

Vienā gadījumā mājvārdu nominācijā izmantots minētās leksēmas deminutīvs ar tradicionālo izskaņu *-īte*, kas atspoguļota ar *-iht*:

Preediht – Gatartas pr. m. ar Jaundrustu pr. m., Dzērbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 79. l.

Par mājvārdiem kļuvuši arī derivāti ar izskaņu *-uls*, kas atspoguļota ar *-ul*:

Predul [1811] – Alūksnes pilsm., Alūksnes dr., LVVA 27. f., 14. apr., 374. l.,

Predul – Augulienas pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 385. l.

Jāpiebilst, ka atvasinājumiem ar *-ul* piemīt cita semantika, proti, *prieduls* ir ‘priežu mežs, priežu audze’ (sal. *Preeduls* ‘ein Dannen Buſch’ Phras. Lettica 1638, 333).

Ar leksēmu *priede* sastopami arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kur minētais apelatīvs ir vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents, bet tā pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* un *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas norāda uz māju atrašanās vietu:

Kalne Preede – Katvaru pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 172. l.,

Leyes Preede – Katvaru pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 172. l.

Tikai vienā gadījumā leksēma *priede* ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, kas precizē otrajā jeb neatkarīgajā komponentā, kas izteikts ar personu raksturojošiem vai nosaucošiem elementiem, ietvertu informāciju:

Preedes Inken (2) – Gulberes pr. m., Liezēres dr., LVVA 199. f., 1. apr., 131. l.

Dekoratīvo un eksotisko koku un krūmu nosaukumi

Iespējams, dažas mājas jau 19. gs. sākumā ieguvušas visai eksotisku augu nosaukumus. Varētu būt – kaut nav droši apgalvojams –, ka 7 mājvārdu pamatā ir auga nosaukums *tūja*.

Visi šie mājvārdi ir analītiskie nosaukumi. Visbiežāk leksēmas *tūja* ē-celms *tūje* ir vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents, kuram piemīt diferencētājfunkcija, ir vai nu adjektīvs *jauns* un *vecs*, kas norāda uz iespējamo ēku rašanās laiku (attiecībā vienai pret otru), vai arī adjektīvs *strups* un *garš*, kas, šķiet, varētu raksturot māju pēc tuvumā esošo koku pazīmēm:

Jaun Thujes – Lēdmanes pr. m., Lielvārdes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 240. l.,

Wetz Thujes – Lēdmanes pr. m., Lielvārdes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 240. l.,

Strupp Thujes – Lēdmanes pr. m., Lielvārdes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 240. l.,

Garr Thujes – Lēdmanes pr. m., Lielvārdes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 240. l.

Vienā gadījumā leksēma *tūja* ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents un tai piemīt diferencētājfunkcija, resp., tā precizē vienu no personu raksturojošiem elementiem (iesauku, pazīmi u. tml.), kas ir vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents:

Tuhjas Melfup [1811] – Alūksnes pilsn., Alūksnes dr., LVVA 27. f., 14. apr., 374. l.

Atsevišķos gadījumos par salikto mājvārdu izvēlēts analītiskais nosaukums, kura otrais jeb neatkarīgais komponents ir derivāts no apelatīva *tūja* ar izskaņu *-ēns*, kas rakstībā atspoguļota ar *-an*. Pirmais jeb atkarīgais komponents, kuram piemīt diferencētājfunkcija, ir vai nu personu raksturojošs elements (priekšvārds), vai arī neskaidras semantikas vārds:

Andre Tuhjan – Bučauskas pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 66. l.,

Latwan Tuhjan – Bučauskas pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 66. l.,

Analizējot mājvārdus, kuru pamatā ir Latvijas dabai neraksturīgu augu nosaukumi, ir lietderīgi aplūkot arī citus iespējamus motivācijas aspektus, īpaši gadījumā, kad sarunvalodā biežāk tiek lietots *Thuja occidentalis L.* nosaukums *dzīvībaskoks*. Vienu motivācijas pavedienu var atrast, aplūkojot Liepupes draudzes Tūjas mui-

žas nosaukumu. Minētajiem mājvārdiem skaniski un ortogrāfiski analogais muižas nosaukums *Tūja* ir nevis floras semantikas, bet gan faunas semantikas nosaukums. Par šādu cilmes skaidrojumu liek izšķirties vāciskais nosaukums *Taubenhof* (vācu *Taube* ‘balodis’, *Hof* ‘muiža’), kas saistāms ar baloža nosaukumu *dūja*, kur *t* : *d* miju varēja ietekmēt vācu *Taube*. Uz šādu cilmes skaidrojumu norāda arī *Baltisches historisches Ortslexikon* autori (skat. *Ortslexikon* II 637). Alūksnes draudzē esošās Tūjas muižas vāciskais nosaukums *Kragenhof* atbildei nesniedz, taču tā latviskais nosaukums arī tiek saistīts ar *dūjas* vārdu, proti, no 1631. gada līdz 1791. gadam Tūjas muižas īpašnieki bijuši fon Taubes dzimtas pārstāvji (skat. *Ortslexikon* II 298). Nevar noliegt arī iespēju, ka šo 7 mājvārdu pamatā ir nevis latviskais augs nosaukums, bet gan analogais vāciskais nosaukums (sal. vācu *Thuja* ‘tūja’).

Ar vēl eksotiskāku augu – *palmu* –, iespējams, saistīti divi mājvārdi:

Pallmen – Bānūžu pr. m., Skujenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 221. l.,
Palmen Murjahn – Kokmuižas pr. m., Valmieras dr., LVVA 199. f.,
 1. apr., 204. l.

Otrais no minētajiem mājvārdiem ir analītiskais nosaukums, kur minētā leksēma ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, kuram piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ietvertu personu raksturojošo elementu (iesauku, pazīmi u. tml.).

Priekšstats par variantu *Pallmen* un *Palmen* morfoloģisko sastāvu ir atkarīgs no cilmes interpretācijas. Saistot šos mājvārdus ar latviešu *palma*, tie būtu jāuzlūko par darinājumiem ar izskaņu *-ene* (apzīmēta ar *-en*).

Taču iespējams, ka Skujenes un Valmieras draudzes muižās sastopamie mājvārdi ir saistīti ar cita, Latvijā daudz pazīstamāka auga, nosaukumu. Ielūkojoties 17.–18. gs. latviešu vārdnīcās, redzams, ka latviešu vārds *pūpols* tiek tulkots ar vācu *Palmen*, bet *pūpolsvētdiena* ar *Palmsontag* (sal. *Pupulis* ‘Palmbaum’ Phras. Lettica 1638, 334, *Pupulo*=*kohx* ‘Palmbaum’ Lettus 1638, 135; *Puhpuli* ‘Palmen’ Lange 1773, 242, *puhpuli* ‘Palmen’, *puhpulu fwehdeena* ‘Palmsontag’ Stender 1789, 448).

Tikai 19. gs. otrajā pusē Karls Kristians Ulmanis savā vārdnīcā iekļauj divus šķirklus: *palma-kohks* ‘Palme’ Ulmann 1872, 187 un *puhpoli* ar plašu skaidrojumu ‘Weidenkätzchen, Zweige mit Wei-

denkätzchen, fogenannte Palmen, die am Palmfonntage (*puhpūļu fwehdeenâ*) zu Schlägen, mit denen man die Langfchläfer weckt, und zur Zierde dienen' Ulmann 1872, 213.

Tātad, ņemot vērā gan klimatiskos apstākļus, gan leksikogrāfiskajos avotos iekļauto informāciju, minētos mājvārdus semantiski varētu saistīt ar *pūpolkoka* nosaukumu.

Viena mājvārda pamatā varētu būt *ceriņu* nosaukums. Mājvārds pierakstīts divās grafētiski atšķirīgās formās:

Zerring Lihz/Zerrin Lihz – Ērgļu mācītājm., Ērgļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 96. l.

Pēc Gotharda Frīdriha Stendera vārdnīcas dotumiem, vēl pat 18. gs. beigās *Syringa vulgaris* L. nosaukums *ceriņi* nebija zināms, jo kā šķirkļa vārdu *Hollunder*, *Fleeder* ekvivalenti norādīti 'pļuhfchu kohks, pļuhtu kohks, pleederu kruhms, oder kohks' Stender 1789, 335. No minētajiem latviskajiem nosaukumiem pirmos divus varētu attiecināt uz kaprifoliju dzimtas augu plūškoku (*Sambucus*), bet pēdējo – *pliederu koks* vai *pliederu krūms* – uz olīvu dzimtas augu *ceriņu* (*Syringa*), taču šādam apgalvojumam neatbilst K. K. Ulmaņa 1872. gada latviešu-vācu vārdnīcā iekļautā šķirkļa *pleederi*, *pleederes* saturs, tos tulkojot ar vācu 'Flieder, Holunder' un latīņu 'Sambucus nigra' Ulmann 1872, 205. Pieņemot, ka vācu *Flieder* un *Holunder* var attiecināt uz abiem augiem, latīņu nosaukums norāda uz konkrētu plūškoka sugu – melno plūškoku. Tomēr jau 1880. gadā šās vārdnīcas vācu-latviešu daļā parādās arī *ceriņu* vārds: *Holunder*, *Holunderbaum* tulkots kā *pleederu kohks*, *pļuhfchu kohks*, *zirenu kohks* Ulmann 1880, 413.

Minētie trīs nosaukumi, ja tos saistām ar eksotisko augu nosaukumiem, varētu būt zināmi gan no lasītā vai stāstītā, gan arī šie augi varētu būt bijuši kādā no tuvumā esošajām muižām.

Augļu koku un ogu krūmu nosaukumi

Pamatā 7 mājvārdiem ir Latvijā izplatītākā augļu koka *ābeles* nosaukums.

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *abele*, *ahbele* (sal. *Ahbola*=*kohx* 'Apffelbaum' Phras. Lettica 1638, 324, *Abohlakohx* 'Apffelbaum' Lettus 1638, 22; *Ahbele*, *ta* 'der Apfelbaum' Lange 1773, 4), kam atbilst mūsdienu *ābele*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Abel – Dzelzavas pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 429. l.,
Abel – Zelgauskas pr. m., Bērzaunes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 429. l.,
Ahbel – Vecgulbenes pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 420. l.,
Ahbel/Gikter – Stāmerienes pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f.,
 1. apr., 457. l.

Atsevišķos gadījumos mājvārdu nominācijā izmantoti citi mononosaukumi (salikteni) un analītiskie nosaukumi (vārdkopas). Tikai vienā gadījumā leksēma *ābele* ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ietvertos personu nosaucošos vai raksturojošos elementus (iesauku, pazīmi, priekšvārdu u. tml.):

Abel Giggurt – Cesvaines pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 440. l.

Divi no mājvārdiem, ko motivē substantīvs *ābele*, ir salikteni, kur minētā leksēma ir pirmais jeb atkarīgais komponents, kam piemīt diferencētājfunkcija, bet otrais jeb neatkarīgais komponents ir vai nu fiziogēogrāfiskās semantikas nomenklatūras vārds *kalns*, vai arī neskaidras nozīmes leksēma:

Ahbelskaln – Ozolu pr. m., Liepkalnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 322. l.,
Abelkuhran – Grašu pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 119. l.

Domājams, ka visi minētie mājvārdi ir saistīti ar augļu koku, nevis ar Bībeles personāžu *Ābels*.

Tikai vienu mājvārdu, iespējams, var saistīt ar ogu krūma *upene* (sal. *uppenes* ‘Bocksbeern’ Lange 1773, 363) nosaukumu:

Uppen – Katvaru pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 172. l.

Šķiet, ka *upenes* nebija izplatītākie ogu krūmi, taču 1826. gadā Ērgemes draudzes Ērgemes muižā arī uzvārda pamatā ir tieši šis nosaukums dialektālajā morfoloģiskajā formā *Uppenaſch*.

Protams, nevar noliegt arī iespēju, ka Umurgas draudzes mājvārda pamatā ir atvasinājums no substantīva *upe*.

Labības nosaukumi

Plašu floras semantikas apakšgrupu veido mājvārdi, kas radušies no labības nosaukumiem. Populārākie ir mājvārdi ar leksēmu *auzas* (20 reģistrējumu).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *aufe*, *aus* (sal. *Aufas* ‘Ha-bern’ Phras. Lettica 1638, 327, Lettus 1638, 82; *Aufas*, *tahs* ‘der Ha-

ber' Lange 1773, 43), kam atbilst mūsdienu *auzas*, fiksēti mājvārdi Vidzemes muižās:

Aufe – Carnikavas pr. m., Daugavgrīvas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 526. l.

Vienā gadījumā par mājvārdu izmantots analītiskais nosaukums, kur minētā leksēma ir vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents, bet pirmais komponents, kuram piemīt diferencētājfunkcija, ir adjektīvs *liels*:

Lehl Aus – Valmieras pr. m., Valmieras dr., LVVA 199. f., 1. apr., 518. l.

Nedrīkst izslēgt iespēju, ka minētais analītiskais nosaukums ir saistīts ar cilvēka ārējā izskata semantikas grupu un norāda uz īpašniekam raksturīgu pazīmi – lielām ausīm.

Visbiežāk mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas deminutīvi ar veclatviešu rakstu valodai tipisko deminutīvpiedēkļa pierakstu *-ing* vai – vienā gadījumā – ar tradicionālo izskaņu *-inš*, kas atspoguļota ar *-in*:

Aufin – Lieljumpravas pr. m., Jumpravas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 167. l.,

Ausing (2) [1816] – Tīnūžu pr. m., Ikšķīles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 252. l.,

Ausfing – Vidrižu pr. m. ar Barauskas pusm., Turaidas–Lēdurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 504. l.,

Ausfing – Hilkenšāles pr. m., Daugavgrīvas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 143. l.,

Ausfing – Vidrižu pr. m., Turaidas un Lēdurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 504. l.,

Aufing – Kārķļu pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 118. l.,

Aufing – Veclaicenes pr. m., Opekalna dr., LVVA 199. f., 1. apr., 228. l.,

Aufing – Lieljumpravas pr. m., Jumpravas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 167. l.,

Aufing – Naglienā pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 493. l.,

Aufing – Praulienas pr. m., Lazdonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 351. l.,

Aufing (2) – Grašu pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 119. l.

Minētais deminutīvs ietilpst arī analītiskā nosaukumā, kur tas ir vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents, kam piemīt diferencētājfunkcija, ir adjektīvs *jauns* un *vecs*:

Jaun Aufing [1816] – Rikteres pr. m., Suntažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 443. l.,

Wetz Aufing [1816] – Rikteres pr. m., Suntažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 443. l.

Vienā gadījumā minētās leksēmas deminutīvs ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē otrajā jeb neatkarīgajā komponentā, kas izteikts ar personu raksturojošām pazīmēm, ietvertu informāciju:

Ausing Rikandi [1850] – Jaunkaristes–Ipiķu muiža, Rūjienas dr., Vidzemes guberņas kamerālvaldes muižu revīziju lietas LVVA 77. f., 14. apr., 242. l.

Par mājvārdiem kļuvuši arī derivāti ar izskaņu *-ēns*, kas atspoguļota ar *-an*, *-en*:

Ausan – Stukmaņu pr. m. ar Rīteru pr. m. un Lapas pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 455. l.

Ausan – Veckalsnavas pr. m., Kalsnavas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 177. l.

Aufen – Labrenču pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 226a. l.

Tirzas draudzē sastopams analītiskais nosaukums, kur vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents ir apelatīva *auza* derivāts ar izskaņu *-ājs*, kas atspoguļota ar *-ai*, bet otrais jeb neatkarīgais komponents, iespējams, ir personvārds Klāvs:

Aufai Klahwen/Klahwan – Galgauskas pr. m., Tirzas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 124. l.

Bieži mājvārdu nominācijā izmantots arī *rudzu* nosaukums (18 reģistrējumu).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *rudfi*, *rudsi* (sal. *Rudfi* ‘Roggen’ Phras. Lettica 1638, 327, *Ruddfi* ‘Rocken’ Lettus 1638, 145; *Rudfi tee* ‘der Roggen’ Lange 1773, 253), kam atbilst mūsdienu *rudzi*, fiksēti atvasinātie un saliktie mājvārdi vairākās Vidzemes muižās.

Visbiežāk mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-ītis*, kas atspoguļota ar *-iht* un *-it*:

Rudsit A [1816] – Ikšķiles m., Ikšķiles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 486. l.,

Rudsit B [1816] – Ikšķiles m., Ikšķiles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 486. l.,

Rudfit – Vijciema kroņa m., Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 506. l.,

Rudfit [1858] – Ozolmuižas pr. m., Suntažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 537. l.,

Rudfit – Drabešu pr. m., Āraišu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 77. l.,

Rudfit – Turaidas pr. m., Turaidas un Lēdurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 477. l.,

Rudfit – Ikšeles pr. m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 488. l.,

Rudfiht – Doles mācītājm., Doles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 68. l.,

Rudfiht (2) [1834] – Raunas pils. pr. m., Raunas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 375. l.

Ar deminutīvu *rudzītis* darināti arī analītiskie māju nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta atrašanās vietu vai tā rašanās laiku:

*Kalne Rudfih*t – Zvārtavas pr. m., Gaujienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 13. l.,

*Leies Rudfih*t – Zvārtavas pr. m., Gaujienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 13. l.

Reizēm pirmais jeb atkarīgais komponents ir personvārds, kam piemīt diferencētājfunkcija un kas norāda uz mājas saimnieku:

*Iwann Rudfi*t – Aizkujas pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 14. l.,

*Jurr Rudfi*t – Cesvaines pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 440. l.

Vienā gadījumā par mājvārdu izvēlēts saliktenis, kura pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *rudzis*, bet otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ir ietverta norāde uz objekta veidu, kas izteikts ar nomenklatūras vārda *krogs* rakstības variantu *krug*:

Rudfikrug – Lāzberģa pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 108. l.

Reizēm mājvārds ir analītiskais nosaukums, kur vārdkopas otrais jeb neatkarīgais komponents ir saliktenis, kura pirmais komponents ir apelatīvs *rudzi*, bet otrais jeb neatkarīgais – substantīvs *gailis*. Iespējams, saliktenis ir faunas semantikas vārds. Šis vārdkopas pirmais komponents ir adjektīvs ar diferencētājfunkciju – *liels* vai *mazs*:

Leel Rudfgail – Ropažu pr. m., Ropažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 372. l.,

Mas Rudfgail – Ropažu pr. m., Ropažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 372. l.

Apelatīva *rudzgailis* nozīme nav skaidra. Iespējams, ar to ir domāta laukirbe (*Perdix perdix L.*), kuras nosaukumā vairākās valodās (piemēram, vācu *Rebhuhn*, igauņu *nurmkana*) ir komponents ar nozīmi ‘gailis’ vai ‘vista’.

Ar rudziem varbūt var saistīt ar dažus mājvārdus bez *g* : *dz* tradicionālās mijas:

Rugge [1834] – Sikšņu pr. m., Tirzas, Velēnas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 489. l.,

Ruggel [1850] – Ikšķiles mācītājm., Ikšķiles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 487. l.

Vidzemē mazāk ir mājvārdu ar leksēmu *mieži* (11 reģistrējumu).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *meefe*, *mehfe*, *mefe* (sal. *Meefchi* ‘Gerften’ Phras. Lettica 1638, 327, Lettus 1638, 74; *Meefchi*

tee ‘Gerften’ Lange 1773, 188), kam atbilst mūsdienu *mieži*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Meeſe [1834] – Doles mācītājm., Doles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 68. l.,
Meeſe – Roperbeku pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 381. l.

Vienā gadījumā par mājvārdu kļuvis analītiskais nosaukums, kurā vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents ir apelaatīvs *miezis*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē ar priekšvārdu izteiktajā otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ietvertu informāciju:

Meeſch Andreew [1858] – Mēdzūlas pr. m., Liezēres dr., LVVA 199. f., 1. apr., 534. l.

Visbiežāk mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas rakstības variantu deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-ītis*, kas atspoguļota ar *-iht* un *-it*:

Meeſiht – Ļaudonas mācītājm., Ļaudonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 237. l.,

Meeſit [1811] – Alūksnes pils., Alūksnes dr., LVVA 27. f., 14. apr., 374. l.,

Mehſit – Dzērbenes pr. m., Dzērbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 437. l.,

Mehſit – Veclaicenes pr. m., Opekalna dr., LVVA 199. f., 1. apr., 228. l.,

Mesſit – Vecgulbenes pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 420. l.,

Mefit – Meņģeles pr. m., Madlienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 21. l.

Iespējams, arī mājvārda *Meeſiet* pamatā ir deminutīvizskaņa *-ītis*, nevis *-ietis*:

Meeſiet – Augulienas pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 385. l.

Iespējams, vienā gadījumā mājvārdu nominācijā izmantots minētās leksēmas deminutīvs ar izskaņu *-iņš*, kas atspoguļota ar *-in* (tradicionālās izskaņas *-ītis* vietā):

Mehsin – Smiltenes pr. m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 446. l.

Vidzemes mājvārdos nav sastopams *kviešu* vārds, kaut gan, kā norāda arheologs Jānis Graudonis, jau vēlajā bronzas laikmetā (1000.–500. g. pr. Kr.) Daugavas lejtecē audzēti arī kvieši (Graudonis 1989, 72–73).

No labības nosaukumiem Vidzemes mājvārdos vēl sastopama leksēma ***griķi*** (5 reģistrējumi).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *gricke*, *grikke*, *grükke* (sal. *Ghricki* ‘Gricken’ Phras. Lettica 1638, 327; *Grikki tee* ‘Buchweizen’ Lange 1773, 124), kam atbilst mūsdienu *griķi*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Gricke – Dīķeru pr. m., Rūjienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 353. l.,
Grikke – Puiķeles pr. m., Alojas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 354. l.,
Grikke (2) – Tīrzas pr. m., Tīrzas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 473. l.,
Grūkke – Pučurgas pr. m., Matīšu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 117. l.

Atsevišķos gadījumos nav iespējams noteikt, vai mājvārda pamatā ir vāciskā forma *Gricken* vai arī darinājums ar izskaņu *-ene* (rakstībā atspoguļots ar *-en*) no latviešu *griķi*:

Grikken – Bānužu pr. m., Skujenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 221. l.

Pākšaugu nosaukumi

Daži pākšaugi Latvijas teritorijā ir bijuši pazīstami ļoti sen. Piemēram, pupu sēklas ir atrastas vēlā bronzas laikmeta apmetnēs Daugavas lejtecē (Graudonis 1989, 72–73), bet par zirņu audzēšanu ir informācija vismaz no 5. gs. (Rasiņš, Tauriņa 1983). Tādēļ arī pākšaugi jau sen ir bijuši tik zināmi, ka to nosaukumi varēja būt atsevišķu mājvārdu pamatā.

Nepārprotami māju nominācijā ir izmantota leksēma *zirņi* (3 reģistrējumi).

Rakstītā kopvalodas formā *sirne* (sal. *Sirri* ‘Erbfen’ Phras. Lettica 1638, 327, *Sirri* ‘Erbs’ Lettus 1638, 54; *Sirni tee* ‘die Erbfen’ Lange 1773, 299), kam atbilst mūsdienu *zirnis*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās.

Ar apelaīvu *zirnis* darināti arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir adjektīvs *jauns* vai *vecs*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precīzē objekta rašanās laiku (attiecībā vienam pret otru):

Jaun Sirne – Mālpils mācītājm., Mālpils dr., LVVA 199. f., 1. apr., 242. l.,

Wetz Sirne – Mālpils mācītājm., Mālpils dr., LVVA 199. f., 1. apr., 242. l.

Kā ierasts, mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-ītis*, kas atspoguļota ar *-iht*:

Sirniht [1834] – Raunas pils. pr. m., Raunas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 375. l.

Daži mājvārdi (3 reģistrējumi) formāli atbilst leksēmām *pupa* un *pupājs*. Vārds *pupa*, kas iekļauts jau pirmajās latviešu valodas vēsturiskajās vārdnīcās (sal. *Puppi* ‘Bohnen’ Phras. Lettica 1638, 327, *Puppa* ‘Bohn’ Lettus 1638, 38; *Puppas tahs* ‘Bohnen’ Lange 1773,

243), ar rakstības variantu *puppe* mājvārda funkcijā zināms tikai vienā Vidzemes muižā:

Puppe – Englārtes pr. m., Krimuldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 92. l.

Dīvās attālās Vidzemes muižās minēti mājvārdi ar semantiski atšķirīgo leksēmu *pupājs*, kas norāda vai nu uz pupu lauku, vai arī uz pupu lakstu kopumu:

Puppai – Sauļu pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 404. l.,

Puppai Klahwen/Klahwan – Galgauskas pr. m., Tīrzas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 124. l.

Viens no minētajiem mājvārdiem ir vārdkopa, kuras pirmais jeb atkarīgais komponents ir minētās semantikas apelatīvs, bet otrais jeb neatkarīgais komponents ir kāds personu raksturojošs elements (priekšvārds, iesauka u. tml.).

Dārzāju nosaukumi

Samērā plaši mājvārdu nominācijā izmantoti arī populārāko dāržu nosaukumi. Visbiežāk (11 reģistrējumu) tas ir vai katrā lauku saimniecībā audzētā dāržu nosaukums *rutks*, arī *ruks*, *ruduks*.

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *rutka*, *rutke*, *rutke* (sal. *Ruttkis*, *Ruttka* ‘Rettich’ Lettus 1638, 142, *Ruttki* ‘Rettisch’ Phras. Lettica 1638, 330; *Rutki* ‘Rettig’, *leeli Rutki* ‘Meerrettig’ Lange 1773, 256), kam atbilst mūsdienu *rutks*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Rutka – Tūjas pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 213. l.,

Rutka – Ķempju pr. m., Siguldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 192. l.,

Jaun=Brenze vai Rutka – Ermaņu pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 138. l.,

Rutke – Ādažu pr. m., Ādažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 1. l.,

Rutke [1816] – Ikšķiles muiža, Ikšķiles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 486. l.

Ar apelatīvu *rutks* veidoti arī analītiskie nosaukumi, kur minētā leksēma ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, kas precīzē ar priekšvārdu izteiktajā otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ietvertu informāciju:

Rutke Jaecob [1816] – Olaines muiža, Rīgas pils., LVVA 199. f., 1. apr., 318. l.,

Rutke Jurre [1816] – Olaines muiža, Rīgas pils., LVVA 199. f., 1. apr., 318. l.,

Rutke Marting [1816] – Olaines muiža, Rīgas pils., LVVA 199. f., 1. apr., 318. l.

Iespējams, sākotnēji ir bijusi viena māja, kuras vietā ir radušās vairākas mājas, kas pieder vai nu vienas dzimtas (ģimenes) locekļiem, vai arī vairākiem sākotnējās mājas iedzīvotājiem, kuru starpā nav radniecīgu saišu.

Dažos gadījumos par mājvārdu izvēlēts saliktenis, kura pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *rutks*, bet otrais jeb neatkarīgais komponents ir leksēma *aste*:

Rutkast [1811] – Valmes pusm., Vecgulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 420. l.,

Rutkaft – Vecgulbenes pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 420. l.

Mājvārdiem izvēlēta arī leksēmas *rutks* dialektālā forma *ruks* (ar rakstības variantiem *ruck*, *ruke*, *rukke*), kas izplatīta Ziemeļrietumvidzemē un Vidzemes vidienē, taču sporādiski sastopama arī citās Vidzemes vietās (sal. atbildes uz LVDA aptaujas 417. jautājumu):

Ruke [1816] – Viļķenes muiža, Limbažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 507. l.,

Rukke – Cimmermana muiža, Rīgas apriņķa dr., LVVA 199. f., 1. apr., 458. l.,

Rukke – Ļaudonas pr. m., Ļaudonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 236. l.

Ar dialektālo variantu *ruks* darināti arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir adjektīvs *liels* vai *mazs*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta lielumu (attiecībā vienam pret otru):

Leel Ruck – Cēsu pils pr. m., Cēsu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 500. l.,

Mafs Ruck – Cēsu pils pr. m., Cēsu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 500. l.

Par mājvārdu kļuvis arī minētā dialektālā varianta derivāts ar izskaņu *-el(i)s*, kas atspoguļota ar *-el*:

Rukkel – Jaunates pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 326. l.

Otrs populārākais dārzeņu nosaukums, kas izmantots māju nominācijā, ir *rācenis* (8 reģistrējumi). Kā norāda Alfrēds Rasiņš un Marta Tauriņa, rāceņu sēklas Latvijas arheoloģiskajā materiālā parādījās vidējā dzelzs laikmetā, taču tie varēja tikt audzēti arī agrāk (Rasiņš, Tauriņa 1983, 153).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *razin*, *rahzin*, *rahzen* (sal. *Ruttkis*, *Rahzins* ‘Rühb’ Lettus 1638, 146, *Rahziņi* ‘Rūben’ Phras. Lettica 1638, 329; *Rahziņi* ‘Rūben’, Lange 1773, 246), kam atbilst mūsdienu *rācenis*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Rahzen – Pantenes pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 334. l.,

Rahzin – Valmieras mācītājm., Valmieras dr., LVVA 199. f., 1. apr., 517. l.,

Rahziņ – Jaunlazdonas pusm., Lazdonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 233. l.

Ar variantu *rācinis* darināti arī analītiskie māju nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija un kas precīzē objekta atrašanās vietu:

Kalne Razin – Kokneses mācītājm., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 206. l.,

Leies Razin – Kokneses mācītājm., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 206. l.

Atsevišķās Vidzemes muižās revīzijas veicēji (domājams, sveštautieši) pierakstījuši mājvārdus, kuros sastopama leksēma *rācenis* ar veclatviešu rakstu valodai tipisko deminutīvpiedēkļa pierakstu *-ing*:

Rahzing – Lamsdorfu pr. m., Liepkalnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 231b. l.,

Ratzing – Jaunrozes pr. m., Opekalna dr., LVVA 199. f., 1. apr., 382. l.

Ar šo deminutīvu sastopams arī analītiskais nosaukums, kur tas ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, bet otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ir ietverta norāde uz objekta veidu, kas izteikts ar nomenklatūras vārda *krogs* rakstības variantu *krug*:

Rahzing Krug – Veselauskas pr. m., Raunas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 502. l.

Vidzemē sastopami arī mājvārdi ar leksēmu *kāposts* (8 reģistrējumi).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *kapost*, *kapost*, *kappust*, *kappust* (sāl. *Kapofsti* ‘Kohl’ Phras. Lettica 1638, 329, *kahpofti* ‘Kohl’ Lettus 1638, 104; *Kahpohfts* ‘Kohl’ Lange 1773, 138), kam atbilst mūsdienu *kāposts*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās.

Visbiežāk mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-iņš*, kas atspoguļota ar *-in* un *-iņ*:

Kapostin – Stukmaņu pr. m. ar Rīteru pr. m. un Lapas pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 455. l.,

Kapostin (2) – Kokneses pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 205. l.,

Kapofstin – Rembates pr. m., Lielvārdes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 371. l.,

Kapofstiņ – Ļaudonas pr. m., Ļaudonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 236. l.

Reizēm par mājvārdu izvēlēts saliktenis, kura pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kāposts*, bet otrais jeb neatkarīgais komponents ir fiziogēogrāfiskas semantikas nomenklatūras vārds *kalns*:

Kapoftkaln – Bormaņu pr. m., Gaujienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 70. l.,

Kapoftkaln/Kapufstkaln – Bormaņu pr. m., Gaujienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 70. l.

Turnas privātmuižā sastopamos mājvārdus ar leksēmu *kapusts* Jānis Endzelīns varbūtēji saista ar īgauņu *kapust* ‘kāposts’ (Lvv I (2), 49). Ar šo variantu darināti arī analītiskie māju nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētāj-funkcija, kas precizē objekta atrašanās vietu:

Kalne Kappust – Turnas pr. m., Ērgemes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 482. l.,

Leijas Kappuft – Turnas pr. m., Ērgemes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 482. l.

Retāk mājvārdu nominācijā izmantota leksēma *sīpols* (6 reģistrējumi).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *siepol*, *sihpol*, *sipoll*, *sihpoll* (sal. *Siepoli* ‘Zwiebeln’ Phras. Lettica 1638, 330, *Siepohls* ‘Zwiebel’ Lettus 1638, 222; *Sihpoli tee* ‘Zwiebeln’ Lange 1773, 296), kam atbilst mūsdienu *sīpols*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Siepol (2) [1816] – Piņķu muiža, Piņķu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 345. l.,
Sihpohls – Ungurpils pr. m., Alojās dr., LVVA 199. f., 1. apr., 355. l.,
Sihpol (2) [1816] – Salas mācītājm., Salas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 152. l.,

Sihpoll – Roperbeķu pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 381. l.,

Sipoll – Tūjas pr. m., Liepupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 469. l.

Domājams, ar sīpola nosaukumu saistīts arī mājvārds *cīpols*:

Zihpol – Tiegažu pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 471. l.

Vēl retāk mājvārdu pamatā ir bijusi leksēma *ķiploks* (4 reģistrējumi).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *kiplok*, *kipplok*, *ķiplohk* (sal. *Kipploki* ‘Knoblauch’ Phras. Lettica 1638, 330, Lettus 1638, 104; *Ķiplohks* ‘Knoblauch’ Lange 1773, 150), kam atbilst mūsdienu *ķiploks*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Melwesch und Kiplok – Zeltiņu pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 433. l.,

- Kiplok* – Trikātas kroņa m. (pr. m.), Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 479. l.,
Kipplok (4) – Rankas pr. m., Jaunpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 361. l.,
Ķiplohk – Lipskalna pr. m., Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 255. l.

Dažās Vidzemes muižās mājvārdos ietverta arī leksēma ***burkāns*** (3 reģistrējumi).

Kopvalodas formā *burkan* (sal. *Burrkaņi* ‘gelbe Rüben’ Phras. Lettica 1638, 329), kam atbilst mūsdienu *burkāns*, fiksēts viens mājvārds:

Burkan – Inciema pr. m., Turaidas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 161. l.

Ar apelatīvu *burkāns* darināti arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta atrašanās vietu:

Kalna Burkan (2) – Briņģu pr. m., Vecpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 62. l.,

Leies Burkan (2) – Briņģu pr. m., Vecpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 62. l.

Mājvārdu nominācijā, iespējams, izmantota arī leksēma ***kālis*** (1 reģistrējums). Šāds mājvārds kopvalodas formā *kahle* (sal. *Kahls, kahl* ‘Wurzelwerk in Gärten’ Lange 1773, 138), kam atbilst mūsdienu *kālis*, fiksēts tikai Blomē:

Kahle – Blomu kroņa m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 55. l.

Ķirbju dzimtas augi Latvijā ir pazīstami vismaz no 15. gadsimta, taču mājvārdu nominācijā to nosaukumi izmantoti reti. 1826. gada Vidzemes dvēseļu revīzijas sarakstos tikai vienai mājai dots nosaukums, ko var saistīt ar leksēmu ***gurķis***:

Gurke – Naglienas pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 493. l.

Nav skaidrs, pirmkārt, kad gurķi ir sākti audzēt masveidā un, otrkārt, kopš kura brīža ir lietots nosaukums *gurķis*. Kā norādīts senākajās latviešu valodas vārdnīcās, 17.–18. gs. ir bijuši nosaukumi *krievu ābols* (sal. *Kreewahbohli* ‘Gurcken’ Phras. Lettica 1638, 330; *kreewu ahholi* ‘Agurken’ Lange 1773, 157) un *gurķis* (sal. *Gurki* ‘Gurken, Kreew ahholi’ Fürecker I, 80; *gurķis* ‘Gurke’ Stender 1789, 84).

Vienā mājvārdā iespējams saskaņot līdzību ar leksēmu ***kabacis***:

Kabbafch – Hilkenšalas pr. m., Daugavgrīvas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 143. l.

Tomēr šāda iespēja šķiet apšaubāma, jo nevienā no latviešu valodas vēsturiskajām vārdnīcām nav atrodams šķirklis *kabacis*. Tas sastopams tikai 20. gs. otrās puses tulkojošajās un skaidrojošajās vārdnīcās.

Vestienas privātmuižas mājvārdu *Rapše* varētu saistīt ar mūsdienās populārā eļļas auga *rapsis* nosaukumu:

Rappfsche – Viesienas pr. m., Vestienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 104. l.

Leksēma *rapsis* ir iekļauta jau Karla Kristiana Ulmaņa vārdnīcā (sal. *rapfchi* ‘der Raps’ Ulmann 1872, 220).

Šķiedraugu nosaukumi

Mājvārdu pamatā ir arī plaši audzēto *kaņepju*, *apiņu* un *linu* nosaukumi. Ar folklorā un ticējumos slavināto *kaņepju* vārdu saistāmi 18 mājvārdi. Arheoloģiskajos izrakumos kaņepju sēklas Latvijas teritorijā atrastas jau 11.–13. gs. slāņos (Rasiņš, Tauriņa 1983, 154), to daudzums ļauj secināt, ka kaņepes šai laikā jau audzētas arī tagadējā Latvijas teritorijā (Latvijas senākā vēsture 2001, 319).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *kannep(e)*, *cannep(e)* (sal. *Kaņņepeji* ‘Hanff’ Phras. Lettica 1638, 329, *Kannepeji* ‘Hanff’ Lettus 1638, 84), kam atbilst mūsdienu *kaņepe*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Kan□ep – Jaunskujenes kroņa m., Skujenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 417. l.,

Kan□ep – Ķipēnu pr. m., Umurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 89. l.,

Kannep – Dutkas pr. m., Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 86. l.,

Kannep – Jaunjērcēnu pr. m., Ēveles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 516. l.,

Kannep – Rozbeķu pr. m., Straupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 383. l.,

Kannep (3) – Jaunskujenes kroņa m., Skujenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 417. l.,

Kannep (4) – Jaunpiebalgas pr. m., Jaunpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 340. l.,

Kannepe – Tolkas pr. m., Vestienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 475. l.

Ar apelatīva *kaņepe* rakstības variantiem darināti arī analītiskie māju nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta atrašanās vietu:

Kaln Kannepe (2) – Tolkas pr. m., Vestienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 475. l.,

Kalne Cannepe – Kusas pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 224. l.,

Kalne Caņņepe – Kusas pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 224. l.,

Leies Cannepe – Kusas pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 224. l.,

Leies Caņņepe – Kusas pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 224. l.,

Leis Kannepe – Tolkas pr. m., Vestienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 475. l.

Vienā gadījumā minētā leksēma ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, bet otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ir ietverta norāde uz objekta veidu, kas izteikts ar nomenklatūras vārda *zeme* vācisko rakstības variantu *Land*:

Kannep Land – Skultes pr. m. ar Menkuļu un Zases pusm., Matīšu/Skultes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 6. l.

Par mājvārdiem kļuvuši arī derivāti ar izskaņu *-ene*, kas atspoguļota ar *-en*:

Kanepen – Krapes pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 220. l.,

Kannepen (3) – Krapes pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 220. l.

Ar šo derivātu darināti arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir adjektīvs *jauns*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta senumu (attiecībā vienam pret otru):

Dserwe oder Jaun Kannepen – Krapes pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 220. l.

Retāk mājvārdu nominācijā Vidzemē izmantota leksēma *apiņi* (11 reģistrējumu).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *appen*, *appin*, *appiņ*, *appiņsch* (sal. *Appiņi* ‘Hopffen’ Phras. Lettica 1638, 331; *Appiņi tee* ‘der Hopfen’ Lange 1773, 22), kam atbilst mūsdienu *apis*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Appen – Siguldas pr. m., Siguldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 426. l.,

Appin – Cirstu pr. m., Ērgļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 529. l.,

Appin – Ķieģeļu pr. m., Rubenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 189. l.,

Appin/Appiņ – Brentu pr. m., Ērgemes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 203. l.,

Appiņsch – Turaidas–Lēdurgas mācītājm., Turaidas un Lēdurgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 478. l.

Reizēm mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas deminutīvi ar veclatviešu rakstu valodai tipisko deminutīvpiedēkļa pierakstu *-ing*:

Apping – Inciema pr. m., Turaidas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 161. l.

Ar minēto apelatīva variantu veidoti arī analītiskie nosaukumi, kur tas ir vārdkopas pirmais jeb atkarīgais komponents, kas precizē otrajā jeb ar priekšvārdu izteiktajā neatkarīgajā komponentā ietverto informāciju:

Apping Jahn – Gatartas pr. m. ar Jaundrustu pr. m., Dzērbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 79. l.,

Apping Peter – Gatartas pr. m. ar Jaundrustu pr. m., Dzērbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 79. l.

Par mājvārdu, iespējams, kļuvis arī derivāts ar izskaņu *-nieks*, kas atspoguļota ar *-neek*:

Appineek [1816] – Mālpils pr. m., Mālpils dr., LVVA 199. f., 1. apr., 241. l.

Domājams, ka Kokneses draudzē divu mājvārdu pamatā ir leksēma *apinājs* resp. *apenājs*, kas apzīmē nevis pašu augu, bet vai nu vietu, kur aug apiņi, vai arī apiņu stīgas ar lapām:

Appenas – Bilstiņu pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 53. l.

Ar šo variantu darināts arī analītiskais nosaukums, kurā minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir etnonīms *leitīs* ‘lietuvietis’:

Leische Appenas – Bilstiņu pr. m., Kokneses dr., LVVA 199. f., 1. apr., 53. l.

Lai arī lini Latvijā ir sena un nozīmīga kultūra, mājvārdos leksēma *lini* izmantota reti (tikai 3 reģistrējumi).

No atšķirīgi rakstītām kopvalodas formām *lines*, *linni* (sal. *Linni* ‘Flacks’ Phras. Lettica 1638, 328, *Linni* ‘Flachs’ Lettus 1638, 60; *Linni, tee* ‘Flacks’ Lange 1773, 178), kam atbilst mūsdienu *lini*, Vidzemes muižās fiksēts tikai viens neatvasinātais mājvārds ar formu *lines*:

Lines – Rozbeķu pr. m., Straupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 383. l.

Vienā gadījumā mājvārdu nominācijā izmantots minētās leksēmas deminutīvs ar veclatviešu rakstu valodai tipisko deminutīv-piedēkļa pierakstu *-ing*:

Linning – Ērgļu pr. m., Ērgļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 95. l.

Viena mājvārda pamatā varētu būt leksēma *linājs*, kas neapzīmē pašu augu, bet gan vai nu (novāktu) linu lauku, vai linu stiebrus bez pogaļām:

Linnai – Praulienas pr. m., Lazdonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 351. l.

Varbūt Vidzeme arī 19. gs. sākumā nebija piemērota linu audzēšanai? Kaut gan linu mārkli un nostāsti par linu apstrādi saglabājušies joprojām.

Citu zāļu nosaukumi

Visā formu daudzveidībā Vidzemes mājvārdos parādās *āboliņa* un *amoliņa* nosaukums (7 reģistrējumi).

Augu taksonā āboliņš un amoliņš pieder pie tauriņziežu dzimtas dažādām ģintīm (āboliņu ģints – *Trifolium*, amoliņu ģints – *Melilotus*), taču ikdienā nosaukumi pārklājas un, šķiet, tiek jaukti arī paši augi.

Latviešu valodas vēsturiskajās vārdnīcās iekļauti gan āboliņa (sal. *Ahbolites* ‘Klee’ Phras. Lettica 1638, 331; *Aboliņi/Ahbola=fahle* ‘Kleegraß’ Phras. Lettica 1638, 328, *Ahbolifchi/Ahboļa=fahle* ‘Klee’ Lettus 1638, 103; *Ahboles, ahbolites, ahboliņi* ‘Klee’ Lange 1773, 4), gan amoliņa nosaukuma varianti (sal. *Amuls* ‘der Klee’ Fürecker I 16). Neskaidra ir Jakoba Langes vārdnīcā minētās leksēmas *āmals* nozīme (sal. *Ahmalls* ‘ein Kleeanger’ Lange 1773, 5). Iespējams, ar to ir domāts amoliņš, taču, pēc dotā tulkojuma, *āmals* ir āboliņa pļava vai lauks.

Vidzemes mājvārdos trīs nosaukumi ir *ābol-/ābul-* deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-(t)inš*, kas atspoguļota ar *-tin* vai ar veclatviešu rakstu valodai tipisko deminutīvpiedēkļa pierakstu *-(t)ing*:

Aboling – Kalnamuižas pr. m., Alūksnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 175I. l.,

Aboltin – Smiltenes pr. m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 446. l.,

Abulting – Ķirbižu pr. m., Salacas un Liepupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 226. l.

Divi mājvārdi ir saistāmi ar otru sakni – *amol-*:

Ammol [1816] – Piņķu muiža, Piņķu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 345. l.,

Amoling – Kaugurciems, Slokas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 411. l.

Vēl divi mājvārdi varētu būt saistīti ar dialektālās saknes *ebul-/ebol-* variantiem:

Ebbel (4) – Jaunskujenes kroņa m., Skujenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 417. l.,

Ebul/Eebul – Bikseres pr. m., Cēsaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 249. l.

Par to, ka vēl 20. gadsimta otrajā pusē Vidzemē bija zināmi varianti ar sakni *ebul-/ebol-*, liecina „Ērgemes izloksnes vārdnīcas” dotumi (sal. *čbuōls*, arī *čbūls* ‘āboliņš’ ĒIV I 309).

Gandrīz tikpat lielu popularitāti izpelnījies arī garšaugš *dilles* (6 reģistrējumi).

Rakstītā kopvalodas formā *dille* (sal. *Dilles* ‘Dillen’ Phras. Lettica 1638, 330, *Dilles* ‘Dille’ Lettus 1638, 48; *Dilles tahs* ‘Dillkraut’

Lange 1773, 79), kam atbilst mūsdienu *dilles*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās.

Ar apelatīvu *dille* darināti arī analītiskie māju nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir adjektīvs *jauns* un *vecs*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta rašanās laiku:

Jaun Dille – Labrenču pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 226a. l.,

Jaun Dille – Turnas pr. m., Ērģemes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 482. l.,

Wetz Dille – Labrenču pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 226a. l.,

Wetz Dille – Turnas pr. m., Ērģemes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 482. l.,

Vienā gadījumā mājvārdu nominācijā izmantots minētās leksēmas deminutīvs ar tradicionālo izskaņu *-īte*, kas atspoguļota ar *-it*, vai ar piedēkli *-ēn-*:

Dillit – Blomu kroņa muiža, Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 55. l.,

Dillen – Jaunpils pr. m., Jaunpils dr., LVVA 199. f., 1. apr., 169. l.

Turklāt Vidzemē 19. gs. pirmajā pusē jau bija sastopami arī mājvārdi, kas saistīti ar citiem pļavu un purvu lakstaugu nosaukumiem.

Dažu mājvārdu pamatā ir leksēma *grīslis* (3 reģistrējumi).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *griesle*, *grifile* (sal. *Grihflis, tas* ‘grob oder Riedgras’ Lange 1773, 123), kam atbilst mūsdienu *grīslis*, fiksēti atsevišķi mājvārdi:

Griesle – Kauguru pr. m., Valmieras dr., LVVA 199. f., 1. apr., 186. l.

Ar apelatīva *grīslis* iespējamo rakstības variantu darināti arī analītiskie māju nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta atrašanās vietu:

Kalne Grifile – Veselauskas pr. m., Raunas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 502. l.,

Leies Grifile – Veselauskas pr. m., Raunas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 502. l.

Daži mājvārdi saistīti arī ar leksēmu *smilga* (3 reģistrējumi).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *smilga*, *smilge* (sal. *Smilgas, tahs* ‘Tau=Schmeel=gras’ Lange 1773, 311), kam atbilst mūsdienu *smilga*, fiksēti mājvārdi divās Vidzemes muižās:

Smilgas (3) – Lieljumpravas pr. m., Jumpravas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 167. l.,

Smilge – Alojās pr. m., Alojās dr., LVVA 199. f., 1. apr., 17. l.

Vienā gadījumā par mājvārdu izvēlēts saliktenis, kura pirmais jeb atkarīgais komponents ir substantīvs *smilga*, bet otrajā jeb neatkarīgajā komponentā ir ietverta norāde uz objekta veidu, kas izteikts ar nomenklatūras vārda *krogs* rakstības variantu *krug*:

Smilgakrug – Ogres pr. m., Ērgļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 315. l.

Tikai vienu no Vidzemes mājvārdiem iespējams saistīt ar leksēmu *niedre* (sal. *Needra* ‘Rietrohr’ Lettus 1638, 145; *Needrs tas* ‘das Rohr’ Lange 1773, 219). Tas ir derivāts ar izskaņu *-ēns*, kas atspoguļota ar *-ehn*:

Needrehn (2) – Ozolu pr. m., Liepkalnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 322. l.

Arī ar leksēmu *skosta* (sal. *fkohtas*, *fkohtines* ‘Spargel’ Lange 1773, 303), iespējams, var saistīt tikai vienu mājvārdu analogā neatvasinātā formā:

Skohfte – Jaunlaicenes pr. m., Opekalna dr., LVVA 199. f., 1. apr., 229.1. l.

Iespējams, arī leksēma *vībotne* (sal. *Wiebotes* ‘Beyfuß’ Phras. Lettica 1638, 330, *Biebotes/Wiebotes* ‘Beyfuß’ Lettus 1638, 30; *Wihbotes tahs* ‘Beyfuß’ Lange 1773, 389) ir pamatā analogam mājvārdam:

Wieboth – Cesvaines pr. m., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 440. l.

Šās grupas augu nosaukumi, kas ir bijuši vairāku mājvārdu pamatā, parasti ir neitrālas konotācijas vārdi, tādēļ to izvēle varētu būt bijusi saistīta vai nu ar mājas tuvumā augošajiem augiem, pēc kuriem šī saimniecība tikusi identificēta, vai arī nosaukuma izvēle ir bijusi nejauša.

Nezāļu nosaukumi

Mājvārdu nominācijā izmantoti arī dažu nezāļu nosaukumi, no kuriem visbiežāk minēts *dadža* vārds (10 reģistrējumu).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *dadse*, *dadfe*, *dadſche* (sal. *Dadſis/Dadſchi* ‘Kletten’ Phras. Lettica 1638, 331, *Dadſis* ‘Kletten’ Lettus 1638, 103; *Dadſchi*, *tee* ‘Kletten’ Lange 1773, 70), kam atbilst mūsdienu *dadzis*, fiksēti mājvārdi atsevišķās Vidzemes muižās:

Dadfe – Jaunlaicenes pr. m., Opekalna dr., LVVA 199. f., 1. apr., 229.1. l.,

Dadfe – Trikātas kroņa m., Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 479. l.,
Dadſche – Drabešu pr. m., Āraišu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 77. l.,
Dadſche – Lubu pr. m., Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 266. l.,
Dadſche – Zaķu pr. m., Palsmanes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 31. l.

Reizēm mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-ītis*, kas atspoguļota ar *-iht*:

Dadfiht – Jaunjērcēnu pr. m., Ēveles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 516. l.,
ar izskaņu *-ēns*, kas atspoguļota ar *-ehn*:

Dadfehn (2) – Ozolu pr. m., Liepkalnes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 322. l.,

Viena mājvārda nominācijā izmantots minētās leksēmas deminutīvs ar veclatviešu rakstu valodai tipisko deminutīvpiedēkļa pierakstu *-ing*:

Dadsing – Valtenbergu pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 402. l.

Ar šo deminutīvu darināti arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir adjektīvs *jauns* vai *vecs*, kam piemīt diferen-cētājfunkcija, kas precizē objekta senumu (attiecībā vienam pret otru):

Jaun Dadsing – Ropažu pr. m., Ropažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 372. l.,
Wetz Dadsing – Ropažu pr. m., Ropažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 372. l.

Daudz retāk mājvārdos sastopama leksēma *usne* (2 reģistrējumi). Apelaīvs *usne* (vai kāds no tā variantiem) latviešu valodas vēsturiskajās vārdnīcās konstatēts tikai 19. gs. otrajā pusē (sal. *Diftel* ‘gufchņa, gufchņis, gufchņi, ufchņi’ Ulmann 1880, 196), taču mājvārdos tas sastopams vismaz jau 19. gs. sākumā:

Baldohn Dohrin oder Usne – Cēsaines mācītājm., Cēsaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 441. l.,

Uschne – Vecgulbenes pr. m., Gulbenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 420. l.

Iespējams, divu Vidzemes mājvārdu nominācijā ir iekļauts *pienenes* nosaukums, izmantojot atšķirīgas leksēmas *piene* un *pie-nene*, kas latviešu valodas vēsturiskajās vārdnīcās minētas tikai kopš 19. gs. otrās puses (sal. *peenes* ‘alle dem Löwenzahn ähnliche Blumen’, *peenene* ‘für *peenes*’ Ulmann 1872, 195):

Peenes – Cēsu pils pr. m., Cēsu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 500. l.,

Peenehn (3) [1858] – Lubejas pr. m., Liezēres dr., LVVA 199. f., 1. apr., 535. l.

Nevar noliegt iespēju, ka minēto mājvārdu pamatā ir nevis augu nosaukumi *piene* un *pienene*, bet gan apelaīvs *piens*.

Vēl problemātiskāki ir divi mājvārdi, kurus iespējams saistīt ar **pērkones** nosaukumu, kas ar vairākām nozīmēm arī minēta 19. gs. otrās puses vārdnīcās (sal. *pehrkones* ‘Hederich, Erylimum officinale, Sinapis arvenfīs, Raphanus Raphanistrum’ Ulmann 1872, 197):

Pehrkohn [1816] – Piņķu muiža, Piņķu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 345. l.,
Perkohn [1816] – Piņķu muiža, Piņķu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 345. l.

Varbūt ticamāk būtu šos mājvārdus saistīt vai nu ar debesu valdnieka Pērkona vārdu, vai arī ar dabas parādības nosaukumu.

Puķu nosaukumi

Pretī nevēlamajam, pat bieži apdziedātajam parasti likts arī pozitīvais. Un jebkuru lauku sētu vienmēr ir krāšņojušas puķes. Mājvārdu funkcijā sastopami tikai 3 puķu nosaukumi – *rozes*, *magones* un *asteres*.

Izplatītākais ir auga nosaukums **roze**, kuru var saskatīt 25 mājvārdos. Taču jāpiebilst, ka praktiski neiespējami ir nošķirt puķes vārdu *roze* un reljefa apzīmējumu *roza*. Sīkāk šo problēmu konferenču ziņojumos ir aplūkojusi Anta Trumpa.

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *rohse*, *rohse* (sal. *Rohse* ‘Rofe’ Lettus 1638, 145; *Rohse* ‘die Rofe’ Lange 1773, 252), kam atbilst mūsdienu *roze*, fiksēti mājvārdi vairākās Vidzemes muižās:

Rohse – Rankas pr. m., Jaunpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 361. l.,
Rohse – Koškeles pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 323. l.,
Rohse – Dzelzavas pr. m. ar Kroņamuižas pusm., Cesvaines dr., LVVA 199. f., 1. apr., 430. l.,

Rohse – Paltmales pr. m., Siguldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 331. l.,
Rohse – Carnikavas pr. m., Daugavgrīvas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 526. l.,

Rohse – Zādzenes pr. m., Madlienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 396. l.,
Rohse (2) – Rankas pr. m., Jaunpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 361. l.,

Rofe – Aumeistera pr. m., Palsmanes un Aumeistera dr., LVVA 199. f., 1. apr., 438. l.

Ar apelatīvu *roze* darināti arī analītiskie mājvārdu nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir adjektīvs *jauns* vai *vecs*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta rašanās laiku:

Jaun Rohse [1834] – Nītaures pils pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 307. l.,

Wezz Rohse [1834] – Nītaures pils pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 307. l.

Visbiežāk par mājvārdiem kļuvuši mononosaukumi no substantīva *roze*. Mājvārdiem ar leksēmu *roze* izmantots daudz plašāks derivātu skaits. Visbiežāk mājvārdu nominācijā izmantoti minētās leksēmas deminutīvi ar tradicionālo izskaņu *-īte*, kas atspoguļota ar *-it*, vai ar izskaņu *-iņa*, kas atspoguļota ar *-in*:

Rohfit – Plānupes pr. m., Allažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 347. l.,

Roejit – Endzeļiņu kroņa m., Ropažu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 136. l.,

Rohfin – Sēļu pr. m., Mazsalacas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 428. l.,

Par mājvārdiem kļuvuši arī derivāti ar izskaņu *-ēns*, kas atspoguļota ar *-en*:

Rohsen (Platzberg) – Veckārķu pr. m., Ērgemes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 180. l.,

Rohsen – Liepupes pr. m., Liepupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 342. l., ar izskaņu *-nieks*, kas atspoguļota ar *-neek*:

Rohsneek – Ļaudonas pr. m., Ļaudonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 236. l., ar interfiksu (?) *-n-* un izskaņu *-ēns*, kas atspoguļota ar *-en*:

Rohfnen – Vecpiebalgas pr. m., Vecpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 338. l.,

ar izskaņu *-uks*, kas atspoguļota ar *-uk*:

Rohfuk – Kļavkalna pr. m., Skujenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 199. l.

Atsevišķos gadījumos darināti arī analītiskie nosaukumi, kuros minētā leksēma ir vārdkopas otrais komponents, bet pirmais jeb atkarīgais komponents ir adjektīvs *jauns*, *liels* vai *mazs*, kam piemīt diferencētājfunkcija, kas precizē objekta senumu un lielumu (attiecībā vienam pret otru):

Jaun Rosnek [1850] – Saikavas pr. m., Ļaudonas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 115. l.,

Lel Rofen – Lauberes pr. m., Madlienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 235. l.,

Mas Rofen – Lauberes pr. m., Madlienas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 235. l.

Reizēm par mājvārdu ir kļuvis saliktenis, kura otrais komponents ir substantīvs *roze*, bet pirmais komponents diferencē rožu šķirnes vai veidus un arī mājvārdus:

Augstrohfe – Trikātas kroņa m. (pr. m.), Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 479. l.,

Augstrofe – Vijciema kroņa muiža, Trikātas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 506. l.,

Esferohse [1834] – Nītaures pils pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 307. l.

Šīs monoleksēmas māju nominācijā acīmredzot lietotas jau kā salikteņi.

Vienā gadījumā izmantots arī prefiksālais derivāts ar priedēkli *aiz-*:

Aisrohs – Smiltenes pr. m., Smiltenes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 446. l.

No puķu nosaukumiem mājvārdu nominācijā izmantots arī puķes nosaukums *magone* (2 reģistrējumi). Magones Latvijas teritorijā ir bijušas sastopamas vismaz jau 11.–13. gs. (Rasiņš, Tauriņa 1983, 154), bet to nosaukums iekļauts 18. gs. vārdnīcā (sal. *Maggone* ‘der Mohn’ Lange 1773, 182). Tā kā abi mājvārdi ar apelatīvu *magone* minēti Jaunpiebalgas muižā, māju nošķiršanai izmantoti analītiskie nosaukumi. Vārdkopu pirmais komponents ir substantīvs *kalns* vai *leja*, kas, iespējams, norāda uz māju fiziogēogrāfisko novietojumu attiecībā vienai pret otru:

Kalne Maggon (4) – Jaunpiebalgas pr. m., Jaunpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 340. l.,

Leies Maggon – Jaunpiebalgas pr. m., Jaunpiebalgas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 340. l.

Formāli Vidzemes mājvārdos var saskatīt arī līdzību ar leksēmu *astere*, taču Umurgas draudzē esošās muižas nosaukuma *Astere* vai *Āstere* cilmes skaidrojums arī mājvārdu (*Aster* – Rozbeķu pr. m., Straupes dr., LVVA 199. f., 1. apr., 383. l.) neļauj droši attiecināt uz puķes nosaukumu.

Jānis Endzelīns (skat. Lvv I (1) 70), balstoties uz lietuviešu valodnieka Kazimiera Būgas doto etimoloģiju, muižas nosaukumu un arī analogu hidronīmu saista ar senu lībiešu formu *Asti-yerwe*. Kā norāda K. Būga, analizējot vairāku hidronīmu pierakstu senajos dokumentos, mūsdienu nosaukumi ar *-ere* slēpj vēsturisku somugrismu *jārv* ‘ezers’ (Būga RR III 622). Pieņemot K. Būgas hipotēzi, Āsteru muižas vārds jāatzīst par radušos no tuvumā esošā ezera nosaukuma.

Ja Āsteru muižas nosaukuma pamatā ir hidronīms, tad šādu cilmes skaidrojumu diez vai var attiecināt uz Straupes draudzes mājvārdu. Papildus puķes nosaukumam šo mājvārdu iespējams vēl saistīt arī ar latīņu *astra* ‘zvaigzne’.

Sēņu nosaukumi

Atsevišķos Vidzemes mājvārdos var saskatīt līdzību ar sēņu nosaukumiem. Visbiežāk mājvārdu darināšanai izmantots *bekas*, arī *pekas* nosaukums (4 reģistrējumi).

Atšķirīgi rakstītās kopvalodas formās *bekka*, *bekke* (sal. *Bekkas tahs* (Stein) ‘Ritzchen’ Lange 1773, 55, *Pekki* ‘Kuhpiltzen’ Lange 1773, 233), kam atbilst mūsdienu *beka*, fiksēti mājvārdi atsevišķās Vidzemes muižās:

Bekke – Ēveles pr. m., Ēveles dr., LVVA 199. f., 1. apr., 513. l.,

Bekke – Dikļu pr. m., Dikļu dr., LVVA 199. f., 1. apr., 74. l.

Vienā gadījumā par mājvārdu izvēlēts saliktais nosaukums, kura otrais komponents norāda uz objekta veidu:

Bekka Krug – Burtnieku pr. m., Burtnieku dr., LVVA 199. f., 1. apr., 64. l.

Par saliekteņa *silapeka* izmantošanu nominācijā var būt atšķirīgi viedokļi – pirmkārt, tas var būt veidots kā saliktenis, otrkārt, tas var apzīmēt konkrētu sēni un būt pārņemts jau kā saliktenis:

Sillapeka – Krimuldas pr. m., Krimuldas dr., LVVA 199. f., 1. apr., 215. l.

Par mājvārdiem izmantoti arī divu bērzlapju dzimtas sēņu nosaukumi: *krimilde* un *rudmiese*.

Gan *krimildes* (sal. *Krimmeldes* ‘eine Art weißer Rietzchen’ Lange 1773, 158), gan *rudmieses* (sal. *Rudmeefchi* ‘braune Rietzchen’ Lange 1773, 253) nosaukumi latviešu valodā ir bijuši zināmi vismaz jau 18. gs. otrajā pusē, tādēļ tie varēja būt pamatā arī mājvārdiem, iespējams, norādot uz māju tuvumu mežam, resp., vietām, kur aug minētās sēnes:

Krimalden – Kokmuižas pr. m., Valmieras dr., LVVA 199. f., 1. apr., 204. l.,

Rudmes – Ķeču pr. m., Nītaures dr., LVVA 199. f., 1. apr., 110. l.

1826. gada dvēseļu revīzijā norādīto mājvārdu darināšanā izmantots plašs floras semantikas leksēmu spektrs, kurā neapšaubāma prioritāte ir koku nosaukumiem. Mājvārdi, iespējams, liecina par mājas tuvumā esošo kultūrainavu, kā arī par saimnieka attieksmi pret apkārtējo vidi un darāmo darbu. Lai sniegtu vēl detalizētāku floras semantikas mājvārdu apskatu, būtu jāpārbauda to fiksējums visos iespējamajos vēsturiskajos avotos un saglabāšanās līdz mūsdienām.

Avoti

- Latvijas Valsts vēstures arhīva (LVVA) 199. fonda 1. apraksta (Vidzemes guberņas revīziju saraksti) lietas [lietas numurs norādīts pie konkrētā mājvārda].
- LVVA 77. fonda 14. apraksta (Vidzemes guberņas kamerālvaldes muižu revīzijas) atsevišķas lietas.

Saīsinājumi un literatūra

- Balode 2012** – Balode, Laimute. *Liepa* latviešu onomastiskajā kontekstā. *Inkluzīvi*. Sast. Janīna Kursīte. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 321.–355.
- Balodis 2008** – Balodis, Pauls. *Latviešu personvārdu etimoloģiskās semantikas teorētiskais modelis un tā realizācija*. Promocijas darbs. Rīga: Latvijas Universitāte, 2008.
- Būga RR III** – Būga, Kazimieras. *Rinktiniai raštai*. 1–3, Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1958–1961.
- Bušs 2012** – Bušs, Ojārs. Dažas pārdomas par *ozolu* Latvijas toponīmiskajā panorāmā un ģeogrāfiskās nomenklatūras vārdu kontekstā. *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 121.–129.
- ĒIV** – Kagainē, Elga. *Ērgemes izloknes vārdnīca*. 3. sēj. P–Ž. Rīga: Zinātne, 1983.
- Fürecker I** – Lettisches und Teutsches Wörterbuch zusahmen geschrieben und mit fleiß gesamlet Von Christopher Fürecker. Trevor G. Fennell. *Fürecker's Dictionary: the first manuscript*. Rīga: Latvijas Akadēmiskā bibliotēka, 1997 [1685].
- Graudonis 1989** – Graudonis, Jānis. *Nocietinātās apmetnes Daugavas lejtecē*. Rīga: Zinātne, 1989.
- Kettunen** – *Livisches Wörterbuch* mit grammatischer Einleitung von Lauri Kettunen. Helsinki: Suomalais-ugrilainen seura, 1938.
- Lange 1773** – *Lettisch-Deutscher Theil des vollständigen Lettischen Lexici, darinnen nicht nur sämtliche Stammwörter dieser Sprache samt ihren Abftämmigen, sondern auch die feltene, nur in gewissen Gegenden gebräuchliche Wörter; zum Nachschlagen, angezeigt werden*. Schloß Ober//Pahlen, 1773.
- Latvijas senākā vēsture 2001** – *Latvijas senākā vēsture 9. g. t. pr. Kr.–1200. g.* Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 2001.
- Lettus 1638** – *LETTUS, Das ißt Wortbuch / Sampt angehegtem täglichem Gebrauch der Lettischen Sprache; / Allen vnd jeden Außheimischen / die in Churland / Semgallen vnd Lettischem Liefflande bleiben / vnd*

sich redlich nehren wollen / zu Nutze verfertigt / Durch / GEORGIVM MANCELIVM Semgall. der H. Schrift Licentiatum &c. Erster Theil. Gedruckt vnnd verlegt zu Riga / durch Gerhard Schröder / Anno M. DC XXXVIII [1638].

- LVDA** – Bušmane, Brigita; Laumane, Benita; Stafacka, Anna. *Latviešu valodas dialektu atlants. Leksika*. Darba zin. vad. B. Laumane. Rīga: Zinātne, 1999.
- Lvv I (1)** – Endzelīns, Jānis. *Latvijas PSR vietvārdi*. I sēj. 1. daļa. Rīga: Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība, 1961.
- Lvv I (2)** – Endzelīns Jānis. *Latvijas PSR vietvārdi*. I sēj. 2. daļa. Rīga: Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība, 1961.
- ME I–IV** – Mīlenbahs, Kārlis. *Latviešu valodas vārdnīca*. Rediģējis, papildinājis, turpinājis J. Endzelīns. I–IV sēj., Rīga, 1923.–1932.
- Ortslexikon II** – *Baltisches historisches Ortslexikon*. II. Lettland. Hrsg. von Hans Feldmann und Heinz von zur Muhlen. Koln-Wien, 1990.
- Phras. Lettica 1638** – *Phraseologia Lettica / Das ist: Täglicher Gebrauch der Lettischen Sprache. Verfertigt / durch Georgium Mancelium Semgallum / Der H. Schrift Licentiatum &c. Ander Theil. Diesem ist beygefüget das Spruchbuch Salomonis. Zu Riga Gedruckt vnnd Verlegt durch Gerhard Schröder / 1638.*
- Rasiņš, Tauriņa 1983** – Rasiņš, Alfrēds; Tauriņa, Marta. Pārskats par Latvijas PSR arheoloģiskajos izrakumos konstatētajām kultūraugu un nezāļu sēklām. *Arheoloģija un etnogrāfija*. 14. laid., 1983, 171. lpp., 10. tab.
- Rūķe-Draviņa 1959** – Rūķe-Draviņa, Velta. *Diminutive im Lettischen*. Lund: Ohlsson, 1959.
- Salis-Livischen** – *Salis-Livisches Wörterbuch*. Herausgegeben von Eberhard Winkler und Karl Pajusalu. Linguistica Uralica. Supplementary series. Volume 3. Tallinn: Teaduste Akadeemia Kirjastus, 2009.
- Staltmane 1981** – Сталтмане, Велта. *Латышская антропонимия. Фамилии*. Москва: Наука, 1981.
- Stenders 1789** – *Lettisches Lexikon*. In zween Theilen abgefasset, und den Liebhabern der lettischen Litterature gewidmet von Gotthard Friedrich Stender. Lettisches Wörter- und Namen-Lexikon. Erster Theil. Mitau: J. F. Steffenhagen, 1789.
- Ulmann 1872** – *Lettisches Wörterbuch*. Erster Theil. Lettisch-deutsches Wörterbuch von Bischof Dr. Carl Christian Ulmann. Riga: Verlag von H. Brutzer & Co, 1872.
- Ulmann 1880** – *Lettisches Wörterbuch von Ulmann und Brasche*. Zweiter Theil. Deutch-lettisches Wörterbuch mit Zugrundelegung des von Bischof Dr. Carl Christian Ulmann zurückgelassenen Manuscriptes bearbeitet von Guftav Brasche, Pastor emer. Riga u Leipzig, 1880.
- Wied.** – Wiedemann, Ferdinand Johann. *Eesti-saksa sõnaraamat*. Tallinn: Valgus, 1973.

Saīsinājumu saraksts

apr. – apraksts

dr. – draudze

f. – fonds

l. – lieta

m. – muiža

mācītājm. – mācītājmuiža

pilsm. – pilsmuiža

pr. m. – privātmuiža

pusm. – pusmuiža

On floral semantics in house names found in Vidzeme: materials contained in the 1826 counting of souls in Vidzeme province

Summary

Information of the the counting of souls containing both house names and names of individuals is an essential aspect of historical onomastics.

The first counting of souls in Vidzeme took place in 1782 and coincided with the 4th analogous census of the provinces of Russia. Subsequently these took place at irregular intervals, the 5th in 1795, the 6th in 1811, the 7th in 1816, the 8th in 1834, the 9th in 1850, and the final, 10th in 1858.

In the early censuses, including that of 1811 only men were recorded, and even those, only partially. From 1816 onwards, all individual resident were counted, independent of their age or gender. In the 1826 census the data for Vidzeme were not entered separately (it may be regarded as a simple copy of the census of 1816); however, this census is particularly significant as it recorded surnames of peasants in Vidzeme, i.e. full name, given name, patronymic, surname, as well as noted the name of the home(stead), the latter particularly important in that it provides insight into the relationship between surnames and house names, reducing the risk of drawing wrong conclusions.

The number of house names entered in the 1826 counting of souls in Vidzeme province (guberna) is 14,500, including those of peasant homes that had been separated from another property whilst retaining the same name. House names based on flora semantics are listed for 574 dwellings, which represent just about 4% of all house names listed for Vidzeme, providing that repeated house names are counted separately. In case of several manors data is missing (lost) for the 1826 census, information for these manors is taken from previous and subsequent censuses.

In many instances (279 cases registered) house names were based on the names of deciduous trees found in their immediate vicinity: such names comprise 48,6% of all house names of flora semantic origin, i. e., *ozols* ‘oak-tree’, *bērzs* ‘birch-tree’, *kārklis* ‘osier’, *liepa* ‘linden tree’, *kļava* ‘maple tree’, *apses* ‘aspen’, *osis* ‘ash tree’, *alksnis* ‘alder’, *lazda* ‘hazel-tree’, *vītols* ‘willow’, *ieva* ‘bird cherry’.

Names based on names of conifers are found (35 instances were recorded, or 6,1% of all house names based on flora semantics), i. e., *egle* ‘spruce tree’, *paeglis*, *kadiķis* ‘juniper’, *priede* ‘pine-tree’.

House names based on names of fruit trees and bushes are only occasionally found in Vidzeme, with 8 recorded instances, or 1,4% of all house names based on flora semantics, i. e., *ābele* ‘apple tree’, and *upene* ‘black-currant’.

The next sub-group of house names based on flora semantics comprises those based on names of cereals. This is one of the most widely occurring flora semantics sub-groups and contains 58 entries, or 10,1% of all house names based on flora semantics, i. e., *auzas* ‘oats’, *rudzi* ‘rye’, *mieži* ‘barley’, *kvieši* ‘wheat’, *griķi* ‘buckwheat’.

House names have been found based on terms of 6 legumes, which represents 1% of all house names based on flora semantics, i. e., *zirnīs* ‘pea’, *pupa* ‘bean’.

Names of common vegetables are the basis for a considerable number of house names, i.e., 53 instances are recorded, representing 9,2% of all house names derived from flora semantics, i. e., *rutks*, *ruduks* ‘radish’, *kāposts* ‘cabbage’, *rācenis* ‘turnip’, *siņpols* ‘onion’, *ķiploks* ‘garlic’, *kālis* ‘swede’, *gurķis* ‘cucumber’.

House names also derive from terms of widely-cultivated plants such as *kaņepes* ‘hemp’, *apiņi* ‘hops’ and *lini* ‘flax’. These have been the basis for 40 house names, which represent 7% of all house names based on flora semantics.

House names are also based on the names of cultivated and wild herbal plants, and of garden weeds. 47 such cases have been recorded, corresponding to 8,2% of all house names based on flora semantics, i. e., *dadzis* ‘thistle’, *āboliņš* ‘clover’, and *amoliņš* ‘sweet clover’, *dille* ‘dill’, *grīslis* ‘sedge’, *smilga* ‘bent grass’, *usne* ‘creeping thistle’, *pienene* ‘dandelion’, *pērkones* ‘charlocks’, *niedre* ‘reed’, *skosta* ‘horse-tail’, *vībotne* ‘mugwort’.

A total of 32 house names based on three flower terms, *roze* ‘rose’, *magone* ‘poppy’ and *astere* ‘aster’ have been recorded; this represents 5,6% of all house names based on flora semantics. The majority (26) of these house names are based on terms of roses.

A number of house names in Vidzeme appear to be based on names of mushrooms. 6 such names have been recorded, which represent 1% of all house names based on flora semantics, i. e., *beka* ‘boletus’, *krimilde* and *rudmiese* ‘*loctarius*’.

House names listed in the 1826 counting of souls are based on a wide range of flora semantics, with a clear preference for lexemes associated with names of trees. It is possible that this reflects landscape elements close to these homes, as well as the place that these features have in the relationship of home owners with nature, and their work. In order to draw any deeper conclusions about the presence of flora semantics in house names it would be necessary to examine all relevant historical records up to the present time.

Baiba BANKAVA, Ojārs BUŠS

DAŽI EPONĪMU VEIDOŠANĀS TERMINOLOĢISKIE UN SEMANTISKIE ASPEKTI

Lai analizētu semantiskos un jebkurus citus lingvistiskos procesus, kas saistīti ar eponīmu veidošanos un funkcionēšanu, vispirms vienmēr būtu jāprecizē, kurā no daudzajām praksē sastopamajām nozīmēm un nozīmes niansēm termins *eponīms* lietots konkrētajā pētījumā. Šis termins (resp., tā analogi dažādās valodās) varētu pretendēt uz terminoloģiskās daudznozīmības rekordista godu, jo tas lietots vismaz trijās pamatnozīmēs, no kurām divas ir diametrāli pretējas, tās varētu saukt arī par antonīmiskām.

Vēsturiski senākā nozīme acīmredzot ir: 'Il désignait, à Athènes, Celui des neuf archontes qui donnait son nom à l'année [Senajās Atēnās – tas no deviņiem arhontiem, kura vārdā sauca [šā arhonta valdīšanas] gadu' (*Dictionnaire de l'Académie française*, 1835. g. publicētais 6. izdevums (Dictionnaires)). Tiesa, patiesībā šajā gadījumā termins ticis lietots tikai atribūta funkcijā: *Ἐπόνομος ἀρχῶν* ('vārddevējs arhonts'); nav tekstuālu liecību, ka leksēma *Ἐπόνομος* būtu izmantota kā patstāvīgs (t. i., ar atributīvo funkciju nesaisīti) arhonta apzīmējums. Teksti, kas saglabājušies no 5.–7. gs. pirms Kr. – laikmeta, kad Senās Grieķijas pilsētvalstīs valdīja arhonti, – gan nav tik bagātīgi, lai šodien varētu droši apgalvot, ka tajos nefiksētais vārdlietojums patiešām nav bijis sengrieķu valodā sastopams, tomēr, ja ņemam vērā valodas vēstures reālās liecības, *Francijas Akadēmijas vārdnīcas* skaidrojums jāatzīst par mazliet neprecīzu. Aizgūstot adjektīvu skaidrošanas modeli no *Latviešu literārās valodas vārdnīcas*, varētu piedāvāt mazliet precizētu skaidrojumu: 'tāds (arhonts Senajā Grieķijā), kura vārdā saukts (šā arhonta valdīšanas) gads'. Tomēr termina *eponīms* turpmāko skaidrojumu tradīcija acīmredzot ir veidojusies minētā autoritatīvā avota ietekmē. Abstrahējoties no konkrētā arhonta un attiecinot minēto terminu uz jebkuru līdzīgu gadījumu, daudzos avotos skaidrojums ir apmēram tāds kā vienā no jaunākajām Latvijā izdotajām *Svešvārdu vārdnīcām*: 'tas, kura vai kā vārdā kaut ko nosauc' (SvV 1999, 203);

tāpat attiecīgais termins skaidrots arī daudzu citu valodu vārdnīcās, piem., angļu *eponym* ‘a person (real or imaginary) after whom a discovery, invention, place, institution, etc., is named or thought to be named [cilvēks (reāls vai iedomāts), kura vārdā nosaukts (vai tiek uzskatīts, ka ir nosaukts) kāds atklājums, izgudrojums, vieta, institūcija u. tml.]’ (OERD 1996, 474). Un arī 2014. gadā internetā var atrast skaidrojumu ‘the person for whom something is named [cilvēks, kura vārdā kas nosaukts]’ ar patiešām korekti atbilstīgu piemēru: „*Constantine I is the eponym for Constantinople* [‘Konstantīns I ir Konstantinopoles eponīms’]” (tfd1). Šā paveida skaidrojumam ir arī ar nozīmes sašaurinājumu saistīts variants, kas sastopams, piem., dažos krievu valodas leksikogrāfiskajos avotos: ‘Лицо, от имени которого произведено название народа, местности и. т. п. [cilvēks, no kura vārda veidots apzīmējums tautai, vietai u. tml.]’ (Ahmanova 1969, 528). Šķiet pārsteidzoši, ka tik daudzi (piemērus varētu minēt vēl un vēl) cits cita tradīcijai sekojoši leksikogrāfi nav pamanījuši, ka vismaz reālajā valodas lietojumā mūsdienu zinātnē (valodniecībā, onomastikā) ne jau cilvēks tiek saukts par *eponīmu*, bet gan cilvēka **vārds** – sal. citu, korektu angļiskā termina *eponym* skaidrojumu, kas atrodams tai pašā jau citētajā interneta vietnē: ‘the name of a real or legendary person that has been applied to a thing, institution, etc. .. [reālas vai izdomātas personas vārds, kas attiecināts uz kādu lietu, institūciju utt. ...]’ (tfd2). Te vēl jāpiebilst, ka palaikam, plašākā traktējumā, šo terminu mēdz attiecināt ne tikai uz personvārdiem, bet arī uz vietvārdiem un dažu citu kategoriju onīmiem. Termins *eponīms* organiski iekļaujas daudzo ar komponentu *-(o)nīms* darināto un kādas onīmu kategorijas apzīmēšanai paredzēto onomastikas terminu sistēmā. Aplūkotajā nozīmē lietotam, šim terminam var piemērot pavisam lakonisku definīciju: ‘īpašvārds, kuram apelatīvējoties radies sugasvārds’ (VPSV 2007, 108) vai – plašākā traktējumā: ‘īpašvārds, no kura radies cits vārds (arī, piemēram, cits īpašvārds)’.

Taču, kā jau minējām, terminu *eponīms* palaikam lieto arī ar nozīmi, ko varētu uzskatīt par iepriekšējai antonīmisku, proti, „par eponīmu dažkārt mēdz dēvēt arī sugasvārdu, kas radies no īpašvārda, šim īpašvārdam apelatīvējoties” (VPSV 2007, 108). Šķiet, ka minētā termina lietojums ar šādu nozīmi aktualizējies pēdējos gadu desmitos (tāpēc dēvējam to arī par jaunāko nozīmi), un viens no stimuliem šai aktualizācijai varētu būt relatīvi jaunā leksikogrāfijas žanra – eponīmu vārdnīcu – attīstība, arvien jaunu šā žanra vārdnīcu – tostarp arī jau specializētu vārdnīcu, piemēram, „Zīdītāju eponīmu vārdnīcas”

(Beolens et. al. 2009) un pat vairāku medicīnas eponīmu vārdnīcu (Marcucci 2001; Firkin, Whitworth 2002) – publicēšana; arī latviešu leksikogrāfijā eponīmu vārdnīcu žanrā jau ir savas iestrādnes (Bankava 2007; 2012). Plašas eponīmu vārdnīcas atrodamas arī interneta vietnēs (skat., piemēram, AND; who). Mūsdienu avotos (piemēram, OERD 1996; VPSV 2007; tfd) mēdz būt norādītas abas galvenās termina *eponīms* nozīmes, dažreiz arī tikai jaunākā (uz jaunāko izpratni termina lietojumā balstās arī šā raksta autori). Vēl jāpiemin kāds re-tāk sastopams termina *eponīms* nozīmes traktējums, kuru varētu uzskatīt par tikko aplūkotās jaunākās nozīmes variāciju; saskaņā ar šo traktējumu par eponīmiem dēvējami īpašvārdi, galvenokārt vietvārdi, kas veidoti no reālas vai mitoloģiskas personas vārda ([*eponym*] = ‘a name, esp a place name, derived from the name of a real or mythical person’ (tdf3)).

Lietojumu jaunākajā nozīmē sarežģī tas, ka šai nozīmei savukārt ir daudzas nianses, sākot no relatīvi šaurākās, saskaņā ar kuru eponīmi ir personvārdu apelatīvācijas rezultātā (bez vārddarināšanas afiksu izmantošanas) radušies sugasvārdi, piemēram, *ampers*, un beidzot ar visplašāko, kuras piekritēji uzskata, ka eponīmi var tikt veidoti no jebkuras kategorijas īpašvārdiem (tomēr galvenokārt no personvārdiem un vietvārdiem), var piederēt pie jebkuras vārdšķiras un to darināšanā var būt izmantoti jebkuri vārddarināšanas paņēmieni (tātad eponīmi var būt arī afiksālie derivāti, salikteni un pat vārdkopas, kas īpaši raksturīgas specifiskajai medicīnas eponīmu kategorijai). Grūti atrast objektīvus kritērijus, kuri ļautu noteikt, kura no šīm termina nozīmes niansēm ir „labāka”. Pētnieki mēdz izvēlēties to niansi, kas precīzāk atbilst izvēlētajā darba mērķiem. Savulaik, sastādot latviešu valodas eponīmu vārdnīcu (Bankava 2007) un arī tās papildināto versiju (Bankava 2012), termins *eponīms* tika traktēts iespējami plaši, lai būtu iespējams iepazīstināt latviešu lasītājus ar maksimāli apjomīgu šīs kategorijas vārdu apkopojumu. Savukārt, analizējot eponīmu veidošanās semantiskos aspektus, ir vērts sākt no visšaurākā traktējuma (kā darīts tālāk), jo tas ļauj visskaidrāk saskatīt galvenās semantiskās likumsakarības.

Valodniecībā jau ne vienreiz vien rakstīts par to, ka eponīmu veidošanos var traktēt kā metaforu. Interpretējot metaforu iespējami plaši, t. i., kā jebkuru nozīmes pārnēsumu (skat., piemēram, McArthur 1992, 653), varētu acīmredzot arī jebkuru eponīmu uzskatīt par metaforu. Ja turpretim uzskatām, kā tas tradicionāli darīts latviešu valodniecībā, ka metafora ir tikai viens no tropu veidiem, „nozīmes pār-

nesums uz līdzības pamata, resp., kādas reālijas nosaukuma izmantojums citas, līdzīgas reālijas nosaukšanai” (VPSV 2007, 231), nevaram par metaforu runāt daudz tādu terminoloģisku eponīmu gadījumā, kas veidoti no personvārda voluntāri, lai godinātu attiecīgā personvārda īpašnieku (jo, piemēram, elektriskās pretestības mērvienība *oms* nav līdzīga vācu fiziķim Georgam Simonam Omam; šajā gadījumā gan varam runāt par citu tropu, resp., nozīmes pārnese veidu, proti, metonīmiju). Šāda tipa, parasti ar īpašu institucionālu vai vismaz vārddevēja personīgu lēmumu radītus, no īpašvārdiem veidotus terminus varētu dēvēt par *voluntārajiem eponīmiem*.

Voluntārie eponīmi, kā tikko minēts, lielākoties mēdz būt radīti metonīmiska nozīmes pārnese rezultātā, godinot personu, kas pētījusi nosaucamo jēdzienu vai vismaz strādājusi zinātnes jomā, pie kuras pieder nosaucamais jēdziens; elektrības pētnieku uzvārdi, kas pārtapuši par elektrības mērvienību nosaukumiem – *ampers, faradejs, oms, vats, volts* u. c. – ir laikam visplašāk zināmie un lietotie šā tipa eponīmi. Tomēr dažkārt voluntāro eponīmu pamatā var būt personvārdi, kuru īpašnieku vienīgais sakars ar nosaucamo jēdzienu vai objektu atrodams vārddevēja kognitīvajos procesos; šajos gadījumos vārddevējs realizē savu subjektīvo vēlmi „iemūžināt” kāda cilvēka vārdu, kaut arī šim cilvēkam nav tieša, loģiska sakara ar nosaucamo. Viens no plašāk zināmajiem šāda tipa eponīmiem ir automašīnas nosaukums *mersedess*, kura pamatā ir vārddevēja, Austroungārijas diplomāta, uzņēmēja un autobraucēja Emīla Jelineka (*Emil Jellinek*) meitas vārds *Mersedesa (Mercédès)*; tiesa, šai gadījumā nozīmes pārnese procesā iekļaujas būtisks starpposms – zīmols *Mercedes* (semantiskās attiecības starp zīmolu kā onīmu un atsevišķa produkta apelatīvisko nosaukumu būtu analizējamas īpaši, bet šajā rakstā netiks aplūkotas).

Voluntārie eponīmi tāpat nav gluži vienota grupa, vairumu no tiem varētu dēvēt par *voluntārajiem metonīmiskajiem eponīmiem*, bet dažos gadījumos, šķiet, iespējams būtu apzīmējums: *voluntārie subjektīvi motivētie eponīmi* (kaut gan veiksmīgākā termina meklējumi vēl būtu turpināmi).

Pretstatu voluntārajiem eponīmiem veido *dabiskie jeb stihiskie eponīmi*. No personvārdiem metaforiska nozīmes pārnese rezultātā (bez vārddarināšanas līdzekļu izmantošanas) radušos dabisko eponīmu, šķiet, nav nemaz tik daudz. Iespējams, ka vispazīstamākais no tiem ir *huligāns*, tam (resp., vispirms tā analogam angļu valodā) pamatā – kāda īru kriminālo aprindu pārstāvja Patrika Huligena

(*Hooligan*) uzvārds; minētā persona darbojusies Londonā 19. gs. 90. gados (Eponyms). Šo piemēru varam izmantot semantiskā procesa analīzei, taču, pirms aplūkot personvārda metaforizāciju, vispirms mēģināsim sīkāk aprakstīt apelatīva nozīmes pārnese procesu, salīdzinot, piemēram, divas vārda *kakls* nozīmes: pamatnozīmi ‘ķermeņa daļa starp galvu un vidukli’ (LLVV IV, 96) un nozīmi ‘sašaurināta vieta (dažu trauku) augšdaļā’ (LLVV IV, 98). Tekstuāli starp abiem tikko citētajiem nozīmes skaidrojumiem nav nekā kopīga, taču vārda semantika idiolektā (resp., daudzos idiolektos) mēdz būt krietni sazarotāka, sēmām bagātāka, nekā to rāda vārdnīcas skaidrojums, kas nosauc tikai visnepieciešamākās pazīmes. Starp pamatnozīmē lietota vārda *kakls* semantikas komponentiem ir arī sēmas ‘sašaurināta ķermeņa daļa’ (vairumā gadījumā, kaut arī par nīlzirga vai krokodila kaklu to varbūt nevar teikt) un ‘viens no ķermeņa augšdaļas elementiem’. Te jau redzam vairākas tekstuālas sakritības (*sašaurināts, augšdaļa*) ar otro no citētajiem skaidrojumiem, un tieši šīs – leksikogrāfiskajā skaidrojumā nefiksētās – pamatnozīmes sēmas ļauj ar vārdu *kakls* apzīmēt arī pudeles sašaurināto augšdaļu (šajā gadījumā tās ir divas sēmas, taču nozīmes pārnesei vien – vai pat lielākoties – pietiek arī ar vienu kopīgu sēmu (resp., vienu kopīgu komponentu centrālajā nozīmē un perifērajā nozīmē, kā vārda nozīmju kopumu daļa kognitīvās semantikas pārstāvji, sal. Trumpa 2010, 43–44). Uzmanību pelna arī viedoklis, ka būtisks (dažkārt pat galvenais) vārda semantikas komponents runātāju apziņā mēdz būt vizuālais tēls. Jau 20. gadsimta sākumā līdzīgu domu formulējis amerikāņu psihologs Edvards Bredforda Tičēnors (Tichenor 1909, skat. Aitchison 1987/1990, 43). Iespējams, ka valodas semantikas pētnieki, kā šķiet, nav pienācīgi novērtējuši Tičēnora idejas tāpēc, ka pats ideju autors tās pārlieku absolutizējis, meklējot vizuālu ekvivalentu jebkuram vārdam, arī, piemēram, abstrakta jēdziena apzīmējumam *meaning* (‘nozīme’) (Aitchison, *ibid.*). Taču doma par vizuālo tēlu kā vienu no iespējamiem vārda (kaut arī ne jebkura vārda) nozīmes komponentiem šķiet nopietnas analīzes vērtā. Ja atzīsim, ka šajā domā ir racionāls kodols, varam divas pirms brīža verbāli aprakstītās sēmas saistīt ar vizuālo priekšstatu par cilvēka kaklu. Līdz ar to pārdomājama ir arī varbūtība, vai galvenais nozīmes pārnesei veicinošais faktors nav bijusi vizuālā analogija (gan sašaurinājums, gan novietojums kāda objekta augšdaļā ir konstatējams vizuāli).

Īpašvārdu semantikā nodalīt centrālās nozīmes no perifērajām ir sarežģītāk, jo īpašvārdu semantiskā struktūra dažādos idiolektos

variējas daudz vairāk nekā apelatīvu semantika (kaut gan arī pēdējā vispirms veidojas idiolektos). Uzvārdam *Hooligan* kā konkrētā referenta personvārdam idiolektos – līdzās īpašvārdu semantikā specifiskajai kategoriālajai nozīmei (konkrētajā gadījumā: ‘cilvēks, vīrietis’) – acīmredzot ir bijušas nozīmes ‘mans dēls’, ‘mans draugs’, ‘mans kaimiņš’, varbūt ‘glīts puisis’, bet varbūt ‘nesimpātisks tips’. Sava vieta personvārda semantikas struktūrā bijusi arī vizuālajam tēlam. Tomēr relatīvi vislielākajā idiolektu skaitā centrālā nozīme ir bijusi ‘likumpārkāpējs’, kuru papildinājušas konkrētākus priekšstatus atspoguļojošas perifērās nozīmes. Ar nozīmi ‘likumpārkāpējs’ saistīto sēmu eksistence radīja iespēju vārdu *H(hooligan)* attiecināt uz citiem referentiem – gluži tāpat, kā dažas vārda *kakls* pamatnozīmes perifērās sēmas ļauj ar šo vārdu apzīmēt citu reāliju. Kā redzam, nozīmes pārnesuma procesā gan sugasvārds, gan īpašvārds (kurus varētu nosaukt par *nozīmes devējiem*, kognitīvajā lingvistikā izmanto terminu *avots*, angl. *source*) iesaistās visai līdzīgā veidā (ar dažām mazāk būtiskām atšķirībām). Lai šāds process vispār varētu notikt, ir pašsaprotami, ka nozīmes devējam pašam piemīt kaut kāda nozīme, citādi nozīmes pārnesums jeb metaforizācija nebūtu iespējama. Eponīmu veidošanās metaforizācijas (un arī metonīmijas) procesa rezultātā, cita starpā, ir vēl viens pierādījums faktam, ka arī īpašvārdiem piemīt nozīme, ka – pretēji savulaik visai populārajam un arī vēl šodien gana izplatītajam viedoklim – īpašvārdi (reālajā lietojumā) nebūt nav semantiski „tukši”.

Literatūra

- Ahmanova 1969** – Ахманова, Ольга. *Словарь лингвистических терминов*. Москва: Советская Энциклопедия, 1969.
- Aitchison 1987/1990** – Aitchison, Jean. *Words in the Mind. An Introduction to the Mental Lexicon*. Oxford: Basil Blackwell, 1990 [1st edition 1987].
- AND** – *A New Dictionary of Eponyms*. Pieejams: <http://www.highbeam.com/A+New+Dictionary+of+Eponyms/publications.aspx> (skatīts 12.12.2013).
- Bankava 2007** – Bankava, Baiba. *Eponīmu vārdnīca*. Rīga: Valsts valodas aģentūra, 2007.
- Bankava 2012** – Bankava, Baiba. *Jaunā eponīmu vārdnīca*. Rīga: Valsts valodas aģentūra, 2012.

- Beolens et. al. 2009** – Watkins, Michael; Grayson, Michael. *The Eponym Dictionary of Mammals*. Johns Hopkins University Press, 2009.
- Dictionnaires** – *Dictionnaires d'autrefois*. Pieejams: <http://artflsrv01.uchicago.edu/cgi-bin/dicos/pubdicollook.pl?strippedhw=eponyme> (skatīts 12.12.2013).
- Eponyms** – <http://users.tinyonline.co.uk/gswithenbank/eponyms.htm>; wordnetweb – <http://wordnetweb.princeton.edu/perl/webwn?s=eponym> (skatīts 12.12.2013).
- Firkin, Whitworth 2002** – Firkin, Barry George; Whitworth, Judith Ann. *Dictionary of Medical Eponyms*. Second Edition. Boca Raton: Parthenon, 2002.
- LLVV IV** – *Latviešu literārās valodas vārdnīca*. 4. sējums. J–L. Atb. red. L. Ceplītis. Rīga: Zinātne, 1980.
- Marcucci 2001** – Marcucci, Lisa. *Marcucci's Handbook of Medical Eponyms*. Boca Raton: CRC Press, 2001.
- McArthur 1992** – McArthur, Tom. *The Oxford Companion to the English Language*. Ed. by T. McArthur. New York: Oxford University Press, 1992.
- OERD 1996** – *The Oxford English Reference Dictionary*. Second Edition. Ed. by J. Pearsall and B. Trumble. Oxford, New York: Oxford University Press, 1996.
- SvV 1999** – *Svešvārdu vārdnīca*. Red. J. Baldunčiks. [Rīga:] Jumava, 1999.
- tfd** – *The Free Dictionary*. Pieejams: <http://www.thefreedictionary.com/eponym> (skatīts 12.12.2013).
- tfd1** – *The Free Dictionary 1*. Pieejams: <http://www.thefreedictionary.com/eponym>; based on WordNet 3.0, Farlex clipart collection. © 2003–2012 Princeton University, Farlex Inc. (skatīts 12.12.2013).
- tfd2** – *The Free Dictionary 2*. Pieejams: <http://www.thefreedictionary.com/eponym>; -Ologies & -Isms. Copyright 2008 The Gale Group (skatīts 12.12.2013).
- tdf3** – *Collins English Dictionary – Complete and Unabridged* © Harper-Collins Publishers 1991, 1994, 1998, 2000, 2003. Pieejams: <http://www.thefreedictionary.com/eponym> (skatīts 12.12.2013).
- Tichenor 1909** – Tichenor, Edward Bradford. *Lectures on the experimental psychology of the thought-processes*. New York, 1909.
- Trumpa 2010** – Trumpa, Anta. *Adjektīvu semantiskā diferenciacija latviešu un lietuviešu valodā*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2010.
- VPSV 2007** – *Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca*. Atb. red. V. Skujiņa. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2007.
- who** – *Whonamedit? A dictionary of medical eponyms*. Pieejams: <http://www.whonamedit.com/> (skatīts 12.12.2013).

Some terminological and semantic aspects of the formation of eponyms

Summary

A unified understanding of the term *eponym* does not exist, and some of the definitions could be called mutually antonymic, e.g., '1. a name, esp. a place name, derived from the name of a real or mythical person; 2. a name of the person from which such a name is derived' (Collins). The definition 'a word derived from the name of a person' seems to be the most appropriate in the last decades. This definition is nowadays more accepted probably because more and more dictionaries of eponyms are published based on this understanding. Our analysis of some semantic aspects of the formation of eponyms will be based on it as well.

The formation of eponyms is mostly the result of metaphorical or metonymical transfer of meaning. Sometimes eponyms are created arbitrarily, without a connection between the meaning of the used personal name and the meaning of the newly created eponym. A term *arbitrary eponym* can be proposed, however, it is still a question whether all metonymical eponyms created by a decision of some person or institution should be interpreted as arbitrary.

Antonymic to the *arbitrary eponym* is a term *natural eponym* or *spontaneous eponym*. Natural eponyms have been created as results of spontaneous metaphorical transfer of meaning. To create an eponym a peripheral meaning of a personal name is transferred, e.g., a peripheral meaning of the surname *Hooligan* – 'a offender'. It is obvious that this meaning must already exist, and peripheral meanings of personal names exist as part of the semantic content (conceptual and connotative meanings) of each personal name in use.

Яна БУТАНЕ-ЗАРЮТА

МОЛОДЕЖНАЯ КОММУНИКАТИВНАЯ АНТРОПОНИМИЯ (НА МАТЕРИАЛЕ ЛАТЫШСКОГО И РУССКОГО ЯЗЫКОВ)

В этой статье рассматриваются общие и различные признаки неофициальных антропонимических номинаций латышского и русского языков. Представленный языковой материал является интересным и важным своей уникальностью, изменчивостью, социолингвистической ролью, вследствие чего изучение неофициальных антропонимов в современной молодежной коммуникации является актуальным.

Неофициальные антропонимы как объект лингвистического исследования представляют собой особенный и многообразный слой языка, у которого есть свое место в истории латышского языкознания и который является значимым источником материала для антропонимических исследований (Bušs 2003, 115).

Социолингвисты часто отмечают, что молодежная речь в сравнении с речью других возрастных групп имеет особые черты. Так, констатируется, что людям юношеского возраста в наибольшей степени присущ специфический лексикон. К молодежной возрастной группе относят лиц примерно от 13 до 25–30 лет. Винета Эрнстсоне (Vineta Ernstsone) и Лаура Тидрике (Laura Tidriķe) язык молодежи определяют как «форму лингвистической самоидентификации, которая наиболее ярко выражается у молодых людей во взаимной коммуникации в неформальной ситуации и варьирует в зависимости от социальных и социально-демографических факторов (пола, возраста, образования говорящих и их принадлежности к определенным молодежным группам и т. д.)» (Ernstsone, Tidriķe 2006, 16).

Лаура Фреймане (Laura Freimane) подчеркивает характерное стремление молодежи быть неповторимыми и индивидуальными в мышлении и языке, что также способствует инновациям

в языке молодых людей. Молодежный язык используется в повседневной неофициальной устной и письменной коммуникации. Устная коммуникация менее подвержена литературному и нормативному фильтру, так как молодые люди в разговорной речи обращают минимальное внимание на языковые нормы. Приемлемая для молодых людей неформальная коммуникация создается также выбранной ими лексикой, часто грубовато-фамильярной и нередко своеобразно остроумной, которая придает речи эмоционально-экспрессивную окраску. Язык молодежи соответствует их внешнему виду и образу мышления (Freimane 2002, 428).

В современной молодежной коммуникации большой интерес вызывает функционирование неофициальных форм личных имен. Особенно интересно исследовать их употребление в иноязычном окружении, в нашем случае – русских антропонимов в латышской среде и латышских антропонимов в русской среде. С этой целью было проведено анкетирование даугавпилских студентов и старшекласников. В результате был получен богатейший материал, включающий разные типы неофициальных антропонимов: разнообразные модификации личных имен и фамилий, прозвища и ники. Однако здесь будут рассматриваться только прозвища и модификации личных имен, имеющие хождение в латышской и русской молодежной среде г. Даугавпилса. Даугавпилс, располагающийся на юго-востоке Латвии, характеризуется мультиконфессиональной, мультикультурной и мультилингвальной ситуацией, и это представляет собой благодатную почву для взаимодействия русских, латышских и польских неофициальных антропонимов.

Необходимо подчеркнуть, что в работах по латышской антропонимике и русской антропонимике наблюдаются некоторые различия в трактовке неофициальных форм личного имени. Так, например, имя каждого человека в разговорной речи часто подвергается модификации. Согласно латышской традиции такого рода антропонимы определяются как *прозвища*, а в русской антропонимике их считают особым способом неофициального именованья – *гипокористиками* и *различными вариантами личных имен*. В латышской антропонимике не существует последовательного разделения на прозвища и модифицированные формы личных имен, поэтому неофициальные формы личных имен рассматриваются наряду с прозвищами. Различие между неофициальными формами личных имен и прозвищами состоит в том, что последние мотивированы индивидуальными чертами, присущими

его носителю, и выполняют характеризующую функцию. Неофициальные же формы личных имен не содержат такой информации и выполняют только назывную функцию.

Парадигмы русских и латышских имен различны. В парадигму русского имени входят: полная форма (напр., *Ирина*), нейтральная сокращенная форма (напр., *Ира*) и множество эмоционально-оценочных форм (напр., *Ирочка, Иршиа, Иршишка, Иринка, Ируся, Ирка* и т. д.). В парадигму латышского имени входит полная форма и эмоционально-оценочные формы. Подавляющее большинство латышских имен не имеют нейтральной сокращенной формы. Различия наблюдаются и в функционировании сокращенных и эмоционально-оценочных форм в рассматриваемых языках. У каждого человека существует несколько концентрических кругов общения – родные, близкие друзья, приятели, ровесники, знакомые, коллеги, официальные лица и т. д. Латыши эмоционально-оценочным именем называют только близких им людей, полным именем – всех остальных. В русском языке личные имена способны выражать широчайший диапазон экспрессивно-стилистических оттенков: ласкательный, почтительно-льстивый, шуточный, насмешливый, оттенок легкой издевки, язвительной издевки, осуждения и др. Латышские имена не обладают такими широкими возможностями, хотя некоторые образуют как сокращенные, так и эмоционально-оценочные формы, например: *Edgars – Edgarčīks, Edis, Edvers, Edzis, Edžiņš, Edžuks, Edžus, Egus* (Питкевич 2006, 226–227).

На вопрос *Кто и в каких ситуациях вас называет полным именем?* от респондентов обеих групп были получены похожие ответы: в школе и сокурсники, друзья, учителя и преподаватели, родственники, незнакомые, в официальных ситуациях. Следует отметить, что русские респонденты наряду с официальными полными именами часто называли традиционные для русской антропонимической системы гипокористики, такие как *Миша < Михаил, Катя < Екатерина, Дима < Дмитрий, Вика < Виктория*. Это свидетельствует о том, что в ежедневной русскоязычной коммуникации, как официальной, так и неофициальной, гипокористики используются в равной мере с полными именами.

В исследуемом материале содержатся как стандартные, так и окказиональные преобразования личного имени. Стандартные формы хорошо известны и широко используются: *Pecis < Pēteris, Evuks < Eva, Ernīs < Ernests; Вера < Вероника, Аня < Анна,*

Антоша < *Антон*, *Юра* < *Юрий*, *Жека* < *Евгений*. Однако бóльшую часть гипокористик в нашем материале составляют окказиональные дериваты.

Возникновение неофициальных имен вызывается самыми разными причинами, например следующими (Суперанская 1970, 181–182).

1. У человека длинное имя. Им его зовут в официальных случаях. В домашнем или близком кругу Александра называют сокращенным именем *Саша*, *Саня*, *Шура* или формами с суффиксами субъективной оценки – *Сашка*, *Сашок*, *Сашенька*, *Сашенция*, *Сашуля*.

2. У человека трудное имя, обычно имя другого народа. Тогда в официальных случаях он именуется паспортным именем, а в неофициальных – более привычным для окружающих именем.

3. Человек живет среди людей своей национальности, но общается и с людьми другой национальности; в употреблении две системы имен, принадлежащие разным народам.

Первая и третья ситуации самые распространенные и типичные в современной речевой коммуникации.

Неофициальные формы личных имен представляют собой их модификации, которые осуществляются по определенным моделям. Наиболее продуктивными моделями модификации личного имени в обоих языках являются следующие:

- 1) суффиксация;
- 2) редуцирование антропонима;
- 3) образования неофициальной формы по иноязычным моделям.

Наиболее многочисленную группу в латышском языке составляют суффиксальные дериваты, образованные от личного имени. Высокопродуктивными суффиксами являются *-iņ-*, *-ik-*, *-uk-*, *-uc-*. Дериваты с этими суффиксами функционируют как демиинутивы и выражают позитивное эмциональное отношение: *Andziņš* < *Andis*, *Sandriņa* < *Sandra*; *Juriks* < *Juris*, *Arviks* < *Arvis*; *Dačuks* < *Dace*, *Māruks* < *Mārīte*; *Ivucis* < *Iveta*, *Līgucis* < *Līga*. Часто латышские женские неофициальные имена образуются по моделям мужских гипокористик, оформляясь соответствующими антропоформантами: *-uci(s)*, *-iņ(š)*, *-ik(s)*, *-uk(s)*, *-on(s)*, например *Ingucis*, *Aijiņš*, *Intiks*, *Montuks*, *Zitons*. В свою очередь, латышские мужские неофициальные имена нередко используют формант *-a*: *Andža* < *Andris*, *Edža* < *Edgars*.

Среди русских неофициальных личных имен также имеются суффиксальные дериваты. Наиболее продуктивными формантами здесь являются *-ча*, *-чик*, *-ик*, например *Юльча*, *Юльчик* < *Юлия*, *Сандрик* < *Сандра*, *Софик* < *София*, *Вовчик* < *Владимир*. Однако бóльшую часть молодежных неофициальных антропонимических номинаций составляют либо суффиксальные дериваты с нестандартными антропоформантами, либо модификации антропоосновы, заключающиеся в различном ее редуцировании, например *Вован* < *Владимир*, *Вадя*, *Вадёс* < *Вадим*, *Андрон*, *Андрюшка* < *Андрей*; *Аля* < *Алла*, *Кэт* < *Екатерина*, *Эга* < *Эдик*, *Сига* < *Сергей*, *Ася* < *Анастасия*.

Следует отметить, что в латышскоязычной молодежной коммуникации употребляются не только стандартные латышские гипокористики, но также и иноязычные, чаще всего русские: *Daiguška* < *Daiga*, *Dašēŋka* < *Darja*, *Inuļa* < *Ina*, *Ļiguška* < *Ļīga*, *Marusja* < *Marina*. Здесь наблюдаются и собственно русские гипокористики (*Dašēŋka* < *Darja*), и гибридные номинации, оформленные русскими антропоформантами (*Ļiguška* < *Ļīga*), в том числе с формантом *-ка* (*Janka* < *Jānis*). Наш материал свидетельствует, что такие номинации в молодежной коммуникации обычны, хотя российские ономасты утверждают, что антропоформант *-ка* имеет презрительную окраску. Тем не менее следует отметить, что респонденты позитивно оценивают используемые в повседневном общении модификации своего личного имени.

В неофициальных ситуациях аналогичным модификациям часто подвергаются и фамилии. Такие модифицированные фамилии в молодежной коммуникации воспринимаются положительно, так как они снабжаются соответствующей ситуации коннотацией – уменьшительно-ласкательной, ироничной, шуточной, лишь в редких случаях – уничижительно-пренебрежительной.

Молодежь – в данном случае студенты и школьники Даугавпилса – представляет собой конкретную социальную группу, обладающую определенной идентичностью, своими традициями и принципами поведения. Если кто-то из ровесников не отвечает этим критериям, то он часто награждается прозвищем. Следовательно, прозвище появляется в результате интереса и внимания к этому лицу со стороны окружающих.

Как уже ранее упоминалось, большинство респондентов прозвище понимают в самом широком смысле, то есть как специ-

фический, регулярно используемый антропоним, который не является ни именем, ни фамилией. Мы же прозвище рассматриваем в узком смысле – как дополнительное имя, которое дают окружающие и которое характеризует человека по особенностям его характера, внешнему виду, той или иной жизненной ситуации, событиям, фактам его биографии и т. д.

Отвечая на вопрос *Чем, по Вашему мнению, мотивированы прозвища?*, респонденты утверждали, что прозвища мотивируются внешностью именуемого, его специфической походкой, поведением, различными событиями в его жизни, особенностями речи, характера, навыками, его интересами, сходством с героем художественного фильма или мультфильма и т. д. Таким образом, прозвища (как латышские, так и русские) по мотивации делятся на следующие группы (здесь целенаправленно не упоминаются прозвища неопределенной и неизвестной мотивации, а также прозвища, мотивированные личным именем).

1. По внешнему виду, например: *Дистрофик м* – высокий и очень худой парень (мотивация здесь и далее – в формулировке информанта); *Киндер ж* – миниатюрная, похожая на ребенка девушка; *Арбуз ж* – девушка, у которой красное лицо; *Сосиска м* – парень, похожий на сосиску; *Сапог м* – парень с большим размером ноги; *Фикус ж* – худая девушка.

2. По характеру и поведению, например: *Бенчик м* – много курит; *Ураган ж* – нервная, неудовлетворенная; *Белка м* – неадекватный; *Гусь м* – бегаёт, как гусь; *Приколист м* – всегда веселый.

3. По различным событиям, например: *Человек-бассейн м* – однажды в бассейне получил травму плеча; *Сталин ж* – у подруги прозвище Ленин; *Кастрюля м* – когда был маленький, в кострюле застряла голова; *Чукча м* – много кормили мороженым.

Основные мотивационные группы прозвищ в Даугавпилсе в целом совпадают с мотивационной спецификой неофициальных антропонимов в других регионах Латвии (Ernstsons 2002; Štrausa 2007; 2008; Zuģicka 2011), а также в Литве (Butkus 1995, 26–27). Обращает на себя внимание то, что большинство прозвищ – русского происхождения. Это объясняется тем, что Даугавпилс преимущественно рускоязычный город и для большей части молодых людей русский язык является родным. В лексике молодежи присутствуют также прозвища английского и немецкого происхождения, однако они фонетически и морфологически адаптированы к языку.

«Употребление слов в определенных формах и конструкциях может выполнять особую функцию, играть дополнительную роль, прямо или косвенно выражать наше отношение к высказанной информации, к событиям и к связанным с ними лицам. Словоформы могут помочь вселить определенную уверенность, создать образ, видение, а также они просто усиленно привлекают к кому-то внимание, и, конечно, они могут быть нейтральными и выполнять свою основную функцию» (Nītiņa 2007, 168).

Исследование неофициальных антропонимов в молодежной коммуникации продолжается. Дальнейшей задачей является более подробная дифференциация неофициальной антропонимии и углубленный – в том числе психолингвистический – анализ неофициальной номинации в молодежной коммуникации в латышском, русском и других языках.

Литература

- Bušs 2003** – Bušs, Ojārs. *Personvārdi, vietvārdi un citi vārdi: izpētes pakāpieni*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2003.
- Butkus 1995** – Butkus, Alvydas. *Lietuvių pravardės*. Kaunas: Aesti, 1995.
- Ernstson 2002** – Ernstson, Vineta. Neoficiālie vārdi jeb iesaukas jauniešu valodā. *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 6. Liepāja: LiePA, 2002, 422.–427.
- Ernstson, Tidriķe 2006** – Ernstson, Vineta, Tidriķe, Laura. *Jauniešu valoda*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2006.
- Freimane 2002** – Freimane, Laura. Jaunvārdi jauniešu sarunvalodā. *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 6. Liepāja: LiePA, 2002, 428.–433.
- Nītiņa 2007** – Nītiņa, Daina. *Valodniecības jautājumi*. Rīga: RTU Valodu institūts, 2007.
- Štrausa 2007** – Štrausa, Ilze. Iesaukas Ukru pagastā. *Onomastica Lettica*. 3. laidziens. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2007, 131.–159.
- Štrausa 2008** – Štrausa, Ilze. Daži vērojumi par skolēnu un skolotāju iesaukām. *Letonikas otrais kongress. Valodniecības raksti*. 1. daļa. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2008, 286.–298.
- Zuģicka 2011** – Zuģicka, Inese. Iesaukas mūsdienu Latgalē. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*, 6. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2011, 108.–127.
- Питкевич 2006** – Питкевич, Галина. Неофициальные формы русских и латышских личных имен в Латгалии. *Humaniora: lingua russica*.

Труды по русской и славянской филологии. Лингвистика IX. Взаимодействие языков и языковых единиц. Тарту, 2006, 221–231.

Суперанская 1970 – Суперанская, Анастасия. Личные имена в официальном и неофициальном употреблении. *Антропонимика*. Москва, 1970.

Non-official personal names in youth communication: Latvian and Russian contrastive aspect

Summary

The place of anthroponyms in linguistics and their specificity is a topical issue in modern onomastics. The official traditional anthroponymic formula in the Latvian language is formed by an individual name and a surname fixed in documents. However, in many cases apart from having a name and a surname a person may have a nickname or some modification of a personal name used in everyday communication or the internet medium. These types of nomination form the unofficial anthroponymic system.

The paper is based on the data collected by interviewing Daugavpils young people (students of higher educational establishments and secondary schools) about the use of anthroponyms in everyday communication.

The aim of the research paper is to study the non-formal personal nomination in most typical of functioning environments in their onomastic and sociolinguistic aspect: to focus on the non-formal personal names segment differentiation, their research history; to analyze the issue of understanding the concept of nicknames and hypocoristic names in Latvian and Russian; to compare pupils' and students' motivation for use of unofficial personal names and their formation. There has been no serious research of unofficial personal nominations for study and comparison of different segments of personal names in Latvian linguistics so far. Linguistic material of changes of personal names is interesting and important for their uniqueness, variability, sociolinguistic role. Topicality of the work is determined by a need for new theoretical and practical studies of Latvian and Russian personal names, especially in the field of informal personal nominations.

Anitra ROZE

AR PREFIKSIEM *IE-* UN *PA-* ATVASINĀTIE KRĀSU NOSAUKUMI: IESKATS PAGĀTNĒ UN TAGADNĒ

Līdztekus saliktajiem krāsu nosaukumiem, kas apzīmē dažādu krāsu nianses, valodā šīs pašas funkcijas īstenošanai tiek izmantoti atvasinātie krāsu nosaukumi. Tie atrodami jau pašās pirmajās latviešu-vācu, vācu-latviešu divvalodu vārdnīcās (Georga Mancelļa (*Georgius Mancelius*) vārdnīcā (Mancelius 1638), Johana (Jāņa) Langija (*Johannes Langius*) vārdnīcā (Langius 1658), Gotharda Frīdriha Stendera (*Gotthard Friedrich Stender*) vārdnīcā (Stender 1789), Kristofora Fīrekerā (*Christopher Fürecker*) vārdnīcā (Fürecker), Kārļa Ulmaņa (*Karl Christian Ulmann*) un Gustava Bražes (*Gustav Brasche*) vārdnīcā (Ulmann, Brasche 1880), arī Kārļa Mīlenbaha „Latviešu valodas vārdnīcā” (ME)) un samērā plaši tiek lietoti arī mūsdienu latviešu valodā.

Raksta mērķis ir aplūkot un salīdzināt ar prefiksiem *ie-* un *pa-* atvasināto krāsu nosaukumu adjektīvu semantiku un lietojumu valodā.¹ Pētījumam tie izvēlēti tāpēc, ka gan atvasinājums ar prefiksu *ie-*, gan atvasinājums ar prefiksu *pa-* norāda uz krāsas piemītību reālījai nelielā mērā, un pētījuma gaitā radās jautājums: vai un kādas atšķirības atrodamas aplūkojamo atvasināto adjektīvu semantikā?

Atvasinājumi ar prefiksu *ie-*

Vēsturiskajās vārdnīcās² krāsu adjektīvu atvasinājumi ar prefiksu *ie-* nav pārāk izplatīti. Tomēr nelielā skaitā tie ir konstatēti gan

¹ Ieskats atvasināto krāsu nosaukumu semantikā sniegts arī autores promocijas darbā „Krāsu nosaukumi: lingvistiskais aspekts latviešu valodā”. (Darba kopsavilkums: Roze, Anitra. *Krāsu nosaukumi: lingvistiskais aspekts latviešu valodā*. Promocijas darba kopsavilkums filoloģijas doktora grāda iegūšanai valodniecības zinātņu nozares latviešu sinhronās valodniecības apakšnozarē. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2005, 78 lpp.)

² Domātas pirmās latviešu-vācu un vācu-latviešu divvalodu vārdnīcas, kas izdotas laikposmā līdz 20. gs.

17., gan 18. un 19. gadsimta vārdnīcās. Tā, piemēram, K. Fīrekera vārdnīcā konstatēts atvasinājums *iemelns* (Fūrecker 160), G. F. Stendera vārdnīcā – *iedzeltens* (Stender 1789, 145) un *iepelēks* (Stender 1789, 193, 451), K. Ulmaņa un G. Bražes vārdnīcā *iedzeltans* (Ulmann, Brasche 1880, 327), *iemelns* (Ulmann, Brasche 1880, 640), *iesarkans* (Ulmann, Brasche 1880, 171) un *iepelēks* (Ulmann, Brasche 1880, 58).

Arī K. Mīlenbaha „Latviešu valodas vārdnīcā” reģistrēti krāsu adjektīvu atvasinājumi ar prefiksu *ie-*, piem., *iebalts* ‘weisslich’ (ME II 2), *iebrūns* ‘bräunlich’ (ME II 5), *iedzeltāns*, *iedzeltans*, *iedzeltains*, *iedzeltēns*, *iedzeltens* ‘gelblich’ (ME II 13), *iepelēks* ‘ins Graue fallend, graulich’ (ME II 50), *iesarkans* ‘rötlich, ins Rote spielend’ (ME II 61), *iezilgans* (bet ne *iezils!*) ‘etwas blau, bläulich’ (ME II 91).

Latviešu tautasdziesmu materiālā, kas būtu uzskatāms par senāko pieejamo nosacīti runātās valodas liecību, sastopami atvasināti adjektīvi *iedzeltens*, *iesarkans*: *Sarkanais ābuliņis, Trejus svārkus šūdināja: Vieni zili, otri zaļi, Trešie tādi iedzelteni* (2844-0)³; *Raibu cimdu neadīšu Bez dzeltana dzīporiņa, Lai manam arājam Iedzelteni matu gali* (7257-7); *Zilizaļa gaisma ausa, Iesarkana saule lēca* (18975-4); *Jānišam melni mati, Iesarkani matu gali* (20254-0); *No acīm vien pazīnu, Kura bija sērdienīte: Pillas acis asariņu, Iesarkani vaigu gali* (4164-0).

Semantiski atvasinājumi gan ar *ie-*, gan ar *pa-* (kas pētījumā aplūkoti vēlāk) dainās šķiet līdzīgi, resp., tie norāda krāsas intensitātes gradāciju. Tomēr, ja gadījumā ar *ie-* iegūstam noteiktu norādi par krāsas intensitātes mazāku pakāpi, gadījumā ar *pa-* iespējama arī semantiskā nianse, kas ietver krāsas intensitātes pieaugumu, resp., ‘samērā sarkans’ (to vēlāk redzēsīm arī skaidrojošo vārdnīcu definīcijās). Ja salīdzinām savienojumus *iesarkana saule* un *pasarkana saule*, vismaz valodas izjūtas līmenī, pēc autores ieskata, starp tiem nevar likt vienlīdzības zīmi, tāpat kā nevarētu likt vienlīdzības zīmi starp ‘mazliet sarkans’ un ‘samērā sarkans’. Tātad galvenā atšķirība starp abiem atvasinājumiem vismaz tautasdziesmu kontekstā būtu norāde uz atšķirīgo intensitāti – *iesarkans* ‘mazliet sarkans’, *pasarkans* ‘tuvs sarkanajam’. Tomēr šāds pieņēmums ir tikai hipotētisks. Tā hipotētisko raksturu apstiprina E. Bleses pētījumā atrodamā šai gluži pretējā (bet, pēc autores ieskata, arī diskutējamā) atziņa, ka „*ie-* savienojumos apzīmē dziļāku līdzību starp apceramo priekšmetu un īpašības vārda

³ Šeit un turpmāk izmantots tautasdziesmu materiāls no resursa www.dainuskapis.lv.

saknē izteikto īpašību nekā *pa-* un *tādēļ*, piem., *iesarkans* ir stiprākā mērā sarkans nekā *pasarkans* .. Ja nu tad kāds gribētu teikt, ka kaut kas ir stipri “iekš balta” (= *iebalts), tad mūsu tautas uztverē tas patiešībā jau būtu balts u. t. t., un *tādēļ* nevar būt vārdu *iebalts, *iemelns .. Šai gadījumā lietojams savienojams ar *pa-*.” (Blese 1940)

Atvasinājumi ar prefiksu *ie-* plaši sastopami arī latviešu daiļliteratūras klasiķu darbos, piem.: ...*vecāis Stīpnieks* .. *tik dzīvi papurīnāja galvu, ka viņa pagarie, jau stipri iebaltie mati tik nopurēja vien* (Jēkabs Janševskis)⁴; *Iedzeltenās bērzu lapas ripuļu ripuļiem virinājās no kokiem zemē* (Apsīšu Jēkabs); *Viņa bija mātes sejā: tie paši iebērūnie vaigi, dedzīgās melnās acis un ogļu melnie mati* (Jānis Poruks); ...*ledus gabals pie apvāršņa bij redzams kā mazs, iepelēks punkts. Un tad arī tas bij nozudis* (Rūdolfs Blaumanis); *Nakti pērkons iet manam logam garām, Dusmās sauc un grauļ – tumši melns un iezils, Zibens guņus šķiļ – pretī klintīm sperdams, Ak, tavu dusmu!* (Rainis).

Tāpat šie atvasinājumi lielā skaitā sastopami 20. gadsimta 20. un 30. gadu presē. Daži piemēri:

Pie pakauša, abpus kaklam [zalktim], ir pa gaišam plankumam pustumēneša veidā, kas var būt vai nu dzeltenī, oranži vai iebalti .. (Jaunākās Ziņas, 25.06.1938); *Liepājas apgabaltiesa .. meklē Lietavas pavalstnieci .., kuras pazīšanas zīmes sekošas: 25 g. veca, vidēju augumu .. tumši iebērūniem matiem* (Valdības Vēstnesis, 11.08.1926); *Par atraitnīšu lakstiem ar vienkrāsainiem – iedzelteniem ziediem maksā par kg 0,90–1,00 ls* (Kurzemes Vārds, 28.05.1937); *Ls 20, – izmaksā tam, kas uzrādīs š. g. 20. maijā Ērgļu gada tirgū noklīdušu suni .. melnu purnu un iemelnām ausīm, gludu spalvu, neliela vilka sugas suņa lielumā* (Jaunākās Ziņas, 26.06.1937); .. *meklē .. kareivi .. vidēja auguma, zilām acīm, iepelēkiem matiem* (Valdības Vēstnesis, 07.05.1929); *Beidzot tērauda garajā silē valces priekšā ātri lokās uz priekšu un atkal atpakaļ iesarkans pavediens vairs tikai zīmuļa resnumā. Kad tas ir jau blāvi iesarkans, to uztver mēchaniskajā spolē un sākas to notīšana* (Rīts, 12.06.1935); *Drusku tālāk kā perlamutrs vizuļo sāls laukumī, – iezilgani, iesārti, iezāļi* (Brīvā Zeme, 22.06.1937).

Salīdzinoši mazāks ir ar prefiksu *ie-* atvasināto krāsu nosaukumu lietojums 21. gs. pirmās desmitgades preses izdevumos. Iespējams, tas norāda uz tendenci vairāk lietot atvasinājumus ar piedēkļiem *-īg-* un *-gan-*. Par to vedina domāt arī fakts, ka, piemēram, resursā www.news.lv, kurā apkopotī raksti no dažādiem laikrakstiem

⁴ Citējot latviešu literatūras klasiķu darbus, izmantots resurss www.letonika.lv/literatura.

periodā no 1997. līdz 2011. gadam, ar *iebrūns* atrodami 9 ieraksti, bet ar *brūngans* 299 ieraksti, ar *iedzeltens* – 74, bet ar *dzeltenīgs* 251 ieraksts.

Veicot pētījumu, autore konstatējusi, ka visvairāk atvasinājumu konstatēts ar prefiksu *ie-* un sufiksu *-gan-*, citu atvasinājumu īpatsvars ir daudz mazāks. Tā ar prefiksu *ie-* un sufiksu *-īg-*, kā arī ar prefiksu *ie-* un sufiksiem *-gan-* + *-īg-* iespējami krāsu nosaukumi *iesarkanīgs*, *iedzeltenīgs*, *iezaļganīgs*, *iezilganīgs* u. tml., tomēr tie, pēc autore ieskata, ir tikai teorētiski iespējami veidojumi, kas reāli nav konstatēti. Tāpat fiksēti vairāki semantikas ziņā līdzīgi atvasinājumi ar prefiksu *pa-* un sufiksiem *-gan-* (*pazaļgans*, *pazilgans*), *-en-* (*pasārtens*), *-an-* (*pelēkans*). Īpašs intensitātes pamazinājums, salīdzinot ar iepriekš aplūkotojumiem atvasinātajiem krāsu nosaukumiem, nav konstatēts. Tīcāmāk, šie atvasinājumi valodā tiek izmantoti izteiksmes dažādošanai un viena un tā paša krāsas nosaukuma apzīmējumu variēšanai.

Poļu valodniece Monika Mihališina (*Monika Michaliszyn*) norāda, ka prefikss *ie-* un sufiksi *-g-*, *-an-*, *-īg-* no pamatkrāsas toņa intensitātes viedokļa sniedz vienlīdzīgu informāciju, bet prefikss *pa-* ir tumšāka toņa determinants nekā iepriekšminētie afiksi. Tai pašā laikā formācijai ar prefiksu *pa-* piemīt skaidrākas, gaišākas krāsas toņa apzīmētāja funkcija, ja to salīdzina ar pamatkrāsu (Михалишина 2001).

Daži piemēri no preses izdevumiem, kuros redzami krāsu adjektīvu atvasinājumi ar *ie-*: *2001. gada elements ir metāls cilvēkiem pielāgotā formā, bet gada krāsa ir iebalta* (Jaunā Avīze, 30.12.2000); *.. dzeltenīgs vai iebrūns mēles aplikums un skāba, nepatīkama smaka mutē norāda uz nieru bojājumiem ..* (Dzirkstele, 08.10.2005); *.. mājā grib ieperināties vasarnieks no Rīgas, taču ūdens akā ir bišķi iebrūns, un vasarnieks baidās ..* (Latvijas Avīze, 12.29.2003).

Atvasinātie krāsu nosaukumi ar prefiksu *ie-* diezgan lielā skaitā atspoguļoti arī latviešu valodas skaidrojošajās vārdnīcās, piem.: **iebalts** ‘vietumis balts; tāds, kam ir baltas vai ļoti gaišas krāsas plankumi’ (LLVV III 220), **iebrūns** ‘mazliet brūns; ar brūnu nokrāsu; brūngans’ (LLVV III 226), ‘mazliet brūns; ar brūnu nokrāsu’ (MLVV), **iedzeltens** ‘mazliet dzeltens; ar dzeltenu nokrāsu’ (LLVV III 246), ‘gaiši dzeltens; dzeltenīgs’ (LVV 1987, 262), ‘mazliet dzeltens; ar dzeltenu nokrāsu’ (MLVV), **iemelns** ‘ar melnu nokrāsu; melngans’ (LLVV III 314), **iepelēks** ‘ar pelēku nokrāsu’ (LLVV III 330), ‘viegli pelēks; pelēcīgs’ (LVV 1987, 274), ‘ar pelēku nokrāsu; pelēcīgs’ (MLVV), **ieruds** ‘mazliet ruds’ (LLVV III 351), **iesarkans** ‘mazliet sarkans’ (LLVV III 356), ‘viegli, gaiši sarkans’ (LVV 1987, 279),

‘mazliet sarkans’ (MLVV), *iesārts* ‘mazliet sārts’ (LLVV III 356), ‘viegli, gaiši sārts’ (LVV 1987, 279), ‘mazliet sārts’ (MLVV), *iezaļš* ‘mazliet zaļš; ar zaļu nokrāsu’ (LLVV III 437), ‘mazliet zaļš; ar zaļu nokrāsu’ (MLVV), *iezils* ‘mazliet zils; ar zilu nokrāsu’ (LLVV III 439), ‘mazliet zils; ar zilu nokrāsu’ (MLVV).

Nelielās izplatības dēļ skaidrojošajās vārdnīcās nav atspoguļots atvasinājums *ierozā*, kas ļoti nelielā skaitā sastopams gan periodikā, gan interneta resursos un acīmredzot valodā retumis tiek lietots (piemēram, pārlūkprogramma *Google* (www.google.lv) vaicājumam *ierozā* uzrāda 9 ierakstus, periodikā⁵ *ierozā* sastopams 4 ierakstos. Atvasinājumi *ielillā*, *ieviolets*, *ieoranžs* nav konstatēti vai arī konstatēti vienā divos gadījumos).

Aplūkojot savākto materiālu, var secināt, ka, izmantojot ar prefiksu *ie-* atvasinātos krāsu adjektīvus, lielākoties apzīmēta kādas krāsas piemītība reālijai nelielā mērā, mazā intensitātē, dažbrīd vērojama pat tik liela intensitātes samazinājuma pakāpe, ka runa ir jau par pavisam citu krāsu attiecīgās krāsu gammmas robežās (piem., runājot krāsu nosaukumiem *iemelns*, *iesarkans*, pēc autora ieskata, neliela melnās vai sarkanās krāsas piemītība kādai reālijai norāda uz citu, gaišāku krāsu, resp., ja kaut kas ir ar melnu nokrāsu, tad tas nav melns, bet gan pelēks, tieši tāpat, ja kaut kas ir mazliet, nedaudz sarkans, tad tas nav sarkans, bet gan sārts).

Atvasinājumi ar prefiksu *pa-*

Vēsturiskajās vārdnīcās atvasinātie krāsu nosaukumi ar piedēkli *pa-* ir vieni no izplatītākajiem⁶, tie konstatēti visās lielākajās 17., 18. un 19. gadsimta vārdnīcās. Tā, piemēram, G. Mancelļa vārdnīcā konstatēti atvasinājumi *pasarkans* (Mancelius 1638, 145), *pamells* (Mancelius 1638, 164), *pabalts* (Mancelius 1638, 206), *padzelteni* (Mancelius 1638, 246), J. Langija vārdnīcā – *pabalts* (Langius 1658, 28), *pamells* (Langius 1658, 164), *pasarkans* (Langius 1658, 231), *pazaļš* (Langius 1658, 144), K. Firekera vārdnīcā konstatēts atvasinājums *pabalts* (Fürecke 160), G. F. Stendera vārdnīcā – *pabalts* (Stender 1789, 692), *pasarkans* (Stender 1789, 145), *padzeltens* (Stender 1789, 674), K. Ulmaņa un G. Bražes vārdnīcā – *pabrūns* (Ulmann, Brasche 1880, 154), *pazaļš* (Ulmann, Brasche 1880, 142). Spriežot

⁵ Apkopojumam izmantoti preses izdevumu resursi www.periodika.lv un <http://news.lv>.

⁶ Arī „Mūsdienu latviešu literārās valodas gramatikas” autori norādījuši, ka *pa-* ir visproduktīvākais piedēklis adjektīvu atvasināšanai (sk. MLLVG I 292).

pēc vācu valodas vārdiem, no kuriem tie tulkoti, vai arī pēc vācu valodas vārdiem, kas doti kā tulkojumi šiem latviešu valodas atvasinātajiem krāsu nosaukumiem, vēsturiskajos avotos reģistrētie krāsu nosaukumi ar prefiksu *pa-* norāda uz krāsas intensitātes pamažināšanos, piemēram, **Pabalts** ar tulkojumu ‘etwas weiß, weißlicht’ J. Langija vārdnīcā (Langius 1658, 28), **bräunlich** ar tulkojumu ‘pabruhns’ K. Ulmaņa un G. Bražes vārdnīcā (Ulmann, Brasche 1880, 154).

K. Mīlenbaha „Latviešu valodas vārdnīcā” arī atrodami krāsu adjektīvu atvasinājumi ar prefiksu *pa-*, piem.: **pabalts** ‘ziemlich weiss, rein’ (ME III 6), **pabrūns** ‘etwas braun, bräunlich’ (ME III 10), **padzeltāns, padzeltens** ‘gelblich’ (ME II 21), **pamelns** ‘schwärzlich’ (ME III 68), **pasārts** ‘ziemlich sārts’ (ME III 96).

Ar prefiksu *pa-* atvasinātie adjektīvi, gan mazākā skaitā nekā atvasinājumi ar *ie-*, sastopami arī latviešu tautasdziesmās, piem.: *Ābelītei balti ziedi, Pasarkani āboliņi; Māmiņai viena meita, Būs godīgi vedējiņi* (9394-0); *Pasarkana saule lēca, Balta tapa tecēdama; Jauņa gāju tautiņās, Veca tapu dzīvodama* (22136-0); *Tev, puisīti, melni mati, Padzelteni matu gali; Gan tu burti nemācēji, Tu mācēji sālī pūst* (20254-1).

Jau daudz mazākā skaitā atvasinājumi ar prefiksu *pa-* sastopami daiļliteratūrā: *Daži no skrējējiem klūp laukā, nepieceļas vairs, un daži streiņpuļodami steidzas tālāk, kur viņus glābdams saslējies un sauc pie sevis pamelns egļu sils* (Aleksandrs Grīns); „Nu gan vairs nava laba dzīvošana šai saulē,” *nikni sacīja straujais Kaspars, aiz reibuma pasarkanu seju un asins pieplūdušām acīm ..* (Aleksandrs Grīns)

Tie atrodami arī 20. gadsimta 20. un 30. gadu periodikas slējās:

Es gāju līdz nogurumam, brīžiem šķērsodams padzeltenu sūnāju, kas bija piesūcies mitruma kā sūknis (Rīts, 21.02.1938); *Latgales apgabaltiesas kriminālnodaļa .. meklē .. apsūdzēto .. 24 gadus vecu, pavāju seju, pasarkaniem matiem ..* (Valdības Vēstnesis, 12.02.1923).

Jau šai laikā starp atvasinātajiem krāsu nosaukumiem ar prefiksu *pa-* sastopami vairāki, kuros adjektīvs nav lietots krāsas nozīmē, bet gan pārnestā nozīmē. Šo lietojumu, protams, nosaka pamatvārds, nevis atvasinājums. Tomēr tieši šajos gadījumos, aplūkojot atvasinājumus ar *pa-*, īpaši labi redzams, ka atvasinājums, pirmkārt, norāda uz pamatvārdā nosauktās īpašības samazinājumu un, otrkārt, ka samazinājums ir samērā neliels, ka īpašība, ko apzīmē atvasinātais adjektīvs, ir ļoti tuva pamatvārda apzīmētajai īpašībai un tikai nedaudz mīkstina,

pavājina to. Turklāt atvasinātajiem krāsu adjektīviem ar *pa-* tieši šādi lietojumi ir īpaši raksturīgi. Daži piemēri:

Teikumi nezīmīgi, aprauti, forma tāda, kas nepalīdz skaņdarbā orientēties, harmonija retiem izjēmumiem – papelēka, ari orķestrācija visai neraksturīga (Students, 08.11.1929); „*Tu, tēvaini, laikam arī esi pasarkans?*” *apjautājos es, saprazdams, ka vecis mūs laikam notur par sarkanarmiešiem* (Latvijas Kareivis, 11.03.1938); *Vakar pie universitātes galvenās ēkas pulcējās jaunatne .. Sapulcēto vidū daži vēl pazāļi zēni, kas liek padomāt – vai tiešām pie mums nebeidz vidusskolas pārāk jauni gados?* (Latvijas Kareivis, 19.09.1928).

Īpaši izteikti šī tendence novērojama jaunākā laika, resp., 21. gs. pirmās desmitgades latviešu valodā. Interneta vietnēs gan ir atrodamī krāsu nosaukumi ar prefiksu *pa-*, kas lietoti krāsas apzīmētāju nozīmē un norāda uz kādas krāsas samazinātu intensitāti (piem., .. *nav jau tik traki* [ka pilsētā nav sniega], *man tepat Rīgā ar pabalts apkārt..* (www.sportacentrs.com); .. *ziedi* [parūkkokam] *esot tādi pabalī, nu kā pakulas ..* (www.forums.delfi.lv); *padzeltens siers; padzelteni mati; padzeltena gaisma; padzelteni zobi; pasarkani vaigi; pasarkana saule; pasarkana seja; pabrūns ūdens; Iemetu aci* [automašīnas] *drošinātājos, visi bija balti sarkani un zili, bet Nr. 5 drošinātājs tāds pamelns ..* (www.mbclub.lv)), tomēr preses izdevumos krāsu adjektīvi ar prefiksu *pa-* galvenokārt lietoti pārnestā nozīmē. Kā jau minēts iepriekš, semantiski ļoti tuvas pārnestās nozīmes piemīt arī attiecīgajiem neatvasinātajiem krāsu nosaukumiem. Atvasinājuma izmantojums norāda uz attiecīgās īpašības gradācijas pamazinājumu, iespējams, nevis uz pašu īpašību, bet noteiktu, ar kādu īpašību, tendenci saistītu iezīmi. Daži piemēri:

- *dzeltens* ‘orientēts uz skandāliem, sensācijām’ – *padzeltens* ‘tāds, kas ir samērā izteikti orientēts uz skandāliem, sensācijām; tāds, kurā var samanīt skandāla, sensācijas iezīmes’: *Mani jau .. brīdināja, ka šis ir padzeltens šovs* (Latvijas Avīze, 18.10.2008); .. *mazi, padzelteni un diezgan šmulīgi interneta portāli ..* (Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai, 02.06.2007);

- *meln* ‘skarbs, nežēlīgs’, parasti vārdu savienojumos *melnais humors, melni joki* – *pamelns* ‘samērā skarbs, nežēlīgs; ar skarbuma, nežēlības iezīmēm’: *Uzvar draudzība un labs, kaut drusciņ pamelns, visai nežēlīgs humors* (Diena, 01.04.2010); ...*humoriņš tāds pamelns. Pensionāri teic, ka nav skaidrs, par kādiem treknajiem gadiem visi melš ..* (Auseklis, 25.07.2009); *Pašlaik humors gan esot pamelns, un cilvēks no malas to varētu arī nesaprast ..* (Neatkarīgā Rīta Avīze

Latvijai, 25.10.2000); ...[luga ir] *par vispārcilvēciskām vērtībām, nedaudz „pamelna”, kā lielākā daļa šī autora darbu, taču .. ir tiešām ļoti laba ..* (Latvijas Avīze, 30.12.2010);

- *sarkans* ‘ar kreisu politisko orientāciju; ar komunismu, sociālistisko iekārtu saistīts’ – *pasarkans* ‘tāds, kam ir samērā izteikta kreisa politiskā orientācija; ar kreisas politiskās orientācijas iezīmēm’: *pasarkana partija*;

- *zaļš* ‘jauns, nepieredzējis (par cilvēku)’ – *pazaļš* ‘samērā jauns, nepieredzējis (par cilvēku)’: .. *kanālos vai katra blondīne tiek nosaukta par dīvu, bet pazaļš jauniešs – par zvaigzni ..* (Latvijas Avīze, 12.11.2008); .. *ASK rezervistu soliņš šķiet nopietnam līmenim pazaļš* (Sporta Avīze, 18.04.2006); .. *ģimnāzists mazdēls Mārtiņš fotogrāfijā vēl pazaļš puiselis ..* (Latvijas Avīze, 14.02.2003); *Kad zālē saveda cilvēciņus pazaļiem ģimīšiem, sapratu, ka dažs labs no viņiem vispār pirmo reizi mūžā redz dzīvu aktieri un izpildījumu* (Latvijas Avīze, 28.06.2008);

- *zaļš* ‘jauns, līdz galam nenostādāts’ – *pazaļš* ‘samērā jauns, līdz galam nenostādāts’: *Teātrim tā ir pirmizrāde: uztraukumi ir lieli, jo iestudējums tad vēl ir pazaļš ..* (Auseklis, 14.08.2007);

- *zaļš* ‘nenobriedis, negatavs (par augiem, augļiem, ogām u. tml.)’ – *pazaļš* ‘samērā nenobriedis, negatavs (par augiem, augļiem, ogām u. tml.)’: *Brūklenes, kaut arī nedaudz pazaļas, maksā 0,80 Ls/l* (Latvijas Avīze, 13.09.2004); *Jau atvestas pirmās rapša kravas, taču sēkla vēl pazaļa* (Bauskas Dzīve, 19.07.2002);

- *zils* ‘ar homoseksuālu orientāciju’ – *pazils* ‘tāds, kam ir samērā izteiktas homoseksuālās orientācijas iezīmes’: .. *viņai puisis šķietot „mīksts, jēls un pazils”*. *Iespējams, ka līdzīgās domās ir arī citi ..* (Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai, 24.02.2004).

Ko rāda latviešu valodas skaidrojošās vārdnīcas?

Krāsu nosaukumi, kas atvasināti ar prefiksu *pa-* atrodami tikai „Latviešu literārās valodas vārdnīcā”, kur tie skaidroti šādi: *padzeltens* ‘samērā, arī mazliet dzeltens’ (LLVV VI₁ 123), *papelēks* ‘samērā, arī mazliet pelēks; pelēcīgs, iepelēks’ (LLVV VI₁ 265), *pasarkans* ‘samērā, arī mazliet sarkans’ (LLVV VI₁ 442), *pasārts* ‘samērā, arī mazliet sārts’ (LLVV VI₁ 443), adjektīvam *pazaļš* vārdnīcā dotas trīs nozīmes: 1. ‘samērā, arī mazliet zaļš’, 2. ‘tāds, kas vēl nav pilnīgi nogatavojies un ieguvis gatavības pakāpei raksturīgo krāsu (par augļiem, labību u. tml.)’, 3. *sar.* ‘samērā, arī mazliet nepieredzējis; tāds, kas vēl nav pilnīgi pieaudzis’ (LLVV VI₁ 562), *pazils* ‘samērā, arī mazliet zils’ (LLVV VI₁ 567).

Šais skaidrojums vārdnīcas autori ietvēruši abas ar prefiksu *pa-* atvasinātajiem adjektīviem piemītošās nozīmes – ‘samērā’ un ‘mazliet’, kas abas – viena mazāk, otra vairāk – tomēr norāda uz intensitātes mazināšanos.

Apkopojot iepriekš sacīto, var secināt, ka:

1) ar prefiksu *ie-* atvasinātie krāsu nosaukumi apzīmē krāsas intensitātes samazinājumu – vienas krāsas gaišāku toni vai arī krāsas intensitātes mazināšanos tādā mērā, ka tā kļūst par citu krāsu vienas krāsu gammas robežās,

2) arī ar prefiksu *pa-* atvasinātie krāsu nosaukumi adjektīvi apzīmē krāsas toņa samazinātu intensitāti, tomēr starp abiem atvasinājumiem pastāv atšķirība krāsas gradācijas pakāpē – atvasinājumi ar prefiksu *pa-* apzīmē mazāku īpašības samazinājumu (uz ko norāda ne vien konteksts, bet arī vārdnīcas skaidrojumā dotais *samērā*) nekā ar prefiksu *ie-* atvasinātie krāsu adjektīvi,

3) ar prefiksu *pa-* atvasinātie krāsu nosaukumi, īpaši jaunākā laika latviešu valodā, lielākoties apzīmē nevis krāsas intensitātes maiņu, bet gan nosauc citu īpašību (*pamelns humors, padzeltens žurnāls*).

Avoti

Fürecker – Lettisches und Teutsches Wörterbuch zusahmen geschrieben und mit fleiß gesamlet Von Christopher Fürecker. Fennell, T. G. *Fürecker's dictionary: the first manuscript*. Rīga: Latvijas Akadēmiskā bibliotēka, 1997.

Langijs – Lettisch-Deutsches Lexicon worinnen Der Lettischen Sprachen Gründe, Wörter, Bedeutung vnd Gebrauch in deutscher Sprachen gezeiget vnd erkläret werden... außgegeben von Johanne Langio, Pastoren zur Ober vnd Nieder-Bartaw in Curland. 1685. – *Nīcas un Bārtas mācītāja Jāņa Langija 1685. gada latviski-vāciskā vārdnīca ar īsu latviešu gramatiku*. Pēc manuskripta fotokopijas izdevis un ar apcerējumu par Langija dzīvi, rakstību un valodu papildinājis E. Blesse, Dr. phil., Latvijas universitātes profesors. Rīga: Latvijas Universitāte, 1936.

Mancelius 1638 – *Lettus / das ist Wortbuch / Sampt angehengtem täglichem Gebrauch der Lettischen Sprache; Allen und jeden Außheimischen / die in Churland / Semgallen und Lettischem Liefflande bleiben / und sich redlich nehren wollen / zu Nutze verfertigt / Durch Georgium Mancelium Semgall der H. Schrift Licentiatum &c. Erster Theil. Cum Grat. & Priv. S. R. M. Svec.* Gedruckt unnd verlegt zu Riga durch Gerhard Schröder Anno M. DC. XXXVIII (1638).

- ME** – Mīlenbahs (Mülenbachs), Kārlis. *Latviešu valodas vārdnīca*. (Let-tisch-deutsches Wörterbuch). Redīgējis, papildinājis, turpinājis J. Endzeliņš. I sēj. Rīga, 1923–1925; II sēj. Rīga, 1925–1927; III sēj. Rīga, 1927–1929; IV sēj. Rīga, 1929–1932.
- MLVV** – *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca*. Pieejama: www.tezaurs.lv/mlvv/ (skatīts 15.01.2013).
- LLVV** – *Latviešu literārās valodas vārdnīca*. I–VIII sēj. Rīga: Zinātne, 1972–1996.
- LVV 87** – *Latviešu valodas vārdnīca*. Rīga: Avots, 1987.
- Stender 1789** – Stender, Gotthard Friedrich. *Lettisches Lexikon*. Mitau, 1789.
- Ulmann, Brasche 1880** – Ulmann, Karl Christian; Brasche, Gustav. *Let-tisches Wörterbuch von Ulmann und Brasche. Zweiter Theil. Deutsch=lettisches Wörterbuch*. Riga u. Leipzig: 1880.
- 40 laikrakstu un žurnālu arhīvs (1895.–1957. g.). Pieejams: www.periodika.lv (skatīts 15.01.2013).
- Interneta bibliotēka (apjoms 200 pilnteksta darbi, apm. 22 000 lpp.). Pie-ejams: www.letonika.lv (skatīts 15.01.2013).
- K. Barona dainu skapja digitālā versija. Pieejams: www.dainuskapis.lv (ska-tīts 15.01.2013).
- Publikācijas no vairāk nekā 50 dažādiem Latvijas laikrakstiem, kā arī ziņu aģentūras BNS jaunumi (20 gadu ilga perioda laikrakstu arhīvs). Pie-ejams: www.news.lv (skatīts 15.01.2013).

Literatūra

- Blese 1940** – Blese, Ernests. *Valoda un tautas gars*. Rīga: Rīgas Latviešu biedrības Derīgu grāmatu nodaļa, 1940.
- MLLVG I** – *Mūsdienu latviešu literārās valodas gramatika*. I. Rīga: Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība, 1959.
- Михалишина 2001** – Михалишина, Моника. Названия цвета в латышском и польском языках. *Valoda un literatūra kultūras aprītē*. Zinātniskie raksti. 638. sēj. Rīga, 2001.

Colour designations derived with prefixes *ie-* and *pa-*: insight into past and present

Summary

Along with compound colour designations that stand for different colour shades, the same function is performed by derived colour designations. These can be found already in the early Latvian-German, German-Latvian

=====

bilingual dictionaries and are quite widely used in the contemporary Latvian language as well – both in fiction as well as periodicals and on websites. The aim of this study was to analyse and compare the semantics and the usage of colour designation adjectives derived by prefixes *ie-* and *pa-*, and seek to determine the differences between them.

The analysis has lead to the following conclusions: 1) colour designation adjectives derived by the prefixe *ie-* describe a decreased intensity of the colour – a lighter shade of the same colour or a decrease of a colour to the extent that it becomes another colour within a single colour gamut; 2) colour designation adjectives derived by the prefix *pa-* also describe a decreased intensity of the colour; however, a difference exists between both derivatives as to the level of gradation: in case of derivatives with the prefix *pa-* the decrease is smaller (as indicated not only by context but also the word „relatively” in the dictionary explanation) than in the case of derivatives with the prefix *ie-*; 3) colour designations derived by the prefix *pa-*, especially in contemporary Latvian mostly name another quality (*pamelns humors* – blackish humour, *padzeltens žurnāls* – a yellowish magazine) rather than describe a change of the colour intensity.

Gunta LOČMELE

TULKOTĀJA LOMA REKLĀMĀ LATVIEŠU VALODAS ATTĪSTĪBAS KONTEKSTĀ

Reklāma smeļas no vides, kurā tā darbojas. Tā kļūst par šīs vides sastāvdaļu, atsedzot un aktualizējot vietējās kultūras īpatnības un ienesot tajā svešo. Arī valoda ir šā procesa sastāvdaļa. Kultūras un valodas mijiedarbības process veido reklāmas tulkotāja darba kontekstu.

21. gadsimtā reklāmas „translingvistiskā”, „transkultūru”, „transtirgus” atveide notiek tulkošanas, adaptēšanas, lokalizēšanas vai jaunradīšanas (*trans-creation*) veidā (Torresi 2010, 4). Tulkošana šaurākajā nozīmē tiek izprasta kā jēdzienu rakstveida pārnese no vienas valodas otrā. Adaptēšanu skata kā komunikatīvu tulkošanu, kas paredz semantiskas, pragmatiskas un semiotiskas izmaiņas tekstā un/vai attēlā (Jettmarová 2004, 659). Lokalizēšana biežāk saistās ar tīmekļa vietņu un datorprogrammu atveidi (Torresi 2010, 4). Reklāmteksta jaunradīšana dažkārt tiek traktēta kā viens no adaptēšanas rezultātiem un saukta par pārrakstīšanu (*re-writing*) (piem., Jettmarová 2004, 659). Jaunradīšana var notikt arī kā jaunas reklāmas tapšana, balstoties tikai uz radošo instrukciju. Šāda prakse neiekļaujas procesā, ko parasti saprot ar tulkošanu, taču tai nepieciešamās iemaņas tiek sagaidītas no tulkotāja. Visbeidzot, izprotot jēdzienu „tulkošana” plaši – kā atveidi –, ar to var apzīmēt arī visus iepriekš nosauktos procesus.

Rakstā pētīta Latvijas reklāmas vēsture, lai noskaidrotu, cik daudz reklāmas tulkošanas process laikā starp diviem pasaules kariem ir atšķīries no mūsdienās izmantotā un kāda kompetence bijusi nepieciešama reklāmas tulkotājam agrāk. Materiālu veido gan profesionālos žurnālos („Latvijas Ārstu Žurnāls”) 20. gadsimta 20. un 30. gados publicētā speciālistiem domātā reklāma, gan plaša patēriņa medicīnas preču (zāļu, higiēnas preču) reklāma, kas publicēta žurnālā „Atpūta”, laikrakstos „Kurzemes Vārds” un „Rīts” tajā pašā laikposmā.

Tulkotā reklāma speciālistiem

Speciālistiem paredzētā literatūrā sastopamas netulkotas reklāmas svešvalodā. Tās ir vācu valodā, piemēram, *Philips* rentgena aparātu reklāma (LĀŽ 1929, Nr. 5/6), kuras netulkošana ir situatīvi noteikta – Latvijas Ārstu Žurnālā blakus zinātniskiem rakstiem latviešu valodā tiek publicēti pētījumi arī svešvalodās (vācu un krievu valodā), kas rada kontekstuālu precedentu netulkotas reklāmas ievietošanai.

Reklāmā, kas domāta speciālistiem, parādās netulkoti elementi – preču nosaukumi, zīmoli. Piemēram, Anglijā ražota insulīna reklāmas virsrakstu veido tā zīmols – *Insulin AB*, zem kura apakšvirsraksta veidā izvietots preparāta logotips, kas paskaidrots ar angļu vārdu *brand* (brends, zīmols) (LĀŽ 1929, Nr. 9/10). Angļu valodā vārds *brand* šādā nozīmē tiek lietots tikai kopš 20. gadsimta 20. gadiem (OED). Tomēr 1929. gada „Latvijas Ārstu Žurnālā” ievietotajā insulīna reklāmā vārds *brand* arī netulkots ir saprotams latviešu speciālistiem, jo tie pazīst iepriekšējo vācu vārda nozīmi. Gan angļu, gan vācu valodā šis lietvārds sākotnēji apzīmējis uguni (Kluge 1891, 40). Taču 16. gadsimta vidū angļu valodā *brand* sāk apzīmēt ar karstu dzelzi iededzinātu zīmi, līdzīgi arī augšvācu dialektā *brandmarken* šajā laikā iegūst nozīmi ‘iededzināt zīmi’ (ibid.). Netulkošanas kā metodes izmantošana tulkotā reklāmā šajā gadījumā ir kultūrvēsturiski pamatota. Kopumā tulkošana, saglabājot netulkotu leksiku, ir izplatīta speciālistiem paredzētā reklāmā, piemēram, *Universal-uzliekama-Kamera „MIFLEX” ZEISS* mikroskopu reklāmā (LĀŽ 1939, Nr. 1/2). Arī apzīmētāju virknējumi, saistot tos ar defisi, ir bieži lietoti.

Tulkotajā reklāmā speciālistiem izplatīta terminu sinonīmija, kas norāda uz aktīvu valodas attīstības procesu – terminradi. INJECTA injekciju adatu reklāma (LĀŽ 1939, Nr. 1/2) satur vairākus terminu variantus šā jēdziena apzīmēšanai latviešu valodā: *kanīle / kanīla / injekciju adata*. To lietojumu visdrīzāk nosaka avotteksta terminu dažādība – vācu valodā injekcijas adatu apzīmē gan ar terminu *Kanüle*, gan *Injektionsnadel*. Arī mūsdienu latviešu valodā ir termini *injekciju adata* un *kanīle* (ar variantu *kanula*) ar savstarpēji nedaudz atšķirīgu lietojumu (piemēram, *kanīle* (laparoskopiskiem izmeklējumiem) (Mājas Ārsts, 2. daļa, 12. grupa, 79. karte), *kanula (laparoskopam)*). Savukārt zivju eļļas apzīmēšanai tās reklāmā „Latvijas Ārstu Žurnālā” 1929. gadā (LĀŽ 1929, Nr. 5/6, 532) lietots gan ģermānisms *trāna*, gan uz tā pamata veidotais saliktenis *medicintrāna*, abi no vācu *Tran* ‘zivju eļļa’.

Plaši sastopami internacionālismi: *franco* no itāļu *porto franco* ‘kravas pārvadājums, par kuru maksā saņēmējs’; *grātis* – no latīņu *grātis*¹ ‘par brīvu’ (LĀŽ 1929, Nr. 5/6, 532). Minētie internacionālismi izmantoti pircēja intereses kāpināšanai.

Labā reklāmas valoda smeļas valodas kultūras labākajos paraugos, apvienojot tos ar jaunu leksiku, kas reklāmā ienāk īpaši strauji. Piemēram, zāļu reklāmās izplatīti ģermānismi *roboranss* (LĀŽ 1939, Nr. 5/6, 208), *tonikums* (LĀŽ 1929, Nr. 1/2; LĀŽ 1939, Nr. 5/6, 208) u. c. Liela atbildība par valodas kultūras saglabāšanu latviešu reklāmas valodā gulstas uz reklāmas tulkotāju. Burtiski reklāmas tulkojumi neizbēgami rada burtiskus avotvalodas teikuma konstrukciju pārnesumus: *Šis darbs ir iznācis brošuras formā zem nosaukuma [...]* (LĀŽ 1929, Nr. 5/6); *Šīs A. B. Insulīna priekšrocības atkarājas no tam, ka [...]* (LĀŽ 1929, Nr. 9/10). Savukārt reklāmas adaptācijai ir divējāda nozīme – tā veicina reklāmas iedarbīgumu un ir ieguldījums valodas kopšanā. Speciālistiem domātajā reklāmā pagājušā gadsimta 20. un 30. gados vērojamas adaptācijas iezīmes. Īpašvārdu atveidē dominē netulkošanas, transliterācijas un transkripcijas sajaukums kā, piemēram, personvārdā *profesors E. Poūllsons* (LĀŽ 1929, Nr. 5/6, 532). Top termini, piemēram, līdzās jau pazīstamajam *angina pectoris* (LĀŽ 1939, Nr. 1/2) (mūsdienās – *stenokardija*) lietots arī termins *tabakas angina* (LĀŽ 1939, Nr. 1/2), kuru franču terapeits Anrī Jušārs (*Henri Huchard*) ieviesis 1899. gadā, apzīmējot tabakas izraisītas stenokardijas lēkmes (Huchard 1899–1903). Dažas adaptācijas iezīmes vēl neliecina par reklāmas pilnīgu adaptēšanu. Tiek saglabāti modernu, vēl izpētes stadijā esošu retu slimību nosaukumi (jau minētā *tabakas angina*), tādējādi tiem piešķirot pragmatisku nozīmi. Dažādās reklāmās parādās terminu varianti – *asins cirkulācija* (LĀŽ 1939, Nr. 1/2) un *asiņu cirkulācija* (LĀŽ 1939, Nr. 3/4), kas arī liecina par tulkotāju lomu terminoloģijas attīstībā un iedzīvināšanā.

Lai arī globalizācija tiek vērtēta kā 21. gadsimta iezīme, tās veidošanās vērojama jau 20. gadsimta 20. un 30. gados tapušajās tulkotajās reklāmās. Ārzemju ražotāji piedāvā savas preces dažādās valstīs. To reklāmas tiek tulkotas šo valstu valodās. Tulkojumi visdrīzāk atradušies pie ražotāja ar piezīmēm par tulkojuma valodas piederību, kas veiktas ražotāja valodā. Šveicē ražota preparāta *Phytin* reklāmas apakšējā labajā stūrī saglabājies norādījums par mērķvalodu – *Lett* (LĀŽ 1939, Nr. 5/6, 208). Turklāt mūsdienām raksturīgā glokalizā-

¹ Latīņu vārdu rakstību ar garumzīmi latviešu valodā izmanto vārdnīcās un mācību literatūrā.

cija – preces vērtību piemērošana vietējā tirgus īpatnībām (no vārdiem *globāls* un *lokāls*; sk. Adab 2000, 224) – vērojama jau tajā laikā. Tiek izmantotas zīmolu lokāli radītās asociācijas: *CIBA*, kas ir Šveicas uzņēmuma nosaukums – saīsinājums no *Gesellschaft für Chemische Industrie in Basel* un tāpēc reklāmas sākumā rakstīts ar lielajiem sākumburtiem. Tālāk reklāmas tekstā tas tiek rakstīts tikai ar vienu lielo sākumburtu – *Ciba*, raisot asociācijas ar latviešu *ciba*, kam, pēc Kārļa Mīlenbaha un Jāņa Endzelīna vārdnīcas, tajā laikā ir divas nozīmes – ‘vista’ un ‘trauks’: I *ciba*, *cibe* ‘das Huhn in der Kinderschprache’, II *ciba* ‘ein rundes, hölzernes Gefäß, in das Butter, dicke Milch, auch Fleisch getan wird’ (ME I 378–379).

Terminu sinonīmiju rada arī gadījumi, kad pretēji parasti sastopamajai tendencei veidot strupinājumus ilgākā termiņā tiek dota priekšroka garākam vārdam. Tā veidojušies galotņu paronīmi *deva* 1929. gadā (LĀŽ 1929, Nr. 9/10) un *devums* 1939. gadā (LĀŽ 1939, Nr. 1/2). Šķiet, tulkotājs garāku terminu uzskatījis par pārliecinošāku: *Terapija lieliem devumiem* [izcēlums mans – G. L.] *īsā laikā garantē maksimālu efektu un optimālu panesamību* (ULIRON reklāma, LĀŽ 1939, Nr. 1/2).

Netulkotus fragmentus dublē ar šo fragmentu tulkojumu, lai speciālistu auditoriju ziņa sasniegtu abās valodās. Piemēram, latīņu virsraksts *Liquor ferri albuminati Grüning* un tā latviešu tulkojums *Dzelzs albumināts Grüning* (LĀŽ 1939, Nr. 1/2) nodrošina profesionāļu auditorijai nosaukumu, ko lietot, gan sazinoties savā starpā, gan ar pacientiem.

Speciālistu auditorijas pārliecināšanai par medikamenta izcilību noder arī gari, detalizēti, profesionāli iztulkoti apraksti par zāļu iedarbību: *Dzelzs albumināts Grüning ir koloidāls brūns dzelzs hidroksīds Fe(O₂H), kuru neiespaido kuņģa sālsskābe, kādēļ to kā tādu rezorbē tievā zarna, jo kā dispersiālais līdzeklis iedarbojas serumalbumīns. Ar to šis preparāts atšķiras no pārējiem priekšrakstiem un citādi izgatavotiem preparātiem, jo šajos pēdējos tiklab albumīns, kā arī kuņģa sālsskābe sadala dzelzs hidroksīdu dzeltenajā hidroksīdā [FeO₂H], kurš nešķīst un tādēļ neiedarbojas kā dzelzs.* (LĀŽ 1939, Nr. 1/2). Šādi teksti rakstīti lietišķā stilā, satur formulas un terminus, tā palielinot to ticamību. Tomēr tiek izmantoti arī ekspresīvi vārdi, tulkotajās reklāmās ienesot arī mutvārdu valodas elementus (piemēram, izsaukmes vārdus). Reklāmas atspoguļo speciālistu izteiksmes veidu sarunās ar pacientiem: *Aha! Sirds priekšīņas vibrācija! Arrhythmia perpetua! Tā tad kā pie visiem koordinācijas traucējumiem CADECHOLU* (LĀŽ 1929, Nr. 7/8).

Reklāmas tulkojumos aplūkotajā laikposmā pārsvaru gūst adaptācijas, tomēr vērojama arī pretēja tendence – no adaptācijas uz netulkošanu. Piemēram, lai gan mainījies vācu uzņēmuma *Grünau* pārstāvis Latvijā, tā ražotajam preparātam *HELPIN* ir gandrīz identiskas reklāmas 1929. un 1939. gadā (sk. 1. un 2. attēlu).

HELPINS

lecitina-glicerina emulsija ar elektrolītu piedevām.

Tuberkulozes ārstēšanai ar lipoidiem,
kā arī anēmijai, nespēkam, zīdaiņu atrofijai. Palielina resistenci, veicina asinsradišanu, pieņemšanos svarā un apetīti.

VISOS GADIJUMOS PARSPEJ ARSENU.

Originaliesaiņojums: Kārbiņa ar 10 ampulām à 1,5 ccm. Klinikām — 100 ampulas à 1,5 ccm.

Parakstīšana: Ikdienas vai ik pārdienas 1—2 ampulas intramuskulāri vai intravenozi.

Ārstēšanas kurss — 20—30 ampulas.

Paraugi un literatūra ārstu kungu rīcībā.

Ķīmiska fabrika Grünau Landshoff & Meyer A. G.
BERLIN — GRÜNAU.

PĀRSTĀVIS LATVIJĀ:

D. BLINDREICHS, RĪGĀ, TERBATAS IELĀ 23/25, dz. 6.
Tālrunis 3-4 6-1-1. Pasta kaste 851.

1. attēls. LĀŽ 1929, Nr. 1/2

HELPIN

lecitina-glicerina emulsija ar elektrolītu piedevām.

Tuberkulozes ārstēšanai ar lipoidiem,
kā arī anēmijai, nespēkam, zīdaiņu atrofijai. Palielina resistenci, veicina asinsradišanu, pieņemšanos svarā un apetīti.

Originaliesaiņojums: Kārbiņa ar 10 ampulām à 1,5 ccm. Klinikām — 100 ampulas à 1,5 ccm.

Parakstīšana: Ikdienas vai ik pārdienas 1—2 ampulas intramuskulāri.

Ārstēšanas kurss — 20—30 ampulas.

Paraugi un literatūra ārstu kungu rīcībā.

Chemische Fabrik GRÜNAU
Aktiengesellschaft, Berlin-Grünau.

PĀRSTĀVIS LATVIJĀ

„KĀRLIS GUTKĒVIČS, (Carl Gutkewitsch), RĪGĀ,
Raiņa bulv. 5. Tālrunis 2-3-9-3-3.

2. attēls. LĀŽ 1939, Nr. 1/2

1929. gada reklāmā medikamenta nosaukums ir adaptēts, tam ir latviešu valodā lietota galotne *-s* – *HELPINS* (sk. 1. attēlu), savukārt 1939. gadā tas vairs netiek adaptēts – *HELPIN* (sk. 2. attēlu). 1929. gadā tiek tulkots arī ražotāja nosaukums – *Ķīmiska fabrika Grünau*, bet tas vairs netiek darīts 1939. gadā – *Chemische Fabrik Grünau*. Trešā atšķirība starp abām reklāmām ir faktoloģiska – 1929. gadā tiek minēts *Helpin* iedarbības pārākums pār arsēnu, kas vairs netiek iekļauts 1939. gada reklāmā. Ārziemju medikamentu pārsvars tirgū (*LACARNOL*, *PADUTIN*, *INSULIN*, *DAVEGAN*, *ULIRON*) ietekmē vietējo ražojumu nosaukumus – parādās tendence tos veidot pēc ārzemju marku parauga, tā izceļot to kvalitātes atbilstību ārzemju standartiem: *Reklāli: Digital tapīņas* (LĀŽ 1939, Nr. 3/4). Vārdu savienojumā *Digital tapīņas* pēc ārzemju nosaukumu parauga veidotā marka *Digital* nav saskaņojumā ar latvisko terminu deminutīvā – *tapīņas*. Līdzīgi arī mūsdienu Latvijas preču oriģinālnosaukumi neadaptētu ārzemju zīmolu spiediena rezultātā reklāmās un citās publikācijās iegūst pavisam nelatviskas formas, piemēram, *Laima konfekste* (Laima 2013).

Latviešu oriģinālreklāma speciālistiem

Salīdzinājumā ar kādas nozares speciālistiem paredzētām tulkotām reklāmām oriģinālās latviešu reklāmas 20. gadsimta 20. un 30. gados vairāk izmanto aroda pārstāvju liecības. Latviešu oriģinālreklāmu valoda ir tuvāka tai, ko ārsti lieto saziņā ar pacientiem. Šādas reklāmas ne vien pārliecina ārstus, bet arī valodas skaidrības un profesionalitātes dēļ var tikt citētas pacientiem, pārliecinot viņus, piemēram, par nepieciešamību lietot Valmieras minerālūdeni (sk. 3. attēlu). Starp pazīstamiem ārstiem šajā reklāmā citētas gan profesora Paula Stradiņa, gan profesora Jēkaba Alkšņa un citu pazīstamu profesoru liecības. Ilustrācijai – Prof., Dr. med. J. Alkšņa liecība: *Valmieras ūdeni es varu no piedzvojumiem ieteikt arī pie gremojamā kanaļa nervu sistēmas bojājumiem, pie iekaisušu vai akmeņiem aizsprostoto žultsceļu ārstēšanas, pie kroniskiem nieru blādiņiem un mīzālpūšļa iekaisumiem* (LĀŽ 1939, Nr. 1/2). Tā satur terminu virknējumus *gremojama kanaļa nervu sistēma, žultsceļi, kronisks nieru blādiņiem un mīzālpūšļa iekaisums*. Lai arī tolaik pastāv termins *urīns*, kas lietots, piemēram, Dr. med. P. Stradiņa rakstā „Par svešķermeņiem mīzalu pūslī” (LĀŽ 1929, Nr. 9/10, 129–133), termins *mīzalu pūslis* ar variantu *mīzālpūslis* ir plaši izplatīts. Tāpat izplatīta īpašības vārda forma *kronisks*, kaut gan aplūkotajā laikposmā tiek lietots arī paronīms *chronisks* (par

paronīmiem mūsdienu terminoloģijā sk. Urbanoviča 2010). Savukārt lietvārds *pie dzīvojami* šajā laikā plaši lietots ar nozīmi ‘piederde’. Par tekstu skaidrību un terminoloģiju rūpējas arī pats prof. J. Alksnis, kas ir žurnāla „Latvijas Ārstu Žurnāls” redaktors.

Ko saka

mūsu zinātnieki par Valmieras dabisko mineralūdeni

Prof. Dr. med. Alksnis.

Valmieras ūdens ļoti noderīgs gremošanas organu slimību ārstēšanā. Pie kuņģa un zarnu katara un kroniskiem iekaisumiem tas veicina gļotādas notīrīšanos no gļotām.

Valmieras ūdeni es varu no piedzīvojumiem ieteikt arī pie gremojamā kanāla nervu sistēmas bojājumiem, pie iekaisušu vai akmeņiem aizsprostoto žultsceļu ārstēšanas, pie kroniskiem nieru blodiņu un mīzālpūšļa iekaisumiem. Zinātne pierādījusi, ka mineralūdeņi veicina taukvielu sabrukumu audos. Tāpēc Valmieras ūdeni varam ieteikt arī pret aptaukojumiem.

Prof. Dr. med. Ed. Kalniņš.

Jau no paša sākuma Valmieras ūdeni pielietoju pie kuņģa un zarnu, vielu maiņas slimībām, aptaukošanās un tam līdzīgi. Esmu viņā konstatējis vienīgi labas īpašības.

Prof. Dr. med. Kļimenko.

Kuņģa un zarnu slimībās Valmieras ūdens lietošana pilnīgi sevi attaisno.

Prof. Dr. med. M. Zīle.

Valmieras ūdens ieteicams kā mineralūdens pie dažādu gremošanas organu, nieru un aknu slimībām un vielu maiņas traucējumiem.

Prof. Dr. med. P. Stradiņš.

Valmieras mineralūdens ieteicams galvenām kārtām pie gremošanas organu slimībām, kas saistītas ar pamazinātu kuņģa sālsskābes atdalīšanos, kā arī pie dažādām nieru un vielu maiņas slimībām.

Privatdocents Dr. med. E. Dārziņš.

Valmieras ūdens ir neatvietoājams kuņģa zarnu saslimšanas gadījumos, kas saistīti ar sālsskābes pamazināšanos vai izzušanu, ja tam par cēloni nav ļauni audzēji vai līdzīgas slimības.

Rīgā, Blaumaņa ielā 20, tālr. 34888.

3. attēls. LĀŽ 1939, Nr. 1/2

Kopumā tulkotā reklāma speciālistiem 20. gadsimta 20. un 30. gados satur visus mūsdienu reklāmas elementus, izņemot tās saukli – lakonisku frāzi, kas izsaka konkrētas reklāmas būtību, pievērš uz-

manību un mudina rīkoties. Tajā vērojama mazāka reklāmas paņēmieni dažādība nekā latviešu oriģinālreklāmā, piemēram, pētītajā tulkotajā materiālā nav speciālistu liecību, kas ir spēcīgs pārliecinošs elements tā laika oriģinālreklāmā. Vērojama pieaugoša tendence adaptēt, pretēja tendence iezīmējas tikai preparātu nosaukumu atveidē nelatvisku nosaukumu spiediena rezultātā. Pētītais materiāls neuzrāda reklāmas jaunradīšanu kā tulkošanas metodi. Aplūkotajā periodā tulkojumi rada lielu terminoloģijas variativitāti. Oriģinālās latviešu reklāmas izteiksmes līdzekļu ziņā ir dažādākas, to valoda – raitāka un leksika – latviskāka.

Reklāma plašai auditorijai

20. gadsimta 20. un 30. gados patērētājam adresētās uzņēmēju reklāmas tulkojumi ir galvenokārt adaptācijas. Lai palīdzētu pircējam pareizi izrunāt firmu nosaukumus, tiek piedāvātas to transkripcijas: *Parfimerija „Vigny” (Vinji) Parizē* (Atpuhta 1929, Nr. 246, 18). Šāds paņēmieni netiek izmantots mūsdienu reklāmas tulkojumos latviešu valodā, tomēr to lieto, piemēram, mūsdienu reklāmas tulkošanā itāļu valodā, kur transkribētus zīmolus dažkārt reģistrē atsevišķi – īpaši Itālijas tirgum (Torresi 2010, 21–22).

Bieži tiek izmantota leksikas adaptēšana, piemērojot to lietotāju izteiksmes veidam: *Māgas slimniekiem ieteicams īstais Barcellas māgas pulveris, ar augstu gremošanas spēku* (Atpuhta 1929, Nr. 247, 29). Lietvārds *māga* no vācu *Magen* izmantots plašākas auditorijas uzrunai. Termins *māga* 20. gadsimta 20. un 30. gados lietots biežāk nekā tā sinonīms *kuņģis*, kas izplatīts speciālajā literatūrā un dažkārt arī reklāmā, kā, piemēram, *Franz-Josef* minerālūdens reklāmā, kuru iesaka gripas slimniekiem gremošanas uzlabošanai: *Pie gripas un gripas sekām rūpējas, lai kuņģis un zarnas ikdienas tīktu iztīrītas, lietojot mazās devās dabisko Franz-Josef rūgto ūdeni* (Rīts 1937, Nr. 354, 3). Tomēr cilvēki mazāk pazīst terminu *kuņģis*, jo vēl 1941. gadā sludinājumā, kurā putnkopjus aicina piegādāt slimnīcām vistas, tas tiek lietots papildinājumā ar sinonīmu *māga* iekavās: *kuņģis (māga)* (Aicinājums putnkopjiem 1941).

Adaptācija plašai auditorijai domātajās reklāmās 20. gadsimta 20. un 30. gados iekļauj arī reklāmas markas tulkojumu. *Enkura-Pain-Expellers* (Atpuhta 1929, Nr. 253, 24) no vācu ražotāja markas *Anker-Pain-Expeller*, kas angļiski tiek reklamēts kā *Anchor-Pain-Expeller*, ir 19. gadsimta beigās un 20. gadsimta sākumā Eiropā un ASV populārs medikaments. Tā veiksmi, iespējams, vairojis arī tā markas tulkojums,

kas apvienojumā ar logotipu padara to viegli iegaumējamu (sk. 4. attēlu), jo saskaņā ar mūsdienu ārstu viedokli Dr. Rihtera *Enkura-Pain-Expellers*, kuru reklamē kā neaizstājamu līdzekli *pie saaukstēšanās, kaulu, krusta, reimatiskām un gīktas sāpēm* (Atpuhta 1929, Nr. 253, 24), visdrīzāk bijis terpentīns (Botting 1999).

Enkura - Pain - Expellers

ir kopš gadu desmitiem iecienīts, kā nepārspējams ierīvēšanas līdzeklis. Ar panākumiem viņš tiek lietots pie saaukstēšanās, kaulu, krusta, reimatiskām un gīktas sāpēm. Enkura-Pain-Expellers ir nepieciešams ikkatrā ģimenē un dabūjams visās aptiekās, kā arī drogu tirgotavās.

Cena $\frac{1}{2}$ pudele Ls 1.80, $\frac{1}{1}$ pudele Ls 3.—.

4. attēls. Atpuhta 1929, Nr. 253, 24

Adaptācija, pievienojot latviešu galotnes ārzemju markām, to deklinēšana pēc latviešu valodas likumiem (*Aspirina tabletes, Barcellas māgas pulveris* u. c.) rada to pakāpenisku asimilāciju Latvijas sociolingvistiskajā situācijā. Tas nosaka nepieciešamību tās aizsargāt no pakalādarinājumiem. Firmas *Bayer* aspirīnam, piemēram, ir liela konkurence pasaulē. Arī Latvijā *Bayer* aspirīna reklāmās uzsvērtas pazīmes, pēc kurām atšķirt īstu *Bayer* aspirīnu no viltojumiem: *Firmas Bayer marka krustveidīgā zīmējumā un sarkan-balta-sarkana bandrole uz katra oriģināla iesaiņojuma apliecina viņa pareizību un sargā no viltojumiem* (Atpuhta 1929, Nr. 235, 21). Tā kā tulkotais teksts vien nesniedz pilnīgu priekšstatu par to, kā izskatās īsta aspirīna iepakojums, tekstam pievienots iepakojuma un logotipa attēls, kā arī zīmējums – rokas attēls ar virsraksta *Jaunais Aspirina tabletu iesaiņojums* virzienā izstieptu rādītājpirkstu (turpat). Rokas attēlam ir ne tikai informatīva, bet arī ekspresīva slodze – tas noder lasītāja uzmanības pievēršanai.

Iedarbība ar pseidozinātniskumu ir ievērojams paņēmieni lek-sisko līdzekļu izmantojumā tulkotajās reklāmās patērētājiem. Termini – slimību nosaukumi ar dažkārt pievienotu skaidrojumu (*alveolas pioreja – zoba gultnes pūžņošana* [mūsdienu latviešu valodā – *alveo-*

lārā pioreja]; *zobēdis* [mūsdienu latviešu valodā – *kariess*]) un slimību izraisītāju baktēriju apzīmējumi (*zobu spiroheta, kokki*) – palielina reklāmas iedarbīgumu: piemēram, *Chlorodont* zobu birstītes reklāmā ar virsrakstu *Sevišķi neglīta zobu apsērējuma krāsa ir pīpētājiem* (vārds „pīpētājiem” virsrakstā ir pasvītrots) (Atpuhta 1929, Nr. 233, aizmugures vāks). Reklāmas pragmatisko funkciju šeit papildina arī izglītojošā.

Teksta sasaiste patērētājiem domātajās reklāmās tiek panākta arī ar sarežģītiem saliktiem teikumiem, kas satur vairākus apakšpunktus ar apsvērumiem, kāpēc pircējam būtu noderīga piedāvātā prece, kā, piemēram, *Chlorodont* zobu birstes reklāmā (sk. 5. attēlu).

Chlorodont

Sevišķi neglīta zobu apsērējuma krāsa ir pīpētājiem

Vai Jūs jau kādreiz esat mēģinājuši sīkst, glumo zobu apsērējumu nokasīt ar nazi? Sevišķi ja zobi nav pienācīgi kopti, tas kā bieza, sīksta kārtā aplēj zoba kauliņu un piedod zobiem neglītu, nekoptu izskatu; un, kas tas galvenais, tas ir bīstams ienaidnieks mūsu zobiem. Mikroskopiski izmeklējot, viņš atrod bagātu kokku, bacīļu sugu, zobu spirohetu, rūguma un pelējuma sēnīšu augsmi. Ēdiena daļiņas, kuņas paliek zobu spraugās, sekmē baktēriju attīstīšanos un rada rūgstošas skābes, kuņas iznicina zoba kaula daļas (zobēdis). Ja tam nepieņem nopiētņu vēribu, sīkstais, glumais apsērējums, apvienojoties ar kaula sāļiem, sabiezē par cietu zobakmeņa kārtu, no kuņas ceļas bīstamā alveolas pioreja (zoba gultnes pūzpošana) un zobi paliek vaļīgi. Tad sacietējušo zobakmeni var notīrīt vairs vienīgi ar zobārsta instrumentu, bet ne ar alkaliskām vai skābām ķīmikalijām, kuņas pie tam atstāj stipri kaitīgu iespaidu uz zoba emailju un zoba kauliņu. Še jāturas pie principa: Labāk izsargāties no slimības, nekā ārstēt slimību! Kas Chlorodontu lieto kārtīgi un racionāli, tas ir ar Chlorodont'a zobu birstes palīdzību, kurai ir izrobota sara kārtā, tas:

1. izsargājas no apsērējuma rašanās un viņa neglītās krāsas un no bīstamā zobakmeņa izveidošanās;
2. veicina, ierosinot mutes dziedzeru darbību un sekmējot viņu sekrēciju, dabīgu mutes iztīrīšanos, bez kaitīgu ķīmikaliju lietošanas;
3. piedod zobiem, jau pēc īsas lietošanas, pateicoties sava spodrinotā sastāva smalkām daļiņām, ziloņkaula mirdzumu, nekaitējot emailjai;
4. iznicina tuvākai apkārtnē tik nepanesamo, nepatīkamo mutes smaku un rada elpojot atspirdzinošu svaiguma un labpatikas sajūtu.

Mīļotni tādēļ cieņa šis Chlorodont Ipatīss un dod priekšroku tikai šim zobu kopšanas līdzeklim.

Pieprasiet tikai Chlorodont zobu pastu, tūba Ls 0.70 un 1.20, un speciāli konstruēto isto zobu birsti ar izrobotu sara kārtu zilbaltajā oriģināliesaiņumā, cena Ls 1.70, bērniem Ls 1.20, un noraidiet katru mūsu ražojuma atvietošanu.

Chlorodont-Zobubirste

ar zobotu sara griežumu oriģināliesaiņojuma tapat kā zobu paste

Kungiem: cieti sari	Damam: mīksti sari	Bērniem: maza birste
Ls. 1.70	Ls. 1.70	Ls. 1.20

5. attēls. Atpuhta 1929, Nr. 233, 2. Vāks

Skatot tulkoto reklāmu patērētājiem teksta līmenī, tajā, līdzīgi kā tā paša laikposma amerikāņu reklāmā (Botting 1999), ir populāras lietotāju liecības. Lielākai ticamībai latviešu valodā tulkotajā *Chlorodont Mutesūdens* reklāmā saglabāta vācu lietotāja liecība ar piezīmi, ka vēstules oriģināls atrodas pie firmas notāra: *Chlorodont-Mutesūdens lietošana sevišķi muti un rīkli atsvaidzinā un piedod labu aromatu. Es pats personīgi varu lepoties, ka pateicoties no jaunības regulāri piekoptai zobu kopšanai ar chlorodontu, vēl vecuma gados esmu visu savu dabisko zobu īpašnieks, kas riekstu knaiņļu lietošanu man padara pilnīgi nevajadzīgu un zobu sāpes manim ir pavisam nepazīstams jēdziens. Varburg Vestf. .... G. K. (Atpuhta 1929, Nr. 245, 2. vāks)*

Globalizācijas process un šādu citu tautu sadzīves liecību saglabāšana tuvína tautas uz sadzīves līdzību pamata. Šī tendence attīstījusies mūsdienu reklāmā jauniešu auditorijai. Tā bieži satur vienotu jauniešu auditorijas uzrunu visā pasaulē, uzsverot, ka jauniešiem ir vienotas vērtības, un piedaloties jauniešu subkultūru veidošanā.

Attēla izmantojums plašai auditorijai paredzētā tulkotā reklāmā

Ārpusvalodas elementi – attēli – 20. gadsimta 20. un 30. gados veic ne vien informatīvo, bet arī pragmatisko funkciju. Pārliecināšanai paredzēti attēli biežāk tiek pievienoti kosmētikas reklāmām: *Perruín* ražojumu reklāmas tekstiem pievienoti attēli, kuros reklamētās preces iedarbība pierādīta ar zīmējumu. Tajā sievietē attēlota pirms un pēc ziepju, krēma vai sejas ūdens lietošanas (piem., Atpūta 1936, Nr. 588, 27).

Ar valodas līdzekļiem izteiktā ziņa tiek pastiprināta citā semiotiskajā sistēmā. Higiēnas preču tulkotajās reklāmās attēli dažkārt tiek adaptēti, lai piemērotu tos mērķauditorijai. Piemēram, divām *Nivea* zobu pastas reklāmām divos dažādos izdevumos – žurnālā „Atpūta” (Atpūta 1936, Nr. 602, 2) un laikrakstā „Kurzemes Vārds” (Kurzemes Vārds 1936, Nr. 148, 5) – ir viens un tas pats virsraksts, bet attēli un teksts atšķiras. „Kurzemes Vārdā” sievietē reklāmas attēlā ir tērpā kurzemnieces tautas tērpā, savukārt reklāmas attēlu „Atpūta” rotā kādas sievietes smaids, kas atklāj žilbinoši baltus zobus (sk. arī Ločmele 2011, 52). *Nivea* zobu pastas reklāmas teksts ir pārrakstīts divām dažādām auditorijām. Kurzemes lasītājam tas uzsver zobu pastas garšu, „jēlvīlu” kvalitāti, zobu veselību, stiprumu un spīdumu pēc tās lietošanas (Kurzemes Vārds 1936, Nr. 148, 5). Savukārt teksts

„Atpūtā” atsaucas uz zobu pastas popularitāti dāmu un bērnu vidū, tajā izmantoti epiteti *pērļu spožums*, *brīnišķīgi aromātiska garša* un minētas īpašības, ko sievietes vērtē augstu – saudzība pret dārgo zobu emalju, aizsardzība no „zobakmeņa rašanās” un smaganu stiprināšana. Detalizētais apraksts vairāk piemērots pilsētniecēm, kas saskaras ar lielāku preču dažādību, un tāpēc tās jāpārliecina izsmalcinātāk (Atpūta 1935, Nr. 602, 2).

Kļūdas reklāmās

Dažkārt tulkotajās reklāmās sastopamas kļūdas, piemēram, paviršības pēc izlaistas galotnes: *Aspirin-tabletes ieteicamas pie galva un zobu sāpēm* (Atpuhta 1929, Nr. 252, 29).

Medikamentu oriģinālreklāmu latviešu valodā ir mazāk nekā tulkoto reklāmu. Tām bieži ir viena teikuma sludinājumu forma: *Mag. A. SEMMEĻA HAELEVITS ilggadīgi izmēģināts, ļoti labs, spēcinošs un nervus stiprinošs līdzeklis slimniekiem un bērniem* (Atpuhta 1929, Nr. 251, 30; Nr. 248, 31). Tā paša ražotāja dažādās reklāmās dažkārt sastopami vairāki uzņēmēja uzvārda rakstības varianti: *HAELEVITS Mag. A. Zemmeļa* (Atpuhta 1929, Nr. 236, 24) un *Mag. A. SEMMEĻA HAELEVITS* (Atpuhta 1929, Nr. 251, 30; Nr. 248, 31).

Oriģinālreklāmām piemīt liela leksisko un stilistisko līdzekļu daudzveidība. Tā medikamenta *Latkola* reklāma (Atpūta 1935, Nr. 581, 22) sākas ar virsrakstu, kurā jautājuma formā iezīmēta pacienta problēma: *Nogurums?*, kam seko tūlītējs šīs problēmas atrisinājums turpat virsrakstā: *...tad LATKOLA*. Teksts skaidro zāļu iedarbību, atkārtojot to nosaukumu, problēmu, ko tās novērš, un antitēzes veidā nosauc labumus, ko cilvēks gūst no to lietošanas: *Latkola novērš miegainību, nogurumu; dod uzņēmību un iespēju koncentrēties domās* (turpat). Klāt pievienotais attēls ar cilvēku, kas plaukostas pielicis pie deniņiem, noder kā virsrakstā izteiktās problēmas atkārtojums un emocionālā komponenta pastiprinājums.

Kopumā latviešu oriģinālreklāmu valoda ir bagātāka nekā tulkotajās reklāmās, tomēr arī tajās gadās kļūdas. Piemēram, kosmetoloģes Elzas Pērkones pakalpojumu reklāmā kļūda radusies nepareiza pakārtojuma rezultātā: *Blaugzņas zūd, mati ataug arī plikgalvjiem, ja tos kopj* (Atpūta 1937, Nr. 648, 18). To varētu uzskatīt par sintakses līdzekļu lietojumu humora radīšanai reklāmā, ja vien šai uzņēmējai kopumā nebūtu raksturīgas nopietnas, informatīvas reklāmas (piem., Atpuhta 1935, Nr. 582, 27).

Secinājumi

Tulkotās uzņēmēju reklāmas patērētājiem 20. gadsimta 20. un 30. gados ir adaptācija, netulkošana medikamentu un higiēnas preču reklāmās netiek izmantota. To leksika tiek piemērota auditorijas izteiksmes veidam. Avottekstā izmantotās lietotāju liecības tiek saglabātas, lai uzsvērtu to autentiskumu un vairotu auditorijas pašāvērtību – lielas kultūras konteksta atšķirības šajos neadaptēšanas gadījumos nav novērotas. Izteiksmes līdzekļu dažādība tulkotajās reklāmās ir mazāka nekā latviešu oriģinālreklāmās. Parādās reklāmas pārrakstīšanas iezīmes dažādām auditorijām, tomēr jaunradīšana kā metode medicīnas preču reklāmās netiek plaši lietota. Tiek izmantota dažādu semiotisko sistēmu saspēle, attēlam piešķirot gan informatīvu, gan pragmatisku slodzi.

Jāsecina, ka pasaulē izplatītas preces vērtību piemērošana vietējā tirgus īpatnībām jeb glokalizācijas tendences, kas parādās jau starpkaru perioda reklāmās, ir atstājušas ietekmi uz to tulkojumiem. Tulkotās reklāmas medicīnā 20. gadsimta 20. un 30. gadu Latvijā galvenokārt ir adaptācijas. Adaptācija kā tulkošanas metode uzlabo latviešu valodas kvalitāti reklāmā. Tendenci pārtraukt marku nosaukumu adaptāciju valodā izraisa daudzu līdzīgi veidotu ārzemju marku spiediens, to modelis tiek pārņemts arī latviešu marku veidošanā. Šādu tendenci var uzskatīt par pašapziņas trūkumu, kas liedz izcelties ar jaunradītu latviešu zāļu nosaukumu. Tomēr, piemēram, medikamenta *Latkola* pastāvēšana pierāda arī latviešu izcelsmes marku panākumus.

Netulkošana kā metode vērojama uzņēmēju reklāmās uzņēmējiem un vienmēr ir publicēšanas konteksta noteikta. Reklāmas tulkojumi parāda valodas lietojuma variativitāti (terminoloģijā, leksikā, pareizrakstībā), kā arī paši šo variativitāti vairo. Tulkotāji ir devuši ieguldījumu dažādu pragmatisku līdzekļu izstrādē ar mērķi uzrunāt lasītāju pēc iespējas personīgi. Lai panāktu vajadzīgo iedarbību, tiek izmantota dažādu semiotisko sistēmu elementu saspēle. Mūsdienās vērojamā tulkotāju specializācija ir pastāvējusi arī pagātnē. Tulkotājiem ir bijusi ievērojama loma latviešu valodas attīstībā, tie spējuši redzēt plašāku sava darba kontekstu un atbilstoši tam radīt reklāmas tulkojumus starpkaru perioda Latvijā.

Reklāmas tulkošana paplašina tulkošanas robežas. Tā liek no jauna definēt tulkotāja profesiju, iekļaujot tajā arī reklāmas teksta veidotāja – radošā tulkotāja – funkcijas. Šis solis tulkotāja lomas attīstībā ticis sperts jau 20. gadsimta 20. un 30. gados.

Literatūra

- Adab 2000** – Adab, Beverly. Towards a More Systematic Approach to the Translation of Advertising Texts. *Investigating Translation: Selected papers from the 4th International Congress on Translation, Barcelona, 1998*. Beeby, Allison, Doris Ensinger and Marisa Presas (eds.). Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins, 2000, 223–234.
- Aicinājums putnkopjiem (1941)** – Aicinājums Putnkopjiem. *Kurzemes Vārds*, 1941, Nr. 117, 15.11.1941. Pieejams: http://periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html#panel:pp|issue:/p_001_ku va1941n117|article:DIVL594|query:kunģis|issueType:P (skatīts 20.07.2013).
- Botting 1999** – Botting, Laura. *Magic Elixir could „Cure” All*. Pieejams: <http://www.qconline.com/progress99/4remedy.shtml> (skatīts 23.07.2013).
- Huchard 1899–1903** – Huchard, Henri. *Traite Clinique des Maladies du Cœur et de l’Aorte*. 3rd edn, 3 vols. Paris, Doin, 1899–1903.
- Kluge 1891** – Kluge, Friedrich. *An Etymological Dictionary of the German Language*. London: George Bell & Sons, 1891. Pieejams: <https://ia700504.us.archive.org/20/items/etymologicaldict00kluguoft/etymologicaldict00kluguoft.pdf> (skatīts 23.07.2013).
- Laima 2013** – *Leģendārā Laima konfekte Serenāde svin 75 gadu jubileju*. Pieejams: <http://www.laima.lv/lv/par-laimu/preses-relizes/legendara-laima-konfekte-serenade-svin-75-gadu-jubileju/> (skatīts 19.07.2013).
- LĀŽ** – *Latvijas Ārstu Žurnāls*.
- Ločmele 2011** – Ločmele, Gunta. Development of the Latvian Interwar Period Translated and Original Advertising. *Contrastive and Applied Linguistics. Research papers, XII /Veisbergs, A (ed.)*. Rīga: Faculty of Humanities, Department of Contrastive Linguistics, Translation and Interpreting, pp. 46–52.
- Mājas Ārsti** – *Mājas Ārsti*, 2. daļa. Pieejams: http://issuu.com/avastgo/docs/majas_arsts-2 (skatīts 19.06.2013).
- ME I** – *K. Mülenbacha Latviešu valodas vārdnīca*. Rediģējis, papildinājis, turpinājis J. Endzelīns. 1. burtnīca. Rīga: Izglītības ministrija, 1923.
- OED** – *Online Etymology Dictionary*. Pieejams: <http://www.etymonline.com> (skatīts 23.07.2013).
- Torresi 2010** – Torresi, Ira. *Translating Promotional and Advertising Texts*. Manchester, UK & Kinderhook (NY), USA: St Jerome Publishing, 2010.
- Urbanoviča 2010** – Urbanoviča, Inta. Paronīmi latviešu terminoloģijā. *Latvistika un somugristika Latvijas Universitātē*. Rakstu krājums. Rīga: Latvijas Universitāte, 2010, 162.–178. lpp.

Translator's role in advertising in the context of Latvian language development

Abstract

The paper considers translated advertisements in the medical field in the 1920s and 1930s, looking for the patterns and trends of translators' work and establishing their role in the development of the Latvian language culture. Where relevant, the findings are compared to modern approaches in translation of advertisements in Latvia. Translated advertisements in the medical field in the 1920s and 1930s in Latvia are mainly adaptations. Adaptation as a strategy improves the quality of the Latvian language used in advertising. Non-translations observed in business-to-business advertisements are always determined by situational context of a specific publication. Translations of advertisements reveal different types of variation in the language (terminology, lexis, spelling), as well as add to the variation. Translators have contributed to the creation of the observed wide variety of pragmatic means with an aim to address the reader personally. Specialization of translators observed in modern translation has been present already in the past.

Inese INDRIČĀNE

LATVIEŠU VALODAS NEBALSĪGO SLĒDŽEŅU ATPAZĪŠANA

Rakstā analizētas latviešu valodas nebalsīgo slēdžeņu auditīvās jeb uztverei būtiskās īpašības. Tā mērķis ir noskaidrot izolēta trokšņa posma un formantu pāreju lomu latviešu valodas nebalsīgo slēdžeņu atpazīšanā, jo šajos segmentos ietverta svarīgākā informācija par slēdžeņu artikulācijas vietu.

Latviešu valodas līdzskaņu auditīvās īpašības ir maz pētītas. Galvenokārt analizēti eksplozīvie slēdžeņi – raksturotas to uztverei nozīmīgās akustiskās pazīmes (Grigorjevs 2008a); studentu veiktos eksperimentos Jura Grigorjeva vadībā pārbaudīta formantu pāreju loma šo līdzskaņu atpazīšanā, izmantojot sintezētus stimulus (Grigorjevs 2009).

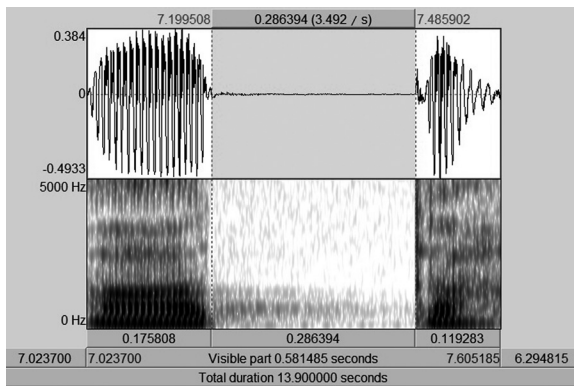
Slēdžeņi ir līdzskaņi, kurus izrunājot gaisa plūsma mutē uz kādu laiku tiek noslēgta (VPSV 2007, 366). Tāpat kā citus nebalsīgus līdzskaņus, arī nebalsīgos slēdžeņus izrunā bez balss saišu vibrācijas (VPSV 2007, 248).

Latviešu valodā ir seši nebalsīgi slēdžeņi – eksplozīvie slēdžeņi /p/, /t/, /c/, /k/ un afrikatīvie slēdžeņi /ts/, /tʃ/. Nebalsīgajam slēdzenim /p/ ir bilabiāla, /t/ un /ts/ – dentāla, /tʃ/ – alveolāra, /c/ – palatāla un /k/ – velāra artikulācijas vieta. Nebalsīgo afrikatīvo slēdzeni /tʃ/ Alise Laua raksturojusi kā „divcentru” līdzskani ar vienu alveolāru un otru – palatālu artikulācijas centru jeb vietu (Laua 1997, 58–59, 63). Jaunākos pētījumos afrikatīvais slēdzenis /tʃ/, tāpat kā pārējie t. s. „divcentru” līdzskaņi – /ʃ/, /ʒ/, /dʒ/ –, klasificēts kā alveolārs līdzskanis (Grigorjevs 2008b, 193; Grigorjevs 2010, 25–27; Grigorjevs 2011, 88–95; Indričāne 2012, 99; Markus 2000, 145; Muižniece 2002, 55; Strautiņa, Šulce 2004, 8; VPSV 2007, 29). Tam raksturīga papildartikulācija – palatalizācija (Grigorjevs 2010, 26; Grigorjevs 2011, 91).

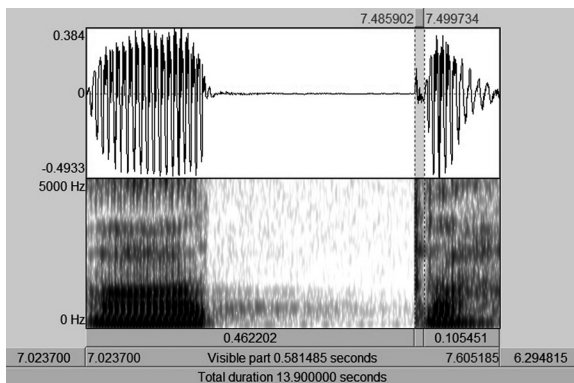
Gan eksplozīvo, gan afrikatīvo slēdžeņu signālu nosacīti var sadalīt divās daļās un šķirt slēguma posmu un trokšņa posmu (Кодзасов, Кривнова 2001, 163–164). Slēguma posms atbilst artikulārajam slēgumam un realizējas kā nosacīta klusuma intervāls (1. att.). Trokšņa

posms atbilst artikulārajam atvērimumam, un latviešu valodas slēdzeņiem to parasti veido eksplozija un berzes trokšņa neperiodiskās svārstības (2. att.).

Uztveres eksperimentos piedalījās 20 respondenti, kuri par savu dzimto valodu norādīja latviešu valodu. Tajos izmantoti dabiskas izrunas ieraksti ar VC:V un V:CV: struktūras vienībām, kurās latviešu valodas nebalsīgie slēdzeņi ir pozīcijā starp uzsvētu īsu un neuzsvētu īsu patskani vai arī pozīcijā starp uzsvētu garu un neuzsvētu garu patskani, piemēram, *iti* [it:i] vs. *īti* [i:ti:], *ete* [et:e] vs. *ētē* [e:te:], *ete* [æt:tæ] vs. *ētē* [æt:tæ:], *ata* [at:a] vs. *ātā* [a:ta:], *oto* [ɔ:tɔ] vs. *oto* [ɔ:tɔ:], *utu* [ut:u] vs. *ūtū* [u:tu:]. Šie dabiskās izrunas ieraksti atbilstīgi pētījuma mērķim rediģēti, izmantojot datorprogrammu *Praat 5.2.13* (Paul Boersma, David Weenink).

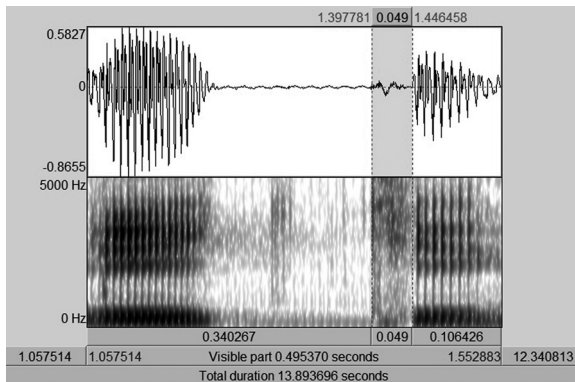

1. attēls. Iezīmētais segments – nebalsīgā slēdzeņa slēguma posms

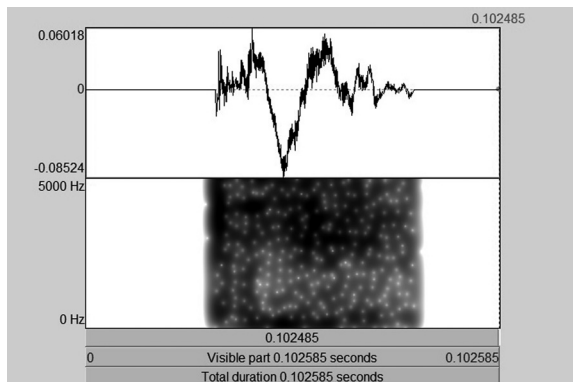

2. attēls. Iezīmētais segments – nebalsīgā slēdzeņa trokšņa posms

Nebalsīgā slēdzeņa signālā trokšņa posms atbilst segmentam no slēguma pārtraukuma līdz vienības beigu patskaņa pirmajam periodiskajam svārstību pulsam. Lai pārbaudītu izolēta trokšņa posma lomu latviešu valodas nebalsīgo slēdžeņu atpazīšanā, izmantoti 72 stimuli: 36 iegūti no vienībām, kurās nebalsīgais slēdzenis ir pozīcijā starp uzsvētu īsu un neuzsvētu īsu patskani (VC:V), un 36 – no vienībām, kurās nebalsīgais slēdzenis ir pozīcijā starp uzsvētu garu un neuzsvētu garu patskani (V:CV:). Stimuli izveidoti, no VC:V un V:CV: struktūras vienībām izgriežot nebalsīgā slēdzeņa trokšņa posmu un saglabājot to kā atsevišķu datni ar noteiktu kārtas numuru (3.–4. att.).

3. attēls. Nebalsīgā eksplozīvā slēdzeņa [c:] trokšņa posma iezīmēšana

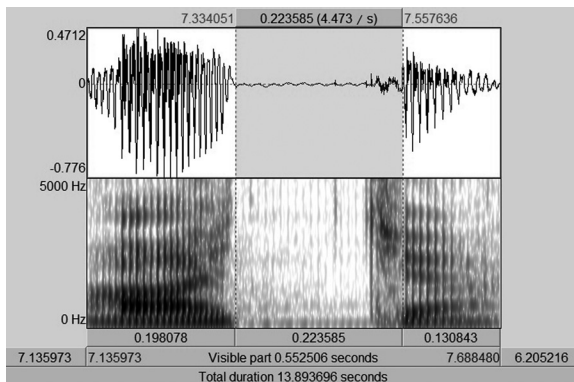

4. attēls. Stimula paraugs: izolēts nebalsīgā eksplozīvā slēdzeņa [c:] trokšņa posms

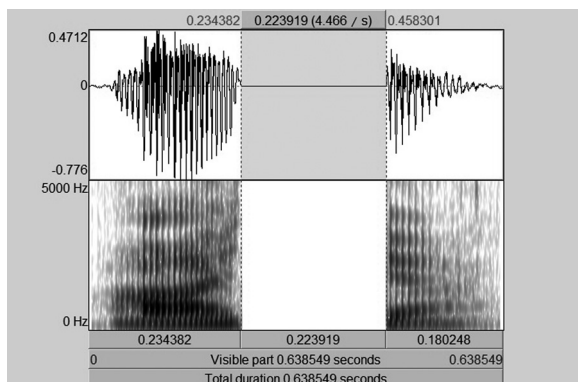
Akustisko mērijumu dati rāda, ka visīsākais trokšņa posms ir latviešu valodas nebalsīgajiem eksplozīvajiem slēdzeniem [p(:)], [t(:)], garāks – nebalsīgajiem eksplozīvajiem slēdzeniem [k(:)], [c(:)] un visgarākais – nebalsīgajiem afrikatīvajiem slēdzeniem [ts(:)], [tʃ(:)]. Taču konstatēti arī gadījumi, kad palatālā eksplozīvā slēdzena [c(:)] trokšņa posma garums ir līdzīgs nebalsīgo afrikatīvo slēdzenju – īpaši alveolārā afrikatīvā slēdzena [tʃ(:)] – trokšņa posma garumam (Indričāne 2013, 60–64; 137).

Nebalsīgo slēdzenju trokšņa posma garums pozīcijā starp uzsvētu īsu un neuzsvētu īsu patskani un pozīcijā starp uzsvētu garu un neuzsvētu garu patskani būtiski neatšķiras, tāpēc gaidāms, ka arī abu grupu stimulu auditīvais rezultāts būs līdzīgs: labāk tiks atpazīti nebalsīgie slēdzeni, kuriem raksturīgs garāks trokšņa posms, bet slikāk – nebalsīgie slēdzeni, kuru trokšņa posms ir īsāks.

Lai pārbaudītu formantu pāreju lomu latviešu valodas nebalsīgo slēdzenju atpazīšanā, izmantoti 120 stimuli: 60 iegūti no vienībām, kurās nebalsīgais slēdenis ir pozīcijā starp uzsvētu īsu un neuzsvētu īsu patskani (VC:V), bet 60 – no vienībām, kurās nebalsīgais slēdenis ir pozīcijā starp uzsvētu garu un neuzsvētu garu patskani (V:CV:). Stimuli izveidoti, VC:V un V:CV: struktūras vienībās saglabājot nebalsīgajam slēdenim atbilstīgā segmenta garumu, bet visas svārstības šajā segmentā vienādojot ar 0, tas ir – nolīdzinot. Katrs stimuluss saglabāts kā atsevišķa datne ar noteiktu kārtas numuru (5.–6. att.). Gaidāms, ka formantu pāreju loma būs lielāka nebalsīgo slēdzenju atpazīšanā, kuriem raksturīgs īsāks trokšņa posms, bet mazāka – nebalsīgo slēdzenju atpazīšanā, kuru trokšņa posms ir garāks.

5. attēls. Nebalsīgā eksplozīvā slēdzena [c:] segmenta iezīmēšana

6. attēls. Stimula paraugs: nebalsīgā eksplozīvā slēdzenā [c:] segments, kurā visas skaņas svārstības ir nolīdzinātas

Audiomateriāla pirmo daļu veidoja no VC:V struktūras vienībām iegūti stimuli (turpmāk – VC:V grupas stimuli), bet otro daļu – no V:CV: struktūras vienībām iegūti stimuli (turpmāk – V:CV: grupas stimuli).

Stimulu atskaņošanai tika izmantota datorprogramma *Praat* 5.2.13. Respondenti tos klausījās, izmantojot austiņas, un atskaņoja pašu izvēlētajā ātrumā. Vienu un to pašu stimulu viņi varēja noklausīties vairākas reizes pēc kārtas.

Tabulās, kurās apkopoti uztveres eksperimentu rezultāti, ar pelēku krāsu ietonētajās ailēs treknrakstā norādīts pareizi atpazīto stimulu skaits procentos (%). Tā kā izmantotas noapaļotas procentu vērtības, nebalsīgā slēdzenā kopējais stimulu skaits dažkārt atbilst 101–102 %, nevis precīzi 100 %. Ar „NA” ir norādīts neatpazīto un neklasificēto stimulu skaits (1.–2. tabula). Ar „Spraudz.” apzīmēts stimulu skaits, kas tika atpazīti kā nebalsīgi frikatīvi spraudzeņi – [f(:)], [x(:)], [s(:)] vai [ʃ(:)] – (3.–4. tabula), jo rakstā iekļautie dati ir plašāka eksperimenta daļa, kas aptvēra visu latviešu valodas nebalsīgo troksneņu grupu. Plašāks tā apraksts lasāms I. Indričānes promocijas darbā „Latviešu valodas nebalsīgo troksneņu akustisks un audītīvs raksturojums” (Indričāne 2013, 118–131).

Latviešu valodas nebalsīgo slēdzeņu atpazīšana pēc izolēta trokšņa posma

Analizējot respondentu atbildes, būtiskas atšķirības nebalsīgo slēdzeņu atpazīšanā pēc izolētiem trokšņa posmiem VC:V stimulu grupā salīdzinājumā ar V:CV: stimulu grupu nav konstatētas. Pētījumu-

ma rezultāti rāda, ka pēc izolēta trokšņa posma pareizi atpazīto stimulu skaits latviešu valodas nebalsīgajiem slēdžeņiem samazinās šādā secībā: [tʃ(:)] > [ts(:)] > [t(:)] > [c(:)] > [k(:)] > [p(:)] (1.–2. tabula).

Vislabāk atpazīti nebalsīgie afrikatīvie slēdžeņi. Uztveres eksperimentā iegūto atbilžu analīze liecina, ka klasificēti ir visi nebalsīgo afrikatīvo slēdžeņu stimuli (NA = 0). Mazliet vairāk pareizu atbilžu ir alveolārajam afrikatīvajam slēdženim [tʃ(:)] salīdzinājumā ar dentālo afrikatīvo slēdzeni [ts(:)].

Alveolārais afrikatīvais slēdzenis [tʃ(:)] gandrīz visos gadījumos atpazīts pareizi: VC:V stimulu grupā 118 reižu (98 %), bet V:CV: stimulu grupā – 117 reižu (98 %).

Dentālais afrikatīvais slēdzenis [ts:] pēc VC:V grupas stimuliem atpazīts pareizi 111 reižu (93 %), bet pēc V:CV: grupas stimuliem – 108 reizes (90 %).

1. tabula. Latviešu valodas nebalsīgo slēdžeņu atpazīšana pēc izolētiem trokšņa posmiem: VC:V grupas stimuli

Stimuls	Atpazīts (%)							
	C:	p:	t:	k:	c:	ts:	tʃ:	NA
p:		28	8	3	0	0	0	62
t:		15	76	1	3	1	0	5
k:		25	3	64	1	0	0	7
c:		1	5	1	65	5	23	1
ts:		0	4	0	2	93	2	0
tʃ:		0	0	0	0	2	98	0

2. tabula. Latviešu valodas nebalsīgo slēdžeņu atpazīšana pēc izolētiem trokšņa posmiem: V:CV: grupas stimuli

Stimuls	Atpazīts (%)							
	C	p	t	k	c	ts	tʃ	NA
p		32	18	3	0	1	1	46
t		15	69	3	3	2	1	7
k		30	5	56	3	0	0	6
c		2	12	2	68	8	8	1
ts		0	0	0	2	90	8	0
tʃ		0	0	0	0	3	98	0

Relatīvi daudz pareizu atbilžu (nākamais lielākais pareizo atbilžu skaits pēc nebalsīgajiem afrikatīvajiem slēdžeņiem) iegūts dentālajam eksplozīvajam slēdzenim [t(:)], kura trokšņa posms ir relatīvi īss. Pēc VC:V grupas stimuliem tas pareizi atpazīts 91 reizi (76 %), bet pēc V:CV: grupas stimuliem – 83 reizes (69 %). Gan VC:V, gan V:CV: stimulu grupā 18 reizes (15 %) tas atpazīts kā bilabiālais eksplozīvais slēdzenis [p(:)], kas trokšņa posma garuma ziņā ir relatīvi līdzīgs dentālajam eksplozīvajam slēdzenim [t(:)].

Palatālais eksplozīvais slēdzenis [c(:)] VC:V stimulu grupā pareizi atpazīts 78 reizes (65 %), bet V:CV: stimulu grupā – 82 reizes (68 %). VC:V stimulu grupā 27 reizes (23 %) tas klasificēts kā alveolārais afrikatīvais slēdzenis [tʃ:], kas trokšņa posma garuma ziņā dažkārt ir līdzīgs palatālajam eksplozīvajam slēdzenim [c(:)], bet V:CV: stimulu grupā 14 reizes (12 %) – kā dentālais eksplozīvais slēdzenis [t].

Velārais eksplozīvais slēdzenis [k(:)] pēc VC:V grupas stimuliem pareizi atpazīts 77 reizes (64 %), bet pēc V:CV: grupas stimuliem – 67 reizes (56 %). Tā stimuli relatīvi bieži atpazīti arī kā bilabiālais eksplozīvais slēdzenis [p(:)] – VC:V stimulu grupā 30 reizes (25 %) un V:CV: stimulu grupā 36 reizes (30 %).

Bilabiālais eksplozīvais slēdzenis [p(:)] pēc VC:V grupas stimuliem pareizi atpazīts tikai 34 reizes (28 %), bet pēc V:CV: grupas stimuliem – 38 reizes (32 %). Lielākā daļa bilabiālā eksplozīvā slēdžeņa [p(:)] stimulu nav atpazīti un nav arī klasificēti – VC:V stimulu grupā 74 (62 %) un V:CV: stimulu grupā 55 (46 %). Rezultātu tabulās redzams, ka neatpazītu un neklasificētu bilabiālā eksplozīvā slēdžeņa [p(:)] stimulu VC:V grupā ir vairāk, bet V:CV: grupā – mazāk. Savukārt V:CV: grupā palielinājies bilabiālā eksplozīvā slēdžeņa [p] stimulu skaits, kas atpazīti kā dentālais eksplozīvais slēdzenis [t], kuram, tāpat kā [p], raksturīgs relatīvi īss trokšņa posms: VC:V stimulu grupā [p:] atpazīts kā [t:] 9 reizes (8 %), bet V:CV: stimulu grupā – 22 reizes (18 %).

Iespējams, eksperimenta rezultātus ietekmēja audiomateriāla sakārtojums, jo tā pirmo daļu veidoja VC:V grupas stimuli (1.–36.), bet otro daļu – V:CV: grupas stimuli (37.–72.). Tā kā bilabiālā eksplozīvā slēdžeņa [p(:)] trokšņa posms bieži ir īsāks par 10 ms, šo nebalsīgo slēdzeni audiomateriālā raksturoja specifisks, vāji saklausāms signāls, kamēr pārējo nebalsīgo slēdžeņu signāli bija skaļāki. Iespējams, noklausoties audiomateriāla pirmo daļu un novērtējot atbilžu variantus, respondenti varēja izsecināt pareizo atbildi. Lai to novērstu, būtu bijis nepieciešams uztveres eksperimentā izmantotajā audiomateriālā

iekļaut bilabiālā eksplozīvā slēdzenā [p(:)] signālam līdzīgu troksni, piemēram, tādu, kas nav valodas skaņa.

Var secināt, ka latviešu valodas nebalsīgo slēdzeņu grupā pēc izo-
lētiem trokšņa posmiem vislabāk atpazīti nebalsīgie afrikatīvie slēdzeņi
[ts(:)], [tʃ(:)], kuriem ir visgarākais trokšņa posms, bet vissliktāk – bila-
biālais eksplozīvais slēdzenis [p(:)], kuram raksturīgs visīsākais trokšņa
posms. Pretēji gaidītajam relatīvi daudz pareizi atpazītu stimuli ir dentā-
lajam eksplozīvajam slēdzenim [t(:)], kura trokšņa posms ir relatīvi īss.
Iespējams, to var izskaidrot ar informanta, kura ierunātās vienības tika iz-
mantotas stimulu veidošanai, individuālajiem artikulācijas ieradumiem.

Latviešu valodas nebalsīgo slēdzeņu atpazīšana pēc formantu pārejām

Analizējot respondentu sniegtās atbildes, konstatēts, ka V:CV:
grupā pareizi atpazīto latviešu valodas nebalsīgo troksneņu stimulu
skaits (izņemot bilabiālo eksplozīvo slēdzeni [p]) ir mazliet lielāks nekā
VC:V grupā. Eksperimenta rezultātus varēja ietekmēt gan audiomate-
riāla sakārtojums (VC:V grupas stimuli tika atskaņoti vispirms un tikai
tad – V:CV: grupas stimuli), gan arī vienību beigu patskaņa redukcijas
apjoms – īsiem patskaņiem tas ir lielāks nekā gariem patskaņiem.

Pētījuma rezultāti rāda, ka pēc patskaņu formantu pārejām la-
bāk atpazīti nebalsīgie eksplozīvie slēdzeņi, bet nebalsīgie afrikatīvie
slēdzeņi pēc formantu pārejās ietvertās informācijas atpazīti reti vai
arī nav atpazīti vispār. Latviešu valodas nebalsīgo slēdzeņu grupā pa-
reizi atpazīto stimulu skaits samazinās šādā secībā: [c(:)] > [p(:)] >
[t(:)] > [k(:)] > [ts(:)] > [tʃ(:)] (3.–4. tabula).

3. tabula. Latviešu valodas nebalsīgo slēdzeņu atpazīšana pēc formantu pārejām: VC:V grupas stimuli

Stimuls	Atpazīts (%)							
	C:	p:	t:	k:	c:	ts:	tʃ:	Spraudz.
p:		80	3	13	0	0	0	5
t:		38	52	6	1	2	0	2
k:		27	11	48	4	0	0	11
c:		2	11	2	86	0	0	0
ts:		26	62	3	6	2	0	3
tʃ:		25	23	16	34	0	1	2

4. *tabula.* Latviešu valodas nebalsīgo slēdžeņu atpazīšana pēc formantu pārejām: V:CV: grupas stimuli

Stimuls	Atpazīts (%)							
	C	p	t	k	c	ts	tʃ	Spraudz.
p		73	2	18	0	0	0	7
t		21	60	7	6	3	0	3
k		9	3	55	3	0	0	29
c		2	10	1	88	0	0	0
ts		13	68	6	4	5	0	5
tʃ		8	10	1	70	1	2	9

Pēc formantu pārejās ietvertās informācijas vislabāk atpazīts palatālais eksplozīvais slēdzenis [c(:)] – VC:V stimulu grupā tas pareizi atpazīts 103 reizes (86 %), bet V:CV: stimulu grupā – 105 reizes (88 %). Palatālais eksplozīvais slēdzenis [c(:)] atpazīts arī kā dentālais eksplozīvais slēdzenis [t(:)] – VC:V stimulu grupā 13 reizes (11 %) un V:CV: stimulu grupā – 12 reizes (10 %).

Bilabiālais eksplozīvais slēdzenis [p(:)] pēc VC:V grupas stimuliem pareizi atpazīts 96 reizes (80 %), bet pēc V:CV: grupas stimuliem – 88 reizes (73 %). Bilabiālais eksplozīvais slēdzenis [p(:)] atpazīts arī kā velārais eksplozīvais slēdzenis [k(:)], ar kuru tam ir relatīvi līdzīga no lokusa vienādojumiem aprēķinātā regresijas taisnes un y ass krustpunkta vērtība – VC:V stimulu grupā 15 reizes (13 %) un V:CV: stimulu grupā – 22 reizes (18 %).

Dentālais eksplozīvais slēdzenis [t(:)] pēc VC:V grupas stimuliem pareizi atpazīts 62 reizes (52 %), bet pēc V:CV: grupas stimuliem – 72 reizes (60 %). Dentālais eksplozīvais slēdzenis [t(:)] atpazīts arī kā bilabiālais eksplozīvais slēdzenis [p(:)], kuram, tāpat kā [t(:)], raksturīgs relatīvi īss trokšņa posms – VC:V stimulu grupā 46 reizes (38 %) un V:CV: stimulu grupā – 25 reizes (21 %).

Velārais eksplozīvais slēdzenis [k(:)] pēc VC:V grupas stimuliem pareizi atpazīts 57 reizes (48 %), bet pēc V:CV: grupas stimuliem – 66 reizes (55 %). Relatīvi liels velārā eksplozīvā slēdžeņa [k(:)] stimulu skaits VC:V grupā atpazīts kā bilabiālais eksplozīvais slēdzenis [p:] (32 reizes jeb 27 %), bet V:CV: grupā – kā nebalsīgs frikatīvs spraudzenis (parasti – kā velārais [x]) (33 reizes jeb 29 %).

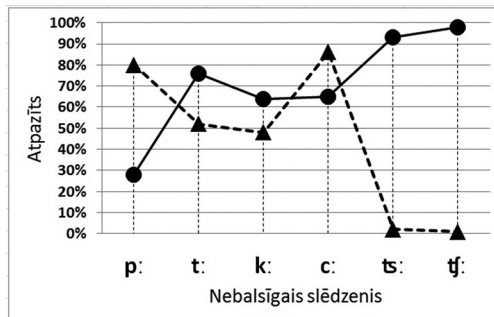
Dentālais afrikatīvais slēdzenis [ts(:)] pēc VC:V grupas stimuliem pareizi atpazīts 2 reizes (2 %), bet pēc V:CV: grupas stimuliem –

6 reizes (5 %). Tā stimuli parasti klasificēti kā dentālais eksplozīvais slēdzenis [t(:)]: VC:V stimulu grupā 74 reizes (62 %), bet V:CV: stimulu grupā – 81 reizi (68 %).

Alveolārais afrikatīvais slēdzenis [tʃ(:)] pēc VC:V grupas stimuliem pareizi atpazīts 1 reizi (1 %), bet pēc V:CV: grupas stimuliem – 2 reizes (2 %). Alveolārā afrikatīvā slēdzena [tʃ(:)] stimuli parasti klasificēti kā palatālais eksplozīvais slēdzenis [c(:)]: VC:V stimulu grupā 41 reizi (34 %) un V:CV: stimulu grupā 84 reizes (70 %).

Ekspеримента rezultāti rāda, ka nebalsīgo eksplozīvo slēdzeņu atpazīšanā patskaņu formantu pārejās ietvertā informācija ir būtiskāka nekā nebalsīgo afrikatīvo slēdzeņu atpazīšanā. Pretēji gaidītajam pēc formantu pārejās ietvertās informācijas vislabāk ir atpazīts palatālais eksplozīvais slēdzenis [c(:)], kura trokšņa posms ir relatīvi garš, un tikai pēc tam lielākais pareizi atpazīto stimulu skaits konstatēts bilabālajam eksplozīvajam slēdzenim [p(:)] un dentālajam eksplozīvajam slēdzenim [t(:)], kuru trokšņa posms ir relatīvi īss. Lielo pareizi atpazīto palatālā eksplozīvā slēdzena [c(:)] stimulu skaitu var izskaidrot ar garākām formantu pārejām. Virzienā no palatālā eksplozīvā slēdzena uz patskani tām raksturīga fāze, kurā formantu novietojums atgādina palatālā patskaņa /i/ spektrā vērojamo.

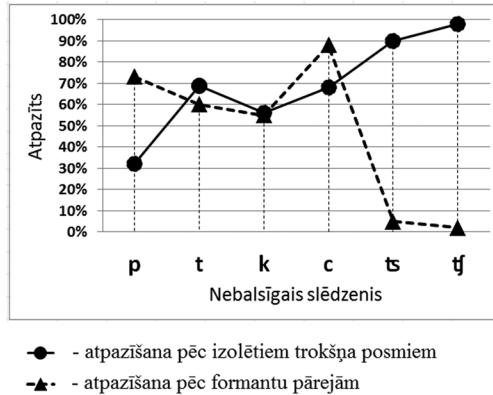
Salīdzinot abos uzveres eksperimentos pareizi atpazīto stimulu skaitu, redzams, ka tas visvairāk atšķiras nebalsīgajam eksplozīvajam slēdzenim [p(:)] un nebalsīgajiem afrikatīvajiem slēdžeņiem [ts(:)], [tʃ(:)] (7.–8. att.).

● - atpazīšana pēc izolētiem trokšņa posmiem

▲ - atpazīšana pēc formantu pārejām

7. attēls. Nebalsīgo slēdzeņu atpazīšana: pareizi atpazīto VC:V grupas stimulu skaits (%)

8. attēls. Nebalsīgo slēdžu atpazīšana: pareizi atpazīto V:CV: grupas stimulu skaits (%)

Nebalsīgā eksplozīvā slēdža [p(:)] atpazīšanā, kuram latviešu valodas nebalsīgo slēdžu grupā raksturīgs visīsākais trokšņa posms, būtiska loma ir formantu pārejās ietvertajai informācijai. Arī nebalsīgo afrikatīvo slēdžu formantu pārejās ietvertā informācija sniedz norādes par šo līdzskaņu artikulācijas vietu. Nebalsīgajam afrikatīvajam slēdzenim [ts(:)] ir dentāla artikulācijas vieta, tāpēc tas galvenokārt tiek atpazīts kā dentālais eksplozīvais slēdzenis [t(:)]. Savukārt alveolārā afrikatīvā slēdža [tʃ(:)] izrunai raksturīga papildartikulācija – palatalizācija –, tādēļ, vērtējot pēc formantu pārejām no šā slēdža uz patskāni, tas biežāk tiek atpazīts kā palatālais eksplozīvais slēdzenis [c(:)]. Tomēr, kā liecina uztveres eksperimentu rezultāti, nebalsīgo afrikatīvo slēdžu atpazīšanai svarīgākā informācija ietverta tieši trokšņa posma segmentā.

Literatūra

- Grigorjevs 2008a** – Grigorjevs, Juris. Uztverei nozīmīgās eksplozīvo slēdžu akustiskās pazīmes. *Latvijas Universitātes raksti. Valodniecība. Latvistika*, 278. sēj. Rīga: Latvijas Universitāte, 2008., 17.–27.
- Grigorjevs 2008b** – Grigorjevs, Juris. *Latviešu valodas patskaņu sistēmas akustisks un audītīvs raksturojums*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2008.
- Grigorjevs 2009** – Grigorjevs, Juris. Jauno pētnieku devums latviešu fonētikai: valodas skaņu spektrālie pētījumi. *Filoloģijas un mākslas zināt-*

- nes Latvijas Universitātē 1919–2009. Procesi un personības.* Rīga: Latvijas Universitāte, 2009., 123.–130..
- Grigorjevs 2010** – Grigorjevs, Juris. Latviešu valodas līdzskaņu klasifikācija. *Latvistika un somugristika Latvijas Universitātē.* Rakstu krājums. Rīga: LU, 22.–30. Pieejams: http://www.hzf.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/hzf/petnieciba/3_Juris_Grigorjevs_raksts.pdf (17.06.2010.)
- Grigorjevs 2011** – Grigorjevs, Juris. Kopīgais un atšķirīgais fonētisko parādību izpratnē Latvijā un pasaulē. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi.* Populārzinātnisku rakstu krājums, 6. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2011., 81.–96.
- Indričāne 2012** – Indričāne, Inese. Latviešu valodas nebalsīgo afrikatīvo slēdzeņu akustiskais raksturojums. *Vārds un tā pētīšanas aspekti.* Rakstu krājums, 16 (1). Fonētika, gramatika, leksika, stilistika. Vārda diahroniskais un areālais aspekts. Liepāja: LiePA, 2012., 99.–106.
- Indričāne 2013** – Indričāne, Inese. *Latviešu valodas nebalsīgo troksneņu akustisks un audītīvs raksturojums.* Disertācija filoloģijas doktora grāda iegūšanai. Rīga: Latvijas Universitāte, 2013.
- Laua 1997** – Laua, Alise. *Latviešu literārās valodas fonētika.* Rīga: Zvaigzne ABC, 1997.
- Markus 2000** – Markus, Dace. Pretrunas latviešu valodas līdzskaņu klasifikācijā. *Valoda un literatūra kultūras aprītē.* LU Zinātniskie raksti, 624. sēj. Rīga: Latvijas Universitāte, 2000., 145.–149. lpp.
- Muižniece 2002** – Muižniece, Lalita. *Latviešu valodas praktiskā fonoloģija.* Rīga: Rasa ABC, 2002.
- Strautiņa, Šulce 2004** – Strautiņa, Vaira, Šulce, Dzintra. *Latviešu literārās valodas fonētika, ortoēpija un ortogrāfija.* Liepāja: LiePA, 2004.
- VPSV 2007** – *Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca.* Rīga: Valsts valodas aģentūra, LU Latviešu valodas institūts, 2007.
- Кодзасов, Кривнова 2001** – Кодзасов, Сандро, Кривнова, Ольга. *Общая фонетика.* Москва: Российский государственный гуманитарный университет, 2001.

Recognition of the Latvian voiceless occlusives

Summary

The current study deals with the auditory features of the Latvian voiceless occlusives – plosives (bilabial /p/, dental /t/, velar /k/, palatal /c/) and affricates (dental /ts/, alveolar /tʃ/). In the framework of this study, two perception experiments were conducted in order to explore the auditory significance of the release phase and formant transitions of voiceless occlusives.

=====

The perception experiments were performed using stimuli of naturally produced VC:V and V:CV: units, e. g. *iti* [iti:] vs. *ītī* [i:ti:], *ete* [et:e] vs. *ētē* [e:te:], *ete* [æt:æ] vs. *ētē* [æt:tæ:], *ata* [at:a] vs. *ātā* [a:ta:], *oto* [ot:ɔ] vs. *oto* [ɔ:tɔ:], *utu* [ut:u] vs. *ūtū* [u:tu:]. They have been edited with software *Praat* 5.2.13 for the purposes of each experiment by cutting or erasing some parts of voiceless occlusives.

The study is based on the data of 20 respondents, who had indicated Latvian as their native language.

The results of the experiments show that voiceless affricates are better recognized according to the isolated segments of release phase whereas voiceless plosives – according to the formant transitions. Auditory analysis of voiceless occlusives suggests that formant transitions play more important role in the recognition of voiceless occlusives having shorter release phase than those having longer one (except palatal [c(:)]).

More extensive information about these perception experiments and their results can be found in the doctoral thesis by Inese Indričāne „Acoustic characteristics of the Latvian voiceless obstruents” (scientific supervisor *Dr. philol.* Juris Grigorjevs; Riga: University of Latvia, 2013

Solvita POŠEIKO

GRAFITI PILSĒTVIDĒ: VĒSTURE, IZVEIDE UN UZTVERE

Rakstīšana un zīmēšana uz sienām ir viena no senākajām cilvēces garīgajām aktivitātēm, kas mūsdienās lielākoties ir zaudējusi savu sākotnējo nozīmi un funkcionalitāti. Tās vietā mūsdienu modernajā sabiedrībā ir radīta ērtu un ātri lietojamu tehnisko līdzekļu daudzveidība informācijas apmaiņai un personības pašizpaušmei. Tomēr visā pasaulē nav gandrīz nevienas pilsētas, kurā nebūtu atrodams kāds publisks grafiti: zīmējums, uzraksts vai „kreolizēts grafiti – uzraksta un zīmējuma apvienojums” (Стрелева 2007, 158).

Pētījuma mērķis ir aplūkot grafiti terminoloģijas, analīzes un interpretācijas jautājumus un atklāt grafiti izveides un vēstījuma īpatnības, rakstītāju un lasītāju dialogu Baltijas valstu pilsētvidē, sevišķi Latvijas pilsētās. Kas tiek pateikts grafiti un kādā veidā tas tiek izdarīts? Kāds viedoklis par tiem ir publiskajā informācijas telpā? Šie ir galvenie izpētes jautājumi.

Mērķa sasniegšanai izmantotās pētnieciskās metodes: kontentanalīze grafiti denotatīvo un konotatīvo kodu atklāšanai un publiskā diskursa raksturošanai, deskriptīvā un komperatīvā metode iegūto rezultātu apkopošanai.

Pētījumā ir izmantota Rēzeknes Augstskolas lingvistiskās ainavas datu bāze no astoņām Baltijas valstu pilsētām.¹ Šo datu bāzi veido pilsētu centrālajā daļā iegūtās valodas zīmes, un tajā grafiti skaits nav liels un patieso ainu reprezentējošs, tādēļ papildus ir veikta grafiti ieguve Latvijas pilsētu perifēriskajās vietās: daudzdzīvokļu māju

¹ RA projekta „Rēzeknes lingvistiskās ainavas izpēte un salīdzinājums ar citām Baltijas valstu pilsētām” (S. Lazdiņa un H. F. Martens, 2008–2009) laikā ir iegūta valodas zīmju datu bāze no Rēzeknes un Ventpils (Latvija), Alītas (Lietuva) un Pērnavas (Igaunija). Savukārt RA ESF projekta „Teritoriālās identitātes lingvokulturoloģiskie un sociālekonomiskie aspekti Latgales reģiona attīstībā” (S. Lazdiņa, 2009–2012) laikā papildus ir iegūti dati Rēzeknē, Narvā (Igaunija) un Druskininkos (Lietuva) un veikta visu pilsētu datu analīze statistikas un kalkulācijas programmā SPSS.

Raksta autore individuāli ir veikusi lingvistiskās ainavas izpēti Daugavpilī (2011) un Valmierā (2012).

iekšpagalmos, zem tiltiem un viaduktiem, skeitparkos u. tml. Pavisam ir aplūkotas septiņas Latvijas pilsētas: Ventspils, Valmiera, Rēzekne, Daugavpils, Jēkabpils, Kārsava un Līvāni. Tāpat pētījumā ir izmantoti grafiti no Rīgas, kas ir pieejami virtuāli tīmekļa vietnēs <http://youtube.com>, <http://www.artkrys.lv> un <http://www.thekiwie.com>.

Kopumā ir aplūkotas **1196** izlasāmas vienības – grafiti uzraksti un kreolizēti grafiti: reālā lingvistiskajā ainavā – 794, virtuāli – 402. Latvijas grafiti vienību skaits ir 986, Igaunijas – 146, Lietuvas – 64.

Raksts ir veidots no divām daļām – teorijas un prakses. Teorētiskajā daļā ir aplūkoti grafiti terminoloģijas, vēsturiskās attīstības, analīzes un interpretācijas jautājumi. Savukārt praktiskajā daļā tiek analizēti grafiti uzraksti un kreolizētie grafiti no Baltijas valstu divpadsmit pilsētām.

1. Kas ir grafiti?

Termina *graffiti* izveide ir saistāma ar trim vārdiem: itāliešu valodas lietvārdu *graffito* (dsk. *graffiti*) ‘uz ēku sienām un pilāriem uzšvīkāts vai uzskrāpēts uzraksts vai zīmējums’, laīņu valodas verbu *graphire* ‘rakstīt ar stilu’, kas izceļ termina māksliniecisko aspektu, un grieķu valodas lietvārdu *graphein* ‘rakstīšana, zīmēšana’ (Houghton Mifflin Company 2001).

Latviešu valodas svešvārdu vārdnīcā jēdziens ir definēts divējādi, par kritēriju izvēloties izveides laiku: „1. Seni uzraksti un zīmējumi, kas ieskrāpēti uz sienām un priekšmetiem. 2. Mūsdienu uzraksti un zīmējumi, kas uzrakstīti uz dažādām virsmām” (SV 2007, 255). Savukārt mūsdienu latviešu valodas vārdnīcā tiek šķirti jēdzieni *graffiti* un *graffiti*, pirmo attiecinot uz seniem uzrakstiem un zīmējumiem uz sienām, kapenēm un traukiem, savukārt ar otro apzīmējot mūsdienu parādības (MLVV).

Angļu-latviešu tulkojošās vārdnīcas šķirklī *graffiti* ir lasāms komentārs, ka tie ir „rupja vai politiska rakstura uzraksti vai zīmējumi uz namu sienām” (Belzēja, Birzvalka, Jurka u. c. 2009). Šajā gadījumā termina nozīme ir sašaurināta, uzsverot atsevišķus, iespējams, pēc autoru domām, tipiskus grafiti tematus, kuros dominē negatīva konotācija. Jāpiebilst, ka Latvijā, salīdzinot ar grafiti citviet pasaulē (ASV, Izraēlā, Krievijā), politisko grafiti izplatība nav liela, tādēļ nebūtu pamata šo pazīmi absolutizēt.

Pievēršot uzmanību termina atveidei latviešu valodā, vairākos grafiti veidotāju, žurnālistu un interesentu rakstos un intervijās

(sk. literatūras sarakstu) ir konstatēts termina lietojums ar līdzskaņa *f* dubultojumu (*graffiti*), kas ir tiešs pārcēlums no itāliešu valodas (mūsdienās, visticamāk, no angļu valodas). Jānorāda, ka šāda prakse latviešu valodā ir sveša (sal. *coffe* ‘kafija’, *affix* ‘afikss’, *office* ‘ofiss’) un neatbilst literārās valodas normām. Valsts valodas centra LVEK ieteikums ir lietot terminu ar abiem īsajiem *i* un otrās zilbes uzsvaru (LVEK 2012, 181).

Zinātniskajā literatūrā termins *graffiti* galvenokārt tiek definēts no kriminoloģijas, socioloģijas un mākslas zinātnes aspekta, retāk no komunikācijas zinātnes un valodniecības skata punkta. Graffiti tiek skaidrots kā:

- vandālisms, publisks traucējums sabiedrībai un noziedzīgs nodarījums pilsētai (Hutchinson 1993, 138; sk. arī Ferrell 1996; Wilson 1998);
- subkultūras elements, kas atrodas opozīcijā dominējošai kultūrai un ataino noteiktas sabiedrības daļas alkas pēc pamanīšanas un atzīšanas (Lanchmann 1988, 229; sk. arī McDonald 2001).
- mazs žanrs, rakstība miniatūrā vai deminutīvs, kam raksturīgs īss pastāvēšanas laiks (West-Pavlov 2005, 13; sk. arī Бочарова, Щукин 1997);
- visuresošs un lēts medijs (Phillips 1999, 17; sk. arī Siber 2005);
- noteikta veida komunikācija „savējo” starpā, komunikācijas mikrokosms (Seņkāne 2008, 298; sk. arī Blume 1985, 140–145; Carrington 2009).

Graffiti veidotāju parakstu izplatība pilsētvidē ir iemesls apgalvojumam, ka graffiti ir individuāls teritorijas marķējums, „teritorijas iezīmēšana” vai alternatīva pilsētas kartogramma (Halsey, Young 2002). Par teritoriālās piederības nozīmi graffiti veidotāju vidē liecina arī toponīmu lietojums (it īpaši atsevišķu pilsētas mikrorajonu), piemēram, *BEBRU GHETTO*² un *BEBRI – JES!* Jēkabpilī, *WIPINGA* Rēzeknē, *PĀRDAUGAVA* Rīgā.

Atsevišķos gadījumos graffiti izveides mērķis un funkcionalitāte ļauj tos dēvēt par kādas lietas vai pakalpojuma, telpas, pasākuma vai akcijas reklāmu. Piemēram, Kultūras centra *Hausmania* sienu Oslo rotā graffiti, kļūstot par savdabīgu atpazīšanas zīmi un jauno mākslinieku pulcēšanās vietas simbolu (sk. 1. att.). Krievijas pilsētā

² Šeit un turpmāk graffiti piemēros tiek saglabāta oriģināla rakstība mazo un lielo burtu lietojumā.

Bijskā grafiti tikuši izmantoti, lai popularizētu politiskās partijas un mēra kandidātu vārdus (Леонов 2006).

1. attēls. Grafiti uz kultūras centra *Hausmania* sienas (Oslo, Norvēģija)

Latvijā grafiti pie uzlīmes „Vēl viens iemesls, lai pārceltos uz Salienu” (Rīga 2007) ir kā antireklāma, kas netieši iesaistās Salienu pilsētas reklamēšanā. Ir vērojama tendence reklamēt atsevišķu projektu, aktualizējot kādu sociālu jautājumu. Piemēram, Alekseja Odnorukova legālie grafiti „Mammīt, tēti! Es jūs ļoti mīlu!”, „Māmiņ, tēti! Nāciet ātrāk mājās! Es jūs ļoti gaidu...” reklamē projektu „Attiecības: bērni un vecāki” (Liepāja 2008), pievēršot uzmanību ģimenes problēmām. Savukārt Starptautiskā ielu kultūras festivāla „Urbanstyle” (Daugavpils 2012) laikā tapušie grafiti popularizē šķietami marginālās ielas kultūras elementus: mūziku, deju, ekstrēmos sporta veidus un arī grafiti.

Grafiti definē ne tikai zinātnieki, bet arī veidotāji un lasītāji: 1) „Graffiti būtībā ir burti. Nevis sejas, nevis trīsdimensionāls super ārprāts, kad pat nevar saprast, kas tur ir rakstīts.”³ (Tase 2006); 2) „Grafiti ir sociālās un politiskās realitātes atspoguļotāji. (..) Ar krāsu uzpūstajos sienu uzrakstos ir kaut kas nežēlīgs un patiesi. (..) Tie ir neatļautā atļaušanās. Tie runā” (Beķere 2004).

Semiotiķis Armando Silva (*Armando Silva*) par galvenajām grafiti pazīmēm uzskata marginalitāti, anonimitāti, spontanitāti, izveides īpatnības (vietu, kompozīciju, krāsas), risku un īslaicīgumu (Silva 1987, 33). Šo sarakstu var papildināt ar studentu grafiti pētnieces Nadeždas Tjukajevas (*Надежда Тюкаева*) norādītajām grafiti

³ Šeit un turpmāk citātos tiek saglabāta autora rakstība, arī gadījumos, ja ir pamanītas ortogrāfijas, interpunkcijas vai stila kļūdas.

pamatpazīmēm: „rokaraksts kā rakstveida paņēmiens informācijas nodošanai un saglabāšanai; teksta atvērība, pieejamība visiem; principiāla vispārpieņemto komunikēšanas un izturēšanās normu neievērošana; brīvprātība un patvaļīgums teksta radīšanā; personisko pārdzīvojumu, emociju un jūtu reprezentējums” (Тюкаева 2005, 13).

Daļa no šīm pazīmēm ir aplūkojama atsevišķi un vērtējama atbilstoši konkrētam gadījumam. Vairāki grafiti veidotāji Latvijā nav anonīmi, bet gan, tieši pretēji, profesionālo atzinību un atpazīstamību guvušas personības. Mākslinieciski sarežģīti darbi bieži tiek vispirms izveidoti skiču bloknotā (*piecebook, black book, writer's book*). Tāpat daudzus grafiti publiskajā telpā raksturo ilgnoturība: ja grafiti tiek nofotografēti un ievietoti tīmeklī, tie savu „otro dzīvi” piedzīvo virtuālajā vidē, saglabājot liecības par izveides laiku, vietu un autoru.

Krievu psihoanalītiķis un grafiti pētnieks Ārons Belkins (*Арон Белкин*), apkopojot terminu interpretāciju daudzveidību un pētījumus, piedāvā nošķirt zinātņu disciplīnu – grafitoloģiju –, kas apvienotu psiholoģiju, socioloģiju, kulturoloģiju, semiotiku, vēsturi un arheoloģiju (Белкин 2006, 151).

No iepriekšminētā izriet, ka par grafiti ir uzskatāms jebkurš cilvēka vai cilvēku grupas izveidots uzraksts vai zīmējums (neatkarīgi no tā satura un paustās idejas, tehniskām, stila un formas izveides īpatnībām) uz dažādām virsmām galvenokārt ārā (ielās), retāk iekšstelpās: tualetēs, stacijās, skolās u. c. Jāuzsver, ka šajā pētījumā tiek aplūkoti ārā grafiti ar verbālu informāciju, respektīvi, grafiti uzraksti un kreolizēti grafiti.

2. Grafiti ainavu sistēmā

Grafiti pilsētvidē nav kaut kas atrauts no publiskās telpas organizācijas – dažādām, savstarpēji saistītām ainavām (kultūras, pilsētas, semiotiskās, lingvistiskās), kas, no vienas puses, tiek apzināti veidotas, lai radītu noteiktu, no citām atšķirīgu, pat savpatīgu koptēlu, bet no otras – attīstās pašas par sevi, neplānoti, reizēm haotiski. Tie ir aplūkojami holistiski ainavu sistēmā.

Grafiti pirmkārt, ataino subkultūru paplašināšanos un sajaukšanos un tajā pašā laikā arī pielāgošanos konkrētai vietai un laikam. Autora stilu un izteiksmes veidu ietekmē globālas tendences, bet to mākslinieciskais un, jo īpaši, saturiskais izpildījums ir vispirms lokāls, tad individuāls.

Otrkārt, līdzās citiem tekstu žanriem, ēkām, pieminekļiem, parkiem un vietējiem iedzīvotājiem tie veido pilsētas ainavu. Grafiti aizstāvji atzīst, ka grafiti „ar krāsām un iztēli atdzīvina pilsētu, piešķirot tai tēlu un dvēseli” (Milon 2002, 87–88). Grafiti savā ziņā ir jauniešu publiskās telpas interpretācija un savas vides radīšana, kas ļauj pilsētu iepazīt dažādos uztveres līmeņos. Atsevišķās vietās grafiti veidotāji ar saviem darbiem norāda uz kādas grupas pulcēšanās vietu, norobežotu mikrovidi (piemēram, ēku graustus), kas citiem rada nedrošas vides iespaidu. Savukārt citviet tie uzlabo pilsētas ainavu, piemēram, Druskininkos grafiti aprakstītā un apzīmētā koka sēta pilsētas centrā noslēpa aiz tās esošos būvniecības darbus un tehniku.

Treškārt, grafiti savu relatīvo robežu starp zīmējumu un māksliniecisku tekstu dēļ ir multimodāli, tie ir daļa no pilsētvides zīmju sistēmas, kas attiecināma uz semiotisko ainavu. Zinātniski grafiti ir analizēti galvenokārt semiotikas kontekstā (transgresīvajā semiotikā un ģeosemiotikā), raksturojot to lomu un nozīmi publiskās telpas pārveidošanā, interpretēšanā un jaunu interpretāciju rosināšanā (Pennycook 2010; Scollon, Scollon 2003, 149–151).

Savukārt rakstveida teksti atsevišķi (ceļrāži, reklāmas, uzņēmumu nosaukumi, afišas u. c.) ir lingvistiskās ainavas elementi, kas pilnībā vai daļēji ataino konkrētās vides valodu lietojumu arī mutvārdu saziņā, norāda uz valodu kontaktiem, atsevišķu valodu prestižu, simbolisko un ekonomisko vērtību (Gorter 2006; Shohamy, Gorter 2009). Grafiti ataino vismazāk ietekmēto un ietekmējamo valodas lietojumu, jo tie, lai gan atrodas publiskajā telpā, attiecas uz privāto valodas lietojuma jomu.

Fakts, ka grafiti kā lingvistiskas vai semiotiskas zīmes ir pārāk atšķirīgas no citām zīmēm to izveides, izteiksmes un funkcionalitātes dēļ, ir par pamatu atsevišķas ainavas, respektīvi, grafiti ainavas (*graffiti-scape*) pieteikšanai (Pennycook 2010).

Jāsecina, ka grafiti ir aplūkojams dažādu ainavu kontekstā un to analizē saskaras vairākas zinātņu disciplīnas.

3. Vēsturisks ieskats: no sendienām līdz mūsdienām

Par publiskās telpas senākajiem uzrakstiem, kas saglabājušies līdz mūsdienām, tiek uzskatīti vairāki rakstu pieminekļi, piemēram, Hammurapi kodekss senā babiloniešu valodas ķīlrakstā no Babilonijas, Persijas karaļa Dārija Lielā goda sludinoši klinšu uzraksti (*The Behistun Inscription*) trīs valodās, Rozetas akmens ar ēģiptiešu hie-

roglifiem – veltījums karalim Ptolemajam V Epifānam –, tāpat arī stilizēti, islāma tradīciju atainojoši uzraksti uz Tadžmahāla mauzoleja sienām un arkām. Anonīms uzraksts aramiešu valodā (*Mene-tekelparsin*) uz sienas ir pieminēts arī Bībeles stāstā par Babilonijas Baltazaru, kurā pausts brīdinājums karalim un viņa impērijai (vairāk sk. Coulmas 2009, 18–23).

Jau pirms 3500 gadiem Ēģiptes piramīdās ir konstatētas rakstiskas liecības ar personas iniciāļiem vai atsevišķiem vārdiem. Senajā Romā laba vēlējumi, satīriski un amorāli uzraksti, arī politiski saukļi ir bijusi ikdienišķa parādība uz Pompeju sienām. Savukārt uz amfiteātra iekštelpu sienām ir bijuši lasāmi gladiatoru cīņu skatītāju komentāri (vairāk sk. Smith 2013; Milligan 2013).

Šie ir tikai nedaudzi piemēri, kas rāda, ka savstarpējās attiecības, vara un izklaide ir bijušas aktuālas tēmas jau seno kultūru grafiti uzrakstos. Vēsturisko grafiti izpētē ir atklāts, ka tie ir palīdzējuši īstenot identificējošo, reliģiski maģisko, pragmatisko, komunikatīvo un protesta funkciju (Abel, Buckley 1977; Высоцкий 1985; Sagarin 2003).

Būtiskākais faktors grafiti tālākajai attīstībai ir rakstīt prasmes pieaugums, kas noteica uzrakstu izplatību arī mācību iestādēs (piemēram, Gētes vārds Strasbūras katedrālē) un tūrisma apskates objektos.

Tieši politiskās varas un valdošo uzskatu sistēmu maiņas krustpunktos grafiti kļuva par publisku atbalsta vai protesta formu, par emocionāli ekspressīvu informācijas nodošanas instrumentu, izmantojot spēcīgus mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus (simbolus, metaforas, alegorijas), parodiju un konfrontāciju. Piemēram, 16. gs., norisinoties reliģiskajiem nemieriem un baznīcu izlaupīšanām, protestanti daudzviet pēc sevis atstāja rakstiskus komentārus par saspīlētajām attiecībām ar katoļu baznīcu. 18. gs. vidū cietumnieki Francijā uz Bastīlijas cietokšņa sienām pareģoja nemieru tuvošanos (vairāk sk. Pereira 2005, 16–24). Arī vēlāk neviens globāli nozīmīgs notikums politikā, ekonomikā vai kultūrā nav palicis bez rakstiskām replikām pilsētvidē, piemēram, bez ievēribas nav atstāta Vācijas sadalīšanās (sk. Arms 2011), Padomju Savienības sabrukums (sk. Бочарова, Щукин 1999), holokausts (sk. Gayle 2012).

Par jauno laiku vai mūsdienu grafiti var runāt kopš 20. gs. 60. gadiem, kad ASV (sākotnēji Ņujorkas un Filadelfijas) lingvistiskajā ainavā parādījās rakstītāju stilizēti vārdi vai segvārdi – savdabīgi paraksti (*tags*). Nedaudz vēlāk izveidojās bandu grafiti, kas norādīja uz tās teritorijas robežām, veidoja atšķirīgu kolektīvo identitāti un

atainoja grupu savstarpējās attiecības. 70. gadu sākumā aizsākās masveidīga segvārdu izplatīšana (*bombing*), kuras mērķis – pēc iespējas īsākā laika periodā un plašākā teritorijā atstāt maksimāli daudz rakstisku liecību par sevi. Par ievērojamāko segvārda izplatītāju Ņujorkā tika uzskatīts un vēl joprojām tiek atzīts septiņpadsmitgadīgais kurjers *TAKI 183*. Viņam tika veltīts raksts laikrakstā *The New York Times* (1971), kas vēlāk tika ļoti kritizēts grafiti gloricēšanas dēļ. Pakāpeniski attīstījās dažādi grafiti stili (*Throw-up, Wild Style, Broadway Style, Phase, 3D* u. c.), tika izkopti individuālie rokraksti, kas citu no cita atšķīra grafiti veidotājus un grupas un radīja hierarhiju grafiti veidotāju vidū (neprašas, iesācēji – *scribblers, toys*, „īstie” rakstītāji – *writers, karaļi – kings*). Tāpat tika paplašināts aprakstāmo objektu lauks (metro stacijas, vilcieni, tramvaji, maģistrāļu žogi), arvien biežāk tika izvēlētas vietas, kuras ir lielam ļaužu pūlim viegli pamanāmas un kuru apzīmēšana vai aprakstīšana prasa papildu drosmi un izveicību, arī ātrāku darbību un iemaņas.

20. gs. 70.–80. gados sabiedrībā parādījās plašas diskusijas par grafiti, kad par tiem pastiprinātu uzmanību sāka izrādīt dažādas jauniešu kustības un mākslas izstāžu veidotāji, arī franču sirreālisti. Grafiti tika vērtēti gan kā avangardiski mākslas darbi un „dzīvā eksotika”, apbrīnoti un popularizēti, gan arī uzskatīti par nicināmu primitīvismu, kritizēti un noliegti. Par sabiedrības interesi liecina notikušās grafiti izstādes (pirmā vērienīgā – 1972. gadā Ņujorkā) un ekspozīcija mākslas galerijā *SoHo* (kopš 1975. gada), grafiti autoru veidotie videostāsti, dokumentālās un mākslas filmas (*Wild Style* 1981, *Style Wars* 1983, *Beat Street* 1984). Arī amerikāņu dramaturga Edvarda Olbija (*Edward Albee*) pretrunīgi vērtētā luga „Kas baidās no Virdžīnijas Vulfas?”⁴ (*Who is afraid of Virginia Woolf?* 1962) savu nosaukumu ir ieguvusi no uzraksta Losandželosas tualetē (Flanagan 1966, 12).

Intensīvi tika publicēti raksti un intervijas ar grafiti veidotājiem presē, un izdots atsevišķi grafiti tematikai veltīts žurnāls *International Graffiti Times* (kopš 1980. gada). Dažādu zinātnes jomu pārstāvji, piemēram, vēsturnieki, psihologi un sociologi, publicēja pirmās grāmatas un pētījumus par grafiti (Pritchard 1967; Abel, Buckley 1977; Chalfant, Prigoff 1987; Lachmann 1988). Tie tika analizēti un interpretēti, lai labāk izprastu pusaudžus (Peretti, Corter, McClinton 1977), antīko kultūru (Reisner 1974), seksuālās attiecības un dzimumu atšķirības (Romotsky, Romotsky 1975; Stocker, Ducher, Hargrove, Cook 1972),

⁴ Latvijā iestudēta ar nosaukumu „Kam no Vilka kundzes bail?”. (*Red. piez.*)

arī komunikācijas modeļus (Bruner, Kelso 1980; Feiner, Klein 1982; Blume 1980; 1985).

Sākot ar 20. gs. 80. gadiem, grafiti kultūra kļuva par globālu kustību, iegūstot starptautisku popularitāti un strauji izplatoties pa citiem pasaules kontinentiem (vairāk sk. Chalfant, Prigoff 1987, 58–89). Paralēli aizsākās arī intensīva cīņa pret grafiti (*graffiti war, anti-graffiti actions*; piemēram, vērienīgā akcija *Clean Train* 1989. gadā Ņujorkā), kampaņās tika ieguldītas lielas naudas summas. Tika pieņemti likumi, kas aizliedza nepilngadīgajiem iegādāties krāsu balonus, izstrādāta bargāka sodu sistēma un palielināts uzraugošo un atbildīgo personu skaits. Piemēram, 1973. gadā Ņujorkā par grafiti veidošanu tika arestēti 1562 jaunieši. Pilsētu pārvaldes vērsās pie pilsētas iedzīvotājiem, lai ikvienu motivētu uzņemties atbildību par tīras vides saglabāšanu. Neizpalika arī plašas tīrīšanas akcijas, kurās tika iesaistīti jaunieši (piemēram, skauti un gaidas) un izmēģināti jaunradīti ķīmiskie līdzekļi, piemēram, *Dirty Words Remover* (vairāk sk. Castelman 2004, 22–29; @149ST 2009; Alonso 1998; Latorre 2008, 100–139).

Tehnoloģiju attīstība rosināja grafiti atbalstītājus izmantot virtuālo vidi grafiti kultūras izplatīšanai. 20. gs. beigās tika izveidota pirmā tīmekļa vietne grafiti veidotāju saziņai (*Art Crimes*), darbu prezentēšanai un dažādiem rakstiem par grafiti, kas ir aktīva vēl joprojām. Mūsdienās ikviens virtuāli var izveidot savu grafiti zīmējumu vai uzrakstu, vai pat tematisku tīmekļa vietni, publicēt emuāros fotogrāfijas un tekstus dažādos formātos (audio, video), atrast un izplatīt informāciju, arī iepirkties grafiti veikalos. Daudzi mākslinieki piekopj grafiti izveides tūrisma braucienus (piemēram, uz Latviju brauc no Polijas, Krievijas, Beļģijas, Vācijas), notiek starptautiski festivāli un konkursi, tiek izdoti jauni preses izdevumi (piemēram, vienīgais Āzijas grafiti kultūrai veltītais žurnāls *Invasian*).

Postmoderna rotaļāšanās ar tekstu ir vērojama Londonā, kur kāds grafiti mākslinieks pārveido publiskajā telpā izvietotās reklāmas, veidojot savu interpretāciju par tajās redzamo tekstu un tādējādi radot jaunu tekstu.

4. Grafiti Latvijā Baltijas valstu kontekstā

Tāpat kā citviet pasaulē, arī Baltijas valstīs līdz mūsdienām ir saglabājušies senatnīgi grafiti, sevišķi baznīcās, bet arī citās ēkās. Vēlāk šeit nenotika strauja grafiti masveida parādīšanās kā, piemē-

ram, Polijā vai Čehijā; mūsdienu grafiti aizsākumi ir vērojami 20. gs. 80. gadu otrajā pusē – līdz ar dīdžeju kustības, mūzikas un deju stilu (hiphopa, repa, breika) attīstību. Pastāvošajā sabiedriski politiskajā iekārtā tika pievērsta pastiprināta uzmanība nesankcionētu uzrakstu problemātikai; grafiti tika regulāri tīrīti, pieķeršanas gadījumā grafiti veidotājs varēja saņemt cietumsodu (2–5 gadi), draudēja arī izslēgšana no komjaunatnes. Tālaika jauniešu noskaņojums un alkas pēc pašizpaušmes ir atainota Jura Podnieka dokumentālajā filmā „Vai viegli būt jaunam?” (1987), kurā ir redzama arī sienas aprakstīšana uzmanības pievēršanai sev un esošajām problēmām sabiedrībā.

Latvijā grafiti tradīcijas aizsācēji ir *Krys* (arī *Крыс*), *Malys* un *Picasso*, kas labprāt strādāja kopā. Viņu vērienīgākais darbs bija tramvaja tunēļa zīmējums ar smejošu žurku un Jēzu, kas tika veidots vairāku gadu garumā Maskavas priekšpilsētā.

20. gs. beigās aizsākās legāla grafiti izveide un dažādi pasūtījuma darbi. Pirmā grafiti izstāde Latvijā notika 2004. gadā, to organizēja Liepājas grafiti veidotājs Aleksejs Odnorukovs (*Element*). Ar šo laiku grafiti kļūst daudzveidīgi un populāri, piesaistot arvien jaunus rakstītājus (sk. arī Sedliņa 2007; Pavāre 2010).

Kā jau iepriekš tika minēts, tehniskās iespējas nodrošina grafiti darbu ilgmūžību, izplatīšanu domubiedru vidū un reklamēšanu virtuālajā vidē: grafiti mājaslapās, forumos, sociālajos tīklos. Piemēram, grafiti veidotāja *Krys* mājaslapā (<http://www.artkrys.lv/>) ir virtuāli aplūkojami viņa darbi pat no 20. gs. beigām .

Pēdējos gados Baltijas valstīs, tai skaitā arī lielākajās Latvijas pilsētās (Rīgā, Jelgavā, Daugavpilī, Rēzeknē), ir pieaudzis pasākumu skaits jauniešiem, kuros notiek grafiti izstādes, meistardarbnīcas, konkursi vai tikšanās ar māksliniekiem. Piemēram, starptautiskais grafiti mākslas festivāls Jelgavā (kopš 2004. gada), Baltijas grafiti festivāls Rīgā (kopš 2006. gada), izstāde ar apgleznotiem atkritumu konteineriem Tallinā (2007), grafiti darbnīcas *Mano Workshops* Viļņā (2010) un ielas mākslas izstādes *Beneath* laikā Rīgā (2011), Baltijas valstu grafiti mākslinieku sacensības festivāla *Positivus* laikā Salacgrīvā (2010) u. c. Speciāli pasūtīti grafiti ir redzami Siguldas vilcienu stacijas logos, Jēkabpils bērnu dārza „Auseklītis” teritorijā, vairāku naktsklubu noformējumā, arī grafiti māksliniekiem paredzētajā veikalā *Under Cover* Rīgā. Legālie pasākumi un darbi, no vienas puses, piedāvā alternatīvu un kompromisu citādi aizliegtajai nodarbei, no otras puses, rada priekšstatu, ka tas ir interesanti un moderni, netieši veicinot nesankcionētu grafiti izveidi.

Pašreiz grafiti veidotāju skaits Latvijas pilsētās ir ievērojami liels, atpazīstamākie no tiem ir *Kiwie, Tase, Saki, Slon, Sēne, Faro, Ramz_mose, Byk, CUE, Thai, Blenz, Voļix, Caster*, arī *Juta Dvorcova* un *Lars* (vienas no retajām Latvijas grafiti veidotājām sievietēm) u. c.

Latvijā grafiti mākslas attīstību un tendences ir pētījusi Anīta Sedliņa, izdodot grāmatas „Grafiti Latvijā” (2007) un „Rīgas ielu māksla” (2007). LU docente Silva Senkāne ir pievērsusies grafiti vēsturiskajai attīstībai, grafiti izveides īpatnībām un grafiti lomai un nozīmei komunikācijā (Senkāne 2008). Savukārt valodniece Daiga Joma ir analizējusi 203 Rīgas un Liepājas grafiti uzrakstu tematiku, sintaktiskās un stilistiskās īpatnības (Joma 2009, 91–97).

5. Grafiti izveides motivācija, uztvere un interpretācija

Grafiti skaita pieaugums pilsētvidē norāda uz to izveides nepieciešamību jauniešu vidū. Zinātniskajā literatūrā, grafiti veidotāju intervijās un komentāros ir minēti dažādi motīvi, ko pēc attieksmes pret sevi un sabiedrību var nošķirt personiskā un sabiedriskā motivācijā.

Pirmām kārtām grafiti izveide ir līdzeklis, lai izpaustos un atgādinātu publiskajā telpā par savu klātbūtni. Ar priekšstatu par sevi, emocionālās pasaules un viedokļa izteikšanu tiek veidota personiskā un sociālā identitāte jeb „sociālā pašaktualizācija” (Белкин 2006). To apliecina arī komentāri tīmeklī: „Graffiti ir kas tāds, ko veido publiskā telpā, lai paustu savu viedokli (...). Tas ir arī veids, kā pierādīt sevi, apliecināt savu eksistenci konkrētā vietā” (Nezināms autors 2009). Arī: „Šis ir street art, graffiti, sienu ķēpāšana.. sauc to kā gribi, viss grozās ap atpazīstamību un *fame*” (KIWIE 2012). Zināmā mērā „graffiti ir aplūkojami kā autoru identitātes fragmenti” (Further 2004, 130). Nenoliedzami, vienkāršu grafiti izveide ir lēta brīvā laika pavadīšanas iespēja un garlaicības kļiedēšana.

Interesants ir zinātnieku secinājums, ka grafiti demonstrē vīriešu kontroli pār publisko telpu (Rosewame 2004, 9; Halsey, Young 2002; McDonald 2001; Wilson 1987), jo grafiti veidotāji galvenokārt ir jaunieši, retāk – jaunietes. Tas tiek skaidrots ar faktu, ka vīriešiem vairāk nekā sievietēm ir raksturīga vizuālā uztvere (Decker 2003, Corcoran 2004).

Savukārt sabiedriskā motivācija ir vispirms balstīta faktā, ka autoram kā sociālai būtnei ir svarīga piederība grupai, no kuras nevar izslēgt kādu psiholoģisku vai fizisku iemeslu dēļ. Rituālu imitējošais grafiti izveides un izplatīšanas process ļauj sevi pozicionēt un izjust

kā vienu no grafiti veidotājiem (*grafeři*). Ne mazāk būtiska ir atzinība vienaudžu vidū un sociālo normu neievērošana, to klaja ignorēšana vai protests.

Psiholoģijā ir dažādas teorijas grafiti izveides akta pamatojumam. Piemēram, strukturālā pieeja to skaidro kā atbrīvošanos no zemapziņas impulsiem un kā senas cilvēku filoģenēzes reakciju (dzīvniecisku teritorijas marķēšanu). Uz Zigmunda Freida atziņām balstītās psihodinamiskajās teorijās ir viedoklis, ka grafiti izveide ir apspiesto agresīvo un seksuālo dzīņu izlaušanās uz āru, pārvarot sociālos tabu. Savukārt sociālajā psiholoģijā tā tiek aplūkota kā negatīvo emociju sublimācijas līdzeklis, iespēja izteikt savu attieksmi pret pasauli un protestu pret sociālo realitāti (vairāk sk. Белкин 2003; 2006).

Pievēršot uzmanību Baltijas valstu grafiti, redzams, ka biežāk tajos ir lasāmi stilizēti paraksti vai uzķēpāti personvārdi, tad aizvainojoši un neslavu ceļoši uzraksti, arī romantiski vēstījumi (sk. tālāk), kas norāda uz veidotāju vēlmi atstāt pilsētvidē rakstisku liecību par sevi, izrādīt savu negatīvo enerģiju un publiski izpaust jūtas (sk. 2. attēls).

2. attēls. Grafiti Jēkabpilī un Narvā

Skatot grafiti uztveri globālajā tīmeklī, TV un presē, jāsecina, ka biežāk tiek pārspriesti trīs savstarpēji saistīti jautājumi: grafiti nepieciešamība un loma pilsētvidē, grafiti kā māksla vai vandālisms un legālie grafiti kā kompromiss.

Nav noliedzams, ka sevišķi lielu postu grafiti nodara pasaules kultūras mantojuma objektiem, tūristu apskates vietām un jaunceltnēm. Tādēļ likumsakarīgi, ka galvenais jautājums, kas vienmēr tiek aktualizēts, runājot par grafiti, ir to loma un nozīme pilsētā. Piemēram, 2008. gada 4. aprīļa TV raidījumā „Bez Tabu” tika uzdots jautājums skatītājiem: „Vai jūs kaitina grafiti zīmējumi/uzraksti ielās, uz namu sienām u. tml.?” 57 % respondentu (no 11508) uz to atbildēja apstipri-

noši, savukārt 25 % bija pretējās domās. Pretēji uzskati galvenokārt ir vidējās un vecākās paaudzes iedzīvotājiem (namīpašniekiem, policistiem, garāmgājējiem) un jauniešiem. Tomēr lielākā daļa ir vienisprātis par jaunu vai nesen atjaunotu ēku aprakstīšanu kā nepieņemamu rīcību: „Īstens grafiti mākslinieks nekad neappūtīs svaigi restaurētu koka māju. Viņš izvēlēšies kādu pelēku betona sētu, kura „estētikai” neliela bilde nekādu skādi nedarīs” (Ancuks, 2007).

Savukārt atšķirīgi viedokļi ir par grafiti esamību pilsētvidē kopumā. Labvēlīgāka attieksme ir pret grafiti tiem īpaši ierādītās vietās vai vizuāli baudāmiem darbiem, turpretī sevišķi lielu kritiku izpelnās grafiti ķēpājumi uz privātmāju sētām, daudzstāvu māju sienām, pasta un elektrības kastēm, sabiedriskā transporta pieturām. Daļa iedzīvotāju (visbiežāk grafiti veidotāji un citi jaunieši) ir pārliecināti, ka grafiti pārveido citādi monumentāli noslēgto un garlaicīgo telpu ar iztēlē radītiem priekšstatiem un piešķir pilsētai individualitāti. Divi piemēri: „Ja jāizvēlas uz padomju laikos celtu netīru sienu blenzt, vai arī blenzt uz to pašu sienu tikai ar grafiti darinātu tad labāk ar grafiti! Labi grafiti atdzīvina šo sienu vai garāžu! Ir vietas kur pat būtu ieteicami šie mākslas darbi! Protams tiem jābūt labiem, bez kaut kādas citu apcelšanas” (Ur 2010). Arī: „Neapraktīta siena ir garlaicīga, tā demonstrē, kas ir skaists konkrētiem cilvēkiem, tai nav savas individualitātes, krāsu” (Mika 2007). Tomēr šajos apgalvojumos tiek piemirsts, ka grafiti veidotāji „uzspiež” savu individuālo skatījumu citiem, nojaucot robežas starp privāto un publisko telpu. To apliecina arī komentārs: „Kad es pavadīju augustu Viļņā, es biju šokēta, redzot, kā izskatās vecpilsētas ielas. Jā, varbūt tie [grafiti] ir protesta forma pret privāto īpašumu, bet publiskā telpa pieder ikvienam garāmgājējam, un es biju dusmīga⁵ (akvile 2010).

Tāpat vairums iedzīvotāju uzskata, ka grafiti „ir necieņa pret arhitektu un sabiedrību” (Māksliniece 2010), kas rada negatīvu priekšstatu par pilsētu, to reprezentējot kā depresīvu, neglītu un netīru telpu, un ka „notīrītas sienas pilsētu padara skaistāku, (..) sakārtota apkārtnē jā vide var dod cerību dzīvot” (Dieviņš 2011). Negatīvi, dažreiz pat agresīvi tiek norādīts, ka grafiti veidotāji zog naudu iedzīvotājiem un viņus vajadzētu bargāk sodīt, par piemēru minot lielākus naudas sodus, fizisku izrēķināšanos vai izsūtīšanu uz darba nometnēm. Dominējošs

⁵ Oriģinālvalodā: *When I spent August in Vilnius, I was shocked to see how Bernardinų, Skapo, Malūnų and some other streets in the Old Town looked. Yeah, maybe it's a protest against private property, but a public street belongs to every passer-by, and I was angry to see the streets.*

ir viedoklis, ka atbildība par grafiti pilsētvidē būtu jāuzņemas pašvaldības policijai un grafiti mazināšanai būtu nepieciešams ierādīt vairāk atļautās vietas.

Latvijā krimināllikuma 185. pantā ir teikts: „Par svešas mantas tīšu iznīcināšanu vai bojāšanu grafiti veidotājs var tikt sodīts ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz četriem gadiem vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu līdz 60 minimālajām algām. Gadījumā, ja ar uzrakstiem un zīmējumiem (grafiti) bojātā būve ir uzskatāma par valsts aizsardzībā esošu kultūras pieminekli, tad sods – brīvības atņemšana uz laiku līdz četriem gadiem vai piespiedu darbs, vai arī naudas sods līdz astoņdesmit minimālajām algām” (<http://www.likumi.lv/doc.php?id=88966>). Praksē visbiežāk tiek piemērots naudas sods 100 latu apmērā.

Jāatzīst, Latvijā grafiti skaits nesamazinās, tātad šī sistēma pietiekami nefunkcionē. Nepietiek ar to, ka, piemēram, Rīgas domes Satiksmes departaments, „Latvijas Dzelzceļš” un pilsētu pašpārvaldes katru gadu tērē vairākus tūkstošus latu grafiti nofīrīšanai un Rīgā pusgada laikā pie administratīvās atbildības vidēji tiek sauktas 20 personas (Balode 2012), bet citās pilsētās to skaits gada laikā svārstās no dažiem piekūrtajiem līdz pāris desmitiem. Rēzeknes pilsētas pašvaldības pārvaldes priekšnieks Aivars Stalidzāns atzina: „Policijas darbinieki ir bezspēcīgi grafiti rakstītāju priekšā (...). Tad, kad noteiktās vietās patrulēs pašvaldības policijas darbinieki, neviens tur neies un nezīmēs.”⁶ Tāpat arī neatļautu grafiti mazināšanai un pilsētvides sakārtošanai organizētās dažādās akcijas, piemēram, kompānijas „Akvastrims” akcija „NOgraffiti”, kuras laikā bez maksas tika nofīrīts piemineklis Rīgas atbrīvotājiem Uzvaras parkā (2007), kampaņa „Beidz zīmēties! Nāc zīmēt!” (2011), Siguldas pilsētas sakopšanas diena „No grafiti” (2012), izglītojošā kampaņa „Neparaksti sev sodu” Liepājā (2012) u. c., nav risinājums.

Citviet pasaulē ir dažādi veidi cīņā ar grafiti, piemēram, Ņujorkas policijas departamentā ir atsevišķa grafiti apkarošanas nodaļa, kas ikvienam palīgam piešķir naudas atlīdzību, bet Austrijā ir ar likumu atļautie grafiti izveides rajoni (dzelzceļa un upju piekrastes).

Iepriekšsacītais apliecina, ka jautājums – grafiti ir māksla vai vandālisms? – publiskajā telpā ir neviennozīmīgi vērtēts. No vienas puses, grafiti zīmēšana ir nesankcionēta un nelegāla darbība, no otras puses, par vandālismu jo īpaši tiek uzskatīti neskaidri ķēpājumi

⁶ Intervija ar Rēzeknes pilsētas pašvaldības pārvaldes priekšnieku Aivaru Stalidzānu notika 2010. gada 30. martā.

un rupji uzraksti. Grafiti māksliniecisko kvalitāti nosaka iemaņas un talants, oriģinalitāte, spēja attīstīt savu personisko rokrakstu, nolūku un ideju, kā arī darba estētika. Jāpiemin paradoksālā situācija: „Katr*s writer*, kas raksta nelegāli, bojā kādam īpašumu, taču, kad viņam pašam kāds cits uzraksta pa virsu, viņš vai sprāgst no dusmām. Tur arī parādās tas egoisms, kad katrs ir par sevi, bet te jau ir runa par cilvēkiem, nevis par graffiti” (Tase 2006).

Lai gan Latvijā pēdējos gados ir plašas iespējas veidot grafiti legāli (sk. iepriekš, arī Rīgas brīvostas žogs Eksporta ielā un „Zelta zivtiņas” projekta gleznojumi gājēju tunelī 13. janvāra ielā), pret tiem nav viennozīmīga attieksme, tos uztverot nelīdzvērtīgus ielas mākslas darbiem. Kā atzīst grafiti veidotāji intervijās un komentētāji dažādos tīmekļa vietņu forumos, tieši šīs darbības nelegālais raksturs, ar to saistītais risks un sāncensības gars ir papildu izaicinājums, kas rada azartu un ļauj pašapliecināties.

Jāsecina, ka grafiti izveidē būtisks ir pats radīšanas process, kas palīdz veidot paštēlu, paust savu viedokli un socializēties. Savukārt publiskajā informācijas telpā tiek vērtēts rezultāts: pielaidīgāka attieksme ir pret legālajiem un māksliniecisajiem grafiti, noraidoša un negatīva – pret estētiski nebaudāmiem ķēpājumiem un rupjībām.

6. Grafiti māksliniecisvais noformējums

Ievadā tika minēts, ka grafiti tiek klasificēti zīmējumos, uzrakstos un kreolizētos grafiti. Grafiti datu bāze rāda, ka te jāšķir ne tikai pēc informācijas nodošanas veida (verbālā, neverbālā), bet arī pēc izveides īpatnībām: mākslinieciskie grafiti un ķēpājumi. Pirmo grupu veido uzraksti, kas uzlūkojami kā mākslas darbi, kas demonstrē oriģinālus un uzmanību piesaistošus stilistiskos risinājumus. Visbiežāk tie ir daudzkrāsaini atsevišķi vārdi (personīgie paraksti, toponīmi) vai nominālas un īsas frāzes (sk. 3. att. pa kreisi). Savukārt ķēpājumi, kas nereti redzami vienkopus un tiek dēvēti par mūsdienu pilsētu folkloru, ir tematiski daudzveidīgi uzraksti, piemēram, romantiski dzejoļi, nepatiku vai agresiju apliecinošas frāzes, joki, seksuālo pakalpojumu sludinājumu imitācija, piederības demonstrējumi konkrētai grupai, kas dažkārt ir papildināti ar nelieliem attēliem. Tie galvenokārt ir nepārdomāti un rakstīti pavirši, kā ikdienā lietotā rokraksta palielinājumi (nereti atšķirība ir tikai lielu mazo burtu vai lielo burtu lietojumā), izmantojot lētus, viegli pieejamus līdzekļus – pildspalvas, marķierus, flomāsterus, krāsas un krītiņus (sk. 3. att. pa labi).

3. attēls. Grafiti Rēzeknē un Alītā

Jāpiebilst, ka tīmekļa vietnēs autori ievieto galvenokārt mākslinieciski kvalitatīvus grafiti, jo tie veido darbu katalogu (*portfolio*), lai iegūtu ne tikai vietējo atpazīstamību, bet arī starptautisku interesi un viedokli.

Bieži ķēpājumi zinātniskos pētījumos par grafiti pilsētvidē netiek aplūkoti, citādāk tas ir ar iekšējās izlasāmiem tekstiem un to analīzi, piemēram, sabiedriskajās tualetēs (saukti par *latrinalia*), skolās, stacijās (sk. Dundes 1960; Blume 1980).

Abās grupās – mākslinieciskajos grafiti un ķēpājumos – ir vērojama savas iekšējās grupas (ielu rakstītāju) valodas izveide un praktizēšana. Tiek izmantoti verbālie un neverbālie valodas līdzekļi. Pirmkārt, ir konstatēts specifisku terminu lietojums, kuru skaidrojums ir atrodams grafiti veidotāju forumos, drukātajās vai elektroniskajās vārdnīcās (piem., Bernhard Van Treeck „Writer Lexikon: American Graffiti–Lexikon” 1995, <http://www.graffiti.org/faq/graffiti.glossary.html>). Kā piemērus var minēt Baltijas valstu lingvistiskajā ainavā redzamos grafiti uzrakstus: *Old School* ‘grafiti kultūra līdz 1984. gadam’, *Crew* ‘brīvi organizēta grafiti veidotāju grupa, kas izmanto kopēju parakstu (visbiežāk burtus)’, *BOMB* ‘bagātīga grafiti izplatīšana’. Otrkārt, pilsētvidē ir skatāmi kodēti saīsinājumi, abreviatūras un numerācija. Rīgā, Līvānos, Jēkabpilī un Daugavpilī ir izlasāmi grafiti *b-boys* un *b-girls*, kas ir saīsinājumi no vārdu savienojumiem *breakdance boys* un *breakdance girls*. Piemēri ar izmantotu segvārda/-u saīsinājumu un skaitļiem (iespējams, mājas vai ielas numuriem): *SFK* Rēzeknē, *S2K* Kārsavā un Rēzeknē, *2SPAC* Jēkabpilī, *SA177* Rīgā, *TAC* Alītā, *XXX* Narvā u. c. Treškārt, ir atklāts plašs un daudzveidīgs simbolu izmantojums, kas neverbāli nodod informāciju par grafiti veidotāju. Piemēram, visās pilsētās ir redzams kronis, kas demonstrē paša grafiti

veidotāja pasludināto vai citu vidū izpelnīto karaļa statusu. Par katra rakstītāja simbolu var funkcionēt arī cits vizuāls elements (*Kiwie* tēls Rīgā, suns Rēzeknē), ko citi grafiti veidotāji respektē, neizmantojot savos ziņojumos (ar izņēmumiem). Tātad autori ievēro grafiti valodas nosacījumus, lai atklātu sevi un izteiktos no citiem atšķirīgā veidā.

Baltijas valstīs apmēram trešdaļa grafiti ir kreolizēti grafiti. Mākslinieciskajos grafiti tekstu papildina kāds izteiksmīgs un krāsains zīmējums, savukārt ķēpājumos visbiežāk ir redzami nelieli un vienkrāsaini attēli: melnas bultas, sirsniņas, emocijzīmes (emotikoni), zvaigznes, falli, arī skaitļi (tālruņa numuri seksuālo pakalpojumu sludinājumu imitācijās). Tieši ķēpājumu attēli visbiežāk ataino seksuālas perversijas, kas vizuāli ātrāk ir pamanāmi garāmgājējiem.

Atsevišķos grafiti vienkopus ir redzama valodu maiņa, skaitļu un simbolu izmantojums. Grafiti uzrakstā *Happy :) Ян4uk* ir redzams, ka valodu maiņa notiek divos līmeņos (teksta un vārda), tekstā tiek izmantota emocijzīme (smaidiņš) un latviešu vai krievu līdzskaņa *č* vai *ч* vietā ir skaitlis 4. Savukārt grafiti uzrakstā *Смольный I ♥ techno* ir divu valodu lietojums un darbības vārdu *love* ir aizstājis sirds simbols. Piemēri ataino vārdisko elementu alternatīvas un atsevišķu angļu valodas vārdu nostabilizēšanos ikdienas saziņā.

Grafiti ataino arī kultūras un vēsturiskas laika zīmes, piemēram, Latvijas simboliku savos darbos izmanto *Krys*, līdzās tekstam zīmējot Latvijas pilsētu ģerboņus, Latvijas karogu un latviešu rakstu zīmes (zalkšus, Jumja zīmes, ausekļus). Savukārt *Kiwie* veidotajā grafiti ir redzama sarkana zvaigzne un abreviatūra *СССР*. Kopumā jāteic, ka mākslinieciskajos grafiti tiek zīmēti pilsētvidi reprezentējoši elementi: cilvēku pūlis, automašīnas, celtnes.

Pievēršot uzmanību krāsu izvēlei grafiti, redzams, ka mākslinieciskie grafiti ir daudzkrāsaini un koši, bet ķēpājumos galvenokārt tiek izmantota melnā krāsa, tomēr tiek izvēlēta arī sarkanā, zilā un zaļā, retāk oranžā, dzeltenā un baltā krāsa. Stabila semantika piemīt sarkanajai krāsai: tā ir konstatēta uz rīcību pamudinošos vai brīdinošos grafiti uzrakstos (*ДАЕШЬ РЕВОЛЮЦИЮ!*; *НАВИ МЕНТИЕМ*; *БОМБ*; *ОПАСНО*) un mīlestības jūtu atainojumos (*I love you*; *Krys*; *ПРОСТИ. ЛЮБЛЮ...*).

Kopumā jāatzīst, ka grafiti uzrakstu māksliniecisko risinājumu un izveides tradīcijas raksturo galvenokārt vienkāršība, jo oriģināli un uzmanību piesaistoši stilistiskie risinājumi Baltijas valstu pilsētās ir drīzāk izņēmums, nevis tendence.

7. Lingvistiskais raksturojums

Katrā grafiti ir iespējams saskatīt vairāku valodas funkciju realizāciju, taču kopumā grafiti palīdz īstenot divas valodas funkcijas – kognitīvo un poētisko. Grafiti gandrīz vienmēr ir pielīdzināmi egocentriskajai runai – refleksiīvi individuālai komunikācijai, kas izsaka domas, pasaules uztveri un izjūtas bez sarunbiedra līdzdalības. Savukārt poētiskā valodas funkcija ir saistīta ar radošumu un estētisko grafiti izveides motivāciju (Blume 1985, 139–140).

Līdzīgi kā citviet pasaulē arī Baltijas valstīs grafiti, jo īpaši ķēpājumi, ataino sociālos tabu, izmantojot vulgārismus un žargonvārdus. Grafiti uzrakstos ir plaši pārstāvēts slengs ar dominējošu negatīvu konotāciju, cieņu aizskarošām rupjībām un agresiju, perversiem izteikumiem, ko savā mutvārdu saziņā izmanto daļa jauniešu: *Stoj Padla, hui, Joptv, dročam, ΦAK, MUSARA PIDARI, sūkā pipeli, ejiet dirst, SHIT* u. c. Tā ir brīva iespēja anonīmi un bez cenzūras runāt par lietām, kas citādi tiek ierobežotas un nosodītas. Tomēr grafiti datu bāze satur arī morāli un filozofiski nozīmīgus jēdzienus, kas atkārtojas publiskajā telpā vairākkārt un ir attiecināmi uz grafiti veidotāju ikdienu, interesēm un vērtībām: *Art, Hip-hop, Graffiti, Love, Freedom, Break Dance, Latvija* u. c.

Tieši denotatīvais un konotatīvais līmenis ir tas, kas būtiski nošķir mākslinieciskos grafiti no ķēpājumiem. Mākslinieciskajos grafiti lasāmie segvārdi, toponīmi un atsevišķie jēdzieni lielākoties ir ar neitrālu konotāciju, ko nevar teikt par ķēpājumiem, kam savukārt piemīt plaša tematiskā daudzveidība (sk. 9. nodaļu). Tātad, jo mazāk darba tiek ieguldīts grafiti izveidē, jo impulsīvāks ir tā teksts.

Grafiti tekstos ir konstatētas vairākas ortogrāfijas kļūdas, piemēram, garumzīmju trūkums latviešu valodā rakstītajos grafiti (*mekleju, gaidīšu ar nepacietību, mēs smaidam*), nebalsīgo troksneņu *č* un *š* aizvietošana ar līdzskaņu savienojumiem *ch* un *sh* (*meichu, laizishanai, chau*), līdzskaņu savienojuma *ks* aizvietošana ar *x* (*riexts, labs trix*), līdzskaņa *v* aizstāšana ar latviešu valodai neraksturīgu līdzskani *w* (*WIPINGA*). Par neuzmanības kļūdu vai pārrakstīšanos ir uzskatāma darbības vārda *būt* nolieguma forma 3. personā (*nau*), arī līdzskaņu neprecīzs lietojums (*laustā sirds, gura*).

Krievu valodā grafiti nereti tiek rakstīti ar latīņu alfabēta burtiem (*SOSED, Volk, malish*). Savukārt angļiski rakstītajos grafiti ir konstatēts kāda burta izlaidums (*snikers, col, shool*), pamanīta arī lie-

ka līdzskaņa dubultošana (*sexx*) vai latviešu līdzskaņu izmantojums, visbiežāk *c* vai *x* aizstājot ar *k* (*Skool, krew, ekstreme*).

Grafiti ortogrāfiskās īpatnības atgādina ātru rakstveida saziņu – izsiņas mobilajos telefonos vai ierakstus sociālajos tīklos.

Pievēršot uzmanību sintakses līmenim, var redzēt, ka vairumā gadījumu grafiti ir īsas un nominālas frāzes. Pamatā tiek veidoti vienkopas teikumi (82 %), kuros galvenais loceklis ir lietvārds (*GAISMA; REST FOR YOU; ILLUMINATI ZOMBIE; Dzērājs; Heavy Metal; Sonja; SS MAFIJA SESKU KLANS; ASTRAL THINKING*), retāk apstākļa vārds (*EASY; Nice!; Forewer; Maxi*) vai darbības vārds (*Rullē; Get up!; Есть курить?; Nebedirbs*). Salīdzinoši mazāk ir teikumu ar abiem teikuma virslocekļiem (*МЫ ЛЮБИМ ДРУГ ДРУГА!!!; Drugs is Death; ŠODIEN BŪS MANA LABĀKĀ DIENA!; Iš slapio dievo kūno garu danguj debesys gimsta*). Sešus grafiti tekstus veido bezkopas teikumi (*Jes; Kāpēc?; Jap; Ha-Ha; Wow; Bum!*). Tātad grafiti paziņojumos valodas līdzekļi ir reducēti līdz minimumam, par primāro tiek izvirzīts konteksts – noteikta situācija konkrētā laikā un telpā, kas bieži ir zināma tikai atsevišķiem cilvēkiem.

Salīdzinot grafiti strukturāli gramatiskās izveides likumības un valodu lietojumu tajos, redzams, ka pilsētvidē divkopu teikumus visbiežāk var izlasīt krieviski (64 gadījumos jeb 30 %) un angļiski (58 gadījumos jeb 27 %), retāk latviski (40 gadījumos jeb 19 %) un lietuviski (29 gadījumos jeb 14 %). Jādama, ka krievu tautības jaunieši, jo īpaši Daugavpilī un Narvā, tekstu veido savā dzimtajā valodā sarežģītākās sintaktiskajās konstrukcijās, bet angļu valoda jauniešiem ir modernitātes simbols, kas reprezentē jaunākās tendences mūzikā, kino, sportā.

Grafiti tekstus raksturo interpunkcijas zīmju trūkums: pavisam 82 % grafiti uzrakstu nav izmantota beigu pieturzīme. Visvairāk lietotā interpunkcijas zīme ir izsaukuma zīme (105 jeb 9 %), visbiežāk tā ir redzama Līvānu grafiti – 24 jeb 21% gadījumu no tur iegūtajiem uzrakstiem. 8 grafiti uzrakstos tiek izmantotas pat trīs izsaukuma zīmes ekspresivitātei un papildu uzmanības piesaistīšanai. Daži piemēri: *RUSSIA!!!; Hip-hop!!!; Dace, Līva!; To the Freedom!; ESI MODĪGS!; BE HAPPY!; Ziedonis rullē!; Хочу лемо!.* Punkts teikuma beigās ir 6 % gadījumu: *Art War.; KLAUNS.; Silver.; Я LOX.; SCREAM.; Sever.* Grafiti uzrakstu ar daudzpunkti ir 2 % gadījumu, ar to tiek akcentēta teksta nepabeigtība un turpinājuma iespējamība (piemēram, *KING...; LoL...; Здесь была Инга и Ксюша...*). Jautājuma zīme ir konstatēta vien 11 grafiti jeb 1 % ga-

dījumu: *Vai Monta grib S..?; Ātro?; Techno?; Are you Bang Man?; Do you love me?*

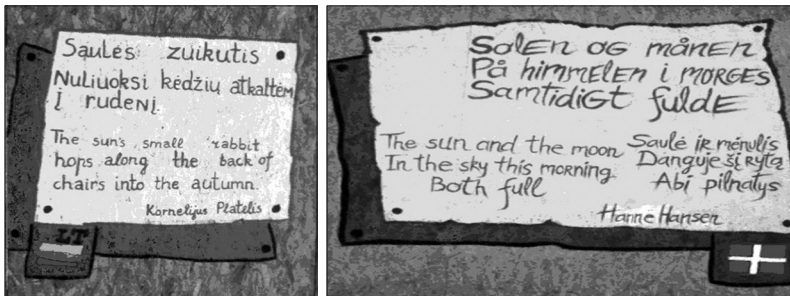
Interpunkcijas zīmju ignorēšana norāda uz teksta nominālo funkciju; attieksmes intensitāte pret atsevišķiem cilvēkiem un notikumiem tiek pausta ar leksiskiem līdzekļiem, bet pieturzīmju lietojuma gadījumi parāda, ka grafiti mērķis ir pievērst uzmanību un uzrunāt lasītāju, bet neveidot dialogu.

Apkopojot iepriekšteikto, jāsecina, ka grafiti teksta žanrs paredz brīvu sarunvalodas un slenga izmantojumu īsās un fragmentārās frāzēs, pareizrakstības un interpunkcijas normu neievērošanu.

8. Valodu lietojums grafiti uzrakstos

Valodu lietojums un funkcionalitāte Baltijas valstu grafiti uzrakstos ir aplūkojams trīs līmeņos: izpētes areālā kopumā, katrā valstī un atsevišķā pilsētā.

Baltijas valstu lingvistiskās ainavas grafiti uzrakstos dominē vienas valodas lietojums, respektīvi, 98 % grafiti ir monolingvāli. Datu bāze atklāj, ka katrā valstī ir vismaz viena pilsēta, kurā ir iegūti tikai monolingvāli grafiti, proti, Ventspilī un Valmierā, Alītā un Pērnavā. Nedaudz mazāk monolingvālu grafiti ir Druskininkos (62 %), taču tas tomēr pārsniedz pusi no iegūto vienību skaita. Te ir konstatēta vislielākā valodu daudzveidība: piemēram, ir lasāmi grafiti uzraksti igauņu, somu, japāņu un ukraiņu valodā. Tas ir skaidrojams ar starptautiskas jauniešu nometnes aktivitātēm. Šajos grafiti ir lasāms teksts autora dzimtajā un/vai pārstāvētās valsts valodā ar burtisku (retāk – brīvu) tulkojumu lietuviešu valodā. Atsevišķos gadījumos teksts ir piedāvāts arī angļu valodā (4. att.).

4. attēls. Bilingvāls (lietuviešu un angļu valodā) un trilingvāls (dāņu, angļu un lietuviešu valodā) grafiti uzraksts Druskininkos

Visā izpētes areālā angļu valoda ir dominējošā valoda, tā kopumā ir izmantota 40 % grafiti uzrakstu. Angļu valoda ir vienīgā svešvaloda, kas ir konstatēta visās aplūkotajās pilsētās. Retāk, respektīvi, 25% gadījumu, ir izmantota krievu valoda. Kopējais latviešu valodas lietojums Baltijas valstu grafiti uzrakstos ir augsts (30 %), kas skaidrojams ar to, ka Latvijā iegūto vienību skaits procentuāli ir lielāks (salīdzinājumam – lietuviešu valoda ir konstatēta 11 % gadījumu un igauņu valoda – 3 % gadījumu no kopējās datu bāzes).

Tomēr nacionālās valodas lietojums attiecīgi katrā Baltijas valstī ir biežāks: lietuviešu valoda Lietuvas pilsētās iegūtajos grafiti ir konstatēta 75 % gadījumu, latviešu valoda Latvijā – 37 %, bet igauņu valoda – 14 % gadījumu. Redzams, ka visaugstākais valsts valodas lietojums un viszemākais svešvalodu izmantojums grafiti uzrakstos ir Lietuvā, kas skaidrojams ar etnisko sastāvu valstī, lietuviešu valodas prasmi cittautiešu vidū un lingvistisko attieksmi.

1. tabulā ir redzams procentuālais valodu lietojums grafiti uzrakstos katrā pilsētā. Iegūtie dati rāda, ka augsts angļu valodas prestižs ir Latvijā sastopamajos grafiti uzrakstos: tā dominē Jēkabpilī, Ventspilī, Rēzeknē un Kārsavā, savukārt Lietuvas un Igaunijas pilsētās angļu valodas lietojums ir augsts, bet ne dominējošs.

Latviešu valoda neparādās Valmieras grafiti uzrakstos, tomēr jāņem vērā, ka datu bāzē ir tikai četri grafiti uzraksti no šīs pilsētas. Citādi tas ir Daugavpilī, kur latviešu valodas lietojums ir kritisks – 1 % gadījumu (2 grafiti uzrakstos no 164).

Krievu valodas nav Alītā, Ventspilī un Kārsavā iegūtajos grafiti uzrakstos, savukārt ar lielu procentuālu pārsvaru tā dominē Daugavpilī un Narvā. Tomēr krievu valodas izmantojums Narvā ir mazāks nekā Daugavpilī. Tas ir interesanti, jo krievu valodā runājošo iedzīvotāju skaits Narvā ir lielāks nekā Daugavpilī. Hipotētiski var pieņemt, ka tās ir lingvistiskās pašpietiekamības sekas un papildu pašapliecināšanās ar valodas izvēli teksta izveidē nav tik būtiska.

Igauņu valoda ir vienīgā valsts valoda, kas redzama arī citā valstī, proti, Lietuvā (Druskininkos). Savukārt latgaliski grafiti ir konstatēti tikai Rēzeknē (piemēram, *LATGOLA*, *OLS*, *OSKARENŠ*, *VASALS BROĻ*, *NATEIRIIS*).

1. tabula. Valodu izmantojums (%) Baltijas valstu pilsētu grafiti uzrakstos

Pilsēta/valoda	Latviešu	Lietuviešu	Igauņu	Angļu	Krievu	Cita
Jēkabpils	40	–	–	47	18	
Daugavpils	1	–	–	35	65	
Ventspils	33	–	–	67	–	
Valmiera	–	–	–	50	50	
Rēzekne	15		–	49	24	6
Līvāni	37	–	–	34	35	
Kārsava	50	–	–	52	–	
Rīga (virtuālie)	57	–	–	37	4	2
Narva	–	–	12	33	55	
Pērnavā	–	–	50	38	12	
Alīta	–	65	–	35	–	
Druskininki	–	79	2	57	2	19

Valodu kontakti nav raksturīga grafiti pazīme, jo, kā jau iepriekš tika minēts, vairāk nekā viena valoda ir izmantota vien 2 % gadījumā. Informācija katrā valodā ir atšķirīga, izņēmums – 19 grafiti Druskininkos, kur ir vērojams arī brīvais vai burtiskais tulkojums lietuviešu valodā (sk. iepriekš).

Baltijas valstu pilsētu grafiti konstatētās valodu lietojumu kombinācijas: latviešu-angļu (11), angļu-krievu (9), angļu-latviešu (6), krievu-angļu (5), lietuviešu-angļu (5), angļu-lietuviešu (3), vācu-angļu (3) valoda. Kā redzams, visās valodu kombinācijās ir angļu valoda, kas apliecina iepriekšminēto angļu valodas prestižu jauniešu vidū.

Kopumā jāteic, ka grafiti lielā mērā parāda valodu izmantojumu katras pilsētas mutvārdu saziņā un angļu valoda funkcionē kā globālo tendenču kultūrā atainotāja, ikvienam jauniešiem zināma valoda un kā neitrāla valoda, kas nav saistīta ar kādu konkrētu etnisko identitāti.

9. Grafiti tematiskais dalījums

Citu valstu prakse un pētījumi rāda, ka grafiti uzraksti tematiski tiek iedalīti divās galvenajās grupās: hiphopa grafiti un populārie jeb eksistenciālie grafiti (Alonso 1998; Phillips 1999), bieži atsevišķi tiek

nošķirti politiskie grafiti. Pie hiphopa grafiti pieder stilizēti personvārdi vai autora paraksti, mākslinieciski izstrādāti atsevišķi vārdi vai īsas frāzes, savukārt populārie grafiti tiek iedalīti vairākās apakšgrupās: sekss, joki, apvainojums, rasisms, reliģija, filozofija u. c.

Baltijas valstu kontekstā par hiphopa grafiti to tradicionālajā izpratnē ir grūti runāt, jo lielāko daļu grafiti veido sasteigti un nepārdomāti ikdienā lietotā rokraksta palielinājumi dažādās krāsās ar autora vārdu, palamu vai segvārdu. Arī politisko grafiti izplatība izpētes areālā nav liela, lai tos skatītu atsevišķi. Līdz ar to pētījumā iepriekšminētais dalījums pilnībā netiek izmantots, uzraksti tiek strukturēti pēc Baltijas valstu pilsētu grafiti satura un vēstījuma īpatnībām: 1) autora vai autoru grupas pašreprezentācija (vārds, segvārds, paraksts); 2) romantika; 3) sekss; 4) draudzība; 5) apvainojumi, agresija; 6) mūzika (arī kino); 7) hobiji; 8) skola; 9) reliģija; 10) politika; 11) grafiti; 12) dzīves telpa; 13) reklāma; 14) personiskā dzīves izjūta; 15) filozofija; 16) lirika.

Kopumā izpētes areālā dominē grafiti autora pašreprezentācija, kas ir konstatēta 565 gadījumos jeb 47 % grafiti uzrakstu (*FARO, SAKI, SUNS, Raimonds, LSDJS, JUNIOR*). Šādi uzraksti apliecina personiskās motivācijas un individuālās identitātes veidošanas un uzturēšanas nozīmi. Nākamā visbiežāk redzamā grafiti grupa ir apvainojumi un agresija (9 %), līdzīgās pozīcijās ir romantika (7 %) un mūzika (7 %). Pie pēdējās grupas pieskaitāmi mūzikas stilu un grupu nosaukumi vai konkrētu mūziķu vārdi (*RAP, Puff Daddy, JAY-Z, MICHAEL JACKSON*). Tātad savu izjūtu un noskaņojuma paušana ir viens no būtiskākajiem grafiti izveides iemesliem.

Seksuālas piedauzības un neķītrības ir konstatētas 5 % gadījumos; daļu no tām veido seksuālo pakalpojumu sludinājumu imitācijas, kas atsevišķos gadījumos uztveramas arī par personu aizvainojošiem tekstiem. Ņemot vērā, ka grafiti veidotāji ir galvenokārt pusaudži un jaunieši vecumā līdz 25 gadiem, tad saprotams, ka seksualitāte un tuvinība ir aktuāls jautājums viņu dzīvē.

Telpu izsakoši grafiti uzraksti ir konstatēti 5 % gadījumu un norāda galvenokārt piederību konkrētai pilsētai (*TALLINN, Narva, Preiļi, RĪGA, KĀRSAVA, LĪGATNE*), pilsētas daļai (*Kreisais krasts, Maskāča, WIPINGA*) vai valstij (*LATVIJA, Finland!, RUSSIA*) vai arī interesi par šo vietu.

Vienlīdz nozīmīgas publiskajā telpā ir norādes uz brīvā laika pavadīšanu un draudzību (abos gadījumos 4 %), piemēram, *BREAK DANCE, Streetball, Extreme sceit, VIENS PAR VISIEM, FRIENDS*

FOREVER. Savukārt grafiti jautājumam uzmanība ir pievērsta 3 % gadījumā (5. att.).

5. attēls. Grafiti Rēzeknē un Līvānos

Tāpat grafiti uzrakstos parādās tīmekļa vietņu, atsevišķu lietu un produktu reklamēšana (www.dangerstate.com; www.narvafm.ucos.ru; www.e-life.ee; www.gangbreakers.lv; *Volvo for life*; *PEPSI*; *O-karte*). Norādes uz citiem tekstiem grafiti uzrakstus ļauj uztvert kā hipertekstus.

Reliģiski filozofisko tematiku savos darbos ir aktualizējis *Krys* (piemēram, *Amen*, *He's coming soon*, *Death*), viņš ir publiskajā telpā arī izvietojis apsveikumus dzimšanas dienā (sk. <http://www.artkrys.lv>).

Pievēršot uzmanību valodas lietojuma un tematikas attieksmēm, redzamas dažas būtiskas tendences, proti, autoru reprezentējoši grafiti tiek veidoti visās grafiti uzrakstos konstatētajās valodās, latviski biežāk tiek veidoti apvainojuma, agresijas teksti un seksuālās neķītrības, lietuviski – filozofiski dzejoļi, savukārt angļu valodā tiek nosaukti mūziķi vai mūzikas grupas, hobiji, veidoti romantiski, retāk seksuāli uzraksti. Krieviski visā izpētes areālā dominē rupjības un kāda aizvainojums, Daugavpilī un Narvā izteiktā vairākumā ir autoru reprezentējoši grafiti krievu valodā. Šis salīdzinājums parāda katras valodas funkcionēšanu lingvistiskās ainavas privātajā valodas lietojuma jomā.

Interesanti, ka citu valstu grafiti pētījumos ir konstatēts, ka sieviešu veidotajos grafiti biežāk tiek aktualizēta attiecību tematika (mīlestība, laulības, laime), savukārt vīriešu veidotie grafiti ir piedauzīgāki, negatīvāki un agresīvāki (sk., piemēram, Bruner, Kelso 1980).

Grafiti var klasificēt arī pēc grafiti paustās subjekta vai objekta aktivitātes, attieksmes pret citu subjektu vai objektu (Бочарова, Щукин 1999).

1. **A** – subjekta vai objekta konstatācija. Tie ir visi autora reprezentējošie grafiti, nominālās frāzes, piemēram, *Izvarotā grafiti kultūra, Life Style, the WAR, NAIVE ART MUSEUM OF LATVIA*.

2. **A = B** – subjekts vai objekts tiek vienādots ar kādu citu subjektu vai objektu. Baltijas valstu pilsētās šis ir salīdzinoši plaši pārstāvēts iedalījums: *ЛОХ Я, PECUKS LOHS, МАСКАЧКА СИЛА, ТОКАРЬ ЛОХ, VIDEO IRA URLA, Bomzis ir Raitis, DĒVIDS LOHS RIKTĪGS SŪKLIS BOBS*.

3. **A darbība, process**: *JGB RULLĒ; ПИЦАХ DANCE; She knows...; RAINIS START*.

4. **A darbība, process pret B**: *ES MĪLU EDŽU PETUHOVU...; ЭПИК TRAXAL ALONKU; АНЯ СУКА ХОЧЕТ КОСТА*.

Apkopojot iepriekš sacīto, var apgalvot, ka autoriem publiskajā telpā vissvarīgāk ir demonstrēt sevi, savu piederību grafiti veidotāju grupai un grafiti kultūrai, uzturēt attiecības (romantiskas, naidīgas, draudzīgas) un uzsvērt teritoriālo piederību.

10. Adresanta un adresāta attieksmes

Grafiti uzrakstiem, tāpat kā folkloras situācijai, piemīt arheipiska daba, jo „visi raksta, visi lasa”. Grafiti veidotājs (adresants) un grafiti recipiens (adresāts) galvenokārt viens otram paliek anonīmi.

Grafiti veidotāji ir aplūkojami pēc vairākiem kritērijiem: 1) emocionāli saturiskais kritērijs (liriskie, neitrālie, emocionālie); 2) grafiti izveides īpatnības (mākslinieki, kreolisti, skriptori); 3) stratēģiskais parametrs (reprezentētāji, oponenti, piedāvājumu sniedzēji, cietēji, zīmīšu rakstītāji); 4) psiholoģiskās iezīmes (izpalīdzīgie, pamestie, ekspresīvie, priecīgie, agresīvie u. c.) (Тюкаева 2005, 94–130).

Baltijas valstīs adresanti pēc emocionāli saturiskā kritērija lielākoties ir neitrāli, jo plašais pašreprezentējošo grafiti skaits neatbaido autora emocionālo stāvokli, ievērojami retāk ir konstatējami emocionālie adresanti, kas paūz ekspresīvus izteikumus.

Tā kā pētījumā tika aplūkoti grafiti uzraksti un kreolizēti teksti, adresantus pēc grafiti izveides īpatnībām ir iespējams dēvēt par skriptoriem un kreolistiem, procentuāli vairāk ir skriptoru (sk. iepriekš).

Pēc stratēģiskā parametra grafiti veidotāji izpētes areālā galvenokārt ir dēvējami par reprezentētājiem, retāk – par piedāvājuma sniedzējiem sludinājumu un reklāmu izveides gadījumos, oponentiem, kas citus novērtē negatīvi, sevi uztverot privilēģētākā statusā,

un romantisko zīmīšu rakstītājiem. Līdz ar to adresantus pēc psiholoģiskajām iezīmēm raksturo lielība plašā pašreprezentāciju skaita dēļ, „izpalīdzība” (šķietama gādība par seksuāli norūpējušos) un agresivitāte apvainojumu un piedauzības uzrakstos. Ķēpājumu tematiskā daudzveidība pauž arī adresanta draudzīgumu un bezrūpību, retāk filozofisku noskaņu un skumjas.

Atsaucoties uz iepriekšējo nodaļu, var apgalvot, ka Baltijas valstu grafiti uzrakstos adresants pilnībā vai daļēji atklāj savu identitāti, piemēram, Druskininkos 25 grafiti parādās rakstītāja vārds un uzvārds, kā arī laiks, kurā uzraksts ir radīts.

Lai gan grafiti uzrakstus var izlasīt ikviens, ja vien nav kognitīvu vai tehnisku traucējumu, pastāv teksta uztveres ierobežojumi (kontekstuālie, situatīvie un emocionālie). Plašai publikai tiek rakstīts skaidrāk un saprotamāk, savukārt noteiktai adresātu grupai (citiem grafiti rakstītājiem, draugu pulkam) – sarežģītāk. Pirmajā gadījumā var runāt par masu komunikāciju, otrajā – par kategorisko komunikāciju. Savukārt individuālā komunikācija ir gadījumos, kad ziņojums tiek veidots noteiktai personai vai sociālai grupai, bet gandrīz visus tekstus ir iespējams attiecināt uz reflektīvo komunikāciju (Blume 1880; 1985).

Baltijas valstīs konkrēts adresāts tiek minēts tikai reizumis, virtuāli pieejamos grafiti tas ir konstatējams biežāk: *for Mother; for my friends and for you too; for König city; for König; for Art; for Kaliningrad*. Daļa grafiti uzrakstu adresātu ir zināmi tikai pašam autoram un saņēmējam, pārējiem tas ir tikai miniatūrs stāsts ārpus noteikta konteksta.

Grafiti autors nespēj kontrolēt adresāta uzmanību, ietekmēt viņa reakciju, līdz ar to komunikācija noris pastarpināti. Adresants izveido ziņojumu, iespējams, seko līdzī izmaiņām tajā, savukārt adresāts pasīvi vai aktīvi uz to kaut kādā veidā reaģē. Grafiti veidotājs visbiežāk nesniedz papildu informāciju par ziņojumu un nekomentē to. Adresāts vēstījumu var saprast un interpretēt pēc saviem ieskatiem, zināšanām un pieredzes, kā arī var brīvi veidot asociācijas vai aktīvi iesaistīties saziņā: rakstiski vai vizuāli atbildēt adresantam, vērsties pie citiem adresātiem, komentēt, precizēt pausto informāciju, proti, turpināt saraksti publiskajā telpā. Tomēr iegūtā datu bāze neuzrāda tendenci atbildēt uz grafiti uzrakstos iekļauto ziņojumu vai komentēt to, konstatētie uzraksti ir patstāvīgi, savstarpēji nesaistīti.

Nobeigums un secinājumi

Grafiti ir salīdzinoši jauna parādība Baltijas valstu pilsētvidē, kas ir viens no iemesliem, kādēļ šeit ir sastopami galvenokārt vienkārši, sasteigti un vizuāli nebaudāmi ķēpājumi, kas izraisa kritiskas un agresīvas diskusijas publiskajā informācijas telpā. Vēsturiskā attīstība rāda, ka ir notikusi grafiti izveides motivācijas un idejas maiņa: sākotnēji liela daļa grafiti bija vērsta uz jauniešu (arī sabiedrības) solidarizēšanos, lai izteiktu protestu pret pastāvošo politisko sistēmu un iestātos par valstiski un filozofiski nozīmīgām vērtībām, savukārt pašreiz tie demonstrē izteiktu individualizāciju – maksimālu katra autora sociālā tēla un priekšstata par sevi izveidi un izplatīšanu publiskajā telpā, arī tiekšanos pēc izklaides. Tajos ir redzamas gan globālas grafiti izveides tendences mākslinieciskajā un lingvistiskajā līmenī (mākslas stili, autoru grupas nosaukuma izveides paņēmieni, anglicismi, abreviatūras), gan arī lokālās un individuālās tradīcijas (kultūras un vēsturiskās laika zīmes, tipiski tēli).

Būtiskākie secinājumi ir šādi.

1. Publiskajā informācijas telpā galvenokārt pretrunīgi tiek apspriesti trīs savstarpēji saistīti jautājumi: grafiti loma un nepieciešamība pilsētā, grafiti attiecināšana uz mākslu vai vandālismu, legālie grafiti kā kompromiss.

2. Grafiti veidotāji Baltijas valstīs par svarīgākajiem izveides motīviem uzskata radošu pašreprezentāciju, atpazīstamību un popularitāti, prieku un lepnumu par paveikto darbu, arī iespēju atklāti paust savas domas un attieksmi.

3. Lielu daļu grafiti raksturo vienkāršība un pavisāmība mākslinieciskajā izpildījumā (ķēpājumu izplatība), oriģināli un uzmanību piesaistoši stilistiskie risinājumi drīzāk ir izņēmums, nevis tendence.

4. Grafiti demonstrē īpašu „ielas valodu”, kurā ir izmantotas abreviatūras, īsas un nominālas frāzes, šifrēti kodi un simboli, grafiti kultūrai specifiski termini, sociālo tabu leksika, biežs latīņu alfabēta lietojums kirilicas vietā un interpunkcijas zīmju trūkums.

5. Baltijas valstīs kopumā dominē monolingvāli grafiti angļu valodā, krievu valodā un katras valsts nacionālajā valodā. Valodu kontakti nav raksturīga grafiti pazīme, un informācija katrā valodā ir atšķirīga.

6. Tematiski Baltijas valstīs visbiežāk ir redzami autoru reprezentējoši stilizēti paraksti, personvārdi un palamas ar neitrālu konotāciju

un leksiku, kā arī apvainojumi ar necenzētas leksikas lietojumu, romantiski ziņojumi un ar mūziku saistīti uzraksti.

7. Grafiti tikai atsevišķos gadījumos ir nosaukts adresāts, visbiežāk tie ir paredzēti kādam konkrētas grupas loceklim vai visai grupai. Baltijas valstīs nav raksturīga tendence atbildēt uz grafiti vai to komentēt, katrs no uzrakstiem ir patstāvīgs vēstījums.

Literatūra

- Abel, Buckley 1977** – Abel, Ernest L., Buckley, Barbara. *The Handwriting on the Wall: Toward a Sociology and Psychology of graffiti*. London: Greenwood Press, 1977.
- Alonso 1998** – Alonso, Alex. *Urban graffiti on the city landscape*, Pieejams: <http://www.streetgangs.com/academic/alonsograffiti.pdf> (skatīts 08.12.2012.)
- akvile 2010** – akvile 2010. Comment. Daiva. *Legal graffiti: Inclusive urban art or „farted radicalism”?* Pieejams: <http://wonderland.cafebabel.com/en/post/2010/09/19/Legal-graffiti%3A-inclusive-urban-art-or-farted-radicalism> (skatīts 07.12.2012.)
- Ancuks 2007** – Ancuks. *Rīdziniekiem nepatīk grafiti*. Pieejams: <http://www.tribine.lv/zinas/Ridziniekiem-nepatik-grafti/2387> (skatīts 14.01.2010.)
- Arms 2011** – Arms, Simon. *The heritage of Berlin street art and graffiti scene*. Pieejams: <http://www.smashingmagazine.com/2011/07/13/the-heritage-of-berlin-street-art-and-graffiti-scene/> (skatīts 06.02.2013.)
- Balode 2012** – Balode, Linda. *Neatļautā māksla – grafiti*. Pieejams: <http://www.lvportals.lv/likumi-prakse.php?id=250621> (skatīts 06.02.2013.)
- Belzēja, Birzvalka, Jurka u. c. 2009** – Belzēja, Zigrīda, Birzvalka, Irēna, Jurka, Lūcija u. c. *Angļu-latviešu vārdnīca*. Tilde, 2009.
- Beķere 2004** – Beķere, Petra. *Brutal Truth*. Pieejams: <http://www.delfi.lv/news/comment/comment/petra-bekere-brutal-truth.d?id=8253997> (skatīts 06.02.2013.)
- Blume 1980** – Blume, Regina. Graffiti in Schulen. Linguistische Aspekte informeller schriftlicher Schüleräußerungen. *Zeitschrift für germanistische Linguistik*, 8 (2). Berlin/New York: Walter de Gruyter Verlag, 1980, 170–176.
- Blume 1985** – Blume, Regina. Graffiti. *Discourse and Literature*. Van Dijk, T. A. (ed.). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1985, 137–149.
- Bruner, Kelso 1980** – Bruner, Eduard, Kelso, Jane P. *The Voices and Words of Women and Men*. New York: Pergamo Bjökqvyn Press, 1980.
- Castelman 2004** – Castelman, Craig. The Politics of Graffiti. *That's the Joint: The Hip-Hop Studies Reader*. Forman, M., Neal, M. A. (eds.). New York: Routledge, 2004, 21–29.

- Chalfant, Prigoff 1987** – Chalfant, Henry, Prigoff, James. *Spraycan Art*. Singapore: Thames & Hudson, 1987.
- Carrington 2009** – Carrington, Victoria. I write therefore I am: Texts in the city. *Visual Communication*, 8 (4). New York/London: SAGE Publications, 2009, 409–425.
- Corcoran 2004** – Corcoran, M. Out of sight – interview with Carla Gugino. *Style*. Vol. 11, 2009, 132.
- Coulmas 2009** – Coulmas, Florian. Linguistic landscaping and the seed of the public sphere. *Linguistic Landscape: Expanding the Scenery*. Shohamy, E., Gorter, D. (eds.). New York: Routledge, 2009, 13–24.
- Decker 2003** – Decker, S. Speaking of sex: Communication starts outside the bedroom. *Toronto Sun*. May 30, 2003.
- Dieviņš 2011** – Dieviņš, Andris. *Graffiti tīrīšanā būtu jāiesaista paši jaunieši*. Pieejams: <http://www.liepajniekiem.lv/zinas/sabiedriba/graffiti-tirisanabutujaiesaista-pasi-jauniesi-59345> (skatīts 02.02.2013.)
- Dundes 1966** – Dundes, Alan. Here I Sit – A Study of American Latrinalia. *Kroeber Anthropological Society Papers*, 34. Berkeley, CA: University of California, Berkeley, 1966, 91–105.
- Flanagan 1966** – Flanagan, William. The art of theater No. 4. Edward Albee. *The Paris Review*, 4 (39). Pieejams: http://web.archive.org/web/20080529174911/http://www.theparisreview.com/media/4350_ALBEE.pdf (skatīts 15.02.2013.)
- Feiner, Klein 1982** – Feiner, Joel, Klein, Stephan M. Graffiti talks. *Social Policy*, 12, 1982, 47–53.
- Ferrell 1996** – Ferrell, Jeff. *Crimes of Style: Urban Graffiti and the Politics of Criminality*. Boston, MA: Northeastern University Press, 1996.
- Fuhrer 2004** – Fuhrer, Urs. *Cultivating Minds: Identity as Meaning-Making Practice*. London: Routledge, 2004.
- Gayle 2012** – Gayle, Damien. *Holocaust museum daubed with graffiti written in Hebrew thanking Hitler for mass killing*. Pieejams: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2157745/Holocaust-museum-daubed-graffiti-written-Hebrew-thanking-Hitler-mass-killings.html> (skatīts 04.04.2013.)
- Gorter 2006** – Gorter, Durk (ed.). *Linguistic Landscape: A New Approach to Multilingualism*. Clevedon, Multilingual Matters, 2006.
- Hutchinson 1993** – Hutchinson, Ray. Blazon nouveau: Gang graffiti in the barrios of Los Angeles and Chicago. *Gangs: The Origins and Impact of Contemporary Youth Gangs in the United States*. Cummings, S., Monti, D. J. (eds.). Thousand Oaks, CA: Sage, 1993, 137–171.
- Joma 2009** – Joma, Daiga. Nesankcionēti grafiti uzraksti Latvijā. *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 13 (1). Liepāja: LiePa, 2009, 91.–97.
- KIWI 2012** – *Intervija ar KIWI – Latvijā pazīstamāko grafiti mākslinieku*. Pieejams: <http://www.draugiem.lv/psc/news/?p=6964606> (skatīts 06.12.2012)

- Lachmann 1988** – Lachmann, Richard. Graffiti as career and ideology. *American Journal of Sociology*, 94 (2). Chicago: The University of Chicago Press, 1988, 229–250.
- Latorre 2008** – Latorre, Guisela. *Walls of Empowerment: Chicana(o) indigenous murals of California*. US: University of Texas Press, 2008, 100–139.
- LVEK 2012** – LVEK. Lēmumi. Bušs, O. (galv. red.). *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*, 7. Rīga: LVA, 2012, 181.
- Nezināms autors 2009** – Nezināms autors. *Graffiti vēsture*. Pieejams: <http://graffiti.ueuo.com/vesture.html> (skatīts 12.02.2013.)
- McDonald 2001** – McDonald, Nancy. *Graffiti Subculture: Youth, Masculinity and Identity in London and New York*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2001.
- Milligan 2013** – Milligan, Paul. *Gaudy graffiti and drawings discovered during restoration of Rome's Colosseum reveal the gladiator arena's technical past*. Pieejams: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2264759/Discovery-frescoes-graffiti-phallic-symbols-Colosseum-suggests-arena-colourful-previously-thought.html> (skatīts 04.04.2013.)
- Milon 2002** – Milon, Alain. Tags and murals in France: A city's face or a natural landscape? *Black, Blanc, Beur: Rap Music and Hip-Hop Culture in the Francophone World*. Durand, A. P. (ed.). Lanham: The Scarecrow Press, 2002, 87–88.
- Mika 2010** – Mika, Velta. *Virtuālais grafiti pret reālo grafiti*. Pieejams: <http://www.sakaru-pasaule.lv/main.php3?sub=view&RID=1385> (skatīts 08.12.2012.)
- Pavāre 2010** – Pavāre, Katrīna. *Graffiti vēsture*. Pieejams: <http://www.rit-mainstituts.lv/?l1=blog&l2=207> (skatīts 04.11.2012.)
- Pennycook 2009** – Pennycook, Alastair. Linguistic landscapes and the transgressive semiotics of graffiti. *Linguistic Landscape: Expanding the Scenery*. Shohamy, E., Gorter, D. (eds.). New York: Routledge, 2009, 302–312.
- Pennycook 2010** – Pennycook, Alastair. *Spatial narrations: Graffscapes and city souls*. Pieejams: [http://faculty.washington.edu/thurlow/com210b/readings/pennycook\(2010\).pdf](http://faculty.washington.edu/thurlow/com210b/readings/pennycook(2010).pdf) (skatīts 21.01.2013.)
- Pereira 2005** – Pereira, Sandrine. *Graffiti*. UK: Silverback Books, 2005.
- Peretti, Carter, McClinton 1977** – Peretti, Peter, Carter, Richard, McClinton, Betty. Graffiti and adolescent personality. *Adolescence*, 12. San Diego, CA: Libra Publishers, 1977, 31–42.
- Phillips 1999** – Phillips, Susan. *Wallbangin': Graffiti and Gangs in L. A.* 2nd edition. London: University of Chicago Press, 1999.
- Pritchard 1967** – Pritchard, Violet. *English Medieval Graffiti*. Cambridge: Cambridge University Press, 1967.
- Reisner 1974** – Reisner, Robert. *Graffiti: Two Thousand Years of Wall Writing*. London: Frederick Muller, 1974.

- Romotsky, Romotsky 1975** – Romotsky, Sally, Romotsky, Jerry. Plaqueaso on the Wall. *Human Behavior*, 4, 1975, 65–69.
- Rosewame 2004** – Rosewame, Lauren. *Visual terror: Graffiti and outdoor advertising as street harassment*. Pieejams: http://www.adelaide.edu.au/apsa/docs_papers/Others/Rosewarne.pdf (skatīts 22.03.2013.)
- McDonald 2001** – McDonald, Nansy. *The Graffiti Subculture: Youth, Masculinity and Identity in London and New York*. New York: Palgrave, 2001.
- MLVV 2013** – *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca*. Atb. red. I. Zuicensa. Pieejams: <http://www.tezaurs.lv/mlvv/> (skatīts 22.02.2013.)
- Halsey, Young 2002** – Halsey, Mark; Young, Alison. *Graffiti Culture Research Project*. Pieejams: <http://www.kesab.asn.au/graffiti/report.pdf> (skatīts 07.09.2009.)
- Sagarin 2003** – Sagarin, Edward. Graffiti. *The Encyclopedia Americana*. Vol. 13. USA, 2003, 142.
- Sedliņa 2007** – Sedliņa, Anita. *Graffiti Latvijā*. Rīga: Raktuve, 2007.
- Shohamy, Gorter 2009** – Shohamy, Elana, Gorter, Durk (eds.). *Linguistic Landscape: Expanding the Scenery*. New York: Routledge, 2009.
- Scollon, Scollon 2003** – Scollon, Ron, Scollon, Suzie W. *Discourses in Place: Language in the Material World*. London: Routledge, 2003, 149–151.
- Siber 2005** – Siber, Matt. Visual literacy in the public space. *Visual Communication*, 4 (1). New York/London: SAGE Publications, 2005, 5–20.
- Sinclair 1997** – Sinclair, Iain. *Lights Out for the Territory*. London: Penguin, 1997.
- Seņkāne 2008** – Seņkāne, Silva. Grafiti kā komunikācijas veids. *Latvijas jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2008, 297.–300.
- Smith 2013** – Smith, Lewis. *The first Facebook wall? New study reveals the graffiti of Pompeii could have been an early social network*. Pieejams: <http://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-2262159/The-Facebook-wall-Pompeii-graffiti-early-social-network.html> (skatīts 04.04.2013.)
- Stocker, Dutcher, Hargrove, Cook 1972** – Stocker, Terrance; Dutcher, Linda, Hargrove, Stephen, Cook, Edwin. Social analysis of graffiti. *Journal of American Folklore*, 85, 1972, 356–366.
- SV 2007** – *Svešvārdu vārdnīca*. 3. izd. Rīga: Jumava, 2007.
- Tase 2006** – Skutelis. *Intervija ar vienu no Latvijas grafiti māksliniekiem*. Pieejams: <http://graffiti.ueuo.com/intervija.html> (skatīts 17.12.2012.)
- AHD 2000** – *The American Heritage Dictionary of the English Language*, 4th edition. Boston: Houghton Mifflin, 2000.
- West-Pavlov 2005** – West-Pavlov, Rusel. *Transcultural Graffiti: Diasporic Writing and the Teaching of Literary Studies*. New York, 2005.
- Wilson 1987** – Wilson, Paul. Research brief: Graffiti and vandalism on public transport. *Trends and Issues in Criminal Justice*. Pieejams: <http://www.aic.gov.au/publications/tandi/ti06.pdf> (skatīts 07.09.2009)

- Ur 2010** – Ur. Komentārs. *Grafiti ir vai nav ok?* Pieejams: http://www.tvnet.lv/izklaide/jocigi/301655-grafiti_ir_vai_nav_ok/comments (skatīts 16.12.2012.)
- @149ST 2009** – @149ST. *History*. Pieejams: <http://www.at149st.com/index.html> (skatīts 07.11.2009.)
- Белкин 2003** – Белкин, Антон. *Социально-психологический анализ граффити: На материале неинституциональных надписей и рисунков учебных заведений г. Самары*. Pieejams: <http://www.dissercat.com/content/sotsialno-psikhologicheskii-analiz-graffiti-na-materiale-neinstitutsionalnykh-nadpisei-i-ris#ixzz2RQlzsdc7> (skatīts 22.11.2012.)
- Белкин 2006** – Белкин, Антон. *История становления, развития и современное состояние проблемы граффити в зарубежной и отечественной психологической науке*. Pieejams: <http://www.psyche.ru/catalog/is1/element.php?ID=1155&print=Y> (skatīts 08.01.2013.)
- Бочарова, Щукин 1997** – Бочарова, Оксана, Щукин, Яков. Минитекст молодежных граффити. *Искусство кино*. № 1, 1997, 100–109.
- Бочарова, Щукин 1999** – Бочарова, Оксана, Щукин, Яков. Политические граффити Москвы. *Вестник Евразии*. № 1, 1999, 18–32.
- Высоцкий 1985** – Высоцкий, С. А. *Киевские граффити XI–XVII вв.* Киев, 1985.
- Леонов 2006** – Леонов, Андрей. „Партизаны” в городе. *Граффити-реклама может стать развитым и коммерчески выгодным бизнесом*. Pieejams: <http://www.adme.ru/partizan/partizany-v-gorode-graffiti-reklama-mozhet-stat-razvitym-i-kommercheski-vygodnym-biznesom-8935/> (skatīts 18.11.2009.)
- Тюкаева 2005** – Тюкаева, Надежда. *Граффити как жанр естественной письменной русской речи*. Диссертация канд. филол. наук. Барнаул, 2005.

Graffiti of urban environment: History, development and perception

Summary

There is a variety of convenient and fast technical means for information exchange and personal self-expression in contemporary modern society. However, there is hardly a city in the whole world without graffiti drawings and inscriptions.

The aim of the research is to discuss the issues of graffiti terminology, analysis and interpretation, as well as to reveal features of graf-

graffiti development and its messages, a writer-reader dialogue in the urban environment of the Baltic States. 1172 graffiti of 12 cities were analysed in the research. The following methods were used in the research: content analysis for revealing denotative and connotative codes and for describing public discourse, a descriptive and comparative method for summarizing obtained results.

The term „graffiti” may be defined differently in various scientific disciplines, it is explained as vandalism, a sub-culture element, writing in miniature, communication among „one’s own people”, as well as an area marking and advertisement. According to the way of conveying information, graffiti can be divided as follows: drawings, inscriptions and creolized graffiti; according to development peculiarities – artistic graffiti and daubs; according to topics: hip-hop graffiti, existential and political graffiti. The most important graffiti features are as follows: handwriting, marginality, risk, anonymity, openness, disregard for generally accepted norms of communication and conduct, voluntariness and arbitrariness in text creation and representation of personal experiences, emotions, and feelings.

Modern graffiti appeared in the Baltic States in 1980-ties together with the development of DJ movement and music styles. Beginning with the 21st century graffiti became popular, winning broad public attention. Now, legal international exhibitions, graffiti workshops, seminars, competitions for graffiti makers, and youth meetings with artists are taking place in the largest cities of the Baltic States on a regular basis. However, illegally developed graffiti on the city streets is considered as the „real” graffiti art.

The most significant conclusions:

1) There are mainly three issues contradictorily discussed in the public information space: necessity of graffiti in the urban environment, graffiti as art or vandalism, legal graffiti as a compromise.

2) The most important graffiti development motives according to graffiti makers of the Baltic States are as follows: creative self-representation, recognition and popularity, joy and pride for the job done, as well as a possibility to express openly one’s thoughts and attitudes.

3) As regard the topics, the most frequent graffiti in the Baltic States are hip-hop graffiti – stylized signatures and person’s names, repeating in various places of the city and existential ones: insulting comments, indecencies, romance, music, etc.

4) Graffiti are characterized by simplicity and superficiality regarding their artistic performance (prevalence of daubs), original and attention-catching stylistic solutions are exceptions to this tendency.

5) Graffiti demonstrate a special „street language” where abbreviations, short and nominal phrases, codes and symbols, specific terms of graffiti culture, social taboo lexicon, frequent usage of the Roman alphabet instead of the Cyrillic alphabet and lack of punctuation marks are used.

=====

6) In general, monolingual graffiti in English, Russian and national language of each country prevails in the Baltic States. Information in each language tends to be different.

7) A graffiti addressee is named only in individual cases, most frequently they are intended for somebody of the particular group or for all. There is no characteristic tendency to reply or to comment on previously existing graffiti in the Baltic States, they contain independent message.

IN MEMORIAM**MAIGONE BEIŅA**
(13.07.1929.–01.11.2013.)

2013. gada novembrī atvadījāmie no ilggadējās Liepājas Universitātes docentes filoloģijas doktores Maigones Beina, spilgtas, daudzpusīgas un spēcīgas personības.

Maigone Beina dzimusi 1929. gada 13. jūlijā Vidzemē, Nītaures pagastā. 1953. gadā pabeidza filoloģijas studijas Latvijas Universitātē un 1957. gadā pēc studijām aspirantūrā sāka darba gaitas Liepājas Pedagoģiskajā institūtā. Taču sakarā ar studiju profila maiņu šajā augstskolā samazinājās slodze, tāpēc jaunā pasniedzēja 1960. gadā atgriezās Rīgā un strādāja Zinātņu akadēmijas Valodas un literatūras institūtā par jaunāko zinātnisko līdzstrādnieci. Tomēr 1967. gadā ceļš atkal aizveda uz Liepāju, un visu turpmāko darba mūžu Maigone Beina ir atdevusi šai augstskolai – bijusi ne tikai latviešu valodas kursu docētāja, bet arī katedras vadītāja, mācību un zinātniskā darba prorektore.

Maigone Beitiņa ir atzīta, erudīta latviešu valodas sintakses speciāliste. Šajā jomā tika docēti studiju kursi un veikts zinātniskais darbs. 1978. gadā iegūts filoloģijas zinātņu kandidāta grāds (1992. gadā nostrificēts par filoloģijas doktora grādu) par tēmu „Verba *būt* distributīvi semantiskais raksturojums latviešu literārajā valodā (konstrukcijās *būt + I, nebūt + I*)”. Mūsdienu latviešu valodas sintaksē galvenais izpētes objekts Maigonei Beitiņai bija teikuma locekļi, to struktūra un semantika, piemēram, raksti „Lietvārda atkarīgie locījumi izteicējā (ar saitiņu *būt*)” (1964), „Par lietvārda nominatīva semantiku un sintaktiskajām funkcijām” (1972). Teikuma locekļu sakarā valodniece ir pētījusi verbu semantiku („Jautājumā par verba *būt* semantiku (saistībā ar lokatīvu)” (1976), „Eksistenciālie verbi” (1982)).

Kopš 20. gadsimta 90. gadiem Maigone Beitiņa aizrautīgi bija pievērsusies sintakses vēsturei. Tika pētītas vienkārša teikuma sintaktiskās konstrukcijas latviešu rakstu valodas tekstos, sākot no 16. gadsimta. Šo darbu valodniece uzskatīja par savu misiju un darīja ar apbrīnojamu sirds degsmi. Pētījumu rezultāti ir atspoguļoti daudzos zinātniskos rakstos, un autore iecere bija apkopot tos vienā krājumā, taču liktenis vairs nebija lēmis to īstenot. Valodniece bija pievērsusies arī izlokšņu sintaksei, pētot sintaktiskās konstrukcijas gan Lejaskurzemes izlokšnēs un folklorā, gan Kurzemes autoru literāros darbos.

Maigone Beitiņa ir bijusi gan līdzautore, gan autore vairākām mācību grāmatām, nozīmīgākā no tām – „Mūsdienu latviešu literārās valodas sintakse” (2009), kas domāta galvenokārt filoloģijas profila studentiem.

Pētnieciskais darbs Maigonei Beitiņai bija dzīvesveids – to raksturo aizrautība, dedzīgums, pamatīgums, mērķtiecība. Studentiem docente Beitiņa dāsni deva gan plašas akadēmiskās zināšanas, gan praktiskas intelektuālā darba iemaņas. Viņas pedagoģiskā darba augļi ir ieguldīti vairākos simtos latviešu valodas skolotāju un citu filologu. Arī kolēģi vienmēr varēja vērsties pie Maigones Beitiņas pēc padoma, un tad saruna parasti izvērtās plaša un dziļa. Zinātniskās diskusijās izpaudās ne tikai docentes erudīcija, bet arī zinātnieces principialitāte, prasīgums un godīgums.

Maigones Beitiņas dzīves nepieciešamība bija tuvums dabai, un dabas spēku viņa guva dzimtajās mājās Nītaures pagasta „Ligzdiņās”. Savā dārzā viņa ielika sirdi un dvēseli, un varēja tikai apbrīnot docentes zināšanas un enerģiju, ar kādu viņa aprūpēja katru puķīti, katru kociņu un stādiņu, radot un uzturot ap sevi skaistu un latvisku

INESE ĒDELMANE
(01.11.1936.–22.08.2013.)

Saulainā 27. augusta dienā Matīsa kapu kapličā atvadījāties no mūsu bijušās kolēģes, daudzsējumu „Latviešu literārās valodas vārdnīcas” un viensējuma „Latviešu valodas vārdnīcas” līdzautoras, izcilas Latvijas augu pazinējas Ineses Ēdelmanes.

Ineses Ēdelmanes vārds ir zināms ne tikai valodnieku aprindās. Viņu pazīst mūsu botāniķi, kā arī interesenti Latvijā un ārzemēs, jo Inese visu mūžu ir nodarbojusies ar latviešu valodas augu nosaukumu pētīšanu, ir publicējusi daudz rakstu par šiem jautājumiem. Kopā ar botānikas speciālistiem viņa ir piedalījusies Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas darbā, veicot valodas konsultantes pienākumus Botānikas terminoloģijas apakškomisijā.

Darba gaitas Zinātņu akadēmijas Valodas un literatūras institūta Zinātnisko vārdnīcu daļā Inese Ēdelmane sākusī 1960. gadā pēc Latvijas Valsts Universitātes Vēstures un filoloģijas fakultātes beigšanas. Lai gan Ineses tiešie darba pienākumi bija saistīti ar autordaļu rakstīšanu „Latviešu literārās valodas vārdnīcai”, viņa piedalījās arī dialektologu ekspedīcijās, vāca augu nosaukumus un citus izlokšņu materiālus, galvenokārt no Aknīstes un Gārsenes. Vākt apvidvārdus,

tos analizēt un pētīt Inesi Ēdelmani rosināja viņas kolēģe Daina Zemzare. Daina bija arī tā, kas Inesi ievadīja valodas pētniecības darbā.

Ilggadējie pētījumi par latviešu valodas augu nosaukumiem vainagojās ar filoloģijas zinātņu kandidāta disertāciju „Latviešu valodas augu nosaukumu lingvistiskā analīze” 1986. gadā un pēc tam 2003. gadā ar grāmatu „Latviešu valodas augu nosaukumi” (kopā ar Āriju Ozolu).

Mūža pēdējos gados Inese smagi slimoja un uz institūtu vairs nespēja atnākt. Mūsu atmiņā paliks viņas staltā stāja, ilgajos kordziedātājas gados izkoptā skanīgā balss un dziedātās dziesmas. Atmiņā ir palikušas Ineses organizētās institūta ekskursijas.

Mums ļoti pietrūkst Ineses plašo zināšanu par katru, pat sīkāko, puķīti, kas zied Latvijas pļavās un laukos...

Inesīt, lai Tavi mīļie ziedi pavada Tevi arī Aizsaules ceļos!

Ieva Zuicena, Ārija Ozola

VALODNIECĪBAS BIBLIOGRĀFIJA 2012

Grāmatas, brošūras

- Acta humanitarica universitatis Saulensis. Mokslo darbai. T. 14 (2012). Regionas: laikas, erdvē, žmonēs. = The Region: Time, Space, People.* Ats. red. Bronius Maskuliūnas; red. kol.: Ojārs Bušs, Zenonas Butkus, Terry D. Clark, Aloyzas Gudavičius, Gintautas Mažeikis, Stanisław A. Sroka, Virginija Šlekienė, Jerry A. Varsava, Andrejs Veisbergs, Gert-Rüdiger Wegmarshaus, Kazimieras Župerka; sudarē: Bronius Maskuliūnas, Simonas Strelcovas; rec.: Kęstutis Bartjevičius, Diana Cibulskienė, Jonas Mardosa, Edmundas Trumpa. Šiauliai, 2012, pp. 560. ISSN 1822-7309.
- Aktuālas problēmas literatūras zinātnē.* Rakstu krājums, 17. Sast. Edgars Lāms. Liepāja: LiePA, 2012, 336 lpp. ISSN 1407-4729.
- Aleksandrovska, Marija. *Promocijas darba kopsavilkums. = Summary of doctoral thesis. Mitoloģiskais koncepts krievu un latviešu folkloras valodā. = Mythological concept in the language of russian and latvian folklore. = Doktora zinātniskā grāda iegūšanai valodniecības nozarē. Apakšnozare: salīdzināmā un sastatāmā valodniecība.* Zin. vad. Igors Koškins; rec.: Dace Markus, Jeļena Koroļova, Rūta Muktupāvela. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 81 lpp. ISBN 9789984455327.
- Apele, Antonija. *Prasme runāt publiski.* Red. Gundega Sēja. Rīga: Zvaigzne ABC, 2012, 136 lpp. + 1 CD. ISBN 9789934022807.
- Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongress un Letonikas 4. kongress. Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte. Valodniecības raksti.* Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Laimute Balode, Māris Baltiņš, Brigīta Bušmane, Ojārs Bušs, Ina Druviete, Ilga Jansone, Regīna Kvašīte, Nikole Naua, Daina Nītiņa, Anna StafECKa, Dace Strelēvica-Ošiņa, Pēteris Vanags, Ieva Zaicena. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 432 lpp. ISBN 9789984742670.
- Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongress un Letonikas 4. kongress. Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte. Rīga 2011. gada 24.–27. oktobris. Plenārsēžu materiāli.* Sagatavoti prof. Tālava Jundža vadībā; red. kol.: Vaira Viķe-Freiberga (priekšsēdētāja), Aleksejs Andronovs, Mārcis Auziņš, Dainis Draviņš, Juris Ekmanis, Ilga Jansone, Andris Padegs, Leonīds Ribickis; lit. red. Ināra Stašulāne. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2012, 496 lpp. ISBN 9789934811470.

- Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. un Letonikas 4. kongress. Novadnieciskās identitātes meklējumi Kurzemē. Liepāja 2011. gada 19.–20. oktobris. Rakstu krājums.* Red. kol.: Edgars Lāms, Daļa Kiseļūnaite, Inta Klāsone, Ārija Kolosova, Liene Lauska, Liene Markus-Narvila, Ieva Ozola. Liepāja: Liepājas Universitāte, 2012, 193 lpp. ISBN 9789984864792.
- Atmiņu Daugava.* Sast.: Jānis Ivars Padedzis, Mārtiņš Mintaurs. Koknese: Biedrība „Koknesei”, 2013, 443, [3] lpp. ISBN 9789984497594.
- Ausmas zeme. Enciklopēdisks izdevums skolēniem.* Autori: Valda Čakša, Ingars Gusāns, Angelika Jušlo-Štekele, Inga Kļava, Antra Kļavinska, Sanita Lagzdiņa, Valentīns Lukaševičs, Ivars Magazeinis, Vladislavs Malahovskis, Ivars Matisovs, Sandra Murinska, Solvita Pošeiko, Olga Senkāne, Ilga Šuplinska; zin. red. Sanita Lazdiņa; latg. val. korektore Sandra Ūdre, dizains Daina Salmiņa. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 476 lpp. ISBN 9789984441122.
- Baltic Journal of English Language, Literature and Culture. Volume 2.* Editor-in-Chief Andrejs Veisbergs; issue ed. Monta Farneste; ed.: Sigma Ankrava, Irina Novikova, Indra Karapetjana, Jeļena Dorošenko, Gunta Roziņa. Rīga: University of Latvia, 2012, pp. 122. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BJELLC-II-iekslapas.pdf (saite skatīta 02.10.2013.). ISSN 1691-9971.
- Baltic Languages and White Nights. Contacts between Baltic and Uralic languages. International Conference of Helsinki, 11–12 June 2012. Programme. Abstracts. Participants.* University of Helsinki, 2012, pp. 47. Pieejams: <http://blogs.helsinki.fi/blwn-2012/files/2012/06/BLWN-2012-Programme.pdf> (saite skatīta 28.12.2013.).
- Baltistica, VIII priedas.* Baltu kalbotyros žurnālas. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, pp. 188. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/issue/view/104/showToc> (saite skatīta 30.09.2013.). ISSN 0132-6503.
- Baltistica, XLVII (1) 2012.* Baltu kalbotyros žurnālas. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, pp. 175. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/issue/view/105/showToc> (saite skatīta 30.09.2013.). ISSN 0132-6503.
- Baltistica, XLVII (2) 2012.* Baltu kalbotyros žurnālas. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, pp. 391. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/issue/view/106/showToc> (saite skatīta 30.09.2013.). ISSN 0132-6503.
- Baltu filoloģija, XXI (1).* Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 95 lpp. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilol_XXI-1.pdf (saite skatīta 12.12.2013.). ISSN 1691-0036.

- Baltu filoloģija*, XXI (2). Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 109 lpp. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilologija-XXI_2_.pdf (saite skatīta 12.12.2013.). ISSN 1691-0036.
- Baltu valodu atlants / Baltu kalbu atlasas / The Atlas of the Baltic Languages. Leksika / Leksika / Lexis. 1 Flora*. Sast. / Sud. / Ed. by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Rec. / Rec. / Rev.: Prof. habil. dr. Zīgmas Zinkevičius, Dr. habil. philol. Ojārs Bušs. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, pp. 540. [elektroniskais resurss] 1 CD-rom. ISBN 9786094110832.
- Boge, Iveta. *Valodu politikas īstenošanas vadība Latvijas valsts augstskolās. Promocijas darbs doktora zinātniskā grāda iegūšanai vadībzinātnes nozarē izglītības vadības apakšnozarē*. Darba zin. vad. Dainuvīte Blūma. Rīga: [b.i.], 2012, 179 lpp. + veidlapas un 1 CD.
- Boge, Iveta. *Valodu politikas īstenošanas vadība Latvijas valsts augstskolās. Promocijas darba kopsavilkums doktora zinātniskā grāda iegūšanai vadībzinātnes nozarē, apakšnozare: izglītības vadība*. = *Language policy implementation management in state higher education institutions in Latvia: Summary of Doctoral Thesis. For promotion to the Doctor Degree in Management Science Subdiscipline of Education Management*. Darba zin. vad. Dainuvīte Blūma. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 99 lpp. ISBN 9789984494784.
4. *starptautiskā klasiskās filoloģijas biennāles konference „Antiquitas viva 2012 : παιδεία – izglītība un izglītošanās antīkajā pasaulē, vērtību mantojums”*. Rīga, Latvijas Universitāte, Humanitāro zinātņu fakultāte. 2012. gada 25.–26. oktobris. Konferenču programma un referātu kopsavilkumi. LU Akadēmiskais apgāds. 46 lpp. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/hzf_klasiskas_filologijas_katedra/zinas/Brosura_Antiquitas_Viva_2012_gala_1_.pdf (saite skatīta 12.12.2013.). ISBN 9789984455815.
- Cibuļs, Juris. *Ābeču kolekcijas katalogs*. = *Catalogue of collection of ABC-books and primers*. Autora redakcijā. 1. sēj. A–H. Rīga: Juris Cibuļs („CRC”), 2012, 350 lpp. (Spirāliesējums. Katalogā sniegta informācija par ābeču kolekcijas 8325 vienībām 1022 valodās no 216 zemēm.) ISBN 9789934830501.
- Cibuļs, Juris. *Ābeču kolekcijas katalogs*. = *Catalogue of collection of ABC-books and primers*. Autora redakcijā. 2. sēj. I–M. Rīga: Juris Cibuļs („CRC”), 2012, 440 lpp. (Spirāliesējums. Katalogā sniegta informācija par ābeču kolekcijas 8325 vienībām 1022 valodās no 216 zemēm.) ISBN 9789934830518.
- Cibuļs, Juris. *Ābeču kolekcijas katalogs*. = *Catalogue of collection of ABC-books and primers*. Autora redakcijā. 3. sēj. N–Ž. Rīga: Juris Cibuļs

- („CRC”), 2012, 584 lpp. (Spirāliesējums. Katalogā sniegta informācija par ābeču kolekcijas 8325 vienībām 1022 valodās no 216 zemēm.) ISBN 9789934830525.
48. *prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā.* = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijos „Kalbos gramatinē ir leksinē sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimu tēzēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = *Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and lexical system of language, aspects of its functionality and standardization”. March 15–16, 2012.* Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 69 lpp. ISBN 9789984454733.
- Dalbiņa, Iluta; Lāčauniece, Inese. *Latviešu valoda vidusskolai : 3. daļa : skolotāja grāmata.* Rīga: RaKa, 2012, 96 lpp. ISBN 9789984461984.
- Dambe, Vallija. *Darbu izlase.* Sast. un zin. red. Ilga Jansone; zin. konsultants Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 486 lpp. ISBN 9789984742656.
- Daugavpils Universitātes 53. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli.* = *Proceedings of the 53th International Scientific Conference of Daugavpils University.* Sast.: Dmitrijs Oļehnovičs, Inese Zuģicka. Daugavpils: DU Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012. Pieejams: http://www.dukonference.lv/lv/content_53 (saite skatīta 01.11.2013.) ISBN 9789984145631.
- Daugavpils Universitātes 54. starptautiskās zinātniskās konferences tēzes.* = *Abstracts of the 54th International Scientific Conference of Daugavpils University.* Atb. par izdevumu = Resp. Ed. Dmitrijs Oļehnovičs. Daugavpils: DU Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 220 lpp. Pieejams: http://www.dukonference.lv/files/proceedings_of_conf/54konf_Tezes.pdf (saite skatīta 01.11.2013.) ISBN 9789984145648.
- Depkin, Liborius. *Lettsches Wörterbuch.* The original manuscript transcribed and annotated by Trevor G. Fennell. Vol. 7. (Addenda III) Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, S. 316. ISBN 9789984456072.
- dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG).* Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, pp. 230. + Index I–III [11 p]. ISBN 9783706907071.
- E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”.* = *The 3rd International conference on terminology „Current trends in terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas.* = *Annotations.* Rīga, 25.–26.10.2012.

- Sast. Valentīna Skujiņa. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, LU Latviešu valodas institūts, 2012, 42 lpp. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 11.11.2013.) ISBN 9789984742663.
- Eesti ja soome-ugri keeleteaduse ajakiri*. Journal of Estonian and Finno-Ugric Linguistics. Vol. 3, iss. 1. Tartu: University of Tartu, 2012. Pieejams: http://journaldatabase.org/articles/clupea_harengus_membras_about.html (saite skatīta 12.12.2013.). ISSN 1736-8987.
- Filologija*, 2012 (17). Ats. red. Aloyzas Gudavičius; red. kol.: Jerzy Bartmiński, Ojārs Bušs, Vigmantas Butkus, Heiner Eichler, Pranas Gražys, Audronė Kaukienė, Bronus Maskuliūnas, Josif Sternin, Kazimieras Župerka; rec.: Anna Stafecka, Dalia Kuizinienė, Aurelija Mykolaitienė. Šiauliai: VšĮ Šiaulių universiteto leidykla, 2012, pl 164. ISSN 1392-561X.
- Franču-latviešu vārdnīca. Jauns, papildināts izdevums*. Proj. vad., red. un priekšvārda aut. Irēna Auziņa; papildinājumus izstrādājusi Inta Šmite; papildinājumus rediģējusi Astra Šmite; tulkojumu sagatavojuši: Andrejs Bankavs, Helēna Kalve, Astra Skrābane, Valda Zelča; latviešu daļu izstrādājusi Reģina Beldava; red.: Baiba Apine, Pēteris Brūders, Inta Geile, Gundega Goldšmite, Sarmīte Meinerte, Inta Šmite, Aija Vanka-Seigneurin; ievadu sastādījusi un latviskojusi Astra Skrābane. Apmēram 45 000 šķirkļu. Rīga: Zvaigzne ABC, 2012, xii, 1427 lpp. ISBN 9789934009310.
- Holvūts, Aksels. *Vispārīgās sintakses pamati*. Tulk. Lāsma Sirmule; zin. red. un priekšv. autore Ilze Lokmane; tulk. rec. Ieva Ozola. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 142 lpp. ISBN 9789984815756.
- Humanities and Social Sciences, Latvia : journal*. Volume 20, Issue 1 (Winter-Spring 2012). General Ed., foreword Viesturs Pauls Karnups. Rīga: University of Latvia, 2012, pp. 96. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Humanities_and_social_sciences_2012.pdf (saite skatīta 04.10.2013.). ISSN 1022-4483.
- Humanities and Social Sciences, Latvia : journal*. Volume 20, Issue 2 (Summer-Autumn 2012). General Ed., foreword Viesturs Pauls Karnups. Rīga: University of Latvia, 2012, pp. 116. Available Contents: <http://www.lu.lv/apgads/izdevumi/elektroniskie-izdevumi/zurnali-un-periodiskie-izdevumi/humanities-and-social-sciences-latvia/volume-20-issue-2-summer-autumn-2012/> (saite skatīta 10.10.2013.). ISSN 1022-4483.
- Humanitāro Zinātņu Vēstnesis*, 21. / *Daugavpils Universitāte*. Daugavpils: DU Humanitārā fakultāte, 2012, 122 + [5] lpp. ISSN 1407-9607.
- Igauņu-latviešu vārdnīca*. = *Eesti-lätti sõnaraamant*. = *Estonian-Latvian dictionary*. Sast.: Maima Grīnberga, Marika Muzikante, Dr. phil. Valts Ernštreits. Elektroniskās vārdnīcas testa versija pieejama: <http://www.ee-lv.lv/lv/vardnica>. (saite skatīta 03.10.2013.).

- Inkluzīvi*. Rakstu krājums. Sast. Janīna Kursīte; red. Sigita Kušnere; red. kol.: Beata Besjadovska, Tatjana Cīvjana, Ļubova Kiseļova, Daļa Kiseļūnaite, Andrejs Petrauskis, Valters Nollendorfs, Ludmila Sproģe, Jolanta Stauga; priekšv.: Janīna Kursīte, Ludmila Sproģe; rec.: Marco Caratozzolo, Jose Ramon Magdalena Nom de Deu, Elena Mironesko Bielova, Ieva Kalniņa. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 432 lpp. ISBN 9789984455730.
- International Scientific Conference „Onomastic investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga, [Latvian Language Institute], 2012, [50 printed copies] pp. 51. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 10.10.2013.).
- Irbe, Iveta; Vilciņa, Inita. *Latviešu valoda : mācību grāmata : 2. klase. 2. daļa. Lai veicas!* Galv. red. Vilnis Purēns. Rīga: RaKa, 2012, 84 lpp. ISBN 9789984462530.
- Izglītības tilts*. Informatīvs materiāls par izglītības iespējām Latvijā trešo valstu valstspiederīgajiem. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 13 lpp.
- Īpašumu vērtēšanas jēdzienu skaidrojošā vārdnīca*. Sast.: Jānis Freibergs, Artūrs Žuromskis. Rīga: RaKa, 2012, 120 lpp. ISBN 9789984462165.
- Jaunā eponīmu vārdnīca*. Precizēts un papildināts izdevums. Sast. Baiba Bankava; red. Inese Treimane; rec. Ilze Rūmniece. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 191 lpp. ISBN 9789984815565.
- Journal of Baltic Studies. aabs* Volume 43, Issue 1, 2012, pp. 149. Routledge. Pieejams: <http://www.tandfonline.com/toc/rbal20/43/1> (saite skatīta 31.10.2013.). ISSN 0162-9778 (Print), 1751-7877 (Online).
- Journal of Baltic Studies. aabs* Volume 43, Issue 2, 2012, pp. 151–314. Routledge. Pieejams: <http://www.tandfonline.com/toc/rbal20/43/2> (saite skatīta 31.10.2013.). ISSN 0162-9778 (Print), 1751-7877 (Online).
- Journal of Baltic Studies. aabs* Volume 43, Issue 3, 2012, pp. iii–436. Routledge. Pieejams: <http://www.tandfonline.com/toc/rbal20/43/3> (saite skatīta 31.10.2013.). ISSN 0162-9778 (Print), 1751-7877 (Online).
- Journal of Baltic Studies. aabs* Volume 43, Issue 4, 2012, pp. 437–ebi. Routledge. Pieejams: <http://www.tandfonline.com/toc/rbal20/43/4> (saite skatīta 31.10.2013.). ISSN 0162-9778 (Print), 1751-7877 (Online).
- Juridisko tekstu tulkošana II. Teorija un prakse*. Zinātnisko rakstu krājums. / *Ventspils Augstskola*. Zin. red. Valda Rudziša. Ventspils: Ventspils Augstskola, 2012, 142 lpp. ISBN 9789984648187.
- Kalmane, Rūta. *Advertising : using words as tools for selling*. 2. edition. Rīga: Lulu Enterprises, 2012, pp. 121. ISBN 9781471092510.

- Kalme, Vilma; Jansone, Lidija; Leimane, Ilga. *Suitijā*. Red. Vilma Kalme. Rīga: Latvijas Skolotāju korporācija, 2012, 167, [1] lpp. + 1 CD. ISBN 9789984496290.
- Kalnberzina, Vita. *Language acquisition models*. Ed. Robert Buckmaster. Rīga: University of Latvia Press, 2012, 207 p. ISBN 9789984455501.
- Kalve, Anna. *Konceptuālās metaforas fenomens. Promocijas darbs mākslas doktora zinātniskā grāda iegūšanai apakšnozārē „Kultūras teorija”. Kopsavilkums. = Phenomenon of conceptual metaphor : doctoral thesis for the acquisition of the PhD degree in arts theory of culture : summary. = Il fenomeno della metafora concettuale : tesi di dottorato di ricerca in arti teoria della cultura compendio*. Zin. vad. Anita Načisčione; rec. Zaiga Ikere, Jānis Valdmanis, Valda Čakare. Rīga: Latvijas Kultūras akadēmija, 2012, 101 lpp.
- Karpinska, Laura. *Angļu-latviešu leksikogrāfiskās tradīcijas kritiska analīze. Promocijas darba kopsavilkums filoloģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai valodniecības zinātņu nozarē, apakšnozārē: lietišķā valodniecība*. Zin. vad. Jeļena Dorošenko; rec.: Andrejs Veisbergs, Zaiga Ikere, Ojārs Bušs. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 55 lpp. ISBN 9789984454856.
- Karpinska, Laura. *Critical analysis of English-Latvian lexicographic tradition. = Angļu-latviešu leksikogrāfiskās tradīcijas kritiska analīze : doctoral thesis*. Scientific adviser: Jeļena Dorošenko. Rīga: University of Latvia, 2012, pp. 248. + 1 CD.
- Kauliņa, Anda. *Integratīvā mācību metodika sākumskolēnu specifisku lasīšanas traucējumu mazināšanai. Promocijas darba kopsavilkums. Apakšnozārē: skolas pedagoģija. = Integrative teaching methodology to decrease the prevalence of specific reading disorders in primary school pupils. Promotion to Ph.D. in pedagogy : sub-branch: school pedagogy*. Zin. vad. Sarmīte Tūbele; rec.: Emīlija Černova, Baiba Briede, Dace Markus. Rīga: Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija, 2012, 108 lpp. ISBN 0051313253.
- Kārklīņš, Aldis. *Zeme, augsne, mēslojums. Terminu skaidrojošā vārdnīca*. Lit. red. Inga Skuja. Jelgava: Latvijas Lauksaimniecības universitāte, 2012, 477, [3] lpp. ISBN 9789984480770.
- Klēvere-Velhli, Inga; Naua, Nikole. *Latviešu valoda studentiem. Mācību līdzeklis latviešu valodas kā svešvalodas apguvei*. Red. Ilze Auziņa; proj. vad. Iveta Grīnberga. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 280 lpp. + 1 CD. ISBN 9789984815657.
- Konference „Ziemeļlatgales lasījumi 1”, Balvos, 2011. gada 26., 27. oktobrī*. Balvi: Balvu Novada muzejs, 2012, 51, [17] lpp. Spirāliesējums. ISBN 9789984835532.

- Kursīte, Janīna. *Virtuves vārdene*. Māksliniece Dace Lucia Kidža; vāka noformējums veidots pēc J. K. Broces zīmējuma „Zemnieku kāzas Vidzemē” motīviem. Rīga: Rundas, 2012, 992 lpp. ISBN 9789934829703.
- Kvašytē, Regina. *Tarp Lietuvas ir Latvijas: lingvistinēs paralelēs*. = *Starp Lietuvu un Latviju: lingvistiskās paralēles*. Rec.: Laimutē Baluodē, Vigmantas Butkus. Šiauliai: VšĮ Šiaulių universiteto leidykla, 2012, pl. 570. ISSN 1822-7287, ISBN 9786094301773.
- Language situation in Latvia. 2004–2010*. Authors: Pauls Balodis, Māris Baltiņš, Vineta Ernstsone, Valts Ernštreits, Gunta Kļava, Dite Liepa, Kristīne Motivāne, Inese Mukha, Jānis Oga, Evija Papule, Jānis Valdmanis, Anna Vulāne; scientific editor Ina Druvietē; managing ed: Gunta Kļava, Inita Vītola; reviewer Ilmārs Mežs; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 232 lpp. ISBN 9789984815794.
- Latgales lingvoteritoriālā vārdnīca*. = *Лингвоэтерриториальный словарь Латгалии. 2 сėjумос*. = *В 2 томах. I сēj.* Autori: Inga Belasova, Anna Briška, Valda Čākša, Sandra Ežmale, Līna Garanča, Iveta Graudiņa, Ingars Gusāns, Angelika Juško-Štekele, Antra Kļavinska, Inta Kotāne, Sanita Lazdiņa, Lienīte Litavniece, Valentīns Lukaševičs, Vladislavs Malahovskis, Ivars Matisovs, Iveta Mietule, Sandra Murinska, Solvita Pošeiko, Olga Senkāne, Irēna Silineviča, Ilga Šuplinska, Sandra Ūdre, Ēvalds Višķers; galv. red. Ilga Šuplinska; red. kol.: Sandra Ežmale, Angelika Juško-Štekele, Sanita Lazdiņa; tulk.: S. Dāboliņa, A. Kazjukevičs, A. Namolika, O. Paškova, S. Ūdre; ievadu sarakstīja Ilga Šuplinska; fotogrāfs un dizaina autors Māris Justs. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 876 lpp. Parālēli teksts latviešu un krievu val. ISBN 9789984441092.
- Latgalistikys kongresu materiāli, IV*. Apdraudātūs volūdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionalūs pīrokstu da digitalūs resursu. Konferenče veļteita Stefanejis Uļanovskys apceriejuma „Łotyże Inflant Polskich” 120 godim. 4. storptautyskuo latgalistikys konferenče (Poznaņa, 2011. goda 29.–30. septembris). Redkolegeja: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 192 lpp. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 30.09.2013.). ISSN 1691-5569.
- Latgalys lingvoteritorialuo vuordineica*. = *Lingvoterritorial Dictionary of Latgale. 2 siejumūs*. = *2 volumes. II sēj.* Autori: Inga Belasova, Anna Briška, Valda Čākša, Sandra Ežmale, Līna Garanča, Iveta Graudiņa, Ingars Gusāns, Angelika Juško-Štekele, Antra Kļavinska, Inta Kotāne, Sanita Lazdiņa, Lienīte Litavniece, Valentīns Lukaševičs, Vladislavs Malahovskis, Ivars Matisovs, Iveta Mietule, Sandra Murinska, Solvita Pošeiko, Olga Senkāne, Irēna Silineviča, Ilga Šuplinska, Sandra Ūdre,

- Ēvalds Višķers; rec.: Ieva Kalniņa, Lidija Leikuma, Tomazs Wicherkiewicz; zynuoatniskuo red. Ilga Šuplinska; volūdys konsultanti, tulk.: S. Ūdre, I. Magazeinis, H.F. Marten, J. Chojnicka; fotogr., fotogrāfs un dizaina aut. Māris Justs. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 876 lpp. Teksts paralēli latgaliešu un angļu val. ISBN 9789984441108.
- Latīņu-latviešu vārdnīca*. Sast. A. Gavrilovs. Rīga: Zvaigzne ABC, 2012, 520 lpp. ISBN 9785405009131.
- Latviešu nedzirdīgo zīmju valodas vārdnīca [video ieraksts]. Datortermini*. Darba grupa: Lilita Jančevska, Iveta Kraze, Ainārs Osmanis, Edgars Vorslovs; terminu tulk. angļu-latviešu: Andris Tauriņš. Rīga: Latvijas Nedzirdīgo savienības Zīmju valodas centrs, 2012. 1 DVD. Pieejams: http://www.zimjuvaloda.lv/lv/video/video_pa_vardam_datoru_terminu_vardnica (saite skatīta 15.12.2013.).
- Latviešu nedzirdīgo zīmju valodas videovārdnīca [video ieraksts]. Kultūra*. Zīmju valodas darba grupa: Lilita Janševska u.c. Rīga: Latvijas Nedzirdīgo savienības Zīmju valodas centrs, 2012. 1 DVD. Pieejams: http://www.zimjuvaloda.lv/lv/video/video_pa_vardam_kultura (saite skatīta 15.12.2013.).
- Latviešu nedzirdīgo zīmju valodas videovārdnīca [video ieraksts]. Pakalpojumu sfēra*. Zīmju valodas darba grupa: Lilita Janševska u.c. Rīga: Latvijas Nedzirdīgo savienības Zīmju valodas centrs, 2012. 1 DVD. Pieejams: http://www.zimjuvaloda.lv/lv/video/video_pa_vardam_pakalpojumu_sfera (saite skatīta 15.12.2013.).
- Latviešu valoda digitālajā vidē. Datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli. Rakstu krājums. Red. Ilze Auziņa; korekt. Marta Balode; rec. Tatjana Gornostaja; dizains Mārtiņš Zunde. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 186 lpp. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 02.10.2013.). ISBN 9789984815572.
- Latviešu valodas aģentūras elektroniskais žurnāls Nr. 5. 2012. gada februāris-marts*. 9 lpp. Pieejams: http://www.bilingvals.lv/uploads_docs/LVA-Zurnals-5_1328267278.pdf (saite skatīta 04.10.2013.). Proj. „Atbalsts valsts valodas apguvei un bilingvālai izglītībai”.
- Latviešu-krievu lingvistikas un metodikas terminu mācību vārdnīca : (svešvalodas teorija un prakse)*. = *Русско-латышский учебный словарь лингвистических и методических терминов : (теория и практика иностранного языка)*. Sast.: Valentīna Kaļiņina, Larisa Pavlovska, Marina Novika, Eļeonora Ņikiforova; red.: Marina Novika (krievu val.), Velga Laugale, Dzintra Šulce (latviešu val.). Liepāja: LiePA, 2012, 58 lpp. Abpusēji lasāms izdevums. ISBN 9789984864587.
- Latvijas Universitātes raksti. 772. sēj.* = *Acta Universitatis Latviensis. Valodniecība*. = *Linguistics. Актуальные проблемы русского и*

- славянского языкознания. = Krievu un slāvu valodniecības problēmas. = Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red.: Igors Koškins, Tatjana Stoikova; zin. konsult. Dzintra Lele-Rozentāle. Valodniecības sērijas galv. red. Andrejs Veisbergs. Rīga: Latvijas Universitāte, 156 lpp. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/LUR-772_Valodnieciba_Slavistika.pdf (saite skatīta 16.12.2013.). ISBN 9789984455273, ISSN 1407-2157.
- Latvijas Universitātes Raksti. 779. sēj. Orientālistika. Latvijas orientālistikas 20 gadi. = Scholarly Papers. University of Latvia. Oriental Studies. 20 years of Latvian Oriental Studies.* Volume 779. Galv. red. Leons Taivans. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 187 lpp. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/LUR-779_Orientalistika.pdf. ISSN 1407-2157; ISBN 9789984454726.
- Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A daļa. Sociālās un humanitārās zinātnes. = Section A. Humanities and social sciences.* 66. sēj., Nr. 4. Galv. red. Arno Jundze. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2012, 140 lpp. Pieejams (daļās): http://www.lza.lv/index.php?option=com_content&task=view&id=1521&Itemid=400 (saite skatīta 11.10.2013.). ISSN 1407-0081.
- Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A daļa. Sociālās un humanitārās zinātnes. = Section A. Humanities and social sciences.* 66. sēj., Nr. 5/6. Galv. red. Arno Jundze. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2012, 86 lpp. Pieejams (daļās): http://www.lza.lv/index.php?option=com_content&task=view&id=1584&Itemid=400 (saite skatīta 11.10.2013.). ISSN 1407-0081.
- Laugale, Velga; Šulce, Dzintra. *Lielo burtu lietojums latviešu valodā: ieskats vēsturiskajā izpētē, problēmas un risinājumi.* Rec.: Lidija Leikuma, Agris Timuška; lit. red. Aldis Lauzis. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 87 lpp. ISBN 9789984815688.
- Letonica. Humanitāro zinātņu žurnāls. Nr. 1 (22) 2012.* Red. kol.: Dace Bula, Raimonds Briedis, Pauls Daija, Ieva E. Kalniņa, Janīna Kursīte, Lalīta Muižniece, Juris Rozītis, Anita Rožkalne, Pāvels Štolls, Jana Tesaržova, Guna Zeltiņa; galv. red. Kārlis Vērdiņš; numura red.: Una Smilgaine, Rīta Treija; tulk. Ieva Burčika. Rīga: LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts, 2012, 134 lpp. ISSN 1407-3110.
- Linguistica Lettica. Rakstu krājums, 20. laid.* Red. kol.: Aleksejs Andronovs (Krievija), Laimute Balode (Latvija/Somija), Ojārs Bušs (atb. red.), Ina Druvietē, Trevors Fennels (Austrālija), Ilga Jansone, Daina Nītiņa, Anna Stafeca, Agris Timuška, Lembīts Vaba (Igaunija), Bernhards Vehlhi (Šveice), Andrejs Veisbergs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 352 lpp. ISSN 1407-1932.

- Linguistica Uralica. Vol. 48, Issue 1–4. 2012.* Estonian Academy of Sciences (Eesti Teaduste Akadeemia). Pieejams (see list of Issues): <http://www.kirj.ee/21775/?!lang=>. ISSN 1736-7506 (electronic).
- Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli.* Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 44 lpp. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 12.11.2013.). ISBN 9789984742649.
- Littera Scripta.* Jauno filologu rakstu krājums Nr. 8. = Littera Scripta. Collected Works of Young Philologists = Littera Scripta : сборник научных трудов молодых филологов. Отв. ред.: Анастасия Ведель, Светлана Погодина; редкол.: Л. В. Спроге, А. Ведела, С. Погодина. u.c.; рец.: Р. Курпниесе, Т. Барышникова, Н. Шрома. Rīga: Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds, 2012, 153 lpp. ISBN 9789984456102.
- Livs in 44 answers.* Author: Līvõ Kultūr Sidām; text: Gundega Blumberga; translation: Ulla Ernštreite, Pauls Balodis; editor: Pauls Balodis. Rīga: Latvian Language Agency, 2012, pp. 22. ISBN 9789984815718.
- Lībieši 44 atbildēs.* Māksl. noform.: Zane Ernštreite. 2. izd. Rīga: Līvo Kultūr sidām; Latviešu valodas aģentūra, 2012, 22 lpp. ISBN 9789984815534.
- Lībiešu krasta stāsti.* Sast. Baiba Šuvcāne; atb. red. Renāte Leimane. Rīga: Jumava, 2012, 416 lpp. ISBN 9789934111471.
- Līvõkīel-ēstikīel-leļkīel sōnārōntōz.* = *Liivi-eesti-läti sõnaraamat.* = *Lībiešu igauņu-latviešu vārdnīca.* Sast., priekšv. autors Tiit-Rein Viitso; red. un latv. daļas aut. Valts Ernštreits; ig. val. red.: Ellen Niit, Karl Pajusalu; latv. val. red. Gunta Kļava; rec.: Ojārs Bušs, Lembit Vaba. Tartu: Tartu Ülikool. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 415 lpp. ISBN 9789984815763.
- Lotyština konverzace. Lingea.* 1. vyd. V Brně: Lingea: 2012, 320 lpp. ISBN 9788087471234.
- Lūka, Ineta; Emse, Anita. *Lets' Speak Latvian!* Red. Sundars Vaidesvarans. Rīga: Biznesa augstskola „Turība”, 2012, 62 lpp. + 1 CD. ISBN 9789984828688.
- Lūse, Judīte; Miltiņa, Irēna; Tūbele, Sarmīte. *Logopēdijas terminu skaidrojošā vārdnīca.* Red. Rita Cimdiņa; rec.: Skaidrīte Liepiņa, Rasma Vi-gante. Rīga: RaKa, 2012, 528 lpp. ISBN 9789984462462.
- Markevičienē, Žaneta. *Latvių kalba.* Mokomoji knyga. Vilnius: Edukologija, 2012, pl. 120. ISBN 9789955207269.
- Marševska, Iveta; Neilande, Svetlana. *Latviešu valoda mazākumtautību skolā : 8. klase : Mācību grāmata. LAT 2.* Red. Gunta Lejniece. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 128 lpp. ISBN 9789984815619.

- Marševska, Iveta; Neilande, Svetlana. *Latviešu valoda mazākumtautību skolā : 8. klase : Skolotāja grāmata. LAT 2*. Red. Gunta Lejniece; proj. vad. Vineta Vaivade. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 123 lpp. Pieejams: http://www.valoda.lv/download/Doc_687/mid_522 (saite skatīta 03.10.2013.). ISBN 9789984815640.
- Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā. Pētījuma kopsavilkums*. Autori: Māris Baltiņš, Dzintra Hirša, Gunta Kļava, Kristīne Motivāne, Jānis Valdmanis, Andrejs Veisbergs; red. Gunta Kļava. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 64 lpp. Pieejams: http://www.valoda.lv/download/Doc_664/mid_510 (saite skatīta 03.10.2013.). ISBN 9789984815749.
- Miķeļa Bukša mantojums. 5 storptautyskuo latgalistikys konference. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis*. Redkolegeja: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rīga: Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 32 lpp.
- Multiple Perspectives in Linguistic Research on Baltic Languages*. Ed. by Aurelija Usonienė, Nicole Nau and Ineta Dabašinskienė. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, 2012, vi, pp. 287. ISBN 9781443836456.
- Names in the Economy IV. International symposium, Turku 14–16 June 2012. Names and cultures in a commercial environment. Abstracts of all the presentations*.
- Navile-Kapustina, Viktorija. *Bilingvālo emigrantu rusofonu spontānās runas specifika. Promocijas darba kopsavilkums. Valodniecības nozare. Salīdzināmās un sastatāmās valodniecības aprakšnozare*. = Виктория Навиль-Капустин. Специфика спонтанной речи билингвальных эмигрантов-русофонов. Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора филологических наук. = Victoria Naville-Kapustin. Specificite de la parole spontanee des emigres bilingues russophones. Resume de these de doctorat es lettres. Zin. konsult. Anna Vulāne. Daugavpils: Daugavpils Universitāte, 2012, 84 lpp. ISBN 9789984145617.
- Oļehnoviča, Ilze. *Frazeoloģismi angļu un latviešu laikrakstos: semantiskais aspekts. Promocijas darba kopsavilkums*. = *Phraseological units in English and Latvian newspapers: the semantic aspect. Summary of doctoral thesis for obtaining the doctoral degree*. Zin. vad. Zaiņa Ikere. Daugavpils: Daugavpils Universitāte, 2012, 108 lpp. ISBN 9789984146065.
- Oļehnoviča, Ilze. *Phraseological units in English and Latvian newspapers: the semantic aspect. Thesis for obtaining the doctoral degree in philology branch: linguistics, sub-branch: contrastive and comparative linguistics*. = *Frazeoloģismi angļu un latviešu laikrakstos: semantiskais aspekts. Promocijas darbs filoloģijas doktora grāda iegūšanai valodniecības nozares sastatāmās un salīdzināmās valodniecības*

- apakšnozarē*. Scientific advisor Zaiga Ikere. Daugavpils: Daugavpils University, 2012, pp. 178. + 1. sēj. piel. (245, 252 lpp.).
- Prauliņš, Dace. *Latvian. An essential grammar*. Milton Park, Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge, 2012, x, pp. 249. Routledge Essential Grammars. ISBN 9780415576918.
- Profesoriaus Alekso Girdenio (1936–2011) atminimo konferencija. Vilniaus universitetas, 2012 m. spalio 18–20 d. Pranešimų tezės*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012. ISBN 9786094591143.
- Res humanitariae, XI*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, pl. 259. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XI.pdf (saite skatīta 16.12.2013.). ISSN 1822-7708.
- Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, pl. 314. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 16.12.2013.). ISSN 1822-7708.
- Respectus Philologicus*. Vol. 21(26). Vyr. red. Eleonora Lassan. Vilnius: Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas, 2012, pl. 279. Prieinamas: <http://filologija.vukhf.lt/?select=turinys&zurnalas=17> (saite skatīta 16.12.2013.). ISSN 1392-8295.
- Respectus Philologicus*. Vol. 22(27). Vyr. red. Eleonora Lassan. Vilnius: Vilniaus Universitetas, Kauno humanitarinis fakultetas, 2012, pl. 287. Prieinamas: <http://filologija.vukhf.lt/index.php?select=turinys&zurnalas=18> (saite skatīta 16.12.2013.) ISBN 9771392829005. ISSN 1392-8295.
- Riekstiņš, Jānis. *In defence of the Latvian language. Against Russification*. Documents from 1944–1989. (Compiled and translated from the Russian by Jānis Riekstiņš; English translation by Uldis Brūns and Jānis Kramēns; managing editor Dite Liepa.) Rīga: Latviešu valodas aģentūra = The Latvian Language Agency, 2012, pp. 160. Pieejams (foreword): http://www.valoda.lv/downloadDoc_689/mid_510 (saite skatīta 04.10.2013.). ISBN 9789984815770.
- Riekstiņš, Jānis. *Par latviešu valodu. Pret rusifikāciju. 1944–1989*. Dokumenti. Sast. un no kr. val. tulk. Jānis Riekstiņš; atb. red. Dite Liepa; rec. Dzintra Hirša; lit. red. Gunita Arnava. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 152 lpp. Pieejams (priekšvārds): http://www.valoda.lv/downloadDoc_641/mid_510 (saite skatīta 04.10.2013.). ISBN 9789984815558.
- Ruberte, Inese. *Senvārdu vārdnīca*. Atk. izd. Rīga: Zvaigzne ABC, 2012, 128 lpp. ISBN 9789934002373.
- Sabaliauskas, Algirdas. *Lietuvių kalbos tyrinėjimo istorija. 1980–2010 m.* Projekto vadovė Danguolė Mikulėnienė; rec.: Sarma Kļaviņa, Zigmas

- Zinkevičius. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, pl. 767. ISBN 9786094110849.
- Sabiedriba, integrācija, izglītība : starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. 1. daļa: Skolas pedagoģija, augstskolu pedagoģija, mūzikglītība. 2012. gada 25.–26. maijs. Rēzekne: RA Izdevniecība, 2012, 540 lpp. Pieejams: http://www.ru.lv/ckfinder/userfiles/RAweb/Saturs/zinatne/zinatniskie_instituti/personas_socializācijas_petījumu_instituts/publikācijas/Sabiedriba_integrācija_izglītība_I_dala_2012.pdf (saite skatīta 16.12.2013.). ISSN 1691-5887.
- Saussure, Ferdinand De. *Baltistikos raštai*. = *Travaux baltistiques*. Rec.: Vytautas Ambrazas, Miguel Villanueva Svensson; parengē Daniel Petit, Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus Universiteto leidykla, 2012, pl. 254. ISBN 9786094591457.
- Sālījuma, Gunta; Valtere, Vija. *Valodas labirinti. Latviešu valoda 5. klasei : mācību grāmata*. Rīga: Zvaigzne ABC, [2012]. [elektroniskais resurss] http://www.zvaigzne.lv/lv/gramatas/apraksts/83957-valodas_labirinti_latviesu_valoda_5_klasei.html (saite e-grāmatas iegādei skatīta 05.10.2013.). ISBN 9789934016318.
- Sālījuma, Gunta; Valtere, Vija; Ābola, Signe. *Valodas labirinti. Latviešu valoda 5. klasei : skolotāja grāmata*. Rīga: Zvaigzne ABC, [2012]. [elektroniskais resurss] http://www.zvaigzne.lv/lv/gramatas/apraksts/83956-valodas_labirinti_latviesu_valoda_5_klasei_skolotaja_gramata.html (saite e-grāmatas iegādei skatīta 05.10.2013.). ISBN 9789934016363.
- Scientiae et Patriae. Veltījums akadēmiķei profesorei Vairai Vīķei-Freibergai 75. dzimšanas dienā. A Festschrift in honour of Vaira Vīķe-Freiberga on her 75th birthday*. Sast. un ievada autore Ausma Cimdiņa; red. kol.: Ausma Cimdiņa, Trevors Gārts Fennels (*Trevor Fennell*), Imants Freibergs, Viktors Hausmanis, Benedikts Kalnačs, Maija Kūle, Jānis Stradiņš, Anna Šmite, Pēteris Vanags; latviešu tekstu lit. red. Gita Bērziņa; angļu tekstu lit. red. Imants Mežaraups; ievadu angļu val. tulk. Anna Reinoldda. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 446 lpp. ISBN 9789984456058.
6. *Starptautiskā zinātniskā konference. Teorija praksei mūsdienu sabiedrības izglītībā*. = *6th International Scientific Conference. Theory for practice in the education of contemporary society* : zinātnisko rakstu krājums. = *The Proceedings of the Conference*. Red. pad. priekšs. Māra Marnauza; atb. red. Sanita Madalāne. Rīga: Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija, 2012, 400 lpp. Pieejams: http://www.rpiva.lv/pdf/6_starptzinkonf.pdf (saite skatīta 03.10.2013.). ISBN 9789934821592.
- Sinonīmu vārdnīca. Ap 7200 šķirkļu un 50 000 sinonīmu*. Dorisas Šnē redakcijā; E. Grīnberga, O. Kalnciems, G. Lukstiņš, J. Ozols, E. Rauhvar-

- gers, A. Pārupe. Papild. un pārstr. izd. Rīga: Avots, 2012, 844 lpp. ISBN 9789984859545.
- Sīlis, Jānis. *Latviešu valoda kā avotvaloda un mērķvaloda valodu kontaktos un virtuālajā saziņā*. Ventspils: Ventspils augstskola, 2012, 240 lpp. ISBN 9789984648194.
- Skadiņa, Inguna; Veisbergs, Andrejs; Vasiļjevs, Andrejs; Gornostaja, Tatjana; Keiša, Iveta; Rudzīte, Alda. *The Latvian language in the digital age. = Latviešu valoda digitālajā laikmetā*. Ed.: Georg Rehm, Hans Uszkoreit. META-NET. Berlin: Springer, 2012, pp. 91. White Paper Series. = Balto grāmatu sērija. ISBN 9783642308758, ISSN 2194-1416, ISSN 2194-1424 (elektronisk).
- Stradiņš, Jānis. *Zinātnes un augstskolu sākotne Latvijā*. Red.: Ilze Antēna, Antra Legzdiņa (angļu val.), Viktorija Kolļegova (krievu val.). Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 2012, 639 lpp. ISBN 9789984824277.
- Straupeniece, Daiga. *Sventājas latviešu valoda – statika un dinamika. Promocijas darba kopsavilkums filoloģijas doktora grāda iegūšanai valodniecības zinātņu nozares latviešu diahroniskās valodniecības apakšnozarē. = Die Lettische Sprache von Sventaja – Statik und Dynamik. Zusammenfassung der Promotionsarbeit*. Darba zin. vad. Benita Laumane; rec.: Ilga Jansone, Daļa Kiseļūnaite un Brigita Bušmane. Liepāja: Liepājas Universitāte, 2012, 73 lpp. ISBN 9789984864679.
- Strelēvica-Ošiņa, Dace. *Kāpēc mēs gribam, lai valoda ir pareiza? Ieskats preskriptīvisma vēsturē, teorijā un praksē*. Zin. red. Ina Druviete. 2. izd. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 319 lpp. ISBN 9789984879352.
- Studii și cercetări de onomastică și lexicologie (SCOL) / Universitatea Din Craiova, Facultatea De Litere, Centrul de Cerceretare in Onomastica si Lexicologie/, Anul V, Nr. 1–2 / 2012*. Romania: Sitech. Pieejams: http://cis01.central.ucv.ro/litere/onomastica_lexicologie/revista_scol.html (saite skatīta 17.12.2013.).
- Terminologija, 19*. Vyr. red. Albina Auksoriūtė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, pl. 270. ISBN 9771392267005.
- Terminoloģijas Jaunumi*. Nr. 17. Atb. par izdevumu Valentīna Skujiņa. Rīga: LZA, LU Latviešu valodas institūts, 2012, 42 lpp. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Term%20Jaunumi%2017_2012.pdf (saite skatīta 12.11.2013.) ISSN 1591-0133.
- Terminu skaidrojošā vārdnīca cilvēktiesībās : (ģimenes un mantojuma tiesības)*. Prof. Dr. hab. iur. Osvalds Joksts (vispārējā zinātniskā redakcija), Mg. iur. Barba Girgensone. Rīga: Drukātava, 2012, 132 lpp. ISBN 9789984853741.
- The Influence of Migration on the Language Environment in Latvia. Research summary*. Authors: Māris Baltiņš, Dzintra Hirša, Gunta

- Kļava, Kristīne Motivāne, Jānis Valdmanis, Andrejs Veisbergs; ed. by Gunta Kļava; translated by Janušs Kaminskis. Rīga: LVA, 2012, pp. 64. Pieejams: http://valoda.lv/en/downloadDoc_677/mid_675 (saite skatīta 04.10.2013.). ISBN 9789984815701.
- Trešuo pasaūļa latgališu konference „Latvejis naatkareibys laiks – Latgolys īspieja voi izniceiba”*. Rēzekne, 2012. goda 9.–10. augusts. Red. kol.: Skaidreite Baltace, Lideja Leikuma, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Latgališu kultūrys bidreiba, 2012, 85 lpp. ISBN 9789984495965.
- Trumpa, Edmunds. *Latviešu ģeolingvistikas etīdes*. Rec. Lidija Leikuma un Pēteris Vanags; red. Ieva Jansone. Rīga: Zinātne, 2012, 254 lpp. + 16 salocītas kartes. Pieejams (pdf): <http://www.savskaktins.lv/savskaktins/monografijas/latviesu-geolingvistiskas-etides/> (saite skatīta 19.12.2013.). ISBN 9789984879345.
- Trūps, Raimonds. *Mazā latviešu-itāļu sarunvārdnīca. = Lettone-italiano frasarario*. Red. Dace Ošiņa. Rīga: Zvaigzne ABC, 2012, 256 lpp. ISBN 9789934025006.
- Tulkojums ar garšu. Ēdiena valodnieciskie un starpkultūru aspekti*. 2011. gada konferences „Tulkojums ar garšu. Ēšanas kultūras un kulinārās valodas aspekti starpkultūru komunikācijā” rakstu krājums. Sast. Beata Paškevica. Valmiera: Vidzemes Augstskola, 2012, 103 lpp. ISBN 9789984633237.
- Tūbele, Sarmīte; Lūse, Judīte. *Ja skolēns raksta nepareizi...* (Bērniem ar valodas sistēmas nepietiekamu attīstību.) Red. Rita Cimdiņa; rec. Rasma Vīgante un Skaidrīte Liepiņa. 2. izd. Rīga: RaKa, 2012, 132 lpp. Pedagoģiskā bibliotēka. Teorija. Pieredze. Prakse. ISBN 9789984155708.
- „Un es tieši gāju vārdu meklēt” (O. Vācietis). 24 sarunas ar rakstniekiem. Sast. Ieva Ķīse un Vita Mekša; red. Mārīte Āboltiņa; proj. vad. Velta Līcīte; ar rakstniekiem sarunājās: Ieva Ķīse, Vita Mekša, Māris Salējs u.c. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 335 lpp. ISBN 9789984815671.
- Urbanoviča, Inta; Šūpola, Raita; Vanaga, Anita. *Latviešu valoda 12. klasei. Nāc!* Red. Inese Auziņa. Rīga: Zvaigzne ABC, 2012, 141 lpp. + 1 CD Latviešu valoda 12. klasei: vingrinājumi. ISBN 9789934028571.
- Urbanoviča, Inta; Šūpola, Raita; Vanaga, Anita. *Latviešu valoda 12. klasei : skolotāja grāmata. Nāc!* Rīga: Zvaigzne ABC, 2012, 144 lpp. + 1 CD. ISBN 9789934032295.
- Ušča, Svetlana. *Pusaudžu ar valodas traucējumiem komunikatīvās kompetences attīstība internātpamatskolā. Promocijas darba kopsavilkums. Doktora zinātniskā grāda iegūšanai pedagoģijā. Apakšnozare: nozaru (speciālā) pedagoģija*. Zin. vad. Velta Ļubkina; konsult. Rasma Vīgante. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 55 lpp. Pieejams: <http://www.ru.lv/ckfinder/userfiles/RAweb/Saturs/zinatne/doktoran->

- turas studijas/promocijas darbu komsavilkumi/Svetlana_USCA.pdf
 (saite skatīta 01.10.2013.) ISBN 9789984441030.
- Valdmane, Liene. *Kabata : Mācību līdzeklis latviešu valodas apguvei : 4–7 gadi. LAT 2*. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012. ISBN 9789984815787.
- Valdmane, Liene. *Karuselis : Mācību līdzeklis latviešu valodas apguvei. 6–8 gadi. LAT 2*. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 192 lpp. + piel. [11 lpp.] vāka 2. lpp. kabatā. ISBN 9789984815602.
- Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā. Zinātnisko rakstu krājums, XXII*. Atb. red. Svetlana Polkovņikova; red. kol.: Ludmila Bogdanova, Dirks Baldess, Alvīds Butkus, Ina Druvieta, Zaiga Ikere, Natalja Jundina, Genovaite Kačuškiene, Jelizaveta Kostandi, Anatolija Kuzņecovs, Valentīna Maslova, Vilma Šaudiņa. Daugavpils: DU Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 476 lpp. ISSN 1691-6042, ISBN 9789984146010.
- Valoda laikā un kultūrtelpā*. 2012. gada 28. aprīļa konferences materiāli. Atim Kronvaldam 175. Lit. red. Ieva Jansone; tulk. angļu val. Līvija Vārna-Uskalis. Rīga: Zinātne, 2012, 80 lpp. ISBN 9789984879284.
- Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā. = Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian*. LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red.: Andra Kalnača, Ilze Lokmane; red. kol.: Ilze Auziņa, Juris Grigorjevs, Magdalene Hilmane, Jurgis Pakeris, Svetlana Polkovņikova, Ilze Rūmniece, Ilja Seržants; angļu teksta red. Imants Mežaraups. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 129 lpp. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.). ISSN 2255-9256, ISBN 9789984455471.
- Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi : populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7*. Atb. red. Ojārs Bušs; rec. Andra Kalnača. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 198 lpp. ISSN 1691-273X.
- Valodas situācija Latvijā. 2004–2010*. Autori: Pauls Balodis, Māris Baltiņš, Vineta Ernstsone, Valts Ernštreits, Gunta Kļava, Dite Liepa, Kristīne Motivāne, Inese Mukha, Jānis Oga, Evija Papule, Jānis Valdmanis, Anna Vulāne; zin. red. Ina Druvieta; atb. red.: Gunta Kļava, Inita Vītola; rec. Ilmārs Mežs; lit. red. Ieva Jansone. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 224 lpp. ISBN 9789984815541.
- Valodu apguve: problēmas un perspektīva*. Zinātnisko rakstu krājums, VIII. Galv. red. Diāna Laiveniece; lit. red.: Diāna Laiveniece, Rita Grāvelsiņa, Natalja Malašonoka. Liepāja: LiepA, 2012, 285 lpp. ISSN 1407-9739.

- Vārdnīcu izstrāde Latvijā. 1991–2010.* Pētījums Dr. philol. Jura Baldunčika vadībā; autori: Juris Baldunčiks, Ineta Balode, Laura Karpinska, Andrejs Veisbergs, Astra Šmite; atb. red. Aldis Lauzis; rec.: Rūta Augstkalne un Dzintra Lele-Rozentāle; proj. vad. Inīta Vītola. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 248 lpp. ISBN 9789984815589. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_642/mid_622 (saite skatīta 04.10.2013.).
- Vārds un tā pētīšanas aspekti.* Rakstu krājums, 16 (1). Fonētika, gramatika, leksika, stilistika. Vārda diahroniskais un areālais aspekts. Red. kol. vad. Benita Laumane; atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 324 lpp. ISSN 1407-4737.
- Vārds un tā pētīšanas aspekti.* Rakstu krājums, 16 (2). Valoda un vide. Terminoloģija. Tulkošanas jautājumi. Red. kol. vad. Benita Laumane; atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 326 lpp. ISSN 1407-4737.
- Veckāgana, Vēsma. *Latviešu valoda II. klasei : digitālā mācību grāmata.* Lielvārde: Lielvārds, [2012]. 1 CD (160 lpp.) [elektroniskais resurss] Lielvārds Digitālā bibliotēka (<http://ldb.lv/>). ISBN 9789984114576.
- Veckāgana, Vēsma. *Latviešu valoda II. klasei : mācību grāmata.* Lielvārde: Lielvārds, 2012, 160 lpp. ISBN 9789984113340; Veckāgana, Vēsma. *Latviešu valoda II. klasei : mācību grāmata.* Lielvārde: Lielvārds, [2012]. 1 CD (160 lpp.) [elektroniskais resurss] Lielvārds Digitālā bibliotēka (<http://ldb.lv/>). ISBN 9789984113340.
- Veckāgana, Vēsma; Birzgale, Eģina. *Latviešu valoda II. klasei : skolotāja grāmata.* Lielvārde: Lielvārds, 2012, 104 lpp. ISBN 9789984113357; Veckāgana, Vēsma; Birzgale, Eģina. *Latviešu valoda II. klasei : skolotāja grāmata.* Lielvārde: Lielvārds, [2012]. 1 CD (104 lpp.) [elektroniskais resurss] Lielvārds Digitālā bibliotēka (<http://ldb.lv/>). ISBN 9789984113357.
- Veckāgana, Vēsma; Birzgale, Eģina. *Latviešu valoda II. klasei : digitālā mācību grāmata.* Lielvārde: Lielvārds, [2012]. 1 CD (104 lpp.) [elektroniskais resurss] Lielvārds Digitālā bibliotēka (<http://ldb.lv/>). ISBN 9789984114583.
- Vedral, Jiří. *Lotyšsko-český celní sazebník.* 1. vyd. Praha: VJV, Jiří Vedral, 2012, 1 CD-rom (148 lpp.) [elektronický zdroj] ISBN 9788074571312.
- Veisbergs, Andrejs. *Phraseological borrowing.* Berlin: Logos Verlag, 2012, pp. 188. ISBN 9783832532246.
- Veisbergs, Andrejs. *Borrowed Phraseology in Latvian (17th–21st century).* Reviewed by Gunta Ločmele and Jānis Sīlis; Ed. by Toby Screech and Imants Mežaraups; Cover design by Agris Dzilna. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, pp. 188. ISBN 9789984455259.
- Via Latgalica. Humanitāro zinātņu žurnāls, IV.* Red. Ilga Šuplinska; red. kol.: Ilga Jansone, Ieva Kalniņa, Regīna Kvašīte, Heiko F. Marten,

- Inese Runce, Pēteris Vanags. *Rēzekne: Rēzeknes Augstskola*, 2012, 152 lpp. ISSN 1691-5569.
- Via scientiarum*. Starptautiskās jauno lingvistu konferences rakstu krājums. 1. laid. Sast. Normunds Dzintars. Ventspils: Ventspils Augstskola; Liepāja: Liepājas Universitāte, 2012, 308 lpp. ISBN 9789984648262.
- Vīduša, Iveta. *Valodas labirinti. Latviešu valoda 8. klasei : mācību grāmata*. Rīga: Zvaigzne ABC, [2012]. Elektroniskais resurss: http://www.zvaigzne.lv/lv/gramatas/apraksts/83969-valodas_labirinti_latviesu_valoda_8_klasei.html (saite e-grāmatas iegādei skatīta 05.10.2013.). ISBN 97899934016349.
- Ziedu valoda. Vārdnīca*. Sak. Gundega Sēja; māksl. Laura Akmane. Rīga: Zvaigzne ABC, 2012, 48 lpp. ISBN 9789934027765.
- Zīda, Anda. *Gatavosimies eksāmenam latviešu valodā. Palīgs skolotājam*. Galv. red. Vilnis Purēns; lit. red. Rita Cimdiņa. Rīga: RaKa, 2012, 52 lpp. ISBN 9789984462189.
- Župerka, Kazimieras. *Metalingvistika. Nekalbininkų kalbotyra*. Rec.: Rita Miliūnaitė, Gintautas Akelaitis. Šiauliai: VšĮ Šiaulių universiteto leidykla, 2012, pl. 400. ISSN 1822-7287, ISBN 9786094301810.

Raksti, konferenču materiāli (*proceedings*) un tēzes

- Abramowicz, Zofia. The Development of the Anthroponymic System of Jews in the Slavonic Environment. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, p. 8. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Adamonytė, Paulina; Stankevičienė, Sigita. Humoro kalbas vertimas situacijų komedijose. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 5.–6. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Adijāne, Velta. Studenti mōceja rakstiet. [Par iespēju Dricānu vidusskolas skolēniem iepazīt latgaliešu valodu ar biedrības „Latgolas Studentu centrs” atbalstu]. – *Rēzeknes Vēstis „Mōras zeme”*, Nr. 5, Nr. 55 (2012, 10. maijs). Pieejams tiešsaistē (reģistrētiem lietotājiem): <http://lv.rv.lv/index.php?newsid=5048> (saite skatīta 15.12.2013.).

- Aizporiete, Ineta. Bērnu valodas aspekti konstruktīvajā darbībā. = The aspects of the development of children speech in their constructive activity. – *Sabiedrība, integrācija, izglītība : starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*, 2012. gada 25.–26. maijs. 1. daļa „Skolas pedagogs, augstskolu pedagogs, mūžizglītība”. Rezekne: RA Izdevniecība, 2012, 11.–20. Pieejams: http://www.ru.lv/ckfinder/userfiles/RAweb/Saturs/zinatne/zinatniskie_instituti/personas_socializācijas_petījumu_instituts/publikācijas/Sabiedrība_integrācija_izglītība_I_dala_2012.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Aizporiete, Ineta. The aspects of the development of children speech in their constructive activity. – *Pedagogical technologies in socialization and resocialization of society*. Rezekne: Personality Socialization Research Institution of Rezekne Higher Education Institute, 2012, Vol. 2 (2011), 5–12.
- Akmene, Velta. Grāmata – jubilāre. [Sakarā ar skolotājas Lidas Lohmatkinas (?–1989) grām. „Pope un kaimiņizloksnes” 10. gadadienu.] – *Ventspils Novadnieks*, Nr. 2 (2012, 13. februāris), 19. Pieejams: http://www.ventspilsnovads.lv/images/stories/Novadnieks/2012./02_12_Ventspils_novadnieks.pdf.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Alberte, Ieva. Kāpēc Maxima apkopējai jāmāk krievu valoda? [Par Valsts valodas centra Valodas kontroles nodaļas vadītāja Antona Kursiša viedokli par krievu valodas lietošanu Latvijā; tekstā stāsta A. Kursītis.] – *Ir*, Nr. 7 (2012, 16./22. februāris), 10.–11.
- Aleknavičiūtē, Teresē. Multimodality: A Theoretical Overview. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saulē”, 2012, 238.–245.
- Aleksejeva, Brigita. Background of the Values Essential for Human in Ancient Greek Texts on Rhetoric. – *ATINER'S Conference Paper Series, No: MDT 2012-0001*. Athens: Athens Institute for Education and Research, 2012. 14 pages. Elektroniskais resurss. Pieejams: <http://www.atiner.gr/papers/MDT2012-0001.pdf> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Aliūkaitē, Daiva. Cultural schemes of research within the paradigm of Lithuanian geolinguistics in 21st century. – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG)*. = *VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context*. Hgg. von | Ed. by Eveline Wandler-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, 63–64.

- Aliūkaitė, Daiva; Merkytė-Švarcienė, Erika. Vaizdinių geolingvistika: bendrinės kalbos regionai jaunujų lietuvių kalbos bendruomenės narių požiūriu. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 6.–7. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Ambrazevičius, Rytis; Leskauskaitė, Asta. Dviniarių priebalsių samplaikų palatalizacijos akustiniai požymiai. (Acoustical cues for palatalization of binary consonant combinations.) – *Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 134–156. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Ancītis, Valdemārs; Bušmane, Brigita (sast.). Kr. Ancīša bibliogrāfija. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 222.–230.
- Andersone, Aija. Latviešu valoda ir jākopj. [Saruna ar Lubānas vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotāju; pierakstījusi Laura Voitiņa.] – *Stars*, Nr. 117 (2012, 5. oktobris), 3.
- Andronova, Everita; Trumpa, Anta; Vanags, Pēteris. Latviešu valodas vēsturiskās vārdnīcas (16.–17. gs.) projekts: problēmas un risinājumi. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 196.–209.
- Andronovs, Aleksejs. Tradicionāli latviešu gramatikas jautājumi. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 142.–157.
- Andronovs, Aleksejs. Latgaliešu literārās valodas mīksto balsīgo līdzskaņu fonoloģiskā patstāvīguma problēma. – *Miķeļa Bukša mantojums. 5 starptautyskuo latgalistikys konference, Reiga 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis*. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 3.
- Antonevičs, Māris. Nacismu atradīs arī ledusskapī. [Sakarā ar vārda „nacisms” lietošanu krievvalodīgajā presē.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 203 (2012, 16. oktobris), 3.
- Apine, Sandra. „Tā ir valoda, kuru es mīlu...” [Par Dzimtās valodas dienu Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijā; tekstā stāsta ģimnāzijas bibliotekāre Maija Bērzabinde.] – *Malienas Ziņas*, Nr. 16 (2012, 24. februāris), 16.
- Apse, Linda. Prievārda „uz” nozīmju un lietojuma raksturojums, apvienojot kognitīvi semantisko vārdkopu sintakses un kolokāciju izpētes pa-

- rametrus. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijos „Kalbos gramatinē ir leksinē sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 9. lpp.
- Apsīte-Plezere, Dace. Ministru kabineta sēdē: 2012. gada 29. maijā: PKC [Pārresoru koordinācijas centrs] : par sabiedrības saliedēšanas, nacionālās identitātes un valsts valodas pozīcijas nostiprināšanas pasākumiem. – *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 86 (2012, 1. jūnijs), 4.
- Apsītis, Džems. Par uzvārdiem laiku maiņā. [Viedoklis par cittautiešu personvārdu atveidi latviešu valodā.] – *Brīvā Latvija*, Londona, Nr. 34 (2012, 1./7. septembris), 6. Tas pats arī: *Laiks*, Ņujorka, Nr. 34 (2012, 1./7. septembris), 12.
- Ardoino, Diego. On the current location of the Old Prussian „Trace of Basel”. – *Baltistica*, XLVII (2). Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 349–358. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2125/2077> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Asafreja, Anda. Valoda – iespēja tavai karjerai. [Par karjeras izvēlei velt. pasākumiem Valmieras Pārgaujas ģimnāzijā.] – *Liesma*, Nr. 190 (2012, 4. decembris), 8.
- Atpile, Silvija. Franču un latviešu frazeoloģiskie izteikumi pragmatiskā aspektā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 6.–18.
- Auksoriūtē, Albina. Organized Terminology Management Development in Lithuania. = Organizētās terminoloģijas pārvaldības attīstība Lietuvā. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”*. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 8.–9. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Auziņa, Ilze. Pozicionālās skaņu pārmaiņas salikteņu komponentu sadūrā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 7.–14.
- Auziņa, Ilze; Nešpore, Gunta; Saulīte, Baiba. Runas intonācija lasītā tekstā. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences

- „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinē ir leksinē sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimū tēzēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 10.
- Auziņa, Ilze; Saulīte, Baiba; Nešpore, Gunta. Adverbiālas nozīmes determinantā nošķiršana teikumā: runas datu analīze. = The Adverbial Determinant in the Sentence: Speech Data Analysis. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā.* = *Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian.* LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 40.–48. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Averbukh, Konstantin. Trends in Bilingual Russian Terminography with Special Reference to LSP Dictionaries. = Tendences krievu valodas specializēto vārdnīcu terminogrāfijā. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”.* The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 10.–11. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Ābelnieks, Raitis. Par valsts valodas statusu sendienās. – *Bauskas Dzīve*, Nr. 22 (2012, 20. februāris.), 12.
- Āboltiņa, Zane. Studiju process un latviešu valoda Ķīnā. [Stāsta Pekinas Svešvalodu universitātes pasniedzēja.] – *Latvietis*, Nr. 204 (2012, 6. jūnijs.). Pieejams tiešsaitē: <http://www.laikraksts.com/raksti/raksts.php?KursRaksts=2488> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bakšiene, Rima (*Bakšienē Rima*); Jansone, Ilga; StafECKa, Anna; Ambrazs, Sauļus (*Ambrasas Saulius*). Paegļa nosaukumi / Kadagio pavadinimai / Names of the Juniper. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages.* Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna StafECKa (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 83.–87., 261–265, 445–449. (cd-rom)
- Bakšiene, Rima (*Bakšienē Rima*); Jansone, Ilga; StafECKa, Anna; Ambrazs, Sauļus (*Ambrasas Saulius*). Kāļa nosaukumi / Griežčio pavadinimai /

- Names of the Swedish Turnip. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 121.–125., 299–303, 484–488. (cd-rom)
- Bakšienė, Rima (*Bakšienė Rima*); Jansone, Ilga; Stafecka, Anna; Ambrazas, Saulus (*Ambrazas Saulius*). Galotnes nosaukumi / Viršūnės pavadinimai / Names of the Top. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 151.–154., 329–332, 514–517. (cd-rom)
- Bakšienė, Rima (*Bakšienė Rima*); Stafecka, Anna; Ambrazas, Saulus (*Ambrazas Saulius*). Nātres nosaukumi / Dilgēlēs pavadinimai / Names of the Nettle. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 40.–47., 217–224, 398–406. (cd-rom)
- Bakšienė, Rima (*Bakšienė Rima*); Stafecka, Anna; Ambrazas, Saulus (*Ambrazas Saulius*). Kartupeļa nosaukumi / Bulvės pavadinimai / Names of the Potato – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 112.–120., 290–298, 475–483. (cd-rom)
- Bakšienė, Rima (*Bakšienė Rima*); Stafecka, Anna; Ambrazas, Saulus (*Ambrazas Saulius*). Labības nosaukumi / Javų pavadinimai / Names of the Crops. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 126.–132., 304–310, 489–495. (cd-rom)
- Bakšienė, Rima. Marijampolės šnektos ilgųjų balsių priegaidės: kokybiniai požymiai. – *Baltistica, XLVII (2)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 293–308. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2153/2084> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Balčiūnienė, Asta; Bukantytė, Eglė. Epitafijos lie. *Czon / Czonai ilses / ilsis Devieje / Deweje / Dewije / Dievuje*; vo. *Hier ruhet in Gott* kalbiniai ypatumai. (Linguistic Characteristics of the Epitaph Lith. *Czon / Czonai ilses / ilsis Devieje / Deweje / Dewije / Dievuje*; Germ. *Hier ruhet in Gott*.) – *Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 46–64. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).

- Balčiūnienė, Ingrida; Povilaitienė, Gintara. Rišliosios kalbos ugdymas ikimokykliniame amžiuje: pasakojimo pagal paveikslėlių seką metodus. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tēzės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 11.–12.
- Baldunčiks, Juris. Jaunas latviešu valodas standartizācijas vēstures izstrādes aspekti. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 8.–9. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Baldunčiks, Juris. Pārskats par nozīmīgākajām vienvalodas vārdnīcām: skaidrojošās vārdnīcas, svešvārdu vārdnīcas, etimoloģijas vārdnīca, slenga vārdnīca. – *Vārdnīcu izstrāde Latvijā: 1991–2010*. Pētījums Dr. philol. Jura Baldunčika vadībā. Atb. red. Aldis Lauzis. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 108.–187. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_642/mid_622 (saite skatīta 15.12.2013.).
- Baldunčiks, Juris. Priekšvārds. – *Vārdnīcu izstrāde Latvijā: 1991–2010*. Pētījums Dr. philol. Jura Baldunčika vadībā. Atb. red. Aldis Lauzis. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 6.–15. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_642/mid_622 (saite skatīta 15.12.2013.).
- Baldunčiks, Juris. Senās Latvijas tautību nosaukumi latviešu rakstu valodā līdz 20. gadsimtam. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 15.–27.
- Baldunčiks, Juris. The Influence of Dominant Languages on Late 19th Century Latvian Terminology of Blood and Blood Vessels. = Dominējošo valodu ietekme uz latviešu valodas asins un asinsvadu terminoloģiju 19. gadsimta beigās. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”*. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 11.–12. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Baldunčiks, Juris; Naglis, Jānis. Ventspils Augstskolas Lietišķās valodniecības centra latviešu valodas resursi internetā. – *Latviešu valoda di-*

- gitāļajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 71.–83. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 15.12.2013.).
- Balode, Dace (sagat.). „Virtuves vārdene”. [Par prof. Janīnas Kursītes grāmatu „Virtuves vārdene”.] – *Latvietis*, Melburna, Nr. 205 (2012, 14. jūnijs), 7.–8. Pieejams: <http://www.laikraksts.com/raksti/2501> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Balode, Ineta. Vācu-latviešu un latviešu-vācu leksikogrāfija (1991–2010). – *Vārdnīcu izstrāde Latvijā: 1991–2010*. Pētījums Dr. philol. Jura Baldunčika vadībā. Atb. red. Aldis Lauzis. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 16.–61. Pieejams: http://www.valoda.lv/download-Doc_642/mid_622 (saite skatīta 15.12.2013.).
- Balode, Ineta. Jākoba Langes ieguldījums latviešu leksikogrāfijas attīstībā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 210.–223.
- Balode, Laimute. Adjektīvu leksikalizācija latviešu onomastikā. = Lexicalization of Adjectives in Latvian Onomastics. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā. = Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian*. LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 49.–60. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Balode, Laimute. Criteria for determining of possible Finno-Ugrisms in Latvian Toponymy. – *Baltic Languages and White Nights. Contacts between Baltic and Uralic languages. International Conference of Helsinki, 11–12 June 2012. Programme. Abstracts. Participants*. University of Helsinki, 2012, 12–13. Pieejams: <http://blogs.helsinki.fi/blwn-2012/files/2012/06/BLWN-2012-Programme.pdf> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Balode, Laimute. Detoponīmiskie urbanonīmi Rīgā: identitātes aspekts. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 67.–79.
- Balode, Laimute. Īžangos žodis. = Ievadvārdi. – *Baltų kalbų pradžiamokslis = Baltu valodu ābece*. / Violeta Butkienė, Kristina Vaisvalavičienė. Kaunas: Aesti, 2012, pl. 3.
- Balode, Laimute. *Latvia and Riga as the names of commercial products and companies*. – *Names in the Economy IV. International symposium*,

- Turku 14–16 June 2012. Names and cultures in a commercial environment. Abstracts of all the presentations.* p. 2.
- Balode, Laimute. *Liepa* (Tilia) in Latvian Onomastic Context. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012.* Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 5–7. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Balode, Laimute. *Liepa* latviešu onomastiskajā kontekstā. – *Inkluzīvi*. Sast. Janīna Kursīte; red. kol.: Beata Besjadovska, Tatjana Civjana u.c. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 321.–355.
- Balode, Laimute. *Liepa* latviešu toponīmikā. – *48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā.* = *Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinē ir leksinē sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimū tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d.* = *Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012.* Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 13.–14.
- Balode, Laimute. Metaforiskie hidronīmi Latvijā. – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 9–17. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/issue/current/showToc>.
- Balode, Laimute. Miksi kannattaa opiskella balttilaisia kieliä? – *Koneekka*. Helsinki, 2012, 2., 6–7.
- Balode, Laimute. Par humanitāro zinātņu nākotni. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 231.–233.
- Balode, Laimute. Place-names in the Urbanonymy of Riga – Mark of Identity. – *Studii și cercetări de onomastică și lexicologie (SCOL) / Universitatea Din Craiova, Facultatea De Litere, Centrul de Cerceretare in Onomastica si Lexicologie/, Anul V, Nr. 1–2 / 2012.* Romania: Sittech, 17–28. Pieejams: http://cis01.central.ucv.ro/litere/onomastica_lexicologie/revista_scol_2012/onomastica/balode.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Balode, Laimute. Rīga, International Scientific Conference „Onomastic Investigations to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician”, Latvian Language Institute of

- the Latvian University, 10–12 maggio 2012. – *Rivista Italiana di Onomastica (RION)*, XVIII (2012), 2. STR Press, 720–721.
- Balode, Laimute. Skats no ziemeļiem. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 36.–50.
- Balode, Laimute; Bušs, Ojārs; Jansone, Ilga. Vallija Dambe (26.05.1912.–15.10.1995). Fakti un atmiņas. – *Vallija Dambe. Darbu izlase*. Sast. un zin. red. Ilga Jansone. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 11.–18.
- Balode, Laimute; Kaškelevičienē, Aurelija. Teaching of the Baltic Languages (Lithuanian and Latvian) in the Neighbouring Countries. – *International Conference to mark the 20th anniversary of the Language Centre, University of Tartu, and the European Day of Languages „Learning and Teaching Languages in a Multi-Cultural Spacetime”, 28–29 September, 2012*. University of Tartu, 2012, p. 21.
- Balode, Marta. Choosing Children Name in Ethnically Mixed Latvian-Finnish Families. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 7–8. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Balode, Marta. Sieviešu pēclaulību uzvārda izvēle jauktajās latviešu-somu ģimenēs: metodoloģiskais un socioonomastiskais aspekts. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”. Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 80.–91.
- Balodis, Pauls. Dabas parādību un laika skaitīšanas motivētie latviešu uzvārdi. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”. Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 92.–103.
- Balodis, Pauls. Electronic and other language resources. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 207.–215.
- Balodis, Pauls. Latvian Personal Names for Abstract Semantics. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 8. Pieejams: <http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20>

- p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Balodis, Pauls. Unikālie latviešu valodas uzvārdi. – *Letonica. Humanitāro zinātņu žurnāls Nr. 22(1), 2012*. Rīga: LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts, 2012, 5.–17.
- Balodis, Pauls. Uzvārdi ar fiziogēogrāfiskas (paaugstināta reljefa) semantikas etimonu. – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 19–31. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/issue/current/showToc> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Baltgalve, Agita. Tibetiešu valodas skaņu transkripcija latviešu valodā. = Transcription of Tibetan Language Sounds in Latvian. – *Latvijas Universitātes Raksti. 779. sēj. Orientālistika. Latvijas orientālistikas 20 gadi. = Scholarly Papers. University of Latvia. Oriental Studies. 20 years of Latvian Oriental Studies*. Volume 779. Galv. red. Leons Taivans. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 117.–152. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/LUR-779_Orientalistika.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Baltiņa, Maija. Konservatīvisms valodā un valodas dzīvē. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 9.–10. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Baltiņa, Maija; Vucāne, Daina. Autorteksts kā nacionālā korpusa un rakstnieka valodas vārdnīcas resurss. – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 33–43. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2108/2014> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Baltiņš, Māris. „Latviešu konversācijas vārdnīca” (1927–1940) kā neapgūts terminoloģijas vēstures avots. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 10.–13. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Baltiņš, Māris. Dažas retāk aplūkotās 20. un 30. gadu terminoloģijas vārdnīcas. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 19.–31.
- Baltiņš, Māris. Terminoloģijas tradīcijas konceptuālā izpratne. = Conceptual Understanding of Terminology Tradition. – *E. Drezena (1892–1937)*

- piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 12.–15. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20kraujums_STK-3.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).*
- Baltiņš, Māris. The development problems of terminology. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druvieta; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 180.–197.
- Baltiņš, Māris. Valodas jautājumiem veltītās publikācijas vācu okupācijas laika presē (1941–1944). – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 14.–27.
- Baltruks, S. Gribu zināt latviešu valodu. [Par Carnikavas novada Domes rīkotajiem latviešu valodas kursiem Carnikavas pamatskolā; tekstā stāsta Carnikavas pamatskolas krievu valodas skolotāja, kursu pasniedzēja Vera Jauja; pensionāri Irina, Mihails.] – *Carnikavas Novada Vēstis*, Novembris (2012), 5.
- Beitiņa, Maigone. Nominālās prepozicionālās vārdkopas Georga Elgera vārdnīcā „Dictionarium Polono-Latino-Lottaicum” (1683). – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 28.–41.
- Beitiņa, Maigone. Salikta teikuma dialektālās iezīmes Jēkaba Janševska prozā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. un Letonikas 4. kongress. „Novadnieciskās identitātes meklējumi Kurzemē”. Liepāja 2011. gada 19.–20. oktobris*. Rakstu krājums. Liepāja: Liepājas Universitāte, 2012, 91.–108.
- Beitiņa, Maigone. Verbālā predikācija Georga Elgera latviskotajos evaņģēlijos. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 51.–95.
- Bengtsson, Rune. Names of Railway Stations and Halts in Lithuania over 150 Years. – *Baltu filoloģija, XXI (1)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 5.–14. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilol_XXI-1.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bernota, Ineta. 17. un 18. gadsimta kulinārijas termini: semantiskais aspekts. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 32.–40.
- Bernota, Ineta. 18. gadsimta beigās pirmajās latviešu valodā publicētajās pavārgrāmatās iekļauto kulinārijas terminu strukturāli semantiskie mo-

- deļi. (Kulinarijos terminų struktūriniai semantiniai modeliai XVIII a. pabaigos virēju knygoje latvių kalba.) – *Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 122–133. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bernota, Ineta. Cīcīlmes kulinārijas termini pirmajā latviešu valodā publicētajās pavārgrāmatās: to paralēlformas. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tēzēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 15.
- Bernota, Ineta. Kulinārijas termini un to formas varianti 17. un 18. gadsimta rakstu pieminekļos diahroniskā skatījumā. = *Cookery Terms and their Form Variants in Writing Monuments of the 17th and 18th Century in a Diachronic View*. – E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 15.–17. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bētāková, Marta Eva. Mans ceļš pie latviešu valodas. [Stāsta letoniste no Čehijas, tulkotāja no angļu, lietuviešu un latviešu valodas.] – *Brīvā Latvija*, Londona, Nr. 39 (2012, 13./19. oktobris), 6. Tas pats arī: *Laiks*, Ņujorka, Nr. 39 (2012, 13./19. oktobris), 12.
- Bērziņa, Gita. Adverbi un prepozīcijas: gramatizēšanās liecības sengrieķu valodā. = *Adverbs and Prepositions: Evidence of Grammaticalization in Ancient Greek*. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā*. = *Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian*. LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 61.–67. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bērziņa, Monta. *Talsenieki, talsinieki, talsnieki, talsēnieši vai talsieši*. [Par vietvārda lietošanas vēsturi un valodnieku pētījumiem.] – *Talsu Vēstis*, Nr. 140 (2012, 5. decembris), 4.

- Bērziņš, Jānis. Pasaules jūrniecības valoda ir angļu. [Saruna ar Latvijas Jūras akadēmijas rektoru par Arta Drēziņa rakstu „Jūrā latviski nerunās?” šā laikraksta Nr. 202 (2012, 15. oktobris) par valsts valodas lietojumu Liepājas Jūrniecības koledžā; pierakstījis Artis Drēziņš.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 205 (2012, 18. oktobris), 6.
- Bichlmeier, Harald. What Knowledge can Indo-European Linguistics Gain from the Lexical and Morphological Material of the ‘Old-European Hydronymy’? – An Overview over the Actual Situation. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 10–12. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bierzeņš, Aņss Ataols. Numeraļu montuošonys problemys latgalīšu volūdā. – *Via Latgalica, IV*. Humanitāro zinātņu žurnāls. Red. Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 33.–52.
- Birška, Anna. Ieskats projekta „HiPiLatLit” speciālā korpusa izveidē un izmantošanas iespējās. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 121.–124. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 15.12.2013.).
- Birzkope, Ilva. Vitrupē atzīmēja Starptautisko dzimtās valodas dienu. [Par pasākumu „Skani, skani, valodiņa!” Vitrupes bibliotēkā (Limbažu novads); tekstā stāsta bibliotēkas vadītāja Rudīte Reide.] – *Auseklis*, Nr. 24 (2012, 24. februāris), 4.
- Bišofa, Linda. Mācīšanās autonomijas un svešvalodu mācīšanās līdzekļu atspoguļojums vēsturiskā kontekstā (Latvijas Universitāte 1944.–1996. gads). – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 41.–54.
- Bitāns, Agris. Juridiskas piezīmes latgaliešu rakstu valodas kā vēsturiska latviešu valodas paveida sakarā. – *Via Latgalica, IV*. Humanitāro zinātņu žurnāls. Red. Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 116.–125.
- Bitāns, Agris. Juridiskas piezīmes latgaliešu rakstu valodas kā vēsturiska latviešu valodas paveida sakarā. [Par latgaliešu valodas juridisko statusu.] – *Jurista Vārds*, Nr. 10 (2012, 6. marts), 6.–11.
- Blažek, Václav. Latvian *Ūsiņš* ‘bee-god and patron of horses’. – *Baltistica, XLVII* (2). Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 359–366. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2123/2076> (saite skatīta 15.12.2013.).

- Blažienė, Grasilda. Vallija Dambe and Research of Prussian Proper Names. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 12–13. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bliska, Inga. Monitora modeļi valodas apguves teorijās. – *Valodu apguve: problēmas un perspektīva*. Zinātnisko rakstu krājums, VIII. Liepāja: LiePA, 2012, 103.–114.
- Bliska, Inga. XX gadsimta gramatikas teoriju ietekme uz franču valodas kā svešvalodas mācībām. – *Via scientiarum*. Starptautiskās jauno lingvistu konferences rakstu krājums, 1. laid. Ventspils, Liepāja: Ventspils Augstskola, Liepājas Universitāte, 2012, 27.–41.
- Blumberga, Sintija. Jāņa Paklona devums tulkojumzinātnes attīstībā Latvijā. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saulē”, 2012, 77.–83.
- Blumberga, Sintija. Tulkošanas teorija un prakse Latvijā: dažas aktualitātes 20. gadsimta 60.–70. gados. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 55.–64.
- Bodniece, Līva. Termini ἔλλειψις, παραβολή, ὑπερβολή senākajos rētorikai un ģeometrijai veltītajos tekstos. = The Terms ἔλλειψις, παραβολή, ὑπερβολή in Ancient Rhetorical and Geometry Texts. – 4. starptautiskā klasiskās filoloģijas biennāles konference „Antiquitas viva 2012 : παιδεία – izglītība un izglītošanās antīkajā pasaulē, vērtību mantojums”. Rīga, Latvijas Universitāte, Humanitāro zinātņu fakultāte. 2012. gada 25.–26. oktobris. Konferencēs programma un referātu kopsavilkumi. LU Akadēmiskais apgāds. 14. un 31. lpp. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/hzf_klasiskas_filologijas_katedra/zinas/Brosura_Antiquitas_Viva_2012_gala_1_.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bogdanova, Ilze. „Malēniešu valodas skola” uzsāk otro mācību gadu. [Par malēniešu valodas izloksnes apgūšanu Jaunlaicenes muižas muzejā (Alūksnes novads); tekstā stāsta muzeja vadītāja Sandra Jankovska.] – *Malienas Ziņas*, Nr. 64 (2012, 14. augusts), 4.
- Boikienė, Ina; Ševeliova, Nadežda. Mokinių kūrybinių gebėjimų ugdymas gimtosios kalbos pamokose. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijos „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas

- ir normatīvumas” pranešimų tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 16.*
- Boizou, Loïc. Do We Need to Count Numerals as a Part of Speech in Lithuanian? – *Multiple Perspectives in Linguistic Research on Baltic Languages*. Ed. by Aurelija Usonienė, Nicole Nau, Ineta Dabašinskienė. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2012, 257–281.
- Bondarevska, Sandra. Latviešu valoda ģimenē. [Par latviešu valodas saglabāšanu svešumā; tekstā stāsta mūziķis Kristaps Grasis.] – *Sveiks!*, Dublina, Nr. 7 (2012, 2. maijs), 22.
- Bormane, Anita. Saprot, bet runāt nevēlas. [Par Latviešu valodas aģentūras veiktā monitoringa „Valsts valodas situācija 2004.–2020.” rezultātiem; tekstā stāsta aģentūras direktors Jānis Valdmanis, direktora vietniece Dace Dalbiņa.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 77 (2012, 19. aprīlis), 4.
- Bormane, Žanna. Proper Names in Literary Texts and Translation: A Case Study of the Novel *The Cucumber King* (Germ. *Wir pfeifen auf den Gurkenkönig*) by Christine Nöstlinger. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 13–14. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Borzovs, Juris; Ilziņa, Ilze Irēna; Keiša, Iveta; Vasiļjevs, Andrejs; Pinnis, Mārcis; Cauna, Eduards. Informācijas tehnoloģijas terminu lietošanas paradumi publiskajā saziņā. = Information technology term usage practice in public communication. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 17.–18.*
- Bravacka, Diāna. Datorprogramma „Monoconc Pro”, tās izmantošana pētnieciskā darba izstrādē. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 166.–174. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 15.12.2013.).
- Brenķe, Ieva. Dzejas valoda un gramatika: nenoteiktās un noteiktās galotnes. – *Vārds un tā pētišanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 52.–59.

- Breņķe, Ieva. Nenoteiktās/noteiktās galotnes lietošanas īpatnības dzejas tekstos. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 5.–14.
- Brēde, Maija. Ieskats publiskā intonācijas stila raksturojumā. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 13.–14. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Brēde, Maija. Jaunvārdi kā terminu iespējams papildinājums. = Neologisms as potential addition to terminology. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”*. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 18.–20. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20kraujums_STK-3.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Brēde, Maija. Vērojumi publiskā intonācijas stila raksturojumā latviešu valodā. – *Vārds un tā pētišanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltneice. Liepāja: LiePA, 2012, 42.–51.
- Brice, Līva. Viens otram skolotājs: tviteris kā latviešu valodas spodrinātājs digitālajā vidē. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 37.–45. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 15.12.2013.).
- Brice, Silvija. Mums vajag „ziepes”. [Par latviešu valodas statusu Latvijā; sarunu pierakstījis Viestarts Gailītis.] – *Ir*; Nr. 9 (2012, 1./7. marts), 26.–29.
- Broka, Kristīne; Grigorjevs, Juris; Vidžis, Aldis; Sokolovs, Jānis. Latviešu valodas līdzskaņu akustisks pētījums pacientiem pēc atkārtotas protezēšanas ar izņemamām zobu protēzēm. – *RSU 2012. gada zinātniskā konference. Tēzes. Rīgā, 2012. gada 29. un 30. martā*. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 357.
- Bučienē, Laimutē. Atributīviai vietas junginiai. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 150.–157.
- Budvike, Inta; Malahova, Ludmila. Sporta leksika studentu sarunvalodā. – *Rīgas Tehniskās universitātes zinātniskie raksti. 8. sērija. Humanitārās*

- un sociālās zinātnes = The Humanities and Social Science. 2012, 20.* Galv. red. Juris Briedis. Rīga: RTU, 2012, 85.–89. Pieejams: <https://ortus.rtu.lv/science/lv/publications/13125> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Buholcs, Jānis. Zinātnes valoda, latviešu valoda. [Par LR izglītības un zinātnes ministra Roberta Ķīļa ieceri palielināt svešvalodu lietojumu Latvijas augstskolu studiju progr.: žurnālista viedoklis.] – *Druva*, Nr. 170 (2012, 30. oktobris), 2.
- Bušmane, Brigita. Ar sirdi un domām Dundagā. (Vilmāi Vēbergai – 85) – *Dundadznieks*, Nr. 9 (136) (2012, maijs), 4. Pieejams: http://www.dundaga.lv/avize/d136_20120510.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bušmane, Brigita. Dialektālie atvasinājumi no verba *ēst*. – *Vārds un tā pētišanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltneice. Liepāja: LiePA, 2012, 60.–70.
- Bušmane, Brigita. Filologus Krišjāni un Valdemāru Ancišus pieminot. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 218.–221.
- Bušmane, Brigita. G. Bražes darbā „Kā Paleijas Jānis savu būšanu kopis” (1844) apkopotās leksikas raksturojums mūsdienu valodas kontekstā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. un Letonikas 4. kongress. „Novadnieciskās identitātes meklējumi Kurzemē”. Liepāja 2011. gada 19.–20. oktobris*. Rakstu krājums. Liepāja: Liepājas Universitāte, 2012, 109.–124.
- Bušmane, Brigita. Gustavu Braži pieminot. – *Nīcas novada vēstis*, Nr. 10 (40) (2012, oktobris), 7. Pieejams: <http://www.nica.lv/wp-content/uploads/2009/08/avize.pdf> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bušmane, Brigita. Ieskats verba *ēst* izloksnēs reģistrēto sinonīmu semantiskā. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 17.–18.
- Bušmane, Brigita. Leksēma *aste* latviešu valodā. – *Vālova – 2012. Vālova dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 13.–18.
- Bušmane, Brigita. Pieminot Gustavu Braži, ieklausīsimies 19. gadsimta Lejaskurzemes izloksnēs! – *Kursas Laiks*, Nr. #8494 (2012, 12. novembris). Pieejams (ierobežoti): <http://www.rekurzeme.lv/archive/>

- byday.html?nc_year=2012&nc_month=11&nc_day=12 (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bušmane, Brigita. Salīdzinājumi ar dzīvnieku nosaukumiem Stendes izloksnē (konstrukcijas ar adjektīvu salīdzināmajā daļā). – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 104.–120.
- Bušs, Ojārs. Dažas pārdomas par *ozolu* Latvijas toponīmiskajā panorāmā un ģeogrāfiskās nomenklatūras vārdu kontekstā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 121.–129.
- Bušs, Ojārs. Latv. *Ozolsala* un šī onīma atbilstmes lietuviešu, igauņu, somu valodā, tostarp teorētiskās onomastikas skatījumā. – *Baltic Languages and White Nights. Contacts between Baltic and Uralic languages. International Conference of Helsinki, 11–12 June 2012. Programme. Abstracts. Participants*. University of Helsinki, 2012, 20–21. Pieejams: <http://blogs.helsinki.fi/blwn-2012/files/2012/06/BLWN-2012-Programme.pdf> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bušs, Ojārs. Latviešu valodas vēsture, dialektoloģija un onomastika. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongress un Letonikas 4. kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Rīga 2011. gada 24.–27. oktobris. Plenārsēžu materiāli. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2012, 184.–190.
- Bušs, Ojārs. Non-trivial names for Latvian shops, bars, restaurants and other businesses. – *Names in the Economy IV. International symposium, Turku 14–16 June 2012. Names and cultures in a commercial environment. Abstracts of all the presentations*. p. 7. Pieejams: <http://www.tse.fi/EN/units/otherunits/names-in-the-economy/Documents/Abstracts%20NITE.docx> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bušs, Ojārs. Non-trivial Names for Latvian Shops, Restaurants, and other Businesses. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambē (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 15–16. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Bušs, Ojārs. Par, pret un ap Džohara Dudajeva gatvi jeb Viena urbanonīma socioonomastiskais fons. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltiece. Liepāja: LiePA, 2012, 71.–77.

- Bušs, Ojārs. Vai uzvārdu pūcei aste ziedēs? – *Brīvā Latvija*, Nr. 33 (1259). 2012. gada 25. augusts – 31. augusts. I lpp. Tas pats arī *Laiks*, Volume LXIII Nr. 33 (5587). 2012. gada 25. augusts – 31. augusts. 7.
- Bušs, Ojārs; Dambe, Vallija. [Recenzija par] Richard Pietsch. Fischerleben auf der Kurischen Nehrung. – Vallija Dambe. *Darbu izlase*. Sast. un zin. red. Ilga Jansone. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 402.–408.
- Bušs, Ojārs; Siliņa-Piņķe, Renāte. *Purgailis* – putns, augs vai pārpratums. – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 45–52. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/issue/current/showToc> (saite skatīta 15.12.2013.).
- Butāne, Anita; Kurmiņa, Linda; Pūtele, Iveta. Dažas jaunākās latviešu terminoloģijas iezīmes. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. *Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 224.–235.
- Butāne-Zarjuta, Jana. Pētījumi latviešu un krievu antroponimikā. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 84.–88.
- Cauna, Eduards. Dzejnieka valodas vārdnīcas datorversijas izveide. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 63.–70. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 15.12.2013.).
- Cauna, Eduards. Jaunas angļu-latviešu fizikas terminu vārdnīcas paātrinātas veidošanas paņēmieni. = Agrile creation of a new English-Latvian physics terms dictionary. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”*. *The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations*. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 20.–21. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Cauri gadsimtiem latviski. [Par latviešu valodas vēsturi.] – *Druva*, Nr. 28 (2012, 17. februāris), 1.
- Cekula, Zane. Augu nosaukumi Latgales ziemeļu un dienvidu daļās vietvārdos. – *5. starptautiskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša mon-tuojums”*. *Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis*. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 4.
- Cekula, Zane. The Place Names of Latgale in an Identity perspective: Function, Use and Selection of the Appropriate Name. – *Interna-*

- tional Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012.* Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 16–17. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Cerri, Adriano. The Interplay of Diachronical Changes in Lithuanian and Latvian Round Numerals. (Apvaliņu skaitvardziņu raidos diachroniskā saveika lietuviņu ir latviešu kalbose.) – *Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 7–19. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 15.12.2013.).
- Chojnicka, Joanna. Reportive Evidentiality and Reported Speech: Is There a Boundary? Evidence of the Latvian Oblique. – *Multiple Perspectives in Linguistic Research on Baltic Languages*. Ed. by Aurelija Usonienė, Nicole Nau, Ineta Dabašinskienė. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2012, 170–192.
- Cibuļš, Juris. Latgalietība – otrā, papildu vai vienīgā nacionālā identitāte. – *Via Latgalica, IV*. Humanitāro zinātņu žurnāls. Red. Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 126.–144.
- Cibuļska, Ilona. Latgaliešu valodas pēcpusdiena Kārsavas vidusskolā. – *Vietējā*, Nr. 10 (2012, 9. marts), 18.
- Cibuļska, Ilona. Latgaliešu valodas pēcpusdiena Kārsavas vidusskolā. – *Kārsavas Novada Vēstis*, Nr. 3 (2012), 6.
- Cibuļska, Ilona. Latgaliešu valodas pēcpusdiena. [Dzimtās valodas dienas pasākumu ietvaros Kārsavas vidusskolā: stāsta skolotāja.] – *Ludzas Zeme*, Nr. 19 (2012, 6. marts), 9. Tas pats kr. val. arī: *Людзас земе*, Nr. 19 (2012, 6. marts), c. 9.
- Cigankova, Natalja; Vinčela, Zigrīda. Specialised Corpora Structural and Functional Variability in Sociolinguistic Studies of Variation in English. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 246.–256.
- Cigankova, Natalja. Variation in Linguistic Characteristics Between the Types of Computer-Mediated Academic Discourse. – *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture, Volume 2*. Editor-in-Chief: Andrejs Veisbergs. Rīga: University of Latvia, 2012, 4–14. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BJEL-LC-II-iekslapas.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Cigliš, Jānis. Agrā un vidējā dzelzs laikmeta kultūras Austrumlatvijā un to loma latgaļu etnoģenēzē. – *5. storptautyskuo latgalistikys konference*

- „Miķeļa Bukša montuojums”. *Reiga, 2012. gada 5.–6. oktobris. Referātu tezis*. Latvijas Universitatis Humanitārūs zynuoņņu fakultate, 2012, 5.–6.
- Čakša, Valda. Ieskats Latgales katoļu tradīcijās: tautas lūgšanas pie sādžu krustiem maijā. = Latgalos kataliķu tradīciju apžvalga: gegužinēs liaudies maldos kaimuose prie kryžių. – *Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 222–252. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Čeirane, Solveiga; Indričāne, Inese. Latviešu valodas eksplozīvo slēdžu spektrālais raksturojums. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 14.–15. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Čeirane, Solveiga. Formantu pāreju salīdzinājums lokusa vienādojumos: CV vs. VC. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvs” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezes. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 19.
- Čeirane, Solveiga. Intensitāte kā viena no pazīmēm latviešu valodas balsīgo spraudzeņu troksneņu raksturojumā. = Amplitude as One of the Features in Characteristics of Latvian Voiced Constrictives. – *Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 157–168. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Čeirane, Solveiga; Indričāne, Inese. Latviešu valodas spraudzeņu troksneņu spektrālais raksturojums. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”. Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 15.–25.
- Čeirane, Solveiga; Indričāne, Inese. Latviešu valodas troksneņu raksturojums pēc lokusa vienādojumiem. – *Baltistica, XLVII (1)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 37.–50. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/viewFile/2132/2045> (saite skatīta 17.12.2013.).

- Černė, Violeta. Muzikos instrumentus įvardijantys žodžiai *Lietuvių kalbos žodyne*. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinīs konferencijas „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 20.
- Česnuliene, Vida. Laiko konjunkcija mokslinio ir publicistinio stiliaus tekstuose. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 158.–164.
- Čižik-Prokaševa, Veslava. Lietuvių kalbos laisvųjų antrinių predikatyvų vieta sakinyje. – *Baltu filologija, XXI (1)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 15.–37. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilol_XXI-1.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Dabašinskienė, Ineta; Kalēdaitė, Violeta. Child language acquisition research in the Baltic area. [Arī par valodnieces Veltas Rūķes-Draviņas pētījumiem.] – *Journal of Baltic Studies*. Vol. 43, No. 2 (2012, June), 151–160.
- Dacewicz, Leonarda. British, Polish and Russian Institutions of Higher Education with the Naming Element University – Tradition and the Present Time. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambē (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 17–18. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Daškevica, Zigrīda. Latviešu valoda – garīgais pamats. [Par valodas pētnieces prof. Janīnas Kursītes lekciju un Draudzīgā aicinājuma sarīkojumu Daugavas Vanagu fonda namā Londonā.] – *Brīvā Latvija*, Londona, Nr. 7 (2012, 11./17. februāris), 2.
- Daukste-Silasproģe, Inguna. „Man garšo valoda kā kūka”: atminoties dzejnieku, rakstnieku un tulkotāju Dzintaru Sodumu (1922–2008). – *Brīvā Latvija*, Londona, Nr. 20 (2012, 19./25. maijs), 7. Tas pats arī: *Laiks*, Ņujorka, Nr. 20 (2012, 19./25. maijs), 12.
- Deimante-Hartmane, Dagnija. Model of Development of Independent Learning Skills. – *Intercultural Linguistic Competence and Foreign/Se-*

- cond Language Immersive Environments. Book of Abstracts.* Akbarov, A. (Ed.). Sarajevo, 2012, pp. 72.
- Dini, Pietro Umberto. [Recenzija apie] Daniel Petit, Claire Le Feuvre; Henri Menantaud (éd.). „Langues baltiques, langues slaves.” – *Baltistica, XLVII* (2). Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 373–377. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2162/2092> (saite skatīta 17.12.2013.).
- Djačkovs, Marks. Spriedze nav jūtama, to uzkurina. [Sakarā ar valsts valodas statusa lomu vienkopienu valsts saglabāšanā Latvijā: saruna ar sociolingvistu, Maskavas pilsētas Pedagoģiskās universitātes prof. Marku Djačkovu; pierakstījis Ģirts Vikmanis.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 167 (2012, 27. augusts), 5.
- Dobeļe, Maira. Pildīts pingvīns. [Par slavenu cilvēku izteikumiem; tekstā stāsta somu režisors Aki Kaurismeki.] – *Rīgas Laiks*, Nr. 7 (2012, jūlijs), 10.–12.
- Dorošenko, Jeļena. Modality of Lexicographic Discourse in Dictionaries of Usage. – *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture*. Vol. 2 (2012), 15–28. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BJELLC-II-iekslapas.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Dragiļeva, Olga. Liela, bet ne varena. [Par referendumu valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai Latvijā rezultātu atspoguļojumu Krievijas medijos.] – *Ir*, Nr. 8 (2012, 23./29. februāris), 13.
- Dreimane, Iluta. Pēta savas dzimtas valodu. [Par Liepājas Universitātes doktorantes Daigas Straupnieces pētījumu „Sventājas latviešu valoda: statistika un dinamika” zinātniskā grāda iegūšanai.] – *Kursas Laiks*, Nr. 111 (2012, 24. septembris), 4.
- Dröbiger, Hans-Harry. „Es war einmal...” – Grimms Märchen und die interkulturelle Kommunikation. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 352.–362.
- Drukteinytė, Vaida. Daiktavardžio susirgimas terminizavimas ir (ne)tinkama vartosena. = Standartization of the Noun susirgimas as a Term and its (In)appropriate Use. – *Res humanitariae, XI*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 173–188. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XI.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Druvieta, Ina. Sociolingvistika. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongress un Letonikas 4. kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”. Rīga 2011. gada 24.–27. oktobris. Plenārsēžu materiāli*. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2012, 197.–204.

- Druviete, Ina. Valsts valoda ir mūsu identitātes pamats. – *Vienotība*. Politiskās partijas „Vienotība” oficiālais izdevums. Nr. 15. (2012, 8. februāris), 4.
- Druviete, Ina. Apdraud latviešu valodu. [Par LR izglītības un zinātnes ministra Roberta Ķīļa rosinājumu augstākajā izglītībā palielināt svešvalodu lietojumu: saruna ar LR Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētāju; pierakstījis Sandris Točs.] – *Diena*, Nr. 221 (2012, 9. novembris), 3.
- Druviete, Ina. Cienījamu vietu latviešu valodai! [Saruna ar LR Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētāju: sakarā ar LR Izglītības un zinātnes ministrijas ieceri paplašināt svešvalodu lietojumu augstskolās; pierakstījusi Ilze Kuzmina.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 239 (2012, 6. decembris), 6.
- Druviete, Ina. Izglītības ieguves valoda personības un sabiedrības aspektā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”. Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 349.–362.
- Druviete, Ina. Ko nozīmē vienvalodīga krievu valodas runātāju kolektīva saglabāšanās? Pašsegregāciju, izolēšanos no latviešiem sadzīvē. [Par latviešu valodas statusu Latvijā un krievvalodīgo iedzīvotāju integrācijas procesu.] – *Kapitāls*, Nr. 3 (2012, marts), 39.–41.
- Druviete, Ina. Latviešu valoda kā nacionālās identitātes pamats: Ata Kronvalda ieguldījums mūsdienu skatījumā. – *Valoda laikā un kultūrtelpā. Atim Kronvaldam 175. 2012. gada 28. aprīļa konferences materiāli*. Lit. red. Ieva Jansone. Rīga: Zinātne, 2012, 37.–40.
- Druviete, Ina. Latviešu valoda kā nacionālās identitātes pamats: Ata Kronvalda ieguldījums mūsdienu skatījumā. – *Konference „Valoda laikā un kultūrtelpā”. Atim Kronvaldam – 175. 2012. gada 28. aprīlī*. Sigulda: Turaida, 5.–6.
- Druviete, Ina. Lingvistiskā identitāte Latvijas kultūrtelpā. = Linguistic identity in Latvian cultural space. – *Scientiae et Patriae*. Veltījums akadēmiķei profesorei Vairai Viķei-Freibergai 75. dzimšanas dienā. = A festschrift in honour of Vaira Viķe-Freiberga on her 75th birthday. Rakstu krājums. Sast. Ausma Cimdiņa. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 95.–109.
- Druviete, Ina. Literārā valoda latviešu valodas paveidu sistēmā. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 15.–16. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).

- Druvieta, Ina. Nenoniecīnāsim akadēmisko inteliģenci. [Par LR izglītības un zinātnes ministra Roberta Kīļa reformām, augstākās izglītības kvalitatīti, latviešu valodas stāvokli Latvijā: saruna ar LR Saeimas deputāti, Izglītības, zinātnes un kultūras komisijas vadītāju; pierakstījusi Elita Veidemane.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 185 (2012, 20. septembris), 2.–3.
- Druvieta, Ina. Satversmes 4. pants sociolingvistikas skatījumā: termini un jēdzieni valodas dominējošā statusa apzīmēšanai. – *Konstitucionālās politikas semināra „Bīriņi – 2012” materiālu krājums*. Bīriņi: Publisko tiesību institūts, 2012, 130.–137.
- Druvieta, Ina. Valsts valoda, nacionālā valoda, oficiālā valoda: termini valodu dominējošā statusa apzīmēšanai. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 65.–78.
- Dumceva, Aija. Kas un kāpēc īsti dzīvo mūsu Latvijā? [Par latviešu valodas lietošanu.] – *Diena*, Nr. 41 (2012, 27. februāris), 5.
- Dupate, Kristīne. Valodas zināšanu prasības nodarbinātībā ES [Eiropas Savienības] tiesību kontekstā. – *Inovāciju juridiskais nodrošinājums: Latvijas Universitātes 70. konferences rakstu krājums*. Red. kol.: Jānis Rozenfelds, Kalvis Torgāns, Ilma Čepāne, Sanita Osipova, Rīngolds Balodis, Valentija Liholaja, Juris Bojārs, Ārija Meikališa, Uldis Krastiņš, Jānis Kārklīņš, Jautrīte Briede, Arturs Kučs. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 479.–490.
- Duszak, Anna. Regional: a Lost Dimension? – *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture, Volume 2*. Editor-in-Chief: Andrejs Veisbergs. Rīga: University of Latvia, 2012, 29–41. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BJELLC-II-iekslapas.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Dzene, Dzintra. Tīnūžu muižā skan līvu dziesmas. [Par sadziedāšanos līvu valodā „Uŗū uŗū 2012” un Latvijas Nacionālā vēstures muzeja ekspozīcijas „Tīnūžu un Ikšķīles līvu kapulauku depoziiti” atklāšanu kultūras mantojuma centrā „Tīnūžu muiža” (Ikšķīles novads).] – *Ogres Vēstis Visiem*, Nr. 57 (2012, 24. jūlijs), 1.
- Dzintars, Normunds. Tekstu tematiskais spektrs Miķeļa Alkšņa un Otomāra Vilāna mācību grāmatā „Latviešu valodas gramatika. Vidusskolas kurss (1945., 1948.)”. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 182.–193.
- Dzintars, Normunds. Akcentu maiņa latviešu valodas mācību sistēmā padomju okupācijas sākumposmā. – *Via scientiarum*. Starptautiskās jauno lingvistu konferences rakstu krājums, 1. laid. Sast. Normunds Dzintars. Ventspils, Liepāja: Ventspils Augstskola, Liepājas Universitāte, 2012, 77.–93.

- Dzintars, Normunds. Latviešu valodas mācību metodikas attīstība no Latvijas brīvvalsts pēdējās metodikas grāmatas līdz 1960. gadam. – *Valodu apguve: problēmas un perspektīva*. Zinātnisko rakstu krājums, VIII. Red. kol. Priekšs. Diāna Laiveniece. Liepāja: LiePA, 2012, 9.–22.
- Dzintars, Normunds. Salīdzināmi vēsturiskās valodniecības fakti fonētikas mācību satura skaidrojumā latviešu skolu gramatikās 20. gadsimta 20.–50. gados. = Lyginamosios istorinės kalbotyros faktai aiškiant fonetikos mokymo turinį latvių mokyklų gramatikose 1920–1950 m. – *Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 169–185. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Dzintars, Normunds. Tekstu tematiskais spektrs Miķeļa Alksņa un Otomāra Vilāna mācību grāmatā „Latviešu valodas gramatika. Vidusskolas kurss (1945., 1948.)”. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 182.–193.
- Eckert, Rainer. (rew.) Veisbergs, Andrejs. *Borrowed phraseology in Latvian: (17th-21st century)*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012. – *Baltu filoloģija, XXI (2)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 102.–105. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilologija-XXI_2_.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Ekmanis, Rolfs. Starptautiskie raidījumi latviešu valodā 20. gs. otrā pusē: Radio Brīvā Eiropa/Radio Brīvība (RFE/RL) – IV. Turpinājums. – *Jaunā Gaita*, Toronto, 58. gadagājums, Nr. 1 (2012, pavasaris), 52.–56. [Sākums: 48. gadagājums, Nr. 4 (2003, decembris).]
- Ekmanis, Rolfs. Starptautiskie raidījumi latviešu valodā 20. gs. otrā pusē: Radio Brīvā Eiropa/Radio Brīvība (RFE/RL) – V. Turpinājums. – *Jaunā Gaita*, Toronto, 58. gadagājums, Nr. 2 (2012, vasara), 53.–56. [Sākums: 48. gadagājums, Nr. 4 (2003, decembris).]
- Ekmanis, Rolfs. Starptautiskie raidījumi latviešu valodā 20. gs. otrā pusē: Radio Brīvā Eiropa/Radio Brīvība (RFE/RL) – VI. Turpinājums. – *Jaunā Gaita*, Toronto, 58. gadagājums, Nr. 4 (2012, ziema), 39.–46. [Sākums: 48. gadagājums, Nr. 4 (2003, decembris).]
- Elksnīte, Gita. „Latviešu valodas seno tekstu korpusa” izmantojums vārdkopu pētniecībā. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 136.–145. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 28.12.2013.).
- Elksnīte, Gita. Adjektīviskās vārdkopas 17. gs. vārdnīcās. – 48. *prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas*

- gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinē ir leksinē sistēma, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimū tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 21.–22.*
- Elksnīte, Gita. Atributīvās attieksmes G. Manceļa tulkojumos. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 16.–17. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Elksnīte, Gita. Latviešu valodas seno tekstu korpusa izmantojums vārdkopu pētniecībā. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināra cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Red. Ilze Auziņa. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 136.–145. Pieejams: http://www.valoda.lv/download/Doc_648/mid_622 (saite skatīta 28.12.2013.).
- Eriņa, Aija. Kamēr būs ko saukt vārdā. [Par vidus dialekta īpatnībām; tekstā stāsta Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta direktore Ilga Jansone.] – *Diena*, „Kultūras Diena”, Nr. 38, Nr. 196 (2012, 5. oktobris), 7. Pieejams: <http://www.diena.lv/sodien-laikraksta/kamer-busko-saukt-var-da-13971401> (saite skatīta 28.12.2013.).
- Ernstsonē, Vineta. Language proficiency of the inhabitants of Latvia. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 38–51.
- Ernstsonē, Vineta. Latviešu literārā valoda (standartvaloda), rakstu valoda, sarunvaloda – valoda vai paveids? – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 17.–18. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Ernstsonē, Vineta. Linguistic attitude and linguistic behaviour of the inhabitants of Latvia. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 51–61.

- Ernstson, Vineta. Linguistic environment: language use and dynamics of the use of Latvian. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 61–70.
- Ernštreits, Valts. Development of the Liv language situation in Latvia. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 152–173.
- Ernštreits, Valts. Development, research, and sources of written Livonian. – *Linguistica Uralica*, Tallinn, Nr. 48, Iss.1 (2012), 55–67.
- Ernštreits, Valts. Lībiešu rakstu valodas funkcijas 20. un 21. gadsimtā. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 18.–19. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 18.12.2013.).
- Ešots, Jānis. Arābu valoda: vēsturisks apskats un latviskā transliterācija. = Arabic Language History and Latvian Transliteration. – *Latvijas Universitātes Raksti. 779. sēj. Orientālistika. Latvijas orientālistikas 20 gadi. = Scholarly Papers. University of Latvia. Oriental Studies. 20 years of Latvian Oriental Studies. Volume 779*. Galv. red. Leons Taivans. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 171.–179. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/LUR-779_Orientalistika.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Ešots, Jānis. Persiešu valoda: vēsturisks apskats un latviskā transliterācija. = Persian Language History and Latvian Transliteration. – *Latvijas Universitātes Raksti. 779. sēj. Orientālistika. Latvijas orientālistikas 20 gadi. = Scholarly Papers. University of Latvia. Oriental Studies. 20 years of Latvian Oriental Studies. Volume 779*. Galv. red. Leons Taivans. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 181.–187. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/LUR-779_Orientalistika.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Farneste, Monta. Cause-effect Essay Writing at Tertiary Level. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 79.–91.
- Farneste, Monta. Organization of Argumentative Essays in Latvian and English. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 89.–95.
- Farneste, Monta. Usage of Comparison/Contrast Pattern in Undergraduate Academic Essays. – *Baltic Journal of English Language, Literature*

- and Culture, Volume 2*. Editor-in-Chief: Andrejs Veisbergs. Rīga: University of Latvia, 2012, 42–53. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BJELLC-II-iekslapas.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Fedotova, Ilze (sagat.). Lietot, izkopt un bagātināt. [Par savu dzimto valodu: Cēsu iedzīvotājas Annas Dundares, Cēsu 2. pamatskolas 9. kl. skolnieka Toma Šakurova, Cēsu Mūzikas vidusskolas audzēknes Zanes Alksnītes, pensionāres Anastasijas Pavlovskas, mērnieka Viktora Pošķus viedoklis.] – *Druva*, Nr. 31 (2012, 23. februāris), 2.
- Feldmane, Sarmīte. Lai Latvijā gods runāt latviski. [Par latviešu valodas statusu: sakarā ar gaidāmo referendumu par valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai; tekstā stāsta Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš.] – *Druva*, Nr. 25 (2012, 14. februāris), 4.
- Fetzer, This Michel. Name Changes of Swiss Municipalities, Particularly in Case of Township Merger: Determining Factors, Motives, Tendencies. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 18–19. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 18.12.2013.).
- Fībīga, Ieva. Metaforas kognitīvā funkcija Galēna traktātā *Par ēdienu spēju*. = The Cognitive Function of Metaphor in Galen's Treatise *On the Properties of Foodstuffs*. – 4. starptautiskā klasiskās filoloģijas biennāles konference „Antiquitas viva 2012 : παιδεία – izglītība un izglītīšanās antīkajā pasaulē, vērtību mantojums”. Rīga, Latvijas Universitāte, Humanitāro zinātņu fakultāte. 2012. gada 25.–26. oktobris. *Konferences programma un referātu kopsavilkumi*. LU Akadēmiskais apgāds. 16. un 33. lpp. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/hzf_klasiskas_filologijas_katedra/zinas/Brosura_Antiquitas_Viva_2012_gala_1_.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Frantzi, Penelope. Language literacy, Greek language and ancient Greek culture through ICT (educational software). = Valodas prasmes, grieķu valoda un antīkā kultūra moderno mācību tehnoloģiju piedāvājumā. – *Hellenic Dimension. Materials of the Riga 3rd International Conference on Hellenic Studies*. Ed.: Brigita Aleksejeva, Ojārs Lāms, Ilze Rūmniece. Latvijas Universitāte, 2012, 169–179.
- Frīdenberga, Anna. Motivācijas attieksmes atvasinājumiem ar *-ība* G. Mančeļa darbos. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos

gramatinē ir leksinē sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimū tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 23–24.

- Frīdenberga, Anna. Motivācijas attieksmes sufiksālajiem atvasinājumiem ar *-ība* Georga Manceļa darbos. – *Baltu filoloģija, XXI (2)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 5.–16. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilologija-XXI_2_.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Gabre, Antra. Ielu nosaukumus raksta divās valodās. [Par ielu nosaukumu plāksnīšu izvietojumu divās valodās: sakarā ar biedrības „Dzimtā valoda” akciju.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 71 (2012, 11. aprīlis), 8.
- Gabrišs, Mareks. Latgales pārkrievotāju uzbrukums. [Par latgaliskumu un latgaliešu valodu.] – *DDD*, Nr. 5 (2012, 9./22. marts), 1., 3.
- Gabrišs, Mareks. Latviešu politikāņi – bez pašcieņas un drosmes. [Par valsts valodas nelietošanu forumā „Iespēju Latgale” Daugavpilī.] – *DDD*, Nr. 10 (2012, 25. maijs/7. jūnijs), 2.
- Gabrišs, Mareks. Politikāņu referendums. [Sakarā ar gaidāmo referendumu par valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai.] – *DDD*, Nr. 3 (2012, 10./23. februāris), 3.
- Gaidamoviča, Ritma. Jā jelgavniece ķīniešiem latviešu valodu māca. [Tekstā stāsta Pekinas Svešvalodu universitātes vieslektore Zane Āboltiņa.] – *Jelgavas Vēstnesis*, Nr. 11 (2012, 15. marts), 8.
- Gaile-Irbe, Agnese. Jaunais. [Sakarā ar trešā Bībeles tulkojuma latviešu valodā klajā nākšanu.] – *Rīgas Laiks*, Nr. 11 (2012, novembris), 44.–49.
- Galiņš, Ivars. Veco laiku vārdi Rīgas forstatē: valoda, ko varēja dzirdēt pirms 75 gadiem. [Par svešvārdiem latviešu valodā.] – *Brīvā Latvija*, Londona, Nr. 46 (2012, 1./7. decembris), 7. Tas pats arī: *Laiks*, Ņujorka, Nr. 46 (2012, 1./7. decembris), 13.
- Gintners, Jānis; Gintnere, Uļa. Latviešu valoda – aizstāvamā un aizstāvētāja. [Par valodu un valsti līdz 1940. g., Baltijas gubernu tautskolu rusifikāciju 19. gs. otrajā pusē un jaunlatvieša Ata Kronvalda (1837–1875), tautskolu inspektora Friča Brīvzemnieka (1846–1907) darbību latviešu valodas aizstāvēbai.] – *Liepājas Vēstules*, Nr. 1 (2012), 11.–14.
- Goba, Arturs. Laiks atdzimt pašcieņai. [Sakarā ar gaidāmo referendumu par otras valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai Latvijā.] – *Ziemeļlatvija*, Nr. 6 (2012, 13. janvāris), 2.
- Goba, Arturs. Tā dzerdami, bāleliņi... [Sakarā ar gaidāmo referendumu par otras valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai Latvijā.] – *Ziemeļlatvija*, Nr. 15 (2012, 3. februāris), 2.

- Gordons, Franks. Humāni apsvērumi un trāpīgas atziņas: vērojumi un pārdomas. [Par latviešu un krievu valodas lietojumu Latvijā.] – *Brīvā Latvija*, Londona, Nr. 20 (2012, 19./25. maijs), 4. Tas pats arī: *Laiks*, Ņujorka, Nr. 20 (2012, 19./25. maijs), 10.
- Gridina, Jelena. Daudzvalodu sapratnes koncepcija un romāņu valodu paralēla apguve. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 92.–100.
- Gridina, Jelena. Radniecisko valodu didaktika: franču un itāliešu valoda. – *Valodu apguve: problēmas un perspektīva*, Nr. 8. (2012), 127.–137.
- Grigorjevs, Juris. Latviešu valodas divskaņu fonētiskā un fonoloģiskā interpretācija. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 78.–89.
- Grigorjevs, Juris. Latviešu valodas laterālo spraudzeņu akustisks raksturojums. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 96.–110.
- Grigorjevs, Juris. Latviešu valodas laterālo spraudzeņu un vibrantu akustisks raksturojums. – *48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā.* = *Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d.* = *Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012.* Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 25.
- Grigorjevs, Juris. Latviešu valodas nazālo slēdzeņu akustisks raksturojums. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 19.–20. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 18.12.2013.).
- Grigorjevs, Juris. Relation of the Locus Equations to the place of articulation of the Latvian consonants. – *Profesoriaus Alekso Girdenio (1936–2011) atminimo konferencija. Vilniaus universitetas, 2012 m. spalio 18–20 d. Pranešimų tezės*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012, pp. 22–23.
- Grigorjevs, Juris. Acoustic and Auditory Characteristics of the Latvian Monophthong System. – *Linguistische Berichte Heft 230. Herausgegeben von Günther Grewendorf und Arnim von Stechow*. Helmut Buske Verlag, Hamburg. 2012, 155–182.

- Grigorjevs, Juris. Acoustic Characteristics of the Latvian Sonorants. – *Baltistica*, XLVII (2). Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 267.–292. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/viewFile/2142/2079> (saite skatīta 28.12.2013.).
- Grigorjevs, Juris. Heterotoni un vārda nozīmes uztvere. = Heterotonic Words and the Perception of the Word (Lexical) Meaning. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā.* = *Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian.* LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 68.–74. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Gross, Arnis. Latviešu gramatika viegli un saprotami. [Saruna ar mobilo telefonu aplikāciju „Latvian nouns” un „Latvian verbs” izstrādātāju.] – *Laiks, pielikums „Jauno Laiks”*; Nr. 5, Ņujorka, Nr. 44 (2012, 17./23. novembris), 3.
- Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumos Nr. 733 „Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi”. LR Ministru kabineta noteikumi Nr. 714. – *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 169 (2012, 25. oktobris), 11.–12.
- Grozījums Ministru kabineta 2011. gada 25. maija rīkojumā Nr. 217 „Par obligāti piemērojamo Latvijas nacionālo standartu tulkošanu”. LR Ministru kabineta rīkojums Nr. 306. – *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 106 (2012, 6. jūlijs), 20.
- Grūzītis, Normunds. Datorlingvistikas pētījumi LU Matemātikas un informātikas institūtā. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika.* Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 15.–36. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 28.12.2013.).
- Gudzinevičiūtē, Ona Laima. Lietuvių kalbos substantiva communia kalbos etiketo požiūriui. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā.* Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 257.–263.
- Gurskaya, Julia. Transonymisation in Baltic and Slavonic Languages. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995),*

- Latvian onomastician, 10–12 May, 2012.* Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 20–21. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Gusāns, Ingars. Latgaliešu mūzikas kompaktdiski un to valodas raksturojums. – *Latgalistikys kongresu materiali, IV. „Apdraudātūs volūdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionālūs pīroksu da digitalūs resursu”*. Konferencei veļteita Stefanejis Uļanovskys aperciejuma „Lotysze Inflant Polskich” 120 godim. 4. starptautyskuo latgalistikys konference. (Poznaņa, 2011. gada, 29.–30. septembris.) Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 19.–30. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Ģibiete, Lāsma. „Latviešu Avīzēm” – 190. [Par pirmo laikrakstu latviešu valodā „Latviešu Avīzes” (1822–1915).] – *Zemgales Ziņas*, Nr. 133 (2012, 13. novembris), 10.
- Hartmann, Regina. Deutschsprachige Litauer und Kuren? Preußisch-Litauen am Ende des 19. Jahrhunderts in Erzählungen und Reiseberichten. – *Nation und Sprache in Nordosteuropa im 19. Jahrhundert*. Herausgegeben von Konrad Maier. Wiesbaden: Harrassowitz, 2012.
- Hauss, Reiners. Latviešu valoda – visaugstākā valsts suverenitātes zīme. [Par latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu Latvijā; Liepājas Universitātes mūzikas terapijas pasniedzēja no Vācijas viedoklis.] – *Kursas Laiks*, Nr. 18 (2012, 10. februāris), 4.
- Helleland, Botolv. Plant Names in Place Names in a Municipality in Western Norway. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012.* Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 21–22. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 08.12.2013.).
- Helviga, Anita. Defissavienojumi latviešu literatūrzinātnes terminoloģijā. = Su brūkšneliu rašomi žodžiai latvių literatūros teorijos terminijoje. – *Res humanitariae, XI*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 199–214. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XI.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Helviga, Anita. Ģenitīveņi latviešu literatūrzinātnes terminoloģijā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 101.–118.

- Helviga, Anita. Ieskats datorlingvistikas terminoloģijas iezīmēs un attīstības tendencēs. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 104.–120. Pieejams: http://www.valoda.lv/download/Doc_648/mid_622 (saite skatīta 28.12.2013.).
- Helviga, Anita. Leksēmas *teksts* lietojums un derivatīvā aktivitāte mūsdienu literatūrzinātnes terminoloģijā. – *Aktuālas problēmas literatūras zinātnē*. Rakstu krājums, 17. Sast. Edgars Lāms. Liepāja: LiePA, 2012, 106.–124.
- Helviga, Anita. Literatūrzinātnes terminu vārdnīca mūsdienu leksikogrāfijas kontekstā. = Dictionary of Literary Theory Terms in the Context of Modern Lexicography. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālas tendences terminoloģijas teorijā un praksē”. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012.* Rīga: LZA; LU LaVI, 21.–23. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20kraujums_STK-3.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Helviga, Anita. Raksturīgākās saliktoņu grupas literatūrzinātnes terminos. – *Via scientiarum*. Starptautiskās jauno lingvistu konferences rakstu krājums, 1. laid. Sast. Normunds Dzintars. Ventspils: Ventspils Augstskola; Liepāja: Liepājas Universitāte, 2012, 117.–135.
- Hogan-Brun, Gabrielle; Haug, Dag Trygve Truslew; Kessler, Stephan H.I. Processes of Language Standardization in Norway and Lithuania: A Comparative Analysis. – *Nation und Sprache in Nordosteuropa im 19. Jahrhundert*. Herausgegeben von Konrad Maier. Wiesbaden: Harrassowitz, 2012, 241–257.
- Horigučī, Daiki. Priedēkļverbi runā: labošanas un sinonīmu pievienošanas aspekti. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 90.–98.
- Iļjinska, Larisa; Smirnova, Tatjana. Metaphoric Terms in Architecture and Civil Engineering: Taxonomy of the Concept ‘Body’. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 119.–128.
- Indričāne, Inese. Latviešu valodas nebalsīgo afrikatīvo slēdžu akustiskais raksturojums. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 99.–106.
- Indričāne, Inese. Latviešu valodas nebalsīgo afrikatīvo slēdžu /c/, /č/ nošķiršana no līdzskaņu /ts/, /tš/ savienojumiem. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā

un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinē ir leksinē sistema, jos funkcionalumas ir normatīvumas” pranešimū tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 26.

- Indričāne, Inese. Latviešu valodas nebalsīgo frikatīvo spraudzeņu raksturojums pēc FFT spektriem. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 111.–120.
- Indričāne, Inese. Lokusa vienādojumi latviešu valodas intervokāliskajiem nebalsīgajiem troksneņiem. – *Profesoriaus Alekso Girdenio (1936–2011) atminimo konferencija. Vilniaus universitetas, 2012 m. spalio 18–20 d. Pranešimū tezēs*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. pl. 24–25. Pieejams: http://www.flf.vu.lt/assets/files/baltistika/A_Girdenio_konferencijos_pranesimu_tezes.pdf (saite skatīta 08.12.2013.).
- Itūvosor byus vasalys divejis īspiejis vuceitīs raksteit latgaliski. [Par kursiem latgaliešu rakstu valodas apgūšanai vasaras skolā „Roksti!” Šķilbēnu pagastā (Viļakas novads).] – *Latgales Laiks, Ielikums „Latgališu gazeta”*, Nr. 49 (2012, 26. jūnijs), 7.
- Ivbulis, Viktors. Pilnīgi noklusēta, bet liela problēma. [Par Āzijas valodu īpašvārdu latviskošanas problēmu.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 217 (2012, 5. novembris), 14.
- Ivbulis, Viktors. Sanskrits un bānglā. = Sanskrit and Bānglā. – *Latvijas Universitātes Raksti. 779. sēj. Oriēntālistika. Latvijas oriēntālistikas 20 gadi. = Scholarly Papers. University of Latvia. Oriental Studies. 20 years of Latvian Oriental Studies. Volume 779*. Galv. red. Leons Taivans. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 159.–170. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/LUR-779_Orientalistika.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Ivulāne, Baiba. Palīgnozīmē lietoti darbības vārdi bērnu valodā. = Verbs Used as Auxiliaries in Children’s Language. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā. = Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian*. LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 75.–85. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).

- Jakulytė, Dalia. „Knygos nobažnystės” daiktavardžių kaityba. (Inflection of Nouns in „Knyga nobažnystės”). – *Res humanitariae*, XII. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 20–45. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 28.12.2013.).
- Jankowiak, Mirosław. Belorussian Minority in the Krāslava Area in Latvia. Language in the Domain of Religion. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 18.–38.
- Jansone, Aija. Voldemārs Caune – bibliotekārs entuziasts un lasīšanas kultūras veicinātājs Liepājas periodā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. un Letonikas 4. kongress „Novadnieciskās identitātes meklējumi Kurzemē”*. Liepāja 2011. gada 19.–20. oktobris. Rakstu krājums. Liepāja: Liepājas Universitāte, 2012, 23.–34.
- Jansone, Ilga. Ceļa koncepts *ceļtekas* (Plantago) nosaukumos. – *DU Humanitāro Zinātņu Vēstnesis*, Nr. 21. Daugavpils: Daugavpils Universitāte, 2012, 66.–78.
- Jansone, Ilga. *Ceļš* (‘Weg’) als Benennungskonzept bei Pflanzennamen in den baltischen Sprachen. = Concept Way (ceļš) in plant denomination found in the Baltic languages. – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG). = VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & whoe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context*. Hgg. von | Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, 117–119.
- Jansone, Ilga. Ērgemes draudzes uzvārdi kā izloksnes un sarunvalodas īpatnību atspoguļojums (1826. gada Vidzemes dvēseļu revīzijas materiāli). – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 130.–148.
- Jansone, Ilga. Latviešu valodas attīstība: no Kronvalda iecerēm līdz mūsdienu situācijai. – *Valoda laikā un kultūrtelpā. Atim Kronvaldam 175. 2012. gada 28. aprīļa konferences materiāli*. Lit. red. Ieva Jansone. Rīga: Zinātne, 2012, 26.–36.
- Jansone, Ilga. Latviešu valodas attīstība: no Kronvalda iecerēm līdz mūsdienu situācijai. – *Konference „Valoda laikā un kultūrtelpā”*. Atim Kronvaldam – 175. 2012. gada 28. aprīlī. Sigulda: Turaida, 4.
- Jansone, Ilga. Par dažiem somugrismiem Ērgemes draudzes vietvārdos. – *Baltic Languages and White Nights. Contacts between Baltic and Uralic*

- languages. International Conference of Helsinki, 11–12 June 2012. Programme. Abstracts. Participants.* University of Helsinki, 2012, 18–19. Pieejams: <http://blogs.helsinki.fi/blwn-2012/files/2012/06/BLWN-2012-Programme.pdf> (saite skatīta 28.12.2013.).
- Jansone, Ilga. Uzvārdi Ērgemes un Opekalna draudzēs: 1826. gada dvēseļu revīzijas materiāli (Floras, faunas un fiziogēogrāfiskās semantikas uzvārdi). – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 107.–121.
- Jansone, Ilga. Uzvārdu rašanās un nostiprināšanās Ērgemes evaņģēliski luteriskajā draudzē. – *Baltistica, XLVII (1)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 121.–144. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/viewFile/2134/2047> (saite skatīta 17.12.2013.).
- Jansone, Ilga; Bakšiene, Rima (*Bakšienė Rima*); Ambrasz, Saulus (*Ambrasas Saulius*). Ceļtekas nosaukumi / Gysločio pavadinimai / Names of the Plantain. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 73.–82., 250–260, 434–444. (cd-rom)
- Jansone, Ilga; Leskauskaitė, Asta (*Leskauskaitė Asta*); Ambrasz, Saulus (*Ambrasas Saulius*). Pelaška nosaukumi / Kraujažolės pavadinimai / Names of the Yarrow. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 63.–72., 240–249, 423–433. (cd-rom)
- Jansone, Ilga; Leskauskaitė, Asta (*Leskauskaitė Asta*); Ambrasz, Saulus (*Ambrasas Saulius*); (footnotes) Kregždis, Rolands (*Kregždys Rolandas*). Kazenes nosaukumi / Gervuogės pavadinimai / Names of the Blackberry – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 99.–104., 277–282, 462–467. (cd-rom)
- Jansone, Ilga; Meiļūnaite, Violeta (*Meiliūnaitė Violeta*); Ambrasz, Saulus (*Ambrasas Saulius*). Pienenes nosaukumi / Kiaulpienės pavadinimai / Names of the Dandelion. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 48.–54., 225–231, 407–414. (cd-rom)
- Jansone, Ilga; Meiļūnaite, Violeta (*Meiliūnaitė Violeta*); Ambrasz, Saulus (*Ambrasas Saulius*). Sīpola nosaukumi / Svogūno pavadinimai / Names of

- the Onion. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Dangulė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 105.–111., 283–289, 468–474. (cd-rom)
- Jasionytė, Erika. Lithuanian Impersonal Modal Verbs REIKŪTI ‘need’ and TEKTI ‘be gotten’: A Corpus-based Study. – *Multiple Perspectives in Linguistic Research on Baltic Languages*. Ed. by Aurelija Usonienė, Nicole Nau, Ineta Dabašinskienė. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2012, 206–228.
- Jasiūnaitė, Birutė. Spalva kaip velniavardžių motyvuojantis požymis. – *Baltistica, XLVII (1)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 103–120. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2101/2040> (saite skatīta 17.12.2013.).
- Jermolajeva, Jeļena. Jauniešu literārā daiļrade krievu valodā. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 375.–381.
- Jēruma, Inga. „Krēsla” mūs gaismā neizvedīs. [Par oriģinālliteratūras un lasīšanas nozīmi latviešu valodas saglabāšanā.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 148 (2012, 31. jūlijs), 11.
- Joalaid, Marje. Pre-Christian Livonian Anthroponyms. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 22–23. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Judžentytė, Gintarė. Bendrinės latvių kalbos vietos prievieksmių semantinių tyrimų apžvalga. – *Baltistica, XLVII (1)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 89–102. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2091/2038> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Jundina, Natalja. Zur Geschichte des Fremdwortbegriffes. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 264.–271.
- Jundze, Arno. Jauni pētījumi par latviešu valodu. [Par Baibas Bankavas sast. „Jaunā Eponīmu vārdnīca”, Tīta Reina Vītso un Valta Ernštreita veidoto „Lībiešu-igauņu-latviešu vārdnīca”, Jāņa Riekstiņa sast. dokumentu krājumu „Par latviešu valodu. Pret rusifikāciju”.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvījai*, Nr. 195 (2012, 4. oktobris), 11.

- Jundze, Arno. Kur palikuši tulkojumi krievu valodā? [Par latviešu autoru darbu tulkojumiem krievu valodā.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 65 (2012, 30. marts/1. aprīlis), 15.
- Jundze, Arno. Šī mazā un nekam nederīgā latviešu valoda. [Par latviešu valodas unikalitātes nonicināšanu.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 211 (2012, 26./28. oktobris), 9.
- Jurgaitis, Nedas. Einige Aspekte der Konzeptualisierung der Krise im Deutschen und Litauischen. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 96.–103.
- Juško-Štekele, Angelika. *Ap duraceņu: muļķīša tēls Latgales kultūrā. – 5. storptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitārūs zynuotņu fakultate, 2012, 6.–7.
- Juško-Štekele, Angelika. Turgus fenomens Latgales kultūrā. – *Via Latgalica, IV*. Humanitāro zinātņu žurnāls. Red. Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 14.–24.
- Kačiuškienė, Genovaitė. Tarmių fonetinių ypatybių atspindžiai „Sakytinės lietuvių kalbos tekstyne”. – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 53–62. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2110/2016> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kačiuškienė, Genovaitė. Young Lithuanian philology specialists' approach to native dialect: Case of Šiauliai University. – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG). = VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context*. Hgg. von | Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, 120–121.
- Kačiuškienė, Genovaitė; Kruopienė, Irena. Tarminis tapatumas lietuvių studentų akimis. – *Baltu filologija, XXI (2)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 17.–26. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilologija-XXI_2_.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kačiuškienė, Genovaitė; Kruopienė, Irena. Leksikos ypatumai Mykolo Karčiausko poezijoje. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 382.–389.

- Kalashnikov, Alexander. Types of Charactonyms in Translation from Russian and from English – Comparative Review. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 23–25. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kalėdaitė, Violeta. The Specifying Existential Sentence Type in Lithuanian: A Problem Statement. – *Multiple Perspectives in Linguistic Research on Baltic Languages*. Ed. by Aurelija Usonienė, Nicole Nau, Ineta Dabašinskienė. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2012, 193–205.
- Kalediene, Laimute. A new methodology of collecting the information about the points of the geolinguistic atlas in Lithuania. – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG). = VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context*. Hgg. von | Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, S. 121.
- Kalēja, Aina. Pēc referendumā varam atslābt? Nevaram un nedrīkstam. [Par latviešu valodas stāvokli Latvijā: sakarā ar referendumu par otras valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai (18. februāris).] – *Saulkrastu Avīze*, Nr. 3 (2012, marts), 7., 10.
- Kalnača, Andra. Artura Ozola *analītiskais debitīvs* mūsdienu interpretācijā. – *48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tēzės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012*. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 27.–28.
- Kalnača, Andra. Darbības vārda izteiksmes un modalitāte. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 122.–129.
- Kalnača, Andra. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās attiecības. = Relations between Grammaticalization and Lexicalization. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas*

- sistēmā.* = *Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian.* LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 17.–24. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kalnača, Andra. Gramatizēšanās un morfoloģizēšanās attieksmes. = *Relations between Grammaticalization and Morphologization.* – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā.* = *Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian.* LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 25.–31. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kalnača, Andra. Teorija un metodoloģija latviešu valodniecībā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongress un Letonikas 4. kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”.* Rīga 2011. gada 24.–27. oktobris. *Plenārsēžu materiāli.* Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2012, 177.–178.
- Kalnača, Andra; Lokmane, Ilze. Ievads. Gramatizēšanās teorija un latviešu valodniecība. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā.* = *Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian.* LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 5.–8. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kalnača, Andra; Lokmane, Ilze. *Semantics and Distribution of Latvian Reflexive Verbs.* – *Multiple Perspectives in Linguistic Research on Baltic Languages.* Ed. by Aurelija Usonienė, Nicole Nau, Ineta Dabašinskienė. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2012, 229–256.
- Kalnberziņa, Vita; Rūtenberga, Vineta. Subordinate Clauses as Critical Features in English and French Learner Examination Corpora. – *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture, Volume 2.* Editor-in-Chief: Andrejs Veisbergs. Rīga: University of Latvia, 2012, 54–62. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BJELLC-II-iekslapas.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kalniņš, Ivars. Noslēdzas projektu aktivitāte „Zīmju valodas attīstība”. [Par terminoloģijas vārdnīcas „Kultūra” zīmju valodā veidošanu projekta

- „Klusuma pasaule” ietvaros: saruna ar darba grupas vadītāju un dalībniecēm.] – *Kopsolī*, Nr. 7 (2012, jūlijs), 6.
- Kalvāne, Skaidreite. Latgališu vacuokī teksti M. Bukša pietejumūs. – 5. *storp-tautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Rēiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitārūs zynuotņu fakultate, 2012, 8.
- Kalvāne, Skaidrīte. Dažas piezīmes par latgaliešu grāmatām kopkatalogā „Seniespiedumi latviešu valodā 1525–1855” (1999). – *Via Latgalica, IV*. Humanitāro zinātņu žurnāls. Red. Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 6.–13.
- Kalvāne, Skaidrīte. Par Celinu Plateri un viņas „Piosniki ludowe łotewskie” (1860) kā pirmo latgaliešu folkloras dokumentējumu. – *Latgalistikys kongresu materiali, IV*. „Apdraudātūs volūdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionālūs pīrokstu da digitalūs resursu”. Konference veļteita Stefanejis Uļanovskys apceriejuma „Lotysze Inflant Polskich” 120 godim. 4. starptautyskuo latgalistikys konference. (Poznaņa, 2011. gada, 29.–30. septembris.) Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidiĵa Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 31.–45. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kalviša, Liene. Darbības vārds „sacīt” un netiešās informācijas izteikšana. = The Verb *sacīt* and the Marking of Indirectly Expressed Information. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā. = Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian*. LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 86.–93. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kalviša, Liene. Vajadzības izteiksmes atstāstījuma paveids un evidencialitāte. – 48. *prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinē ir leksinē sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimū tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012*. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 29.–30.
- Kanepone, Aiva. Dakteris Raffaello. [Par libāniešu tautības ārsta Visama Raŕaela dzīvi Latvijā un latviešu valodas apguves pieredzi; tekstā stāsta V. Rafaels.] – *Ieva*, Nr. 8 (2012, 22. februāris), 6.

- Kanno, Kaiširo. Baltu valodu popularizēšana Japānā. [Par Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes Āzijas studiju nodaļas lektora p. i. Kaiširo Kanno lekcijām Tokijā.] – *Baltu filoloģija, XXI (2)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 99. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilologija-XXI_2_.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kaņepe, Mairita. Stiprina dzimto valodu. [Par Dzimtās valodas dienas pasākumiem vēsturiskā Cēsu rajona novadu skolās.] – *Druva*, Nr. 31 (2012, 23. februāris), 3.
- Karapetjana, Indra; Roziņa, Gunta. Politeness Strategies in Electronic Communication: The Speech Act of Request. – *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture, Volume 2*. Editor-in-Chief: Andrejs Veisbergs. Rīga: University of Latvia, 2012, 63–71. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BJELLC-II-iekslapas.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Karjus, Andres. Outdoors on the shores of the Baltic: gradience in the grammaticalization of the exterior-region. – *Eesti ja soome-ugri keeleteaduse ajakiri*. (Journal of Estonian and Finno-Ugric Linguistics.) Editor-in-Chief Urmas Sutrop. Tartu, Vol. 3, iss. 1 (2012), 209–225.
- Karpinska, Laura. Angļu-latviešu vārdnīcas: strukturālās iezīmes. – *Vārdnīcu izstrāde Latvijā: 1991–2010*. Pētījums Dr. philol. Jura Baldunčika vadībā. Atb. red. Aldis Lauzis. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 62.–90. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_642/mid_622 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kasparāns, Ģirts. Bībele 2012: ardievas Glikam. [Par jauno Bībeles tulkojumu latviešu valodā; tekstā stāsta Latvijas Bībeles biedrības ģenerālsekretārs Valdis Tēraudkalns, dzejnieks Knuts Skujenieks, Bībeles tulkošanas komisijas koordinators, LU Teoloģijas fakultātes docents Juris Cālītis, Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes draudzes mācītājs Rinalds Grants, Āgenskalna Baptistu draudzes mācītājs Edgars Mažis; pēc literatūrzinātnieces Māras Grundules informācijas.] – *Diena, Pielikums „SestDiena”*, Nr. 201 (2012, 12. oktobris), 26.–30.
- Kasperavičienē, Ramunē; Motiejūnienē, Jurgita. On the Translation of Semantic Pleonasm Used in Scientific Register. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 31.

- Katiņa, Anita. Atzīmē dzimtās valodas dienu. [Par Jēkabpils ukraiņu biedrības „Javir” rīkoto pasākumu Jēkabpils vakara vidusskolā UNESCO Starptautiskās dzimtās valodas dienas ietvaros.] – *Jaunais Vēstnesis*, Nr. 18 (2012, 2. marts), 9.
- Kaukēnienē, Lidija. Dabartinių Baltų bendrinių kalbų kirčiuotų ir nekirčiuotų žemutinių balsių spektrai bei trukmė. – *Respectus Philologicus*. Pagrindinė red. Viktorija Makrova. Vol. 21 (26). Vilnius: Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas, 2012, 216.–225. Prieinamas: <http://filologija.vukhf.lt/?select=turinys&zurnalas=17> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kavaliauskas, Vidas. Dėl lietuvių kalbos paprastųjų daiktavardžių dumblas, gandras, rakandas, urvas kirčiavimo realiosios vartosenos. – *Valoda – 2012. Valoda dažadu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 165.–172.
- Kazakeviča, Agita. Divdabaja teiciens konsituatīvi saistītās teksta vienībās. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 130.–134.
- Kazlauskaitė, Rūta. Balsių sistema Aleksandro Žirgūlio darbe „Surviliškio tarmė” (1939). – *Baltistica, XLVII (2)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 321–342. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2152/2083> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kazlauskieni, Lana. Latviski lamāties būtu smalki. [Par valodu Latvijas presē: sakarā ar lingvistes Dites Liepas grāmatas „Latvijas preses valoda” nākšanu klajā; tekstā stāsta Dīte Liepa.] – *Diena*, Nr. 47 (2012, 6. marts), 16.
- Kā stiprināt latviešu valodu digitālajā vidē? [Aigas Irmejas, Andreja Vasiļeva, Agra Millera, Ivara Puksta viedokli pierakstījusi Madara Briede.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 201 (2012, 12. oktobris), 2.
- Kādās valodās runāsim Latvijā? [Saruna ar dažādu nacionalitāšu jauniešiem pierakstījusi Santa Antante.] – *Avene*, Nr. 3 (2012, 1./15. februāris), 24.–26.
- Kārkla, Zane. Valodu apgūvē popularitāti nezaudē angļu valoda. [Par profesionālo studiju skolas „Citadele” valodu apguves programmu; tekstā stāsta skolas direktore Jolanta Zālmansone.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 223 (2012, 13. novembris), 10.
- Kārklīņa, Diāna. Prot valodas un demonstrē redzesloka plašumu. [Par angļu filoloģijas absolventu iespējām darba tirgū; tekstā stāsta DU bakalaura programmas „Angļu filoloģija” direktore, prof. Zaiga Ikere, DU angļu filoloģijas bakalaura progr. absolvents Sergejs Usevičs, LU angļu filologu absolvente Linda Vecgaile, LU Humanitāro zinātņu fakultā-

- tes asociētā prof. Indra Karapetjana; ar Valodu mācību centra mācību pārzīnes Gunitas Borzovas komentāriem.] – *Diena*, Nr. 93 (2012, 15. maijs), 14.–15.
- Kārkluvalka, Ilze. Atdzimis dievnams, kurā skanējusi lībiešu un latviešu valoda. [Par no Tārgales pārvestās Lielirbes Baptistu baznīcas ēkas sviņģu atklāšanu Ventspils Piejūras brīvdabas muzejā.] – *Talsu Vēstis*, Nr. 61 (2012, 30. maijs), 1., 5.
- Kessler, Stephan H. I. Lettgallisch und Schemaitisch – eine Misserfolgsgeschichte. Sprachliche Standardisierungsprozesse im Spannungsfeld von Privatheit, Identität und Nation in Lettland und Litauen. – *Nation und Sprache in Nordosteuropa im 19. Jahrhundert*. Herausgegeben von Konrad Maier. Wiesbaden: Harrassowitz, 2012, 208–230.
- Kibbermann, Kerttu. English in Estonia and Latvia: Language Attitudes of Students. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 129.–141.
- Kibbermann, Kerttu. English in the Education Systems of Estonia and Latvia: An Overview of Language Attitudes of Students. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 272.–278.
- Kilevica, Linda. Jaunais Bībeles tulkojums – iespēja uzrunāt dažādus cilvēkus. [Par jaunā Bībeles tulkojuma izdevuma atvēršanas svētkiem velt. ekumēnisko dievkalpojumu Daugavpils Mārtiņa Lutera katedrālē; tekstā stāsta Daugavpils Svētā Pētera Romas katoļu baznīcas dekāns Aleksandrs Madelāns, Latvijas Bībeles biedrības vadītājs Valdis Tēraudkalns.] – *Latgales Laiks*, Nr. 84 (2012, 26. oktobris), 7.
- Kilevica, Linda. Jaunais Bībeles tulkojums ir dubultojis nacionālo bagātību. [Par jaunā Bībeles tulkojuma prezentāciju Daugavpils Mārtiņa Lutera katedrālē; tekstā stāsta katedrāles dekāns Andis Lenšs.] – *Latgales Laiks*, Nr. 82 (2012, 19. oktobris), 5.
- Kiseļūnaite, Daļa. Valoda – izkopta dzejas vārdos. [Par baltu tautu un baltu valodu saglabāšanu: eseja.] – *Vārds*, Nr. 1 (2012), 2.–3.
- Kiurshunova, Irina. Anthroponymics of Medieval Karelia in the Cognitive Aspect. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 25–26. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Klekere, Ināra. Rakstu krājums Ernsta Glika piemiņai. [Par grāmatu „Mach dich auf und werde licht – Celies nu, topi gaišs”: Zu Leben und Werk

- von Ernst Glücks (1654–1705): Akten der Tagung anlässlich seines 300. Todestages vom 10.–13. Mai 2005 in Halle (Saale) (Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2010)] – *Jaunā Gaita*, Toronto, 58. gadagājums, Nr. 2 (2012, vasara), 67.–68.
- Kļava, Gunta. Language policy in Latvia. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 16–21.
- Kļava, Gunta. The Latvian language in the European Union. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 24–31.
- Kļava, Gunta; Motivāne, Kristīne. Future tasks of the language policy in Latvia. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 224–226.
- Kļava, Gunta; Motivāne, Kristīne. Influence of mass media upon the language situation. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 109–115.
- Kļava, Gunta; Motivāne, Kristīne. Influence of migration processes upon the language situation. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 216–221.
- Kļava, Gunta; Motivāne, Kristīne. Language in private business activities: in the service sector. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 104–109.
- Kļava, Gunta; Motivāne, Kristīne. Situation of the Latvian language from the ethno-demographic viewpoint. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 34–38.
- Kļava, Gunta; Motivāne, Kristīne. State language in state administration. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 86–89.
- Kļava, Gunta; Mukha, Inese. The Latvian language in the world. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 197–202.
- Kļava, Gunta; Valdmanis, Jānis. Valsts valoda un svešvalodas Latvijā: tendences un ieteikumi. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā*

- identitāte*". *Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 363.–374.
- Kļava, Valda. Latviešu literārās valodas veidošanās sākumi: vēsturiskā vide kā valodas attīstības faktors. – *Valoda laikā un kultūrtelpā. Atim Kronvaldam 175. 2012. gada 28. aprīļa konferences materiāli*. Lit. red. Ieva Jansone. Rīga: Zinātne, 2012, 17.–25.
- Kļavinska, Antra. Etnonīma *pūli / poļaki* semantika latgaliēšu folklorā. – *Baltu filoloģija, XXI (1)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 37.–48. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilol_XXI-1.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kļavinska, Antra. Latgaliēšu anekdotes: lingvistisko kontaktu izpausmes. – *Via Latgalica, IV*. Humanitāro zinātņu žurnāls. Red. Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 25.–32.
- Kļavinska, Antra. Leksēmas *burlaks* semantika laikraksta „Drywa” (1908–1917) diskursā. – *Latgalistikys kongresu materiali, IV. „Apdraudātūs volūdu i kulturu dokumeņtiešona – nu tradicionālūs pīroksku da digitalūs resursu*”. Konference veļteita Stefanejis Uļanovskys aperciejuma „Lotysze Inflant Polskich” 120 godim. 4. starptautyskuo latgalistikys konference. (Poznaņa, 2011. gada, 29.–30. septembris.) Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 46.–57. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kļavinska, Antra. The Process of Conceptualizing Ethnonyms: Data of „Latgale Lingvoterritorial Dictionary”. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 26–28. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kļaviņa, Sarma. Department of Baltic Philology of University of Latvia. – *Historiae Scientiarum Baltica 2012. Abstracts of the XXV International Baltic Conference On the History of Science*. Vilnius, October 4–6, 2012, 112–113.
- Kļaviņa, Sarma. Edīte Hauzenberga-Šturma Latvijā un trimdā. – *Letonica*. Humanitāro zinātņu žurnāls. Nr. 2 (23) 2012. Rīga: LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts, 2012, 117.–127.
- Kļaviņa, Sarma. Edītes Hauzenbergas-Šturmas veikums latviešu vārdu krājuma pētīšanā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltiece. Liepāja: LiePA, 2012, 135.–142.

- Kļaviņa, Sarma. Jāņa Endzelīna akadēmiskās biogrāfijas mazzināmas lappuses līdz 1940. gadam. – *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis*. A daļa. 66. sēj., 5./6. numurs. 2012, 4.–18. Pieejams: http://www.lza.lv/LZA_VestisA/66_5-6/1_Sarma%20Klavina.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kļaviņa, Sarma. Jāņa Endzelīna darbi un dzīves principi. – [kalendārs] *Daba un vēsture 2013*. Sast. Andris Pīterāns. Apgāds „Zinātne”, 2012, 141.–148.
- Kļaviņa, Sarma. Jāņa Endzelīna izveidotā Latvijas Universitātes Baltu filoloģijas nodaļa (1921–1940). = The Department of Baltic Philology at the University of Latvia Established by Jānis Endzelīns (1921–1940). – *Latvijas Universitātes raksti*. 780. sēj. *Zinātņu vēsture un muzejniecība*. = *Scientific Papers un University of Latvia. History of Sciences and Museology. Volume 780*. Atb. red. Ilgonis Vilks. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 156.–165. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/LUR-780_Zinatnu-vest.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kļaviņa, Sarma. K. Mīlenbaha, J. Endzelīna un E. Hauzenbergas-Šturmas vārdnīcas radītāji, pavairotāji un izmantotāji. – *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis*. A daļa. 66. sēj., 4. numurs. 2012, 95.–105. Pieejams: http://www.lza.lv/LZA_VestisA/66_4/5_Sarma%20Klavina_VARDNICAS%20RADITAJI.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kļaviņa, Sarma. Mūzikā persona Edīte Hauzenberga-Šturma Latvijā un trimdā. – *Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta 24. konference „Meklējumi un atradumi”*. Ceturtdien, 2012. gada 17. maijā. Referātu kopsavilkumi. 8.
- Kļaviņa, Sarma. Neizsmelts avots un nepārspēts pieminēklis. K. Mīlenbaha, J. Endzelīna un E. Hauzenbergas „Latviešu valodas vārdnīca” (1923–1946). – *Daba un vēsture 2013*. Sast. Andris Pīterāns. Apgāds „Zinātne”, 2012, 180.–186.
- Kļaviņa, Zane. Mazākumtautību izglītības programmas pēc paraugiem izstrādās izglītības iestāde. [Par gaidāmo balsojumu LR Saeimā par grozījumiem LR Izglītības likumā un par pirmsskolas izglītības attīstības pamatprincipu apspriešanu LR Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā; tekstā stāsta Rīgas Pedagoģijas un izglītības un vadības akadēmijas Pirmsskolas pedagoģijas katedras lektore, Bērnu valodas centra pētniece Inese Freiberga.] – *Izglītība un Kultūra*, Nr. 11 (2012, 15. marts), 1., 7.
- Kļaviņš, Kaspars. „Mērnieku laiki” – izcili arī Eiropas mērogā. [Saruna ar vēsturnieku, latviešu literatūras popularizētāju ārzemēs: sakarā ar Reiņa Kaudzītes (1839–1920) un Matīsa Kaudzītes (1848–1926) romāna „Mērnieku laiki” iznākšanu vācu valodā; pierakstījusi Marciana Krauze.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 57 (2012, 20. marts), 10.

- Kohlheim, Rosa. Name-giving Practice in Germany after the Reformation: A Case-Study of the South German Town of Nuremberg. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 28–29. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kohlheim, Volker. The Proper Name in Real World Contexts and in Fiction: A Cognitivistic Approach. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 29–31. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kokareviča, Dace. „Esmu godīga krieviete”. [Par diplomātiskās etiķetes eksperti Jeļenu Jekateriņičevu un viņas uzstāšanos Eiropas Parlamenta konf. par latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu; tekstā stāsta J. Jekateriņičeva.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 50 (2012, 9. marts), 6.
- Kokareviča, Dace. Cieņa pret latviešu valodu – lielvalsts diplomātu politika. [Par latviešu valodas apguvi ASV vēstniecībā LR un ASV Ārlietu dienesta institūtā; tekstā stāsta ASV Ārlietu dienesta institūta latviešu valodas pasniedzēja Diāna Brante.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 39 (2012, 23. februāris), 6.
- Konference „Valoda laikā un kultūrtelpā. Kronvaldu Atim – 175”. [Par Turaidas muzejrezervāta (Krimuldas novads) rīkoto konferenci.] – *Siguldas Avīze*, Nr. 4 (2012, aprīlis), 24.
- Konste, Anete. Tā runāja jaunlatvieši. [Par latviešu valodas slengu.] – *Kapitāls*, Nr. 6 (2012, jūnijs), 124.–125.
- Korņejeva, Iveta. Nebaidīties no konkurences. [Par itāļu un franču valodas pasniedzējas Baibas Bankavas darba pieredzi Katānijas Universitātē (Itālija); tekstā stāsta B. Bankava.] – *Latvijas Avīze, Ielikums „Tepat, Eiropā”*, Nr. 96 (2012, 18. maijs), 11.
- Kortlandt, Frederik. Dominance and monophthongization: method versus insight. – *Baltistica, XLVII (2)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 255–259. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2155/2086> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kortlandt, Frederik. The early chronology of long vowels in Balto-Slavic. – *Baltistica, XLVII (2)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus uni-

- versitetas, 2012, 249–254. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2156/2087> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Koškins, Igors. Aizguvumi 19. gs. 2. puses Rīgas krievu valodā un citvalodu reģionālās leksikogrāfijas avotu problēma. – *Baltu filoloģija, XXI (2)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 27.–42. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilologija-XXI_2_.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Koškins, Igors. Geschichte des russisch-lettischen Sprachkontakts: Das Problem der gegenseitigen Beeinflussung und der Herausbildung der russischen Minderheitssprache. – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG). = VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context*. Hgg. von | Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, 130–131.
- Kovaļevska, Otilija. Asūnes un Pustiņas kā Baltkrievijas pierobežas pagastu vietvārdi gadsimtu griezumā. – *5. starptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 9.–10.
- Kovaļevska, Otilija. Latgales mazo sādžu nosaukumi kā kultūrvēsturiska vērtība un to saglabāšanas iespējas mājvārdu masveida piešķiršanas apstākļos. – *Latgalistikys kongresu materiali, IV. „Apraudātūs volūdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionalūs pīroktu da digitalūs resursu.*” Konference veļteita Stefanejis Uļanovskys aperiejuma „Lotysze Inflant Polskich” 120 godim. 4. starptautyskuo latgalistikys konference. (Poznaņa, 2011. gada, 29.–30. septembris.) Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 58.–74. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Krasinskis, Raimonds. Iznōkuse lyugšonu grōmota „Teicit kungu”. [Par latgaliešu valodā izdoto katoļu lūgšanu grāmatu.] – *Latgales Laiks*, Nr. 100 (2012, 21. decembris), 4.
- Krasovska, Elīna. Latvijas vizuālās reklāmas multimodalitāte: diahronisks ieskats. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 142.–157.
- Krasovska, Elīna. Metonīmijas mijiedarbība ar citiem tropiem: I Vispārējo latviešu dziesmu svētku plakāts. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kul-*

- tūru kontekstā. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 279.–294.
- Kraulere, Gunta. Valoda. – *Saldus Zeme, Ielikums „Kurzemīte”*, Nr. 5, Nr. 58 (2012, 22. maijs), 6.
- Krauze, Sandra. Ar vācu valodu kabatā. [Par vācu valodas apguvi Rīgas Valsts vācu ģimnāzijā.] – *Izglītība un Kultūra*, Nr. 32 (2012, 20. septembris), 9.
- Krauze, Sandra. Radošās personības brīvības ierocis – latviešu valoda, I daļa. / Radošās personības brīvības ierocis – latviešu valoda, II daļa. [Par latviešu valodas un literatūras apgūšanu skolās.] – *Izglītība un Kultūra*, Nr. 31 (2012, 13. septembris), [1.], 6.; Nr. 32 (2012, 20. septembris), 12.
- Kregždys, Rolandas. Lietuvių kalbos leksemų morfologinio ir semasiologinio lygmenų interferencinio ryšio kvintesencija: *Kirmis. – 48. prof. Arturo Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 32.*
- Kruopienė, Irena; Kačiūskienė, Genovaitė. Keletas pastabų dėl išorės sandžio šiaurės panevėžiškių tarmėje. – *Baltistica, XLVII (2)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 343–348. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2154/2085> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Krustiņš, Voldemārs. Gapoņenko: „Mēs vairs nerimsimies”. [Par krievu kopienas aktīvista Aleksandra Gapoņenko viedokli par referendumu krievu valodas kā otras valsts valodas atzīšanai Latvijā rezultātiem un turpmākajām krievvalodīgo aktivitātēm.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 42 (2012, 28. februāris), 3.
- Krustiņš, Voldemārs. Neizmētāt valodas akmeņus. [Par krievvalodīgo iedzīvotāju tiesībām Izraēlā: sakarā ar notikušo divvalodības referendumu Latvijā.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 89 (2012, 9. maijs), 3.
- Kudrjavceva, Gaļina. 120 cittautiešu bez maksas mācīsies latviešu valodu. [Par Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centra projektu „Latviešu valodas apguve pieaugušajiem Jelgavā”; tekstā stāsta centra Tālākizglītības nodaļas vadītāja Astra Vanaga.] – *Zemgales Ziņas*, Nr. 131 (2012, 8. novembris), 5.
- Kuņicka, Kristīne. Mēbeļu nosaukumi Latgales poļu valodā. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums,

- XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 25.–30.
- Kuorsovā, Drycānūs, Tilžā un Rēzeknē vuicos latgališu rokstu volūtu. [Par biedrības „Latgolys Studentu centrs” īstenoto projektu par latgališu rakstu valodas apmācību; materiāla sagat. Skaidrīte Svikša.] – *Vietējā*, Nr. 20 (2012, 18. maijs), 18.
- Kuplā, Ieva. Atgriezenisko kustības verbu daudznozīmība latviešu valodā. = Polysemy of Reflexive Verbs of Motion in the Latvian Language. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā. = Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian*. LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 94.–105. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kuplā, Ieva. Metonīmijas loma daudznozīmīgo kustības verbu nozīmju sistēmas izveidē. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 143.–151.
- Kuplā, Ieva. Verba *krist* daudznozīmība latviešu valodā. – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 63–77. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/issue/current/showToc> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kurmiņa, Linda. Rūdolfis Grabis latviešu terminoloģijā. = Rūdolfis Grabis in the Latvian Terminology. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012*. Rīga: LZA; LU LaVI, 23.–24. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Kurmiņa, Linda. Eksotisko zivju nosaukumi latviešu valodā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 158.–164.
- Kurmiņa, Linda. Methods of plant name formation used in the works by Jānis Ilsters. – *Terminologija, 19*. Vyr. red. Albina Aukšoriūtė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 94–104.
- Kursīte, Janīna. Rakstības simboliskā daba. – *Inkluzīvi*. Sast. Janīna Kursīte; red. kol.: Beata Besjadovska, Tatjana Civjana u.c. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 200.–205.

- Kursīte-Pakule, Janīna. Vārdene. Skan kā dzimtene. [Saruna ar literatūrzinātnieci, Latvijas Universitātes prof. J. Kursīti-Pakuli sakarā ar grāmatas „Virtuves vārdene” klajā nākšanu; pierakstījusi Lana Kazlauskiena.] – *Diena, Pielikums „TV Izklaide”*, Nr. 120 (2012, 21. jūnijs), 4.–7.
- Kušķis, Jānis. Latviešu valodu glābs dekolonizācija. [Saruna ar valodnieku J. Kušķi; pierakstījusi Liene Apine.] – *DDD*, Nr. 2 (2012, 27. janvāris/9. februāris), [1.], 4.
- Kuzina, Viktorija. Dzimtās valodas vieta vērtībizglītībā. – *Valodu apguve: problēmas un perspektīva*. Zinātnisko rakstu krājums, VIII. Red. kol. priekšs. Diāna Laiveniece. Liepāja: LiePA, 2012, 23.–30.
- Kuzmina, Ilze. Latvieši tīmeklī diskriminēti. [Par pētījumu par dažādu valstu valodu attīstības iespējām tehnoloģiju laikmetā; tekstā stāsta SIA „Tilde” Valdes priekšsēdētājs Andrejs Vasiljevs.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 191 (2012, 28. septembris), 5.
- Kuzmina, Ilze. Rektors bez latviešu valodas prasmes? [Par LR izglītības un zinātnes ministra Roberta Kīļa iecerētajām izmaiņām valodu lietojumā augstskolās; tekstā stāsta R. Kīlis; ar Augstākās izglītības padomes priekšsēdētāja Jāņa Vētras komentāriem.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 219 (2012, 7. novembris), 11.
- Kuzmina, Ilze. Saliedētību kavējot vēsture un valoda. [Par latviešu un cittautiešu jauniešu aptauju par integrāciju un pilsonisko aktivitāti.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 176 (2012, 7. septembris), 5.
- Kuzmina, Jana. Genre Analysis of IT Project Management Documentation. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 165.–179.
- Kūceņš, Armands. Leksikys izalasejuma psiholoģiskī motivatori kai volūdys atīsmis nūsaceituoji. – 5. *storpautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņū fakultate, 2012, 10.–11.
- Kūlis, Ēriks. Valoda. Mūsu barikāžu laiks. [Par latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu: sakarā ar gaidāmo referendumu par valsts valodas statusa noteikšanu krievu valodai.] – *Kurzemes Vārds*, Nr. 28 (2012, 2. februāris), 10.
- Kvašīte, Regīna. Bezekvivalenta leksika latviešu tautasdziesmu atdzejojumos lietuviešu valodā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 247.–260.
- Kvašīte, Regīna. Latviešu tautasdziesmu leksika lietuviski: koku nosaukumi. – 48. *prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionali-*

tāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinē ir leksinē sistēma, jos funkcionalumas ir normatīvumas” pranešimū tezēs. 2012 m. kovo mēn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 33.–34.

Kvašīte, Regīna. Lietuvas un Latvijas vietvārdu atveides gramatiskie aspekti. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 182.–193.

Kvašīte, Regīna. Par Ernestu Drezenu un latviešu terminoloģiju Lietuvā. / About Ernests Drezens and Latvian terminology in Lithuania. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”*. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 24.–26. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).

Kvašīte, Regīna. Terminoloģija metalingvistiskajos komentāros. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 20.–23. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).

Kvašytē, Regina. Die Forschungen zur Sprache der Litauer Lettlands. = Research on the Lithuanian language used by Latvian Lithuanians. – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG). = VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context*. Hgg. von | Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, S.138.–140.

Ķestere, Iveta; Marihina, Gunta. Latvijas Universitātes privātdocentes Alīses Karlsones (1881–1959) profesionālā un sabiedriskā darbība. = The professional and public activities of Alīse Karlsonē (1881–1959), private docent of the University of Latvia. – *Latvijas Universitātes raksti. 780. sēj. Zinātņu vēsture un muzejniecība. = Scientific Papers un*

- University of Latvia. History of Sciences and Museology. Volume 780.* Atb. red. Ilgonis Vilks. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 175.–181. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/LUR-780_Zinatnu-vest.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Labanauskienē, Solvita. *Baltijos šalių floras lietuviški ir latviški augalų genčių vardai.* – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 35.–36.
- Labanauskienē, Solvita. Janio Endzelyno terminologinēs izvalgos. – *Terminologija*, 19. Vyr. red. Albina Aukšoriūtė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 173–183.
- Lagzdīņa, Sarmīte. Kārlis Mīlenbahs ortogrāfijas krustcelēs. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 194.–207.
- Lagzdīņa, Sarmīte. Kārlis Mīlenbahs ortogrāfijas krustcelēs. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 24. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Lagzdīņa, Sarmīte. Rendering and Spelling of Personal Names in K. Mīlenbah's Works. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Valija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012.* Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 31–33. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Laiveniece, Diāna. Latviešu valodas rokasgrāmatas. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 153.–181.
- Laiveniece, Diāna. Zinātniskā raksta struktūra: mūsdienu humanitāro zinātņu teksti. – *Via scientiarum*. Starptautiskās jauno lingvistu konferences rakstu krājums, 1. laid. Sast. Normunds Dzintars. Ventspils, Liepāja: Ventspils Augstskola, Liepājas Universitāte, 2012, 13.–26.

- Laiveniece, Diāna. Zinātniskā stila pazīmes: tekstveides aspekts. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltniece. Liepāja: LiePA, 2012, 152.–160.
- Laiveniece, Diāna; Dzintars, Normunds. Artura Ozola ieguldījums latviešu valodas mācību metodikā. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 37.–38.
- Laizāne, Inga. Akuzatīvs latviešu valodas kā svešvalodas apguvē. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 194.–203.
- Lapiņa, Silvija. Valoda – nācijas pašapziņas stiprināšanas instruments. [Par konf. „Valoda laikā un kultūrtelpā” Turaidas muzejrezervātā; tekstā stāsta LR Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts valodas politikas nodaļas vadītāja Zaiga Sneibe, LU Vēstures un filozofijas fakultātes Viduslaiku vēstures katedras asociētā prof. Valda Kļava, LU Latviešu valodas institūta direktore Ilga Jansone, vadošā pētniece Ina Druviete; pēc Latviešu valodas aģentūras direktora, prof. Jāņa Valdmaņa, Rakstniecības un mūzikas muzeja kolekciju kuratoras Ilonas Miežītes, Madonas Novadpētniecības un mākslas muzeja literatūras sektora vadītājas Daces Zvirgzdiņas inform.] – *Siguldas Elpa*, Nr. 18 (2012, 10. maijs), 9.
- Latkovska, Maruta. Breiniegūs seikšāļteņu nūstōšonys Rogovkā. [Par latgāliešu kultūrvēstures, valodas un literatūras skolotāju kursiem „Vosorōšona” Rogovkā (Rēzeknes novads).] – *Katōļu Dzeive*, Nr. 10 (2012, oktobris), 27.
- Latviešu valodas aģentūra: Latviešu valoda ir Latvijas pamatvērtība. [Sakarā ar gaidāmo referendumu par otras valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai; tekstā stāsta Latviešu valodas aģentūras direktors Jānis Valdmanis.] – *Tukuma Ziņotājs*, Nr. 3 (2012, 20./26. janvāris), 3.
- Latviešu valodas bezmaksas kursi – reāls solis integrācijas virzienā. [Par Rīgas Domes organizētajiem latviešu valodas bezmaksas kursiem; tekstā stāsta Rīgas Domes Izglītības, kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāja Eiženija Aldermane un deputāts Igors Kuzmuks.] – *Tava Rīga* (2012, jūnijs), 5.; tas pats kr. val. *Твоя Рига* (2012, jūnijs), c. 5.
- Latvijas Zinātņu akadēmijas aicinājums: [par latviešu valodu kā valsts valodu]: pieņemts Rīgā, 2012. gada 14. februāra Latvijas Zinātņu akadē-

- mijas Senāta svinīgajā sēdē, velt. Latvijas Zinātņu akadēmijas Hartas pieņemšanas 20. gadadienai. – *Zinātnes Vēstnesis*, Nr. 3 (2012, 20. februāris), [1.].
- Laugale, Velga. Administratīvais iedalījums un ģeogrāfiskais nosaukums Latvijas izglītības iestāžu nosaukumos. (Administratīvais suskirstījums ir ģeogrāfijai pavadināmai Latvijā švietimo iestāžu pavadināmuosē.) – *Res humanitariae*, XI. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipēda: Klaipēdas universitātes leidykla, 2012, 215–230. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XI.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Laugale, Velga. Ciparu lietojums izglītības iestādes nosaukumā: vēsturiskais un lingvistiskais aspekts. – *Daugavpils Universitātes 53. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli. Proceedings of the international scientific conference of Daugavpils university*. Daugavpils: Daugavpils Universitāte, 2012. Pieejams (skatīt nodaļu „Valodniecība, literatūrzinātne”): http://www.dukonference.lv/lv/content_53 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Laugale, Velga. Names of Educational Institutions Viewed in Onomastic Aspect. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 33.–34. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Laugale, Velga. Nomenklatūras maiņa skolu nosaukumos gadsimtu gaitā. / The change of educational institution name nomenclature through centuries. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012*. Rīga: LZA; LU LaVI, 27.–28. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Laugale, Velga. Nomenklatūras vienības vispārējās vidējās izglītības iestāžu nosaukumos: etimoloģija, vēsture, semantika. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. un Letonikas 4. kongress. Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 261.–271.
- Laugale, Velga. Pirmsskolas izglītības iestāžu simboliskie nosaukumi. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 390.–396.

- Laukmane, Maija. Latvijas gods: latviešu valoda. [Eseja.] – *Talsu Vēstis*, Nr. 18 (2012, 13. februāris), 6.
- Lauze, Linda. Mutvārdu teksta sintakses vieta jaunajā akadēmiskajā gramatikā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 26.–34.
- Lauze, Linda. Literārās valodas un sarunvalodas attiecības normatīvā aspektā. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012. gada 22.–23. februāris, 25. lpp. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Lauze, Linda. Novēlējumu sintaktiskie varianti mutvārdu saziņā. – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 79–88. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2112/2018> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Lavrinoviča, Ilze. Valodot latviski plašajā pasaulē. [Par latviešu valodas apguvi, saglabāšanu, apdraudējumu digitālajā vidē; tekstā stāsta LU Humanitāro zinātņu fakultātes Tulkošanas katedras vadītājs Andrejs Veisbergs, Latviešu valodas aģentūras Valodas attīstības daļas vadītāja Inita Vītola, Izglītības daļas vadītāja Dace Dalbiņa, latviešu valodas pasniedzēja Pekinas Svešvalodu universitātē Zane Āboltiņa, Prāgas Kārļa universitātes Baltistikas nodaļas vadītājs Pāvels Štolls, Īrijas Latviešu nacionālās padomes Izglītības un kultūras nodaļas vadītāja Inguna Grietiņa; ar Japānas iedzīvotājas Jui Gušikenas, Pasaules Brīvo latviešu apvienības Izglītības padomes priekšsēdētājas Dainas Grosas koment.] – *Mājas Viesis*, Nr. 21 (2012, 9./22. novembris), 14.–17.
- Lazdeņa, Sanita. *Skoluoit pa vysu dzerauni...* Latgalīts – pļuopa? – 5. *storp-tautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 11.–12.
- Lazdiņa, Sanita. Latgaliešu valoda kā instruments Latgales reģiona attīstībā: lingvistiskās ainavas dati tūrisma industrijas kontekstā. – *Latgalistikys kongresu materialī, IV. „Apdraudātūs volūdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionālūs pīrokstu da digitalūs resursu”*. Konference veļteita Stefanejis Uļanovskys apceriejuma „Lotysze Inflant Polskich” 120 godim. 4. starptautyskuo latgalistikys konference. (Poznaņa, 2011. gada, 29.–30. septembris.) Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidijsa Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 75.–86. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).

- Lazdiņa, Sanita; Marten, Heiko F. Latgalian in Latvia: a continuous struggle for political recognition. – *Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe*. (JEMIE) European Centre for Minority Issues (ECMI), Flensburg, Germany. Vol. 11, iss. 1 (2012), 66–87.
- Lazdiņš, Aigars. Par ko man baidīties savā tēvu zemē? [Par latviešu valodas lietošanu: sakarā ar Valsts valodas centra Valodas kontroles nodaļas inspektoru vizīti Daugavpilī; tekstā stāsta Valodas kontroles nodaļas inspektore Ināra Krišijāne, vadītājs Antons Kursītis.] – *Diena*, Nr. 45 (2012, 2. marts), 6.–7.
- Lāms, Ojārs. Arturs Ozols un latviešu literatūrzinātne. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 39.
- Leikuma, Lideja. Nazcik aktualu latgališu normatīvuos gramatikys vaicuojuumu. – 5. storptautyskuo latgalistikys konfereņce „Miķeļa Bukša mon-tuojums”. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 12.–13.
- Leikuma, Lideja. Stefanejis Uļanovskys trilogėjis „Lotysze Inflant Polskich” (1891, 1892, 1895) personu vuordi latgališu antroponimikys koņ-tekstā. – *Latgalistikys kongresu materiali, IV. „Apdraudātūs volūdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionālūs pīroksstu da digitalūs resursu*”. Konfereņce veļteita Stefanejis Uļanovskys aperciejuma „Lotysze Inflant Polskich” 120 godim. 4. starptautyskuo latgalistikys konference. (Poznaņa, 2011. gada, 29.–30. septembris.) Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 87.–106. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Leikuma, Lidija. „Arturs Ozols (1912–1964) ir ..” [Isa biogrāfija.] – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 5.

- Leikuma, Lidija. Par latviešu „rakstu” un „literāro” valodu. Artura Ozola koncepcija mūsdienās. – 48. *prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā.* = *Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d.* = *Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012.* Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 40.
- Leikuma, Lidija. Raksteišona „piec Stroda”. – *Trešuo pasaulā latgališu konference „Latvejis naatkareibys laiks – Latgolys īspeja voi izniceiba”.* Rēzekne, 2012. gada 9.–10. augusts. Red. kol.: Skaidreite Baltace, Lideja Leikuma, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Latgalīšu kultūrys bīdreiba, 2012, 47.
- Lejiņa, Elīze. Apvērsums latviešu valodas mācīšanā Ungārijā. [Par Rietumungārijas Universitātes Urālistikas katedras lektores Lāsmaš Ģibietes piedalīšanos latviešu valodas e-apmācības projekta izstrādē; tekstā stāsta L. Ģibiete.] – *Kurzemes Vārds*, Nr. 96 (2012, 24. aprīlis), 8.
- Lejnieks, Jānis. Līvu nams vai mauzolejs. [Par lībiešiem un lībiešu Tautas nama vēsturi.] – *Latvijas Architektūra*, Nr. 102 (2012, augusts/septembris), 102.–104.
- Lele-Rozentāle, Dzintra; Balode, Ineta. „Kādēļ jūs, freilen, mani nemīlējat?” Mērnīeku Švauksts un mūsdienų švauksti valodas normatīvuma aspektā. – 48. *prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā.* = *Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d.* = *Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012.* Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 41.
- Leonavičienė, Aurelija; Valeikaitė, Jolita. Lietuvių kalbos deminutyvų realizacija meniniuose tekstuose, jų vertimas į prancūzų kalbą. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli.* Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 25.–27. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Leskauskaite, Asta (*Leskauskaitė Asta*); Jansone, Ilga; Stafecka, Anna; Ambrasz, Saulius (*Ambrasas Saulius*). Ziemas kviešu nosaukumi / Žiemi-

- nių kviečių pavadinimai / Names of the Winter Wheat. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 133.–136., 311–314, 496–499. (cd-rom)
- Leskauskaitė, Asta (*Leskauskaitė Asta*); Stafecka, Anna; Ambrazas, Saulus (*Ambrazas Saulius*). Rudzupuķes nosaukumi / Rūgiagėlės pavadinimai / Names of the Cornflower – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 55.–62., 232–239, 415–422. (cd-rom)
- Leskauskaitė, Asta (*Leskauskaitė Asta*); Stafecka, Anna; Ambrazas, Saulus (*Ambrazas Saulius*); (footnotes) Kregždis, Rolands (*Kregždys Rolandas*). Čiekura nosaukumi / Kankorėžio pavadinimai / Names of the Cone. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 88.–98., 266–276, 450–461. (cd-rom)
- Leskauskaitė, Asta (*Leskauskaitė Asta*); Stafecka, Anna; Ambrazas, Saulus (*Ambrazas Saulius*). Bumbierės nosaukumi / Kriaušės pavadinimai / Names of the Pear. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 144.–150., 322–328, 507–513. (cd-rom)
- Leskauskaitė, Asta. The Lithuanian dialects at the beginning of the 21st century: Looking for new ways of research. – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG)*. = *VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context*. Hgg. von | Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, S. 145–146.
- Levāne-Petrova, Kristīne. Latviešu-lietuviešu-latviešu paralēlo tekstu korpusa izveide. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 180.–188.
- Levāne-Petrova, Kristīne. Līdzsvarots mūsdienu latviešu valodas tekstu korpus un tā tekstu atlasas kritēriji. – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 89–98. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2113/2019> (saite skatīta 17.12.2013.).

- Libeka, Māra. „Esiet pacietīgi, runājiet lēni un skaidri!” [Par ASV vēstnieces LR Karinas Maklelandas rīkoto pieņemšanu saistībā ar ASV diplomātu sekmīgu latviešu valodas apguvi; tekstā stāsta K. Maklelanda.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 193 (2012, 2. oktobris), 4.
- Liepa, Dite (sagat.). Lēmumi. Valsts valodas centra Latviešu valodas ekspertu komisijas (LVEK) lēmumi un ieteikumi. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 181.–183.
- Liepa, Dite. Division of the information space in Latvia: review of the biggest daily newspapers. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 115.–132.
- Liepa, Dite. Lietuvišu un latviešu identitātes atspoguļojums: attieksme pret savas valsts valodu. (Lietuvių ir latvių identiteto atspindžiai: požiūris į valstybinę kalbą.) – *Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 186–204. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Liepa, Dite. Sociolingvistikas aspekti latviešu valodas konsultāciju sniegšanā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. *Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 375.–384.
- Liepa, Dite. Valodas jautājumu atspoguļojums plašsaziņas līdzekļos 2011. gadā. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā*. *Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 27.–28. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Liepa, Dite. Valodas lietojums Latvijas Radio. – *Vārds un tā pētišanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 189.–200.
- Liepa, Dite; Purviņa, Mairita; Sjomkāne, Ingrīda (sagat.). Valodas konsultācijas. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 166.–180.
- Liepa, Dite; Sjomkāne, Ingrīda. Dr.philol.h.c. Melita Stengrevica (03.09.1927.–01.07.2011.). [In memoriam.] – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 237.–239.

- Liepiņa, Dace. Equivalence in the Transfer of Poverty-related Terms from English into Latvian. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 201.–207.
- Liepiņa, Dace. Types of Equivalence in the Transfer of Legal Terminology from Latvian into English. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 110.–115.
- Liepiņš, Agris. Darbs jāpadara līdz galam. [Par latviešu valodas kā valsts valodas pozīciju nostiprināšanas nepieciešamību: sakarā ar notikušo referendumu divvalodības ieviešanai Latvijā.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 66 (2012, 2. aprīlis), 3.
- Liepiņš, Agris. Simts veidos mainoties, tas pats ir ienaidsnieks. [Par latviešu valodas apdraudējumiem: sakarā ar LR izglītības un zinātnes ministra Roberta Kīļa iecerēto pāreju uz svešvalodām augstākajā izglītībā.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 210 (2012, 25. oktobris), 3.
- Liepkāja, Krista. Svētdienas Apē iesākas ar *Tervist!* [Par igauņu valodas mācībām Apes pilsētā: sakarā ar pārrobežu projekta „Idea on the Border” realizāciju; tekstā stāsta projekta koordinatore Ilva Sāre.] – *Malienas Ziņas*, Nr. 88 (2012, 6. novembris), 13.
- Linde, Linda; Štrausa, Ilze. On Teachers’ Nicknames in One of the Latvian Schools. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012. Abstracts (as submitted by the authors)*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 46–47. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Linkevičienē, Nijolē. Intonācijas žymējimas Alekso Girdenio transkribuotuose tekstuose. – *Baltistica, XLVII (2)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 309–320. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2157/2088> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Lipsnis, Juris. Kā runā suiti. [Par filoloģes Vilmas Kalmes darbu pie suitu izloksnei un Alsungai veltītā grāmatā „Suitijā”; tekstā stāsta V. Kalme, Latvijas Skolotāju korporācijas Valdes priekšsēdētājs Kaspars Bikše.] – *Kurzemieks*, Nr. 44 (2012, 16. aprīlis), 6.
- Litavniece, Lienīte; Murinska, Sandra. Eiropas Sociālā fonda projekta „teritoriālās identitātes lingvokulturoloģiskie un sociālekonomiskie aspekti Latgales reģiona attīstībā” datubāzu veidošana un datu apstrādes metodoloģija. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 146.–159.

- Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Litevkienē, Nijolē. Anatomical Terms in J. Basanavičius' Manuscript and *Medega musu tautiskajai vaistinykystai*. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 397.–409.
- Litevkienē, Nijolē; Korosteliova, Jelena. Evolution of Lithuanian Anatomical Terminology: B Zdanavičius' Lotynų-lietuvių kalbos žodynas (Latin-Lithuanian Dictionary). – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 208.–213.
- Lōcs, Pīters. „Naidis pūsta. Mīrs baroj”. [Par latgaliešu (latgaļu) valodu]. – *Rēzeknes Vēstis, Ielikumus „Mōras zeme”*, Nr. 3, Nr. 30 (2012, 9. marts), 4.
- Ločmele, Gunta. Standarta un ekspresijas attiecības reklāmas valodā. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 28.–29. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Ločmele, Inese. Vēja patmales kultūrvīdē un kolektīvajā atmiņā Latgalē 21. gadsimta sākumā. – *Latgalistikys kongresu materiāli, IV. „Apdraudātūs volīdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionālūs pīrokstu da digitalūs resursu.”* Konference veļteita Stefanejis Uļanovskys aperiejuma „Lotysze Inflanť Polskich” 120 godim. 4. starptautyskuo latgalistikys konference. (Poznaņa, 2011. gada, 29.–30. septembris.) Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 107.–121. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Ločmelis, A. Iepazīst Latgales kultūrvēsturi. [Par latgaliešu rakstu valodas un kultūrvēstures semināru „Roksti!” Šķilbēnu pagastā (Viļakas novads); tekstā stāsta baltu filoloģe Māra Mortuzāne, Upītes bibliotēkas (Viļakas novads) vadītāja Mārīte Slišāne, valodniece Ilze Sperga.] – *Vaduguns*, Nr. 62 (2012, 14. augusts), 11.
- Lokmane, Ilze (sagat.). Humora lappusīte. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 192.–195.
- Lokmane, Ilze. Arturs Ozols un mūsdienu sintakses problēmjaūtājumi. – *48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā.* = *Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijos „Kalbos*

gramatinē ir leksinē sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimū tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 42.

- Lokmane, Ilze. Gramatizēšanās un desemantizēšanās attieksmes. = Relationship of Grammaticalization and Desemantization. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā. = Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian.* LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 10.–16. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Lokmane, Ilze. Propozīcijas izteikšanas iespējas teikuma virsējā struktūrā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti.* Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 161.–168.
- Lokmane, Ilze. Saitiņas primārajā un sekundārajā predikācijā. = Copular Verbs in Primary and Secondary Predication. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā. = Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian.* LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 32.–38. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Lozda, Andriņa. Latviešu valodas skolotāji tiekas konferencē jeb laiks pašapziņas paaugstināšanai. [Par Latviešu valodas un literatūras skolotāju asociācijas metodisko konferenci „Latviešu valodas pavasaris Daugavpilī: stabilais un mainīgais latviešu valodā” Daugavpils Valsts ģimnāzijā; ar Smiltenes ģimnāzijas skolotāju Ievas Viļumas, Janas Vīksnas un Sarmītes Rīderes komentāriem.] – *Izglītība un Kultūra*, Nr. 18 (2012, 3. maijs), 14.
- Lozko, Diāna. Atzīmēs Ernsta Glika 360. gadadienu! [Par luterāņu mācītājam, pirmajam Bībeles tulkojumam latviešu valodā (1652–1705) veltītām Glika dienām Alūksnē; tekstā stāsta Alūksnes Evaņģēliski luteriskās baznīcas prāvests Magnuss Bengtsons.] – *Alūksnes Ziņas*, Nr. 125 (2012, 26. oktobris), 7.
- Lozko, Diāna. Pēc 300 gadiem atkal iztulko Bībeli. [Par jaunā Bībeles tulkojuma latviešu valodā atklāšanas pasākumu Rīgā.] – *Alūksnes Ziņas*, Nr. 121 (2012, 17. oktobris), 5.

- Lubienė, Jūratė. Žvėrių pavadinimai lietuvių kalbos mikonimų motyvacijos sistemoje. (Names of Animals in the Myconym Motivation System of the Lithuanian Language.) – *Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 99–121. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Lukaševičs, Valentīns. Aizmierstais Aleksandrs Ārmanis. – 5. *storptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 14.
- Lukaševičs, Valentīns. Latgaliešu literatūras nākotne. [Par latgaliešu rakstu valodas mācīšanu skolā.] – *A12*, Nr. 1 (2012, jūlijs/augusts), 48.–49.
- Lulle, Baiba. Izglītības internacionālizāciju – precīzi dozētu. [Par augstākās izglītības konkurētspējas celšanu un valsts valodas prasību liberalizāciju augstākajā izglītībā.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 225 (2012, 15. novembris), 2.
- Lulle, Baiba. NAP un izglītības reformu svešvalodu tests: [par svešvalodu mācīšanu bērnudārzos un skolās] / Baiba Lulle. *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 168 (2012, 28. augusts), 2.
- Magazeinis, Ivars. Vītejuos identitatis atveids Rēzeknis nūvoda Feimaņu pogosta dzeivuojuoju runā. – 5. *storptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 14.–15.
- Majewska, Ewa. Family Tradition in the Giving of Proper Names Among Germans, Dutchmen and Poles. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 34–35. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Malašonoka, Nataļja. Праздники и связанная с ними лексика в русской прессе Латвии. – *Via scientiarum*. Starptautiskās jauno lingvistu konferences rakstu krājums, 1. laid. Sast. Normunds Dzintars. Ventspils, Liepāja: Ventspils Augstskola, Liepājas Universitāte, 2012, 185.–196.
- Maniņa, Agrita. Atzīmē Starptautisko dzimtās valodas dienu. [Par valodas nodarbībām un diskusijām par latviešu valodu Kursišu pamatskolā (Saldus novads); tekstā stāsta latviešu valodas skolotāja Sanita Vītola.] – *Saldus Zeme*, Nr. 23 (2012, 23. februāris), 1., 3.
- Markevičius, Aurimas. Dar viena Ukmergės vardo kilmės galimybė. – *Baltistica, XLVII (1)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus

- universitetas, 2012, 145–153. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2093/2039>.
- Markus, Dace. Augšzemnieku dialekta dziļās latgaliskās izloksnes Ziemeļaustrumvidzemē (t.s. Malēnijā). – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 99–110. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2114/2020> (saite skafīta 27.12.2013.).
- Markus, Dace. Can we use the name Malenian variant in Latvian dialectology? – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG)*. = *VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context*. Hgg. von | Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, S. 149–150.
- Markus, Dace. Children's explanations of the concept of future in Latvian. – *Journal of Baltic Studies*. Abingdon, Vol. 43, iss. 2 (2012, June), 273–290.
- Markus, Dace. Valodnieks un pedagogs Ilmārs Jānis Freidenfelds. – *Audzinātājs*. Nr. 5 (2012), 51.–52.
- Markus-Narvila, Liene. Cittautu pieredze kā impulss latviešu dialektālās leksikogrāfijas attīstībai. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 107.–130.
- Markus-Narvila, Liene. Ģermānismi Dienvidrietumkurzemes izloksnēs. – *48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā*. = *Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijos „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d.* = *Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012*. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 43.–44.
- Markus-Narvila, Liene. Krišjāņa Barona Dainu skapja materiāli Rucavas izloksnes morfoloģijas vēsturei. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. un Letonikas 4. kongress. „Novadnieciskās identitātes meklējumi Kurzemē”. Liepāja 2011. gada 19.–20. oktobris*. Rakstu krājums. Liepāja: Liepājas Universitāte, 2012, 125.–145.
- Markus-Narvila, Liene. Lettische dialektale Lexikographie – Ergebnisse und Aussichten. = *Dialect Lexicography in Latvia – Accomplishments*

- and Opportunities. – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG). = VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context.* Hgg. von | Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, 150–152.
- Maskuliūnas Bronius. Dēl refleksyvumo raiškos lietuvių rašomojoje kalboje XVIII a. – 48. *prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvs” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012.* Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 45.
- Maskuliūnas, Bronius. Refleksyvumo raiška Kiprijono Lukausko *Pamoksluose. – Baltu filologija, XXI (1).* Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 49.–63. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilol_XXI-1.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Matthews, Philip W. New Zealand: The Maori and English Languages and Place Names. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambē (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012.* Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 35–36. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Meiere, Agnese. „Jānis” no Indijas. [Par indieša Hemanga Vjāsa dzīvi Latvijā un latviešu valodas apguves pieredzi; tekstā stāsta H. Vjāss.] – *Ieva*, Nr. 13 (2012, 28. marts), 6.
- Meiliūnaitė, Violeta. The history and outlook of dialectal databases of the Lithuanian language. – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG). = VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context.* Hgg. von | Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan

- Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, S. 152–153.
- Meistere, Anda. Lietvārda dzimtes izpratne pirmās paaudzes latviešu valodas mācībgrāmatās. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 204.–209.
- Meistere, Anda. Lietvārda dzimtes skatījums pirmajās deviņās latviešu autoru radītajās latviešu valodas mācību grāmatās. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltneiece. Liepāja: LiePA, 2012, 169.–179.
- Melne, Genovefa. Volūdas aizstōveibai. [Par latgaliešu valodu.] – *Rēzeknes Vēstis, Ielikums „Mōras zeme”*; Nr. 11, Nr. 134 (2012, 8. novembris), 4.
- Mētra, Sandra. Imho, tas ir vnk lol. [Par vārdu saīsinājumu, akronīmu lietojumu un interpunkcijas nelietošanu sarakstei sociālajos tīklos.] – *Kapitāls*, Nr. 7 (2012, jūlijs), 110.
- Michońska-Stadnik, Anna. The Effects of Attribution Retraining on Foreign Language Learning. – *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture, Volume 2*. Editor-in-Chief: Andrejs Veisbergs. Rīga: University of Latvia, 2012, 72–86. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BJELLC-II-iekslapas.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Miezīte, Ilona. Artura Ozola kolekcija Rakstniecības un mūzikas muzejā. – *48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinē ir leksinē sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimū tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012*. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 46.
- Miezīte, Ilona. Atis Kronvalds un viņa devums latviešu kultūrā. – *Valoda laikā un kultūrtelpā. Atim Kronvaldam 175. 2012. gada 28. aprīļa konferences materiāli*. Lit. red. Ieva Jansone. Rīga: Zinātne, 2012, 41.–49.
- Migla, Ilga (sast.). Jaunākās grāmatas. 2010. gada novembris – 2011. gada novembris. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 186.–191.
- Migla, Ilga (sast.). Valodniecības bibliogrāfija 2010. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 240.–306.

- Migla, Ilga (sast.). Valodniecības bibliogrāfija 2011. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 306.–351.
- Migla, Ilga. Frazeoloģiskie salīdzinājumi latviešu tautasdziesmās. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 47.
- Migla, Ilga. Frazeoloģismi mūsdienu latviešu prozā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 272.–281.
- Migla, Ilga. Frazeoloģismi Viļa Lāciša romānā „Stroika ar skatu uz Londonu”. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saulē”, 2012, 410.–415.
- Migla, Ilga. Frazeoloģismu okacionālie pārveidojumi I. Abeles un I. Jansones darbos. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 180.–186.
- Mikulēniene, Danguolė. Modern research of geolinguistics in Lithuania: Optimisation of the network. – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG)*. = *VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context*. Hgg. von | Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, S. 155–156.
- Mikulēniene, Danguolė (*Mikulēniene Danguolė*); Stafecka, Anna. Latviešu un lietuviešu valodas leksikas ģeolingvistiskie pētījumi / Geolingvistiniai latvių ir lietuvių kalbų leksikos tyrimai / Geolinguistic Research into the Lexicon of the Latvian and Lithuanian Languages. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulēniene (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 4.–12., 181–189, 359–368. (cd-rom)

- Miliūnaitė, Rita. Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas – kalbos išgalių atspindys. – 48. *prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinās konferences „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 48.*
- Milzere, Mārīte. Svētīki Bībelei. [Sakarā ar Bībeles jaunā tulk. latviešu valodā klajā nākšanu; tekstā stāsta Latvijas Bībeles biedrības ģenerālsekretārs Valdis Tēraudkalns, dzejnieks Livars Jankovskis.] – *Kurzemnieks*, Nr. 119 (2012, 12. oktobris), 4.
- Miseviča-Trilliča, Renāte. Par latviešu-poļu un poļu-latviešu vārdnīcām no 17. līdz 21. gadsimtam. – *Via scientiarum*. Starptautiskās jauno lingvistu konferences rakstu krājums, 1. laid. Sast. Normunds Dzintars. Ventspils, Liepāja: Ventspils Augstskola, Liepājas Universitāte, 2012, 197.–210.
- Miseviča-Trilliča, Renāte. Aizguvumi no slāvu valodām anonīmajā „Poļu-latviešu vārdnīcas” manuskriptā (Jana Karigera „Lexicon Lothavicum”). – *Latgalistikys kongresu materiali, IV. „Apraudātūs volūdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionalūs pīrokstu da digitalūs resursu.” Konferēnce veļteita Stefanejis Uļanovskys apceriejuma „Lotysze Inflant Polskich” 120 godim. 4. starptautyskuo latgalistikys konference. (Poznaņa, 2011.gada, 29.–30.septembris.)* Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 122.–134. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Miseviča-Trilliča, Renāte. Język polski na Uniwersytecie Łotewskim w Rydze. (The Polish language at the Latvian University in Riga / Польский язык в Латвийском Университете в Риге). – *Acta Baltico-Slavica*, 36. SOW, Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2012, 269.–278.
- Miseviča-Trilliča, Renāte. Lauku dzīves atainojums Antana Juškas latviešu-lietuviešu-poļu vārdnīcā. – *Baltu filoloģija, XXI (2)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 43.–62. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilologija-XXI_2_.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Mori, Olga. Spanish Official and Unofficial Anthroponyms. Diatopic, Diastatic and Diaphasic Differences. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of*

- Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012.* Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 36–37. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Moroza, Nadežda. Vārda „meli” semantika latviešu un čehu politiskajā diskursā: politiskais un etnopsiholoģiskais aspekts. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 214.–221.
- Mortuzāne-Muravska, Māra. Sibīrijas „austrumlatgalieši” un viņu runa. – *5. storptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 15.–16.
- „Mosties, celies, strādā!” [Par starpdisciplināro konferenci „Valoda laikā un kultūrtelpā” Turaidas muzejrezervātā (Krimuldas novads: 28. aprīlis): sakarā ar valodnieka, publicista un pedagoga Ata Kronvalda (1837–1875) 175. dz.d.] – *Krimuldas Novada Vēstis*, Nr. 7 (2012, aprīlis), 5.
- Murinienē, Lina. Lithuanian Language Etiquette: Inherited and Borrowed Greetings and Farewell Formulas. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 303.–310.
- Murinska, Sandra. Latgales latvieša identitātes pozicionējums laikrakstos: „Rēzeknes Vēstis”, „Vietējā Latgales avīze”, „Latgales laiks” (2008–2010). – *Via Latgalica, IV*. Humanitāro zinātņu žurnāls. Red. Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 93.–105.
- Murmulaitytė, Daiva. Vēdinājuma pateikimo sistēmiskumas *Bendrinės lietuvių kalbos žodyne*. – *48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes*. 2012. gada 15. un 16. martā. = *Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijos „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tēzes*. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = *Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”*. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 49.
- Mutore, Anna. Kultūras aspektu saturošu terminu tulkošana: Francijas Konstitūcija. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 222.–229.
- Mytnik, Irena. Slavonic First Names in Ukrainian Anthroponymy of Polish-Ukrainian Borderland in the 16th Century. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician,*

- 10–12 May, 2012. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 37–39. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Naua, Nikole / Nicole Nau. Ģenitīvs kā objekta locījums latgaliešu valodā. – 5. starptautiskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša monitojums”. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 16.–17.
- Naumanis, Normunds. Seko man! [Par latviešu valodas tūrību.] – *Diena, Pieļikums „Kultūras Diena”*; Nr. 27, Nr. 141 (2012, 20. jūlijs), 2.
- Nemickienē, Živilē. Ambiguity of Temporal Adverbials in Written Form of the Language. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 416.–424.
- Nešpore, Gunta. Kas ir datorlingvistika? – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 9.–14. Pieejams: http://www.valoda.lv/download/Doc_648/mid_622 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Nešpore, Gunta. Perifērās semantiskās lomas teikumos ar pārvietošanās verbiem. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 187.–196.
- Nītiņa, Daina. Jauna latviešu valodas gramatikas apraksta tapšanas peripetijas. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 35.–52.
- Nītiņa, Daina. Latviešu valodas gramatika: problēmas un risinājumi. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongress un Letonikas 4. kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Rīga 2011. gada 24.–27. oktobris. Plenārsēžu materiāli. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2012, 179.–183.
- Nītiņa, Daina. Valodas parādību un to interpretācijas daudzējādība. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 39.–50.
- Novodranova, Valentina. The principles of compiling the dictionary of international morphemes. / Internacionālo morfēmu vārdnīcas izstrādes principi. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”*. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 28.–30. Pieejams: <http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/>

- Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Oga, Jānis. Latvian literature in the world. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druvieta; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 202–207.
- Oldere, Laimdota. Adjektīvu *slikts* un *ļausns* semantika un tās specifika. – *Vārds un tā pētišanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltniece. Liepāja: LiePA, 2012, 197.–204.
- Oļehnoviča, Ilze. Frazeoloģismu komponentu substitūcija Latvijas laikrakstu diskursā. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmika Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 29.–31. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf.
- Oļehnoviča, Ilze. Instantial stylistic use of phraseological units in british and latvian newspapers: insertion of new elements in the constituent structure of phraseological units. – *Humanitāro Zinātņu Vēstnesis*. Nr. 22. Daugavpils Universitāte, 2012, 52.–62.
- Oļehnoviča, Ilze. Phraseological Terminology in Latvian and English Linguistics. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 116.–125.
- Oļehnoviča, Ilze. Phraseological Units in British and Latvian Newspapers – Types of Use. – *Daugavpils Universitātes 53. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli. Proceedings of the international scientific conference of Daugavpils university*. Daugavpils Universitāte, 2012. Pieejams (skatīt nodaļu „Valodniecība, literatūrzinātne”): http://www.dukonference.lv/lv/content_53 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Orehovs, Ivars. Svenska språket och litteraturen vid Lettlands universitet jämte glimtar av svensk-lettiska litterära och kulturella kontakter. – *Svenska som främmande språk i olika klassrum : en projektrapport*. [Västerås]: Mälardalens högskola, 2012, 77–81. Pieejams: http://www.mdh.se/polopoly_fs/1.32629!/Menu/general/column-content/attachment/Skandinavistikrapport-2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Orupe, Aisma. Latgalieši savai valodai grib lielāku atbalstu. [Par valsts atbalsta trūkumu latgaliešu valodas un novadmācības mācīšanai Latvijā; tekstā stāsta Rēzeknes Augstskolas prof. Ilga Šuplinska u.c.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 251 (2012, 27. decembris), 4.
- Orupe, Aisma. Latviešu valoda apdraudēta. [Par latviešu valodas pastāvēšanas iespējām digitalizētajā laikmetā: sakarā ar starptautisko konf. „Valoda, tehnoloģijas un Eiropas nākotne”; tekstā stāsta Vācijas Mākslīgā

- intelekta pētījuma centra zinātniskais direktors Hanss Uškoreits, konf. pārstāve no Latvijas, datorzinātņu Dr. Inguna Skadiņa.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 187 (2012, 24. septembris), 4.–5.
- Orupe, Aisma. Latviešu valoda zinātnei vajadzīga. [Par valsts valodas politiku augstākajā izglītībā; tekstā stāsta LR Saeimas Izglītības, zinātnes un kultūras komisijas priekšsēdētāja Ina Druviete, akadēmiķe Baiba Rivža; ar akadēmiķa Jāņa Stradiņa, Rīgas Tehniskās universitātes prof. Anatolija Borodiņeca, Jura Ekmaņa komentāriem.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 229 (2012, 22. novembris), 4.
- Orupe, Aisma. Vēlas nosaukumus arī latgaliešu mēlē. [Sakarā ar 3. Pasaulē Latgaliešu konferencē Rēzeknē pieņemto rezolūciju ar prasību LR valdībai par publisko nosaukumu rakstību arī latgaliešu valodā; tekstā stāsta Rēzeknes Augstskolas Filoloģijas katedras vadītāja Ilga Šuplinska, Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta vadošais pētnieks Ojārs Bušs u. c.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 161 (2012, 17. augusts), 6.
- Ostrowski, Norbert. Old Lithuanian interrogative particle *biau*. – *Baltistica, XLVII (2)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 261–266. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2151/2082>.
- Ozola, Ārija. Dīvainā dižķibeļe. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 90.–93.
- Ozola, Ārija; Zuicena, Ieva. Verba transitivitāte un intransitivitāte, tās atspoguļojums latviešu valodas skaidrojošajās vārdnīcās. – *Vārds un tā pētišanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 205.–212.
- Ozola, Ieva. Tiešā objekta sintaktiskā pozīcija Lejaskurzemes izlokšņu tekstos. – *Vārds un tā pētišanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 213.–219.
- Ozola, Ieva. Verba tagadnes celmu dinamika Lejaskurzemes izlokšnēs. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. un Letonikas 4. kongress „Novadnieciskās identitātes meklējumi Kurzemē”*. Liepāja 2011. gada 19.–20. oktobris. Rakstu krājums. Liepāja: Liepājas Universitāte, 2012, 147.–156.
- Ozola, Ieva; Dzintars, Normunds; Lele-Rozentāle, Dzintra. Priekšvārds. – *Via scientiarum*. Starptautiskās jauno lingvistu konferences rakstu krājums, 1. laid. Sast. Normunds Dzintars. Ventspils, Liepāja: Ventspils Augstskola, Liepājas Universitāte, 2012, 5.–11.
- Ozoliņa, Olga. Literārā franču valoda viduslaiku periodā. – *48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums”*

- referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinē ir leksinē sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 50.
- Pakalniškieņē, Dalia; Šarkytė, Raimonda. Mikalojaus Daukšos raštų in-tarpiniai ir sta kamieno veiksmazodžiai natūraliosios morfologijos požiūriu. (Infixed and sta Stem Verbs in the Texts of Mikalojus Daukša from the Perspective of Natural Morphology.) – *Res humanitariae*, XI. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 151–172. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XI.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Papule, Evija. Implementation of education policy for national minorities: some aspects of evaluation. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druvietē; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 89.–104.
- Pavlovskā, Diāna. Veikala vēstule, darījumu vēstule, lietišķā vēstule. Kas ir kas? – *Via scientiarum*. Starptautiskās jauno lingvistu konferences rakstu krājums, 1. laid. Sast. Normunds Dzintars. Ventspils, Liepāja: Ventspils Augstskola, Liepājas Universitāte, 2012, 211.–224.
- Pencis, Jānis. Valodas atklātie konceptuālie tīklojumi tvitera komunikācijā: politisko partiju apvienību un to līderu identitāšu piemērs. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 55.–62. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Perkova, Natalia. Do we possess fear or shame? On possession and dative subjects in Latvian sentences with non-verbal predicates. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinē ir leksinē sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 51.–52.
- Pīrāga, Mirdza. Vai pilnīga bezcerība? [Par pareizu latviešu valodas vārdu izvēli un lietojumu.] – *Saldus Zeme*, Nr. 144 (2012, 7./8. decembris), 8.

- Pīrāga, Mirdza. Valodas mode vai epidēmija? [Par pareizu latviešu valodas lietojumu.] – *Saldus Zeme*, Nr. 118 (2012, 9. oktobris), 9.
- Pīrāga, Mirdza. Vārdi, kurus izvēlamies. [Par pareizu vārdu lietošanu latviešu valodā.] – *Saldus Zeme*, Nr. 109 (2012, 18. septembris), 7.
- Plath, Ulrike. Plurilingualismus in den baltischen Provinzen Russlands 1750–1850. – *Nation und Sprache in Nordosteuropa im 19. Jahrhundert*. Herausgegeben von Konrad Maier. Wiesbaden: Harrassowitz, 2012, 107–128.
- Platonova, Marina. Contemporary Technical Texts: Context-dependent Terms. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 230.–240.
- Pokrotniece, Kornēlija. Grēki un parādi – pamest vai piedot? (Ieskats latviešu senajās tēvreizēs.) – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 111–122. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/viewFile/2115/2021> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Polkovņikova, Svetlana. Gramatikalizācija un leksikalizācija runas darbības nominācijā. = Grammaticalization and Lexicalization in Speech Acts Nomination. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā. = Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian*. LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 106.–114. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Polkovņikova, Svetlana. Valodniecības rakstu nosaukumi. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 440.–446.
- Pommers, Juris Gunārs. Aizguvumi. Tehnika vai tehnoloģija? – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 282.–291.
- Pommers, Juris Gunārs. Ernests Drezens un ES. / Ernest Drezen and EU. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”*. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 30.–31. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).

- Pošeiko, Solvita. Telpas kategorija Latgales reģiona lingvistiskajā ainavā. – *Via Latgalica, IV*. Humanitāro zinātņu žurnāls. Red. Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 106.–115.
- Pošeiko, Solvita. Valodas loma sociālās identitātes veidošanā latgaliskajās tīmekļa vietnēs. – *Latgalistikys kongresu materiali, IV*. „Apdraudātūs volūdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionālūs pīroksku da digitalūs resursu”. *Konferençe veļteita Stefanejis Uļanovskys apceriejuma „Lotysze Inflant Polskich” 120 godim. 4. starptautyskuo latgalistikys konference. (Poznaņa, 2011. gada, 29.–30. septembris.)* Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 135.–150. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Pošeiko, Solvita. Valodu daudzveidība un funkcionalitāte Baltijas valstu lingvistiskajā ainavā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. *Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 385.–397.
- Pronk, Tijmen. Proto- Indo-European long vowels and Balto-Slavic accentuation. – *Baltistica, XLVII (2)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 205–247. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2143/2080> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Proveja, Egita. Teksta ilokūcijas akts „instruēt” 18. un 19.gadsimta latviešu un vācu kulinārijas receptēs. – *Via scientiarum*. Starptautiskās jauno lingvistu konferences rakstu krājums, 1. laid. *Sast. Normunds Dzintars*. Ventspils, Liepāja: Ventspils Augstskola, Liepājas Universitāte, 2012, 243.–254.
- Pūce, Guna. Konkordances programmas izmantošana Rucavas izloknes priedēkļverbu izpētē. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 160.–165. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Pūtele, Iveta (sagat.). Lēmumi Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijā (2010.10.–2011.09.) – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 184.–185.
- Pūtele, Iveta. Latviskas cilmes un aizgūtu profesiju nosaukumu konkurence gadsimtu gaitā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 220.–227.
- Pūtele, Iveta. Leksēmas *Mann/man* gramatizēšanās latviešu valodā. = Grammaticalization of the Lexeme Mann/man in the Latvian Lan-

- guage. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā.* = *Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian.* LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 115.–120. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Pūtele, Iveta. Tradicionālais un novatoriskais latviešu termindarināšanā. / The traditional and innovative in Latvian term formation. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations.* 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 31.–32. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Rączka, Teresa. „From the Polish-Livonian Treasure Chest of a Romantic Collector”: the idea of 19th century collecting in the works of Stefania Ulanowska. – *Latgalistikys kongresu materiāli, IV. „Apdraudātūs volūdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionālūs pīroksstu da digitalūs resursu.” Konference veļteita Stefanejis Uļanovskys apceriejuma „Lotysze Inflanť Polskich” 120 godim. 4. starptautyskuo latgalistikys konference. (Poznaņa, 2011. gada, 29.–30. septembris.)* Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 151.–161. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Radiņš, Arnis. Arheoloģiskās liecības par latgaļiem. – *5. storptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis.* Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņū fakultate, 2012, 17.–18.
- Rancāne, Anna; Zvaigzne, Vents. Latgales identitātes meklējumos. [Par valodu lietojumu ainavu zīmējumos publiskajā telpā: sakarā ar projektu „Teritoriālās identitātes lingvokulturoloģiskie un sociālekonomiskie aspekti Latgales reģiona attīstībā”]; tekstā stāsta Ilga Šuplinska un Sanita Lazdiņa.] – *Ilustrētā Zinātne*, Nr. 10 (2012, oktobris), 68.–71.
- Rapa, Sanda. Appellatives of Land Features in Latvian Toponymy. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012. Abstracts (as submitted by the authors).* Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 39–40.

- Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Rapa, Sanda. Nomenklatūras vārdi latviešu toponīnijā: leksiskais aspekts. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 149.–162.
- Rapa, Sanda. Sinekdoha latviešu toponīnijā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 235.–242.
- Ratajs, Andžejs. Stefānijas Uļanovskas noslēpumainais dzīvesstāsts. – *Latgalistikys kongresu materiāli, IV*. „Apdraudātūs volūdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionālūs pīroksku da digitalūs resursu.” *Konferençe veļteita Stefānejis Uļanovskys apceriejuma „Lotysze Inflant Polskich” 120 godim. 4. starptautyskuo latgalistikys konferençe. (Poznaņa, 2011. gada, 29.–30. septembris.)* Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 162.–175. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf.
- Rābante, Guna. Runas korpus: izveide un izmantošana. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 125.–129. Pieejams: http://www.valoda.lv/download-Doc_648/mid_622 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Rābante, Guna. Vispārīgo jautājuma teikumu intonācija. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 228.–234.
- Reinika, Ilze. Kāda ir mūsdienu latviešu valoda? [Par valodas lietojumu jauniešu vidū; tekstā stāsta latviešu valodas skolotāja Lolita Šteinberga.] – *Siguldas Elpa*, Nr. 37 (2012, 18. oktobris), 7.
- Rimkutē, Aušra. 1883–1916 metu katekizmu reliģiņu vietu pavadinimai. – *Terminologija*, 19. Vyr. red. Albina Auksoriūtē. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 125–142.
- Rinkauskienē, Regina. Vietininku vartojimas XIX amžiaus raštuose rytu aukštaičių tarme. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 38.–44.
- Rislakki, Jukka. Latvian kieli ja minä. – *Somu Hiidenkivi: suomalainen kulttuurilehti*. Helsinki, Vol. 19, Nr. 2 (2012), 26–28.
- Rosinās izmaiņas svešvalodu lietošanas palielināšanai augstskolu studijās. [Tekstā stāsta LR izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķīlis.] – *Izglītība un Kultūra*, Nr. 33 (2012, 27. septembris), 6.

- Roze, Anitra. Aizgūtie brūnās krāsas nianšu nosaukumi *bēšs, blonds, brunets, šatens*: semantika un lietojums latviešu valodā. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 121.–133.
- Roze, Anitra. Mājdzīvnieku krāsu apzīmējumi latviešu valodā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 292.–307.
- Roze, Anitra. Par ožas sajūtas apzīmētājiem *smaka, smarža, aromāts*. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 31.–33. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Roze, Anitra. Semantiskās atšķirības reliģisko terminu lietojumā mūsdienu latviešu valodas vārdnīcās. = Semantic differences in the use of religious Terms in explanatory Dictionaries of contemporary Latvian. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”*. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 33.–34. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Rožukalne, Anda. Valodas brīvība. [Par monogrāfiju „Latvijas preses valoda”; tekstā stāsta Dīte Liepa.] – *Diena, pielikums „Kultūras Diena”*; Nr. 13, Nr. 65 (2012, 30. marts), 9.
- Rubene, Diāna. Leksēmas *vientulība* semantika Januša Leona Višņevska romānā „Samotność w sieni” (Vientulība tīmeklī). – *Daugavpils Universitātes 53. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli. Proceedings of the international scientific conference of Daugavpils university*. Daugavpils Universitāte, 2012. Pieejams (skatīt nodaļu „Valodniecība, literatūrzinātne”): http://www.dukonference.lv/lv/content_53 (saite skatīta 17.12.2013.).
- Rubene, Diāna. Leksēmu „ilgas” un „ilgoties” semantiskā analīze Januša Višņevska romānā „Vientulība tīmeklī” un tā tulkojumā latviešu valodā. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saulē”, 2012, 126.–133.
- Rudziša, Valda. Datorizētā tulkošana tulkošanas studijās un praksē. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša

- semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 84.–93. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 17.12.2013.).
- Rudziša, Valda. Juridisko terminu atbilstes tipi mērķvalodā: ekvivalences problēmas juridiskajos tekstos. / Legal term reference types in the target language: equivalence problems in legal texts. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012.* Rīga: LZA; LU LaVI, 34.–35. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Rudziša, Valda. Pilsētas valoda kā sociolingvistisku pētījumu objekts: Vācijas pieredzes nozīme nākotnes pētījumiem Latvijā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte.” Valodniecības raksti.* Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 398.–407.
- Rumpīte, Diāna; Cirvele, Inga; Vārtukapteinis, Alvis; Dāce, Elīna. Creative Aspects in Technical Translation. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti.* Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 241.–251.
- Rutkowska, Krystyna; Sawaniewska-Mochowa, Zofia. Zapożyczenia litewskie dotyczące człowieka w gwarach polskich na Litwie. Aspekt semantyczny i etnolingwistyczny. – *Baltistica, VIII priedas.* Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 123–141. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2116/2022> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Ruzaitė, Jūratė. The Discourse of Food Promotion: A Case Study of Lithuanian Bread Packages. – *Multiple Perspectives in Linguistic Research on Baltic Languages.* Ed. by Aurelija Usonienė, Nicole Nau, Ineta Dabašinskienė. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2012, 104–136.
- Ruža, Veronika. Latviešu valodas daļēji lokāmā divdabja un nelokāmā divdabja ar šot(ies) veidotās reduplikatīvās konstrukcijas. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā.* Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 210.–215.
- Rūmniece, Ilze. Antīka teorētiska teksta termini latviešu valodas vidē (tulkojot Aristoteļa „Rētoriku”). – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte.” Valodniecības raksti.* Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 308.–317.

- Rūmniece, Ilze. *Barbarismos: antīkie teksti par svešo / kļūdaino valodā. – Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012. gada 22.–23. februāris, 33.–34. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 17.12.2013.).
- Rūmniece, Ilze. Grieķu vietvārdi latviešu valodas vidē. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 158.–165.
- Rūtenberga, Vineta. Syntactic Structures – a Discriminatory Factor of Foreign Language Proficiency Level. – *Daugavpils Universitātes 53. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli. Proceedings of the international scientific conference of Daugavpils university*. Daugavpils Universitāte, 2012. Pieejams (skatīt nodaļu „Valodniecība, literatūrzinātne”): http://www.dukonference.lv/lv/content_53 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Sabaliauskas, Algirdas. Birutė Vanagienė (1934 11 09–2011 12 31). [In memoriam.] – *Baltistica, XLVII (1)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 167–173. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2138/2060> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Sakalauskiene, Vilija. Sinoniminių reikšmių pateikimo problemas aiškina muosiuose lietuvių kalbos žodynuose. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tēzēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = *Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”*. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 53.
- Salceviča, Ilona. Latgalīšu literatūrys viesture piec Mikeļa Bukša. – 5. starptautiskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”. Reiga, 2012. gada 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 18.–19.
- Saliņa, Elita. Imaginary Irelands in Ciaran Carson’s sonnet Cycle The Twelfth Of Never. – *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture, Volume 2*. Editor-in-Chief: Andrejs Veisbergs. Rīga: University of Latvia, 2012, 87–93. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BJELLC-II-iekslapas.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).

- Salmiņa, Liene. Par latviešiem Krasnojarskā. [Latviešu valodas skolotājas iespaidi.] – *Laiks*, Ņujorka, Nr. 35 (2012, 8./21. septembris), 16.–17.
- Salmiņa, Valda. Patskaņu garumu apzīmēšana citvalodu īpašvārdos. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijos „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tēzēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 54.
- Saukāne, Irita. Gramatisko kategoriju apguves dinamika bērna valodā. – 5. starptautiskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 19.
- Saukāne, Irita. Okazionālismi dažos Latvijas radio raidījumos: semantiski derivatīvais aspekts. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saulē”, 2012, 447.–453.
- Saulīte, Baiba. Tēma kā ziņojuma sākumpunkts vienkāršā teikumā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltneiece. Liepāja: LiePA, 2012, 243.–249.
- Saulīte, Baiba; Nešpore, Gunta. Patstāvīgās vārdšķiras formālā latviešu valodas analīzē. – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 143–154. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2117/2023> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Sausā, Marita. International words in maritime English. – *Journal of Maritime Transport and Engeneering*. Editor-in-Chief Jānis Bērziņš. Volume 1, No 2. Latvian Maritime Academy, 2012, 36.–40. Pieejams: http://www.latja.lv/faili/files/ZinatRakstuKrajumi/Zhurn_2.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Sausverde, Ērika (rec.). Юрий Константинович Кузьменко. „Ранние германцы и их соседи. Лингвистика, археология, генетика.” – *Baltistica, XLVII (2)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 378–382. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2158/2095> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Sausverde, Ērika. Words Connected with the Sea and the Possible Substratum in the Baltic Sea Region – a New Approach? – *Baltu filoloģija, XXI (2)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 63.–77. Pieejams: <http://www.lu.lv/file->

- admin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilologija-XXI_2_.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Schmalstieg, William R. Some Comments on the Nominative Singular of Lithuanian *n* and *r* Stem Nouns. – *Baltu filologija, XXI (1)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 65.–72. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilol_XXI-1.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Senkāne, Olga. Raiņa dzejoļi latgaliešu valodā. – *Via Latgalica, IV*. Humanitāro zinātņu žurnāls. Red. Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 81.–92.
- Seržants, Ilja. Areālā ietekme uz latgaliešu fonoloģisko sistēmu: „akanje” gadījums. Andronovs Aleksejs. Latgaliešu literārās valodas mīksto balsīgo līdzskaņu fonoloģiskā patstāvīguma problēma. – *5. storptautskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis*. Latvejis Universitatis Humanitārūs zynuotņu fakultate, 2012, 20.–21.
- Seržants, Ilja. Vēsturiskā valodniecība un latviešu valoda. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 58.–73.
- Shostaka, Olga. The Relationship between Language and Literary Context in Some of Ernest Hemingway's Short Stories. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 454.–461.
- Siliņa-Piņķe, Renāte. Given Names in the Swedish Ploughland Survey of 1638: Problems of Analysis and Solutions. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012. Abstracts (as submitted by the authors)*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 40–42. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Siliņa-Piņķe, Renāte. Senākie latviešu personvārdi mūsdienās. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 163.–171.
- Siliņa-Piņķe, Renāte. Senākie mājvārdi Sāvienas muižā (17. gadsimts). – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 250.–260.
- Siliņa-Piņķe, Renāte; Bušs, Ojārs. *Purgailis* – putns, augs vai pārpratums. – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus

- universitetas, 2012, 45–52. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/issue/view/104/showToc> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Siliņa-Piņķe, Renāte; Trumpa, Anta. Das Historische Wörterbuch der Lettischen Sprache (16.–18. Jahrhundert): Vorstellung und eine Fallstudie. – *Sixth International Conference on Historical Lexicography and Lexicology (ICHLL6). 25–28 July. Chair of Indo-European Studies, Friedrich Schiller University Jena and Saxonian Academy of Sciences and Humanities in Leipzig*. S. 62–63. Pieejams: <http://www.saw-leipzig.de/aktuelles/dokumente/abstracts-ichll> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Sīlis, Jānis. Latviešu literārā valoda un latviešu valodas lībiskā dialekta Kurzemes dziļās (tāmnieku) izloksnes kā ventspilnieku kontaktvaloda: sociolingvistisko datu vākšanas metodikas pilnveide. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 408.–419.
- Sīlis, Jānis. Latvijas nacionālo reāliju standartizēta tulkojuma tīmekļa vietnes izveides lingvistiskās semantikas un datortehnoloģiskās problēmas. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika*. Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 94.–103. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Sjomkāne, Ingrīda. *Par ko un ar ko* – no prepozicionālas konstrukcijas līdz locījuma. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 261.–266.
- Skadiņa, Inguna; Virza, Madars; Pretkalniņa, Lauma. Angļu-latviešu statistiskās mašintulkošanas sistēmas izveide: metodes, resursi un pirmie rezultāti. – *Baltistica, VIII priedas*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 155–168. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2118/2024> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Skalberga, Anita. Literārā kompetence vidusskolēnu skatījumā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Liepāja: LiePA, 2012, 252.–264.
- Skrūzmane, Elga. Georga Manceļa „Postillā” retāk sastopamie somatiskie frazeoloģismi. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 267.–275.
- Skrūzmane, Elga. Georga Manceļa sirds frazeoloģismi un to īpatnības „Postillā”. – *DU Humanitāro Zinātņu Vēstnesis, Nr. 21*. Daugavpils Universitāte, 2012, 52.–65.
- Skrūzmane, Elga. Iespraudums vārdu sakot un citi Georga Manceļa „Postillā”. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 134.–152.

- Skrūzmane, Elga. Kornēlija Pokrotniece (04.12.1950.–01.11.2011.). [In memoriam.] – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 234.–236.
- Skrūzmane, Elga. Manceļa debesis: frazeoloģismi „Postillā”. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 45.–50.
- Skuja, Anda. Izdots rakstu krājums „Valoda laikā un kultūrtelpā. Atim Kronvaldam 175”. [Par Turaidas muzejrezervāta izdoto rakstu krājumu.] – *Siguldas Avīze*, Nr. 11 (2012, novembris), 16.
- Skuja, Anda. Kopjot kopības prātu. [Par konferenci „Valoda laikā un kultūrtelpā” Turaidas muzejrezervātā.] – *Siguldas Avīze*, Nr. 5 (2012, maijs), 23.
- Skujiņa, Valentīna. Ernests Drezens un nacionālās terminoloģijas attīstība. / Ernests Drezens and the development of national terminology. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012*. Rīga: LZA; LU LaVI, 37. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Skujiņa, Valentīna. Termina ceļš no okacionālisma līdz jaunvārdam. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”. Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 318.–328.
- Smetonienē, Anželika. Kai kuriu XVI–XVII a. IDK tekstu skolintu veiksmažodžiu šaltiniu patikslinimas. – *Baltu filologija, XXI (2)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 79.–98. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilologija-XXI_2_.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Smiltnece, Gunta. Dažas pārmaiņas lietvārdu skaitļa formu lietojumā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”. Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 53.–66.
- Smiltnece, Gunta. Vēlreiz par adverbu un prievārdu robežu problēmu. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 276.–282.
- Sokolova, Tatyana. The Problem of Renaming Moscow Metro Stations. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to*

- commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012.* Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 42–44. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Soms, Henrihs. M. Bukšs un „Latgaļu enciklopēdijas” projekts. – 5. *storptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 21.–22.
- Sproģe, Ieva. Insight of Reproduction Development of Latvian Proper Nouns in Journalistic Texts in German (20th–21st Century). – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012.* Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 44–45. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Stafecka, Anna. *Atlas of the Baltic Languages: Thematic groups of vocabulary. – dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG). = VIIth Congress of the International Society for Dialektologie und Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context.* Hgg. von | Ed. by Eveline Wandler-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, S. 195–196.
- Stafecka, Anna. Dialekts un valoda Latgalē. – *Daba un vēsture 2013*. Sast. Andris Piterāns. Rīga: Apgāds „Zinātne”, 2012, 123.–130.
- Stafecka, Anna. Iz novadu valodas pūra lādes. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 94.–106.
- Stafecka, Anna. *Kalmes* (Acorus calamus) nosaukumi Latviešu valodas dialektu atlantā. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 51.–58.
- Stafecka, Anna. Latgale: rakstītais vārds un izloksnes. – *Inkluzīvi*. Sast. Janīna Kursīte; red kol.: Beata Besjadovska, Tatjana Civjana u.c. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 195.–199.
- Stafecka, Anna. Latgalīšu ortografejis vaicuojumi trymdā. – 5. *storptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga,

2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 22.–23.
- Stafecka, Anna. Par dažiem Naurānu vietvārdiem arhīvu materiālos. – *Vārds un tā pēīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 283.–290.
- Stafecka, Anna. Par dažiem nekartografētiem augu nosaukumiem „Baltu valodu atlanta” 1. sējumā. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 172.–186.
- Stafecka, Anna. Pīters Strods un myusdīnu latgališu ortografeja. – *Trešuo pasauļa latgališu konference „Latvejis naatkareibys laiks – Latgolys īspieja voi izniceiba”*. Rēzekne, 2012. goda 9.–10. augusts. Red. kol.: Skaidreite Baltace, Lideja Leikuma, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Latgališu kultūrys bīdreiba, 2012, 49.
- Stafecka, Anna; Bakšiene, Rima (*Bakšienē Rima*); Ambrazs, Sauļus (*Ambrazas Saulius*). Lazdas nosaukumi / Lazdyno pavadinimai / Names of the Hazel Tree. – *Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of the Baltic Languages*. Sastādītājas / Sudarytojas / Editing by: Danguolė Mikulėnienė (Lietuva), Anna Stafecka (Latvija). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 137.–143., 315–321, 500–506. (cd-rom)
- Stickel, Gerhard. The German Spelling Reform – the End of a Long Struggle. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 5.–17.
- Straupeniece, Daiga. Sventājas izloksnes adverbī. – *Vārds un tā pēīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 291.–300.
- Straupeniece, Daiga. Sventājas izloksnes leksika latviešu valodas dialekta atlanta kontekstā. (Šventosios patarmēs leksika latvių kalbos tarmių atlaso kontekste.) – *Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 65–98. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Strelēvica-Ošiņa, Dace. Bird’s Eye View: Fred Bodsworth’s „The Strange One” and its Parallels in the Fiction of Other Countries. – *The 12th International Baltic Canadian Studies Conference „Canada and the Multipolar World: Managing Diversity”*. Abstracts. Rīga, University of Latvia, p. 6.
- Strelēvica-Ošiņa, Dace. *Iemāciet viņiem runāt pareizi, citādi es viņus nesa-protu*: valodas preskriptīvisms izglītībā šodien un antīkajā pasaulē. = *Teach Them to Speak Correctly, Otherwise I Don’t Understand Them*: Linguistic Prescriptivism in Education of Today and the Antiquity. –

4. *starptautiskā klasiskās filoloģijas biennāles konference „Antiquitas viva 2012 : παιδεία – izglītība un izglītošanās antīkajā pasaulē, vērtību mantojums”*. Rīga, Latvijas Universitāte, Humanitāro zinātņu fakultāte. 2012. gada 25.–26. oktobris. Konferenču programma un referātu kopsavilkumi. LU Akadēmiskais apgāds. 26. un 43. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/hzf_klasiskas_filologijas_katedra/zinas/Brosura_Antiquitas_Viva_2012_gala_1_.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Strelēvica-Ošiņa, Dace. Rūpes par valodas pareizību un „mīts par nesaprotamību”. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 51.–57.
- Strelēvica-Ošiņa, Dace. Vai iespējams „pareizi” mīlēt valodu? – [Tiešsaistes raksts.] Portāla *Diena* pielikumā *Kultūras Diena*. 2012. gada 19. marts. Rīga: SIA „Dienas Mediji”. Pieejams: <http://www.diena.lv/kd/vai-iespejams-pareizi-milet-valodu-13937528> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Strelēvica-Ošiņa, Dace. Valodas norma un valodnieks sabiedrības aizspriedumu spoguļi. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 34.–36. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Strelēvica-Ošiņa, Dace. Valodniecība vai „valod-nīcība”? Sabiedrības mītiskie priekšstati par valodniekiem. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 420.–428.
- Stundžia, Bonifacas. Vytautas Vitkauskas (1935 08 01–2012 02 18). [In memoriam.] – *Baltistica, XLVII (2)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 389–391. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2161/2091> (saite skatīta 16.12.2013.).
- Stunžinas, Robertas. Ūkinių pastatų liaudies terminija. – *Terminologija, 19*. Vyr. red. Albina Aukšoriūtė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 184–199.
- Subačius, Giedrius. The Influence of Clandestine Standard Lithuanian in the Latin Alphabet on the Official Lithuanian in Cyrillic Letters (1864–1904). – *Nation und Sprache in Nordosteuropa im 19. Jahrhundert*. Herausgegeben von Konrad Maier. Wiesbaden: Harrassowitz, 2012, S. 231–240.

- Sviķe, Silga. Pašcilmes un aizgūtīe latviešu botānikas termini vācu-latviešu vārdnīcās. / Self-origin and borrowed Latvian botany terms in German-Latvian dictionaries. – E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 37.–38. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 17.11.2013.).
- Svilāns, Andrejs; Roze, Daina; Lukaševičs, Valentīns. Augi kā latgaliskās identitātes zīme kultūrainavā, rakstos un stāstos. – *Via Latgalica, IV*. Humanitāro zinātņu žurnāls. Red. Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 53.–68.
- Šaudiņa, Vilma. Dažas latgalisko un sēlisko izlokšņu leksiskās paralēles. – 5. starptautiskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņū fakultate, 2012, 24.
- Šavlovskā, Dina; Vladimirska, Elena. Korpusa izvēles un izveidošanas problēma: nominālās determinācijas apguves pētījums. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 265.–277.
- Šilobritaitē, Diana. Pirmuļū spausdintū lietuvišķū aritmetikos vadovēliū terminija. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijos „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tēzės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 55.
- Šinkūnienē, Jolanta. Adverbials as Hedging Devices in Lithuanian Academic Discourse: A Cross-disciplinary Study. – *Multiple Perspectives in Linguistic Research on Baltic Languages*. Ed. by Aurelija Usonienė, Nicole Nau, Ineta Dabašinskienė. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2012, 137–169.
- Škrabals, Mihals. Vēlreiz par verba veidu no leksikogrāfa viedokļa. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 131.–141.
- Šlāpins, Ilmārs. Valodas absolūtā vara. [Par valodu kā ietekmes mehānismu politikā.] – *Rīgas Laiks*, Nr. 11 (2012, novembris), 12.–13.

- Šmidchens, Guntis. Baltic languages at University of Washington. – *aabs Newsletter*. (Association for the Advancement of Baltic Studies) Volume XXX, Number 2 (111), January 2012, p. 7, continued on p. 18. Pieejams: http://depts.washington.edu/aabs/documents/AABS_Newsletter_January_2012-web.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Šmite, Astra (sast.). Latvijā izdotās vārdnīcas (1991–2010). Bibliogrāfisks saraksts. – *Vārdnīcu izstrāde Latvijā: 1991–2010*. Pētījums Dr. philol. Jura Baldunčika vadībā. Atb. red. Aldis Lauzis. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 192.–247. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_642/mid_622 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Šmite, Linda. Dzimtās valodas dienā. [Par latviešu valodas lietojuma kļūdām.] – *Zintnieks*, Nr. 4 (2012, februāris), 24.
- Štrausa, Ilze. Daži vērojumi par jaunākajiem nekustamo īpašumu nosaukumiem Ukros. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 187.–195.
- Štrausa, Ilze. Dobeles senāko ielu nosaukumu meklējumos. – *Daugavpils Universitātes 53. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli. Proceedings of the international scientific conference of Daugavpils university*. Daugavpils Universitāte, 2012. Pieejams (skatīt nodaļu „Valodniecība, literatūrzinātne”): http://www.dukonference.lv/lv/content_53 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Šulce, Dzintra. Fonētisko līdzekļu apguves specifika daudzvalodības apstākļos. – *Darnioji daugiakalbystė = Sustainable multilingualism*. 1/2012. Vyr. red. Nemira Mačianskienė. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, Užsienio kalbų institutas, 2012, 75.–81.
- Šulce, Dzintra. Latviešu valodas fonoloģiskās sistēmas veidošanās un problēmjaūtājumi mūsdienās. – *Profesoriaus Alekso Girdenio atminimo konferencija. Tēzes*. Viļņa: Viļņas Universitātes izdevniecība, 2012, 62.–63.
- Šulce, Dzintra. Lielie sākumburti latviešu valodā: vēsturiskais aspekts. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 223.–229.
- Šulce, Dzintra. Profesora J. Endzelīna atbildes (1933–1942) normatīvā aspektā 21. gadsimtā. – *48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tēzės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. =*

- Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012.* Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 56.
- Šulcs, Viesturs; Ēdelmane, Inese; Timze, Lūcija. Saikļa „vai” un „jeb” nozīme vaskulāro augu nosaukumterminoloģijā. – *Ģeogrāfija mainīgajā pasaulē : IV Latvijas Ģeogrāfijas kongress. 2012. gada 16.–17. marts.* [Referātu tēzes.] Rīga: Latvijas Ģeogrāfijas biedrība, 2012, 193.–195.
- Šuplinska, Ilga. Lai Dīvs īdūtu, latgališam daudz juostuudoj pošam. [Saruna ar Rēzeknes Augstskolas filoloģijas Dr. Ilgu Šuplinsku: sakarā ar 3. Pasaules Latgališu saietu Rēzeknē; pierakstījusi Egita Terēze Jonāne.] – *Latgales Laiks*, Nr. 60 (2012, 3. augusts), 3.
- Šuplinska, Ilga. Latgališu literatūras vaicuojumi vuceibu priekšmatā „Literatūra”. – *5. storptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis.* Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 24.
- Šuplinska, Ilga. Susātiva koncepts latgaliešu kultūrtelpā. – *Via Latgalica, IV.* Humanitāro zinātņu žurnāls. Red. Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknes Augstskola, 2012, 69.–80.
- Šuplinska, Ilga; Leikuma, Lidija. Latgales latviešu valoda un kultūra. – *Apvieņotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongress un Letonikas 4. kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”. Rīga 2011. gada 24.–27. oktobris. Plenārsēžu materiāli.* Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2012, 205.–211.
- Šuvcāne, Baiba. „Mād tūlbizāiga um mād rov kādstō!”: mūsu nākotne ir mūsu tautas rokās! (lībiešu valodā): [sarunu pierakstījusi Tatjana Slobodčika]. – *Brīvā Latvija*, Londona, Nr. 46 (2012, 1./7. decembris), I-II. Tas pats laikrakstā „*Laiks*”, Ņujorka, Nr. 46 (2012, 1./7. decembris), 6., 8.
- Šūpulis, Edmunds. Nacionālās identitātes nostiprināšanās un izmaiņu process: valodas lietojums un kolektīvā atmiņa. – *Akadēmiskā dzīve*, Nr. 49 (2012/2013), 51.–56., 178.
- Švambarytē-Valužienē, Janina. Frazēloģijos pateikimo principai Mato Slančiausko ir jo bendradarbių raštų žodyne. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmika Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli.* Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 36.–38. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Švambarytē-Valužienē, Janina. Lokālais istorinis žodynas: XIX a. pabaišos – XX a. pradžios leksika Mato Slančiausko ir jo bendradarbių raštuose. – *48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionā-*

- litāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinē ir leksinē sistēma, jos funkcionalumas ir normatīvumas” pranešimū tēzēs. 2012. m. kovo mēn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 57.–59.*
- Taivans, Leons. Indonēziešu valoda un tās latviskā transliterācija. = Indonesian Writing and its Latvian Transliteration. – *Latvijas Universitātes Raksti. 779. sēj. Orientālistika. Latvijas orientālistikas 20 gadi. = Scholarly Papers. University of Latvia. Oriental Studies. 20 years of Latvian Oriental Studies. Volume 779.* Galv. red. Leons Taivans. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 153.–158. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/LUR-779_Orientalistika.pdf (saite skafīta 27.12.2013.).
- Taļerko, Valentīna. Die Gestaltung des Dialogs im frühen prosaischen Schaffen von Th. Storm. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā.* Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 462.–469.
- Teilāne, Inguna. Emocionāli ekspresīvie vārdi „Kalupes izloknes vārdnīcā”. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā.* Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 59.–67.
- Teilāne, Ingūna. Ekspresīvā leksika „Kalupes izloknes vārdnīcā”. – *5. starptautiskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis.* Latvejis Universitatis Humanitarū zynuotņu fakultate, 2012, 25.–26.
- Tēraudkalns, Valdis. Baušļa „Tev nebūs zagt!” vietā „Nezodz!” [Sakarā ar jaunā Bībeles tulkojuma latviešu valodā klajā nākšanu / Valdis Tēraudkalns, Laila Čakare, Uldis Bērziņš; ar Jelgavas diecēzes bīskapa Edvarda Pavlovska, Liepājas diecēzes bīskapa Pāvila Brūvera koment.; pierakstījusi Marciana Krauze.] – *Latvijas Avīze*, Nr. 201 (2012, 12. oktobris), 1., 6.–7.
- Timpore, Zane. Parunāsimies ar trīsstāvīgajiem? [Par pusaudžu valodas kultūru; tekstā stāsta ģimenes psihoterapeite Jolanta Ūšiņa, sociālantropologs Klāvs Sedlenieks.] – *Ieva*, Nr. 8 (2012, 22. februāris), 16.–18.
- Timuška, Agris. Dažas piezīmes par etnonīmu lietojumu onomasioloģijā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti.* Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltnece. Liepāja: LiePA, 2012, 301.–306.
- Timuška, Agris. Zum Stand der Geolinguistik im Baltikum: Eine Fallstudie. = The State of Affairs in Baltic Geolinguistics: A case study. – *dialekt | dialect 2.0. Teil 1: Abstracts: 7. Kongress der Internationalen*

- Gesellschaft für Dialektologie und Geolinguistik (SIDG). = VIIth Congress of the International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG) & wboe¹⁰⁰ 100 Jahre dialektlexikographische Forschung in Österreich im internationalen Kontext | 100 years of research in dialectal lexicography in Austria in an international context.* Hgg. von | Ed. by Eveline Wandl-Vogt | Stefan Winterstein | Christina Schrödl | Andrea Singer. Wien: Praesens Verlag, 2012, S. 200–201.
- Točs, Sandris. Bībele mūsdienu latviešu valodā. [Par jauno Bībeles tulkojumu; tekstā stāsta Latvijas Bībeles biedrības ģenerālsēkretārs Valdis Tēraudkalns.] – *Diena*, Nr. 202 (2012, 15. oktobris), 2.
- Tože, Evija. Informācijas tehnoloģijas audzēkņu un studentu pozitīvās attieksmes veidošanai latviešu valodas un lietišķās latviešu valodas nodarbībās. = Using the information technologies to create a positive environment in the Latvian language classes. – *Augstākā profesionālā izglītība teorijā un praksē. 10. sēj. Starptautiskās zinātniski praktiskās konferences zinātniskie raksti. Rīga, 2012. gada 3. maijs.* Rīga: RTU, 2012, 47.–54. Pieejams: <http://www.rtk.lv/?sadala=470> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Treimane, Laura. Retorikas stratēģijas parlamenta debatēs: laika un telpas aspekts. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti.* Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 278.–290.
- Trendel, Aristi. The Author and His Double in John Updike's Bech Stories. – *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture, Volume 2.* Editor-in-Chief: Andrejs Veisbergs. Rīga: University of Latvia, 2012, 94–102. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BJELLC-II-iekslapas.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Tretjakova, Jeļena. Metafora tehniskajā terminoloģijā. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli.* Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 39.–40. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Tretjakova, Jeļena. Metaphor Study: Cognitive Linguistic Approach. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā.* Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 326.–334.
- Trimonytė Bikeliene, Jurga. „Lietuvių liaudies dainyno” refrenų struktūra. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā.* Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 230.–237.

- 3x3 Īrijā. Austris Grasis, latviešu valoda. [Par gaidāmās Pasaules latviešu ģimeņu noņemnes latviešu valodas ievirzes vadītāju, valodnieku, folkloristu.] – *Sveiks! Dublina*, Nr. 4 (2012, 21. marts), 22.
- Trumpa, Anta. Toponyms with *ruoz-* in the Upcoming „Latvia’s Toponym glossary”. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012. Abstracts (as submitted by the authors)*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 47–49. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Trumpa, Edmunds. 2010.–2012. g. pētījums par dialektu un izlokšņu robežu izmaiņām Rietumlatgalē: vērojumi, secinājumi, idejas. – *5. starptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 26.–27.
- Trumpa, Edmunds; Stepīņa, Anna. Dialektu un izlokšņu robežu izmaiņas. – *Ieteikumi lauku pašvaldībām, valsts institūcijām, politikas veidotājiem*. Rīga; Daugavpils: Eiropas sociālais fonds, 2012, 36.–41. Pieejams: http://www.savskaktins.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/savskaktins/Ieteikumi_politikas_veidotajiem_MAKETS_121212.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Tūbele, Sarmīte. Bērna valodas attīstību ietekmējoši faktori. – *Teorija praksei mūsdienu sabiedrības izglītībā : 6. starptautiskā zinātniskā konference*. Red. pad. priekšs. Māra Marnauza; atb. red. Sanita Madalāne. Rīga: Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija (RPIVA), 2012, 343.–348. Pieejams: http://www.rpiva.lv/pdf/6_starptzinkonf.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Uibo, Udo. Clupea harengus membras: about the etymology of a certain fish name in Estonian, Latvian and Livonian: [rāim, reņģ and reņģe] – *Eesti ja soome-ugri keeleteaduse ajakiri*. Journal of Estonian and Finno-Ugric Linguistics. Vol. 3, iss. 1. Tartu: University of Tartu, 2012, 203–208. Pieejams: http://journaldatabase.org/articles/clupea_harengus_membras_about.html (saite skatīta 27.12.2013.).
- Umbrasas, Alvydas. Rankraštinio teisės terminų žodyno (1920 m.) lietuviški dvizodžiai terminai. – *Terminologija*, 19. Vyr. red. Albina Auksoriūtė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 143–172.
- Ungurs, Zigmārs. Zīmju valodas centrs piedalās globālā projektā. [Par Latvijas Nedzirdīgo savienības Zīmju valodas centra iesaistīšanos projektā par dažādu valstu zīmju valodas vārdnīcas izveidošanu internetā; tekstā stāsta centra vadītāja Lilita Janševska, projekta darbiniece Agnese Kamare.] – *Kopsoļi*, Nr. 2 (2012, februāris), 4.–5.

- Urbanoviča, Inta. Literārās valodas jēdziens Artura Ozola pētījumos. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tēzēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 60.–61.
- Urtāns, Juris. Vārtu motīvs Latgales pilskalnu folklorā. – 5. starptautiskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”. Reiga, 2012. gada 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 27.
- Usevičs, Sergejs. Neologisms in British Newspapers. – *Daugavpils Universitātes 53. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli. Proceedings of the international scientific conference of Daugavpils university*. Daugavpils Universitāte, 2012. Pieejams (skatīt nodaļu „Valodniecība, literatūrzinātne”): http://www.dukonference.lv/lv/content_53 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Ūdre, Sandra. Ļauna vielieju formuļys. – *Latgalistikys kongresu materiāli, IV. „Apdraudātūs volūdu i kulturu dokumentiešona – nu tradicionalūs pīroksu da digitalūs resursu”*. Konference veļteita Stefanejis Uļanovskys aperiejuma „Lotysze Inflant Polskich” 120 godim. 4. starptautiskuo latgalistikys konference. (Poznaņa, 2011. gada, 29.–30. septembris.) Red. kol.: Aleksejs Andronovs, Lidija Leikuma, Nikole Naua, Ilga Šuplinska. Rēzekne: Rēzeknis Augstškola, 2012, 176.–189. Pieejams: http://www.lu.lv/filol/latgalistica/doc/LKM_4.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Ūdre, Sandra. Vaicuoju ma formuļys latgališu dramaturgejā. – 5. starptautiskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”. Reiga, 2012. gada 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 27.–28.
- Vaicekauskienė, Loretā. ‘Good Language’ and Insecure Speakers: A Study into Metalinguistic Awareness of TV and Radio Journalists in the Context of Language Monitoring in Lithuania. – *Multiple Perspectives in Linguistic Research on Baltic Languages*. Ed. by Aurelija Usonienė, Nicole Nau, Ineta Dabašinskienė. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2012, 76–103.
- Vaičiulytė Semėnienė, Loretā. Prieveiksminiai antriniai predikatyvai. – *Baltistica, XLVII (1)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 51–72. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2127/2042> (saite skatīta 27.12.2013.).

- Vaičiulytė-Semėnienė, Loreta. Vietos antriniai predikatyvai. – *Baltu filologija, XXI (1)*. Baltu valodniecības žurnāls. Red. Pēteris Vanags. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 73.–90. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BaltuFilol_XXI-1.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Vaivade, Vineta. Valodu mācīšanās kompetences saturs izglītības dokumentos un mācību līdzekļos. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 62.–63.
- Valdmanis, Jānis. Foreword. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druviete; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 6.
- Valdmanis, Jānis. Mazākumtautību izglītības programmu skolēnu, vecāku, skolotāju lingvistiskā attieksme. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 291.–300.
- Valpētere, Māra. Leksiskie un sintaktiskie atkārtojumi latviešu un norvēģu sarunvalodā. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 134.–140.
- Valskys, Vidas. Vietininko vartosenos religinio pobūdžio tekstuose ypatumai. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 470.–475.
- Vanags, Peteris. Problems of Standard Latvian in the 19th Century. Changes in the Language Planning and Changes in Planners, from Baltic-Germans to Latvians. – *Nation und Sprache in Nordosteuropa im 19. Jahrhundert*. Herausgegeben von Konrad Maier. Wiesbaden: Harrasowitz, 2012, [199]–207.
- Vanags, Pēteris. Līdz šim nezināms Kaspara Elversā vārdnīcas Liber memorialis letticus (1748) variants. = Unknown version of Caspar Elvers German-Latvian dictionary Liber memorialis letticus (1748) / Pēteris Vanags. – *Scientiae et Patriae*. Veltījums akadēmiķei profesorei Vairai Viķei-Freibergai 75. dzimšanas dienā. = A festschrift in honour of Vaira Viķe-Freiberga on her 75th birthday. Rakstu krājums. Sast. Ausma Cimdiņa. [Rīga]: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 291.–304.

- Vanags, Pēteris. Valodas kopšana un kultūras darbs Zviedrijā. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 28.–35.
- Varnevičs, Uldis. Ziedoņa laika uzvārdi. [Par uzvārdiem, kas asociējas ar pavasari Bauskas novadā; tekstā stāsta Bauskas iedzīvotāji Astrīda Pavasare, Zigurds Pumpuriņš, Maija Pavasare.] – *Bauskas Dzīve, Ielikums „Pavasaris”*, Nr. 36 (2012, 23. marts), 12.
- Vasilyeva, Nataliya. Name-dropping as a Discursive Device. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambē (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 49–50. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Veckalne, Aiga. Klausīties vai mācīties? [Par TV raidījumu subtitrēšanu vai ierunāšanu no svešvalodu apguves viedokļa.] – *Diena*, Nr. 87 (2012, 7. maijs), 5.
- Veckrācis, Jānis. Josifa Brodskā dzejoļi atdzejojumos latviešu un angļu valodā: frazeoloģismu funkcionāli semantiskā ekvivalence. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 141.–149.
- Veckrācis, Jānis. Teksta semantikas un sintakses saistījuma teorija un sastātāmā analīze Josifa Brodskā dzejoļu tulkojumos angļu un latviešu valodā. – *Vārds un tā pētišanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 301.–315.
- Veidemane, Elita. Drošs korķis pret pašcienu. [Par latviešu attieksmi pret latviešu valodu.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 39 (2012, 23. februāris), 4.
- Veidemane, Elita. Latviešu valoda jāmeklē cilvēkos. [Sakarā ar gaidāmo referendumu par valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai.] – *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*, Nr. 35 (2012, 17./19. februāris), 4.
- Veisbergs, Andrejs. Semantiskās pārmaiņas latviešu valodā (angļu valodas iespaidis). – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. *Valodniecības raksti*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 329.–348.
- Veisbergs, Andrejs. Historical comparison of the iconic dictionaries of the three Baltic Nations. – *Proceedings of the 15th EURALEX international Congress. 7–11 August, 2012, Oslo*. Edited by Ruth Vatvedt Fjeld and Julie Matilde Torjusen. Oslo: Department of Linguistics

- and Scandinavian Studies, University of Oslo. 2012. P. 245–249. Pieejams: http://www.euralex.org/proceedings-toc/euralex_2012/ (saite skatīta 27.12.2013.).
- Veisbergs, Andrejs. Interference un tās klusais pienesums = Interference and its quiet contribution. – *Scientiae et Patriae. Veltījums akadēmiķei profesorei Vairai Viķei-Freibergai 75. dzimšanas dienā. = Afestschrift in honour of Vaira Viķe-Freiberga on her 75th birthday.* Rakstu krājums. Sast. Ausma Cimdiņa. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 305.–321.
- Veisbergs, Andrejs. Lielās latviešu-angļu vārdnīcas: praktiski vērojumi un jau-tājumi. – *Vārdnīcu izstrāde Latvijā: 1991–2010.* Pētījums Dr. philol. Jura Baldunčika vadībā. Atb. red. Aldis Lauzis. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 92.–107. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_642/mid_622 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Veisbergs, Andrejs. Literārā valoda – valodas paveids vai kas vairāk? Jaunie mediji. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli.* Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 40.–41. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Veisbergs, Andrejs. Semantic Change in Latvian under the Influence of English. – *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture, Volume 2.* Editor-in-Chief: Andrejs Veisbergs. Rīga: University of Latvia, 2012, 103–121. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/BJELLC-II-iekslapas.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Veisbuka, Inese. Gramatiskā dzimte Artura Rembo dzejprozas tulkojumos. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti.* Rakstu krājums, 16 (2). Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2012, 316.–324.
- Veisbuka, Inese. Problēmas Artura Rembo dzejprozas tulkojumos latviešu valodā. – *Via scientiarum.* Starptautiskās jauno lingvistu konferences rakstu krājums, 1. laid. Sast. Normunds Dzintars. Ventspils, Liepāja: Ventspils Augstskola, Liepājas Universitāte, 2012, 293.–308.
- Veitulnīka, Anna. Sorgosim volūdu! [Par latgaliešu valodu.] – *Rēzeknes Vēstis, Ielikums „Mōras zeme”*; Nr. 9, Nr. 110 (2012, 13. septembris), 4.
- Venckutē, Regina; Poliakovas, Olegas. Jurijs Stepanovas (1930 07 20–2012 01 03). [In memoriam.] – *Baltistica, XLVII (1).* Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 168–173. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2139/2061> (saite skatīta 27.12.2013.).

- Vidnere, Māra; Igoņins, Dmitrijs. Valodas apguves nozīme starpetnisko attiecību attīstībā. – *Teorija praksei mūsdienu sabiedrības izglītībā : 6. starptautiskā zinātniskā konference*. Red. pad. priekšs. Māra Marnauza; atb. red. Sanita Madalāne. Rīga: Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija (RPIVA), 2012, 361.–367. Pieejams: http://www.rpiva.lv/pdf/6_starptzinkonf.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Vilcāne, Vineta. Priekšstatu par Latgales kulināro mantojumu atspoguļojums Latvijas publiskajā vidē 21. gs. sākumā. – 5. *storptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 28.–29.
- Villanueva Svensson, Miguel. A note on the Baltic future participle. – *Baltistica, XLVII (1)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 15–21. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2131/2044> (saite skatīta 27.12.2013.).
- Viļums, Juris. Latgales latvieši un viņu valoda skaitļos – toreiz un tagad. [Par Latgales latviešu valodas politiku un tautas skaitīšanas rezultātiem 1930. un 2011. gadā.] – *Vaduguns*, Nr. 58 (2012, 31. jūlijs), 14.
- Viļums, Juris. Latgales latvieši un viņu valoda skaitļos – toreiz un tagad. [Par 1930. un 2011. gada tautas skaitīšanas datiem.] – *Ezerzeme*, Nr. 61 (2012, 7. augusts), [1.], 5. Tas pats krievu val. laikr. *Эзерземе*, Nr. 61 (2012, 7. augusts), 1., 5.
- Viļums, Jurs. Par Latgolys latvišu volūdu. – 5. *storptautyskuo latgalistikys konference „Miķeļa Bukša montuojums”*. Reiga, 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 29.–30.
- Vingrys, Martynas. Tabako kilmės aiškinimas lietuvių etiologinėse sakmėse: velnio motinos mirties siužetai. (The Origins of Tobacco in Lithuanian Etiological Legends: Narratives of the Devil's Mother's Death.) – *Res humanitariae, XII*. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 205–221. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XII.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Vīksna, Māra; Treija, Rita. Arturs Ozols – folklorists. – 48. *prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes*. 2012. gada 15. un 16. martā. = *Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tēzēs*. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = *Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”*. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 64.–65.

- Vladarskienė, Rasuolė. Europos Sąjungos dokumentų vertimų kalbos tvarkybos problemos. – 48. *prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā.* = *Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d.* = *Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”.* March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 66.–67.
- Vogina, Līga. Adverbiālo semantisko lomu izpratne valodniecībā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti.* Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltņiece. Liepāja: LiePA, 2012, 307.–314.
- Vogina, Līga. Agriezeniskie darbības vārdi un teikuma semantiskās lomas: latviešu valodas korpusa pieredze. – *Latviešu valoda digitālajā vidē: datorlingvistika.* Informatīvi izglītojoša semināru cikla materiāli [tiešsaiste]. Rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 130.–135. Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_648/mid_622 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Vogina, Līga. Atzinumi par teikuma semantiku Artura Ozola darbos. – 48. *prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā.* = *Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tezės. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d.* = *Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”.* March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 68.
- Vogina, Līga. Darītāja un izjutēja lomas robežošanās latviešu valodā. – *Baltistica, VIII priedas.* Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 169–180. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2119/2025>.
- Vogina, Līga. Teikuma dziļās struktūras īstenošanās virsējā : subjekta nullforma. – *Valoda: nozīme un forma 2. Gramatizēšanās un leksikalizēšanās latviešu valodas sistēmā.* = *Language: Meaning and Form 2. Grammaticalization and Lexicalization in the System of Latvian.* LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Sast. un red. Andra Kalnača un Ilze Lokmane. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 121.–129. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Valoda-nozime_forma_2012.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).

- Vulāne, Anna. Augu tauku un krējuma maisījums Latvijas lingvistiskajā ēdienkartē. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 7. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 74.–89.
- Vulāne, Anna. Coexistence problems of the high Latvian dialect, written Latvian and Latvian literary language. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druvieta; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 136.–148.
- Vulāne, Anna. Coexistence problems of the high Latvian dialect, written Latvian and Latvian literary language. – *Language situation in Latvia: 2004–2010*. Scientific ed. Ina Druvieta; translated into English by Anita Grauduma. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012, 134–148.
- Vulāne, Anna. Kā saukt „skābā krējuma izstrādājumu”: diskusijas un aptaujas rezultāti. – *Literārā valoda (standartvaloda) vēsturiskā, normatīvā un sociolingvistiskā skatījumā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 139. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 41.–44. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Endzelina%20konf_139_2012_Tezes.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Vulāne, Anna. Latgališu rakstu valodas vārdarināšanas sistēmas apskats M. Bukša un J. Placinska darbā „Latgaļu gramatika un pareizrakstības vārdneica”. – *Miķeļa Bukša mantojums. 5 starptautiskuo latgalistikys konference, Reiga 2012. goda 5.–6. oktobris. Referatu tezis*. Latvejis Universitatis Humanitarūs zynuotņu fakultate, 2012, 30.–31.
- Vulāne, Anna; Dundure, Veronika. Latgališu rokstu volūdys standarta i paraugprogrammys izstruode. – *Latvejis naatkareibys laiks – Latgolys ģspieja voi izniceiba : trešuo pasaulā latgalīšu konference. Rēzekne, 2012. goda 9.–10. augusts*. Rēzekne: Rēzeknis Latgališu kulturys bīdreiba, 2012, 35. lpp.
- Zalāne, Elīna. Tehnoloģiskais skrējiens dzen latviešu valodu ķēķī; Saīsinājumi vnk esot normāla valodas pārmaiņa. [Par nepieciešamību piesaistīt Eiropas Savienības līdzekļus latviešu valodas attīstībai digitālajā vidē; tekstā stāsta Latvijas Universitātes Datorikas fakultātes prof. Juris Borzovs, SIA „Tilde” Valdes priekšsēdētājs, viens no Eiropas Komisijas finansētā pētījuma „Latviešu valoda digitālajā laikmetā” aut. Andrejs Vasiljevs, Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes Tulkošanas katedras prof. Andrejs Veisbergs, Latviešu valodas un literatūras skolotāju asociācijas vadītāja, Āgenskalna Valsts ģimnāzijas pedagogs Anita Vanaga, Latviešu valodas aģentūras pētniece Gunta Kļava; pēc Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūta vadošās pētnieces, datorlingvistikas pārzinātajas Ilzes Auzānes, Liepājas Universitātes Kurzemes Humanitārā institūta pētnieces Lienes Markus-Narvilas inform.; ar akciju sabiedrības „SAF tehni-

- ka" Valdes priekšsēdētāja Normunda Berga, tehnoloģiju raidījuma „Nākotnes parks” vadītāja Reiņa Zitmaņa koment.] – *Diena*, Nr. 196 (2012, 5. oktobris), 6.–7.
- Zemleivičūtē, Palmira. Morfoloģiniai anatomijos terminų variantai XVI–XVIII a. lietuvių leksikografijoje. – *Terminologija*, 19. Vyr. red. Albina Auksoriūtė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, 105–124.
- Zia, Nadeem. Rosinu uz sarunu un pārdomām. [Par latviešu tautas un valodas saglabāšanu: Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošās vidusskolas skolotāja Nadeem Zia vēstule laikraksta redakcijai.] – *Zemgale*, Nr. 68 (2012, 14. jūnijs), 2.
- Zilgalve, Evelīna. Partikulas *jā* un *nē* diskursa iezīmētāju funkcijā. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 16 (1). Atb. red. Gunta Smiltneiece. Liepāja: LiePA, 2012, 315.–322.
- Zilgalve, Evelīna. Partikulu funkcijas implikatūru teorijas aspektā. (Dalejičū funkcijās implikatūru teorijas aspektu.) – *Res humanitariae*, XI. Vyr. red. / Editor-in-chief Rimantas Balsys. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012, 189–198. Pieejams: http://www.ku.lt/leidykla/files/2012/09/RES_XI.pdf.
- Zilgalve, Evelīna. Partikulu un apstākļa vārdu norobežošanas kritēriji. – 48. prof. Artura Ozola dienas starptautiskās zinātniskās konferences „Valodas gramatiskā un leksiskā sistēma, tās funkcionalitāte un normatīvums” referātu tēzes. 2012. gada 15. un 16. martā. = Prof. Arturo Uozuolo 48-osios tarptautinēs konferencijās „Kalbos gramatinė ir leksinė sistema, jos funkcionalumas ir normatyvumas” pranešimų tēzēs. 2012 m. kovo mėn. 15 ir 16 d. = Abstracts of the 48th international conference „Grammatical and Lexical system of Language, Aspects of Its Functionality and Standardization”. March 15–16, 2012. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 69.
- Zinkevičius, Zigmās. Dėl tariamai slaviskos lietuvių antroponimijos. – *Baltistica*, XLVII (2). Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 367–371. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2128/2078>.
- Zuģicka, Inese. An Insight into Derivation of Nicknames Found in Central Latgale. – *International Scientific Conference „Onomastic Investigations” to commemorate the 100th anniversary of Vallija Dambe (1912–1995), Latvian onomastician, 10–12 May, 2012*. Abstracts (as submitted by the authors). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, p. 51. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Onomastikas%20p%C4%93t%C4%ABjumi%20_2012_kopsavilkumi.pdf (saiete skatīta 27.12.2013.).
- Zuģicka, Inese. Onomastikas pētījumu gaisotnē. [Par latviešu onomastei Valijai Dambei veltīto starptautisko zinātnisko konferenci „Onomastikas

- pētījumi”.] – *DU Humanitāro Zinātņu Vēstnesis*, Nr. 21. Daugavpils Universitāte, 2012, 114.–115.
- Zuicena, Ieva. Ilustratīvā materiāla atveide „Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcā”. – *Baltistica*, VIII priedas. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 181–188. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/issue/current/showToc>.
- Zuicena, Ieva. Laimdots Ceplītis un „Latviešu literārās valodas vārdnīca”. – *Linguistica Lettica*. Rakstu krājums, 20. laid. Atb. red. Ojārs Bušs. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 208.–217.
- Zuicena, Ieva. Latviešu leksikoloģija, leksikogrāfija un terminoloģija. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongress un Letonikas 4. kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Rīga 2011. gada 24.–27. oktobris. Plenārsēžu materiāli. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2012, 191.–196.
- Zuicena, Ieva. Latviešu valodas attīstības procesu atspoguļojums „Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcā”. – *Apvienotais Pasaules latviešu zinātnieku III kongress un Letonikas IV kongress „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte”*. Valodniecības raksti. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2012, 236.–246.
- Zuicena, Ieva. Termini un to lietojums valodā: leksikogrāfiskais aspekts. = Terms and their use in the Language lexicographic aspect. – *E. Drezena (1892–1937) piemiņai veltītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”*. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 39.–40. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20kraujums_STK-3.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Zuja, Aija (sagat.). Arī latgaliešu valodas nostiprināšanai. [Par LR Kultūras ministrijas apstiprinātajiem projektiem latgaliešu rakstu valodas attīstībai.] – *Rēzeknes Vēstis*, Nr. 6 (2012, 13. janvāris), 3.
- Zvaigzne, Marlēna. Profesors Sīlis izdod monogrāfiju. [Par Ventspils Augstskolas filoloģijas Dr. Jāņa Sīļa monogrāfijas „Latviešu valoda kā avotvaloda un mērķvaloda valodu kontaktos un virtuālajā saziņā” atvēršanas svētkiem.] – *Ventas Balss*, Nr. 100 (2012, 25. maijs), 3.
- Zvaigzne, Marlēna. *Pūtimi jeb puude, jeb pieskāriens*. [Par izdoto lībiešu-igaunu-latviešu vārdnīcu; tekstā stāsta grāmatas sastādītājs, Tartu Universitātes (Igaunija) prof. Tīts Reins Vītso.] – *Ventas Balss*, Nr. 185 (2012, 24. septembris), 5.
- Želve, Margarita. Ernesta Drezena interlingvistiskie pētījumi. / Ernest Drezen’s studies in interlinguistics. – *E. Drezena (1892–1937) pie-*

- miņai velītā 3. starptautiskā terminoloģijas konference „Aktuālās tendences terminoloģijas teorijā un praksē”. The 3rd international Conference on „Terminology theory and practice” in commemoration of E. Drezen’s 120th anniversary. Referātu anotācijas. Annotations. 25.–26.10.2012. Rīga: LZA; LU LaVI, 40.–42. Pieejams: http://www.lulavi.lv/media/upload/tiny/files/Drezena%20konf%20anotaciju%20krajums_STK-3.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).*
- Žilinskaitė-Šinkūnienė, Eglė. S. lie. adesyvo ir aliatyvo neutralizacijos klausimu. – *Baltistica, XLVII (1)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 23–36. Pieejams: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2104/2041>.
- Žulina, Vanda. Saglabāt dzīvu latgaliskumu varam tikai paši: pārdomas pēc Vosoruošanas kursiem. [Sakarā ar 8.skolotāju un studentu latgaliešu rakstu valodas kursiem „Vosoruošana” Rogovkā Nautrēnu pagastā (Rēzeknes novads) / Dzintra Batņa; ar dzejnieka Valentīna Lukaševiča komentāriem.] – *Ludzas Zeme*, Nr. 67 (2012, 28. augusts), 7. Tas pats krievu val. laikrakstā *Людзас земе*, Nr. 67 (2012, 28. augusts), с. 7.
- Адамкович, Александр (Adamkovičs Aleksandrs). Топонимы и гидронимы с реликтами литовского языка в западной части Глубокского района Витебской области Республики Беларусь. (Топоніми un hidronіми ar lietuviešu valodas reliktiem Baltkrievijas Republikas Vitebskas apgabala Glubokskij rajona rietumos. = Toponyms and Hydronyms with Relicts of the Lithuanian Language in the Western Part of the Hlybokaje Region, Vitebsk Area, Belarus.) – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas. = Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания. = Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics*. Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 65.–78. Pieejams: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/LUR-772_Valodnieciba_Slavistika_.pdf (saite skatīta 27.12.2013.).
- Беляев, Олег. Пословицы и поговорки как фактор формирования языковой компетенции на уроке французского языка. – *Valodu apguve: problēmas un perspektīva. Zinātnisko rakstu krājums, VIII*. Red. kol. priekšs. Diāna Laiveniece. Liepāja: LiePA, 2012, 45.–52.
- Борман, Жанна / Bormane Žanna. Значение антропонимов в художественном тексте и в переводе. = Антропоніму nozīme literārajā tekstā un tulkojumā. = Bedeutung der Anthroponyme im literarischen Text und in der Übersetzung. – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas. = Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы*

- русского и славянского языкознания.* = *Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 136.–146.
- Власова, Татьяна. Устойчивые словосочетания в Статутах Великого княжества Литовского (1529, 1566, 1588). – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā.* Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 68.–76.
- Высоцкая, Ирина. Способы трансформации прецедентных феноменов в современном русском медийном и рекламном тексте. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā.* Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 335.–341.
- Диманте, Ирина. Магия слов: создание эффективной коммуникации. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā.* Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 342.–351.
- Евстратова, Светлана / Jevstratova Svetlana. О преподавании русского языка в Эстонии в 1918–1940 годах. = *Par krievu valodas mācīšanu Igaunijā 1918.–1940. gadā.* = *On Teaching the Russian Language in Estonia in 1918–1940.* – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas.* = *Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания.* = *Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 9.–15.
- Жилинская, Мария. Семантические группы предикативных наречий и их соответствия в латышском языке. – *Daugavpils Universitātes 53. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli. Proceedings of the international scientific conference of Daugavpils university.* Daugavpils Universitāte, 2012. Pieejams (skatīt nodaļu „Valodniecība, literatūrzinātne”): http://www.dukonference.lv/lv/content_53 (saite skatīta 27.12.2013.).
- Каукене, Аудроне; Лаучюте, Юрате София / Kaukene Audrone; Laučute Jurate Sofija. Особенности словоизменительной апофонии глагола в балтийских, славянских и германских языках: двугласные корни. = *Verbu locīšanas apofonijas īpatnības baltu, slāvu un ģermāņu valodās: saknes ar divskani.* = *Ablautbesonderheiten bei der Verbbeugung in den baltischen, slawischen und germanischen Sprachen: Wurzeln mit Diphthong.* – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas.* =

- Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания. = Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 87.–109.
- Королева, Елена / Koroļova Jeļena. Образ инородца в традиционной культуре староверов Латгалии. Cittauteiša tēls Latgales vec ticībnieku tradicionālā kultūrā. = Image of the Outlander in the Traditional Culture of Old Believers in Latgale. – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas.* = *Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания. = Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 43.–52.
- Королева, Елена. Междометия в говорах старообрядцев Латгалии. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā.* Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 19.–24.
- Костанди, Елизавета / Kostandi Jelizaveta. Метаязыковые единицы в разговорной речи диаспоры. = Metavalodas vienības diasporas sarunvalodā. = Metalinguistic Units in the Colloquial Speech of the Diaspora. – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas.* = *Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания. = Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 16.–23.
- Костанди, Елизавета. Прагматика атрибутивных словосочетаний: проблемы перевода. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā.* Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 104.–109.
- Кошкин, Игорь / Koškins Igors. Языковые контакты и русский язык Риги второй половины XIX века. = Valodu kontakti un krievu valoda Rīgā 19. gs. otrajā pusē. = Sprachkontakte und die russische Sprache in Riga in der 2. Hälfte des 19. Jahrhunderts. – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas.* = *Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания. = Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 53.–64.

- Кузнецов, Анатолий / Kuzņecovs Anatoļijs. Начинательный способ действия в русском и латышском языках. = Inhoatīvi krievu un latviešu valodā. = Russian and Latvian Inchoatives. – *Latvijas Universitātes Raksti*. 772. sēj. *Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas*. = *Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания*. = *Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics*. Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 36.–42.
- Кузнецов, Анатолий. Русское не надо: прагматический аспект. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 173.–181.
- Матейкович, Елена. Этимология словообразовательного гнезда глагола *куляться* в русских говорах Латгалии. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 31.–37.
- Навиль-Капустин, Виктория. Влияние двуязычия на спонтанную речь русскоязычных эмигрантов дальнего зарубежья. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 295.–302.
- Новоспасская, Наталья. Свадебная коммуникация в русской и сербской лингвокультурах. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 311–316.
- Панкратов, Руслан. За имя ответите! [Рассказывает рук. обществ. орг. по борьбе за оригин. написание имен и фамилий в латв. паспортах Руслан Панкратов; записал Игорь Мейден.] – *Вести сегодня*, N 160 (15 окт. 2012), с. 5.
- Перфильева, Наталия. Промежуточные категории в лексике современного русского языка. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 425.–431.
- Питкевич, Галина. Индивидуальные спортивные прозвища. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā*. Zinātnisko rakstu krājums, XXII. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 432.–439.
- Реброва, Ирина / Rebrova Irina. Критическая проза русского зарубежья в лингвистическом аспекте (по материалам берлинской газеты „Руль” начала 20-х годов XX столетия). = *Krievu emigrācijas kri-*

tiskā proza lingvistiskā aspektā (20. gs. divdesmito gadu sākuma Berlīnes avīzes „Ruļ” materiāli). = Kritische Prosa der russischen Emigration unter linguistischem Aspekt (Die Berliner Zeitung „Ruļ” in den zwanziger Jahren des 20. Jahrhunderts). – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas.* = *Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания.* = *Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 113.–125.

Рошко, Данута; Рошко, Роман. Значения гипотетичности в литовском, польском языках и в литовском говоре окрестностей Пунска в Польше. – *Baltistica, XLVII (1)*. Red. Bonifacas Stundžia. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2012, 73–88. Доступно: <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2133/2046> (saite skatīta 27.12.2013.).

Спивак, М. Тип сказуемого как средство формирования связного текста (на материале романа В. Набокова „Машенька”). – *Littera Scripta. Jauno filologu rakstu krājums, Nr. 8.* = *Littera Scripta. Collected Works of Young Philologists = Littera Scripta* : сборник научных трудов молодых филологов. Отв. ред.: Анастасия Ведель, Светлана Погодина; редкол.: Л. В. Спроге, А. Ведела, С. Погодина и.с.; рец.: Р. Курпниеце, Т. Барышникова, Н. Шрома. Rīga: Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds, 2012, 135.–138.

Сырица, Галина / Sirica Gaļina. Цветовая лексика, обозначающая масти лошадей, в системе языка и текста. = Zirgu krāsas apzīmējumi valodas sistēmā un tekstā. = Die Farben von Pferden im Sprachsystem und im Text. – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas.* = *Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания.* = *Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 126.–135.

Сырица, Галина. О вербализации эмоционального концепта „Радость” в русском языке. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā. Zinātnisko rakstu krājums, XXII.* Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 317.–325.

Такие разные носы. [О происхождении выражений „заруби на своем носу” и „водить за нос”.] – *Приветик!*, N 9 (окт. 2012), с. 6.

Таперте, Яна. Акустическая вариативность гласных в русской речи носителей латышского языка. – *Littera Scripta. Jauno filologu*

- rakstu krājums, Nr. 8. = *Littera Scripta. Collected Works of Young Philologists* = *Littera Scripta* : сборник научных трудов молодых филологов. Отв. ред.: Анастасия Ведель, Светлана Погодина; редкол.: Л. В. Спроге, А. Ведела, С. Погодина и.с.; рец.: Р. Курпниесе, Т. Барышникова, Н. Шрома. Rīga: Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds, 2012, 139.–146.
- Тополевская, Татьяна / *Toroļevska Tatjana*. Модификация „текста” традиционного обряда в условиях современной городской иноязычной среды (от сакрального до комического). = Tradicionālās ieražas „teksta” modifikācija svešā pilsētvidē mūsdienās (no sakrālā līdz komiskajam). = Modification of the „Text” of the Traditional Rite in a Multi-National Urban Environment Today: From the Sacred to the Comic. – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas.* = *Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания.* = *Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 147.–155.
- Филей, А. Отражение лингвопрагматического аспекта русско-ганзейских языковых контактов в текстах разговорников 16-го века. – *Littera Scripta. Jauno filologu rakstu krājums, Nr. 8.* = *Littera Scripta. Collected Works of Young Philologists* = *Littera Scripta* : сборник научных трудов молодых филологов. Отв. ред.: Анастасия Ведель, Светлана Погодина; редкол.: Л. В. Спроге, А. Ведела, С. Погодина и.с.; рец.: Р. Курпниесе, Т. Барышникова, Н. Шрома. Rīga: Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds, 2012, 147.–152.
- Щаднева, Валентина / *Ščadņeva Valentīna*. Перевод как средство межъязыковой коммуникации (на материале переводов с эстонского языка на русский). = Tulkošana kā starpvalodu komunikācijas līdzeklis (tulkojumi no igauņu valodas krievu valodā). = Translation as a Means of Interlinguistic Communication (Based on Translations from Estonian to Russian). – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas.* = *Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания.* = *Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 24.–25.
- Щаднева, Валентина. Морфема *-ся* как свидетельство внутриязыкового взаимодействия лексической семантики и грамматических

категорий. – *Valoda – 2012. Valoda dažādu kultūru kontekstā. Zinātnisko rakstu krājums, XXII.* Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2012, 216.–222.

Якубович, Мариола / Jakuboviča Mariola. В поисках семантической мотивации(на примере социальной лексики). = Meklējot semantikas motivāciju (pamatojoties uz sociālās leksikas piemēru). = Auf der Suche nach der semantischen Motivation (am Beispiel der sozialen Lexik). – *Latvijas Universitātes Raksti. 772. sēj. Valodniecība. Krievu un slāvu valodniecības aktuālās problēmas.* = *Acta Universitatis Latviensis. Актуальные проблемы русского и славянского языкознания.* = *Scientific Papers. University of Latvia. Volume 772. Linguistics. Problems of Russian and Slavic Linguistics.* Atb. red. Igors Koškins un Tatjana Stoikova. Rīga: Latvijas Universitāte, 2012, 81.–86.

Sagatavojusi *Mg. hum.* Marita Silkāne

ZIŅAS PAR AUTORIEM

Baiba BANKAVA (1978) – asoc. prof., Katonijas Universitāte

Ojārs BUŠS (1944) – *Dr. habil. philol.*, LU Latviešu valodas institūta vadošais pētnieks, direktora vietnieks

Jana BUTĀNE-ZARJUTA (*Яна Бутане-Зарюта*) (1985) – *Mg. philol.*, Daugavpils Universitātes Humanitārās fakultātes Komparatīvistikas institūta pētniece

Jūlija GURSKA (*Юлия Гурская*) (1968) – asoc. prof., Baltkrievijas Valsts Pedagoģiskā universitāte

Inese INDRIČĀNE (1981) – *Dr. philol.*, LU Latviešu valodas institūta pētniece

Ilga JANSONE (1958) – *Dr. habil. philol.*, LU Latviešu valodas institūta vadošā pētniece, direktore

Gunta LOČMELE (1961) – prof., Latvijas Universitāte, Humanitāro zinātņu fakultāte

Solvita POŠEIKO (1985) – *Mg. philol.*, Rēzeknes Augstskola

Anitra ROZE (1971) – *Dr. philol.*, LU Latviešu valodas institūta pētniece

LINGUISTICA LETTICA 21
Salikts: LU Latviešu valodas institūtā
Iespiests: SIA „Jelgavas tipogrāfija”
Metiens 250 eks.

